Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Schandorph, S.
Titel | Title:	Fra Provinsen : Fortællinger og Skizzer.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : C.A. Reitzel, 1876
Fysiske størrelse | Physical extent:	316 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57. - 261. a

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130011012826

FRA PROVINSEN.

Fortællinger og Skizzer

AF

S. SCHANDORPH.

Mit sidste Skoleaar.
En exileret Students Hændelser.
Et Oprør.
En Enkestand.
To Matadorer.

KJØBENHAVN.

C. A. Reitzels Forlag.

1876.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

I. COHENS BOGTRYKKERI.

Til den geniale Kunstner

Kristian Mantzius

med Tak for trofast Venskab

fra

Forfatteren.

Mit sidste Skoleaar.

I.

Det var en dejlig, klar Septembereftermiddag. Paa en Bænk foran det lidt udenfor Byen liggende Hus sad den Mand, hos hvem jeg som Discipel i H— lærde Skole var i Pension, passiarende med en Kjøbmand fra Byen. Min Vært havde været Farver og havde nu trukket sig tilbage fra sine Forretninger med en lille Kapital, som i Forening med et Par Kostgængere af Latinskolens Disciple skaffede ham og hans Kone de fornødne Indtægter. Jeg selv sad og saa ud ad mit Kvistvindu over den blanke Fjord, der laa lys og spejlklar i den høje Efteraarsdag. Jeg kunde høre Alt, hvad de Gamle sagde neden for; men det interesserede mig ikke. Jeg tænkte paa Ingenting, men »flød« velbehagelig ud i den forfriskende og milde Luft.

Da ses en Støvsky paa Vejen, Hovslag høres, snart viser Rytteren sig. Naa, det er jo min Klassekammerat, »Slavehandleren« — som hans Øgenavn lød, der er ude at lapse sig. Der kommer han i rask Trav paa sin røde Hoppe med kort Fløjels Jakke, lakerede Ridestøvler og skinnende Sporer. Han nikker skjødesløst op til mig og farer videre.

»Det er dog formelig ækelt,« sagde Kjøbmanden, »at se saadan en snottet Dreng give Kammerjunkeren. At nu Rektoren ikke kan sætte en Pind for saadant Noget.« Den Talende endte Repliken med en betænkelig Rysten paa Hovedet.

»Ja, det maa De nok sige, Svendsen,« svarede min Vært, »naar jeg har set saadant Noget, kan jeg sidde hele Timer og ærgre mig derover. Det er en komplet Laban. Gudbevares, hvor Forældre kan være tossede med deres Børn. Gudskelov jeg ingen har!«

»Hm, det kan der s'gu være Noget i,« sagde Kjøbmand Svendsen, »der er en obstinatsig Natur i Børn nu omstunder. Hvorfra er det, at den lange Knægt er?«

»Jeg har hørt det, men jeg har Pinedød glemt det.« Dermed drejede Farveren Hovedet og vendte sig op mod mig: »Halloj, Møller, hvor er det, at han, som De kalder Slavehandleren, stammer fra?«

»Det skal være fra Manila,« lød mit Svar.

»Hvor Fanden ligger det?« spurgte Kjøbmanden, »det har jeg glemt.«

»Det har jeg minsæl med,« sagde Farveren. »Jeg kan sidde hele Timer og ærgre mig over, at man skal spørge saadanne unge Drenge om saadanne Ting. Det er ogsaa en farlig Hob Navne og Lande, som de hitter paa nu omstunder. Hvem kan finde Rede i alt det Kram? Hvor ligger Manila, Møller?«

»Det er en Ø øst for Kina, i den filippinske Gruppe,« raabte jeg ned fra Kvisten.

»Ja, de Unge, de véd jo Alting,« sagde Farveren i en gnaven Tone, »vi Gamle er snart til Rotterne!«

»Ja, det er sikkert,« sagde Kjøbmanden, »nu skal Ægget altid lære Hønen, ja, gu' skal det saa! Ja, ja, Farvel, Ballerup!«

»Farvel, Svendsen!«

Gjenstanden for de to agtbare Borgeres inderlige Ærgrelse havde siden Sommerferiens Slutning gjort stor Opsigt i den lille By. Han var nylig kommen ind i Latinskolens øverste Klasse, samtidig med at jeg var rykket op i den fra næstøverste. Da vi første Gang vare samlede efter Sommerferien i Klassens Stue, forbausedes vi alle ved at ae en ganske mørk, smuk Fyr, moderne klædt, med Guldvestekjæde og Signetring, træde ind, hilse os høfligt og ved Timens Begyndelse sætte sig nederst blandt Disciplene. Vi ærgrede os ogsaa over ham, dels fordi hans Toilette og Manerer lod os føle vore Mangler i saa Henseende, dels i s æ r fordi hans Overlæbe var beskygget af fine, krøllede, men aldeles kjendelige Dun, der dannede en respektablere Knebelsbart end mangen Sekondlieutenants. Forgjæves arbejdede vi Andre i Stilhed med Fru Morvilles Pomade og andre for deres Ufejlbarlighed bekjendte skæg- og haarfrembringende Midler, Jordbunden var aldeles steril, ikke et eneste Haar groede ud, og nu kom saadan en Fyr med en synlig Moustache dumpende ned fra Himlen.

Vi forudsaa med Bekymring, hvad Virkning dette Fortrin vilde skaffe ham ved Skoleballet efter Juleferien hos Byens kvindelige Ungdom. Da den første Time var endt, klumpede vi os Alle sammen i en Vindusfordybning, hviskende om ham og skottende hen til ham. Han blev rolig siddende paa sin Plads paa Bænken og læste i en Bog. Men denne Situation blev uudholdelig for os Andre; Isen maatte brydes, og en lille, tyk, stumpnæset Knøs, Søn af en Skolelærer fra Omegnen, Klassens Taler og Politiker, gik henimod den Fremmede og spurgte i en Tone, som en Embedsmand, der forlanger Rapport af en Underordnet:

»Hvad hedder Du?« Det hørte med til denne og alle Skolers endnu ikke forsvundne Tradition at tiltale enhver Kammerat med »Du«, af hvad Alder han saa end var.

»Henry Kold,« svarede den Adspurgte i en Tone, der tiltalte ved et Udtryk af Artighed og Dannelse, men frastødte os ved en Overlegenhed, som Enhver af os tydelig følte.

»Hvorfra er Du,« lød det videre.

»Min Fader er Konsul paa Manila.« Her opdagede vi en let fremmed Akcent i Stemmen.

»Hvor har Du gaaet i Skole?

Han nævnede en privat Latinskole i Kjøbenhavn.

»Hvor gammel er Du?«

»Atten Aar.«

»Hvor længe har Du været her i Landet?«

»Tre Aar.«

»Kan Du Spansk?«

»Jeg har altid talt Dansk med min Fader og Spansk med min Moder.«

»Kan Du tale noget Spansk for os? Det kunde more mig at høre, hvorledes det lyder.«

»Der er neppe nogen af de Tilstedeværende, der forstaar mig.«

»Aa hvad, det kan jo ikke gjøre Dig Noget.«

»*Como aquel zopenco muestra una curiosidad importuna!*«*) svarede den Fremmede.

»Hvad er det paa Dansk?«

»Aa, det er omtrent: Deres Nysgjerrighed falder mig ingenlunde til Besvær.«

»Naa saa vi er De'es?«

»Om Forladelse, paa Spansk bruger man ikke at sige »Du« saa hyppigt som paa Dansk.«

Vi ærgrede os Alle tilligemed Spørgeren, akkurat ligesom Kjøbmanden og Farveren en Maanedstid senere. Vi havde en tydelig Fornemmelse af, at den Fyr ikke vilde passe ind i vor daglige Tummerumme. Der gik nogle Dage, ja vel nogle Uger, uden at Situationen forandredes. Henry Kold var stadig Gjenstand for irriterende Begloen og pirrelig Mistænksomhed. Til end yderligere Forargelse for os saa vi snart, at han holdt Ridehest, og aldrig mødte to Dage i den samme Dragt. Han var i Pension hos en gammel Embedsmandsenke, ganske alene, havde der to Værelser, og Rygtet

*) Hvor den Tølper viser en nærgaaende Nysgjerrighed.

gik, at hun fik 800 Rigsdaler om Aaret for ham, hvad i høj Grad forbitrede de stakkels Adjunkter, der maatte bøde paa deres uanstændige lille Gage ved at have Elever i Kost for 150—200 Daler, men saa var rigtignok ogsaa Kosten derefter. I Skolen var Henry Kold jævnt flink, særdeles stille og ordenlig, saa at ikke engang vor Rektor fik Anledning til at udøse sin sædvanlige voldsomme Ladning af Skjældsord imod ham. Men engang maatte det komme; det forundrede os kun, at det varede saa længe, inden det kom; og jeg selv var den uskyldige Anledning dertil.

Vi havde en af vore sædvanlige Latintimer med Rektor. Den lille, tykke, korthalsede Mand, — med det røde Ansigt, indesluttet af et Par vældige »Fadermordere«, med et sort Atlaskes Halsbind, saa stift og stramt, at det saa ud, som om det pressede alt Blodet op i hans Ansigt, med Brillerne, der stadig gled ned ad Næsen, indtil den kartoffelagtige Klump, hvormed den endte, standsede dem i Farten, — steg med en mørk, uvejrsvarslende Mine op paa Kathedret. Han satte sig saa haardt i Stolen, at hele Stuen rystede ligesom Kong Inges Hal, da Stærkodder satte Ryggen mod en af Bjælkerne. Han aabnede Bogen med et stort Klask; det var Horats; vi havde en Lektie for i »*Ars poetica*«.

»Møller!« sagde Rektor. »Begynd!«

Jeg rejste mig og læste:

Et fortasse cupressum
scis simulare; quid hoc, si fractis enatat exspes
navibus, cære Dato qui pingitur? Amphora coepit
institui: currente rota cur urceus exit?

Jeg oversatte til Rektors Tilfredshed, som han blot tilkjendegav ved et »Hm, naa!« Saa kom Analysen og Forklaringerne; det gik ogsaa, indtil vi kom til det ulykkelige Ord: Amphora.

»Hvad er en Amphora?« spurgte Rektor.

»En Lerkrukke til at gjemme Vin eller Olie i. En Vinamphora var smal og spids i Enden og laa ned, en Olieamphora havde en Fod og stod op.«

»Hm, naa! Hvormange Hanke havde en Amphora?«

»Den — ja — den havde én Hank.«

Nu var Pokker løs. Rektors Kjæber begyndte at dirre; han tav et Øjeblik, som for at faa Tid til at beherske en voldsom Sindsbevægelse. Han samlede sig endelig til at tale, og jo længer han talte, jo arrigere blev han:

»Jeg erklærer herved i hele Klassens Paahør Møller for en samvittighedsløs og æreløs Person. Ikke at tale om, at enhver nogenlunde dannet Pottemagersvend véd, at en Amphora har to Hanke, saa er Møller én af dem, som nyder Legater af Skolen, og saa véd han endda ikke, hvad en Amphora er! Et saadant Individuum betragter jeg som en Skurk. Jeg vil indstille til Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, ikke alene, at Møller maa blive berøvet sine Stipendier, men at han, efter at være bleven korporlig

revset ved Custos's Haand i hele Skolens Nærværelse, maa blive sparket ud af Skolen som en skiden Hund, og det vil ingenlunde forbause mig, om han engang ender i Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset.«

Denne Harangue gjorde ikke synderligt Indtryk paa Nogen i Klassen; det var den gode Mands sædvanlige saftige Stil, og Alle vare saa vante til den Konfekt, der daglig serveredes os, at vi ikke engang havde Øje for det Komiske ved Sagen. Men Henry Kold hørte formodenlig Sligt for første Gang. Han saa først med Forbauselse paa Rektor, dernæst paa os Andre og specielt paa mig. Da Ingen forandrede en Mine, rettede hans store sorte Øje sig atter mod Kathedret, og et let Smil spillede om hans smalle Læber. Rektor opdagede det, foer rasende op fra Stolen, fnøs som en tirret Kat og udsendte til begge Sider en Slags Fraade, som jeg senere er bleven mindet om ved at se Lamaerne i den zoologiske Have spytte.

»Jeg synes, sandt for Herren, at Du griner, din infame Æsel!« sagde han til Kold.

»Er det mig, Professoren mener?« spurgte denne med en tirrende høflig Rolighed.

Stolen paa Kathedret blev skudt tilbage med et vældigt Brag, Rektor foer ned foran Kold med løftet Arm, men i et Nu sprang denne op paa Bænken, saa aldeles rolig ned paa den rasende Mand og sagde:

»De kan ikke naa at ramme mig, Hr. Professor, det er heller ikke værd, at De prøver derpaa, det var

jo stygt, om der blev Slagsmaal i øverste Klasse, det var lidet »*gentlemanlike*«.«

I den mest spændte Bestyrtelse havde hele Klassen rejst sig op. Det var ukjendt i Skolens Annaler, at Nogen havde vovet at rokke ved Rektors souveræne Herredømme. Denne selv stod aldeles stiv, rystende over hele Kroppen; han var næsten violet i Ansigtet og holdt sig ved Bordet for ikke at falde om. Hurtig sprang Kold ned ad Bænken, løb hen i Vinduet, hvor der stod en Vandkaraffe og Glas, skjænkede Glasset fuldt, kom tilbage, rakte Rektor det og sagde i den samme høflige Tone:

»Jeg var bange, Professoren fik ondt.«

For første Gang i sit Liv var den despotiske Mand ydmyget. Han havde her truffet paa Noget, der laa saa langt uden for hans Forventning, der saa aldeles stred mod hans trediveaarige Erfaring som Pædagog, at han blev rent konfus. Han slugte Vandet i ét Drag uden at sige et Ord, gik op paa Kathedret, purrede sig lidt i Haaret, rettede paa Brillerne og fortsatte Examinationen med en ham aldeles usædvanlig mat Rolighed. I nogen Tid viste han sig langt mere besindig, men tillige ordknap og tilbageholdende og holdt sig aldeles til det foreliggende Pensum.

Man forstaar let, at denne Scene gav Kold en særegen Anseelse i vore Øjne. I det paafølgende Frikvarter stimlede vi Alle sammen omkring ham og rettede bifaldende Ord til ham for hans heltemodige Opførsel, men han svarede undvigende og beskedent

og sagde, at det Hele var jo en Bagatel. Dette behagede ingenlunde de andre Disciple; den før omtalte Skolelærersøn sagde til mig, da vi fulgtes hjem fra Skolen, at Kold var en storsnudet Knægt, som holdt sig for god til at tale med os Andre, fordi han havde Raad til at holde Ridehest og gaa i fine Klæder. Resultatet var, at den samme Afstand vedblev at skille ham fra os Andre; naar vi samledes til smaa Lystpartier eller Punschedrikning i Smutkroer, som vi havde rundt om hos Bønderne i Omegnen, var der aldrig Tale om at indbyde Kold, som af Skolelærersønnen var bleven døbt med Navnet »Slavehandleren«. Som vi have set, var han heller ikke synderlig yndet af Borgerskabet i Byen. Mødrene gav deres Døttre Ordre til ikke at staa ved Vinduet, naar han kom ridende, for at ikke saadan en rig Lømmel skulde sætte et stakkels Pigebarn Fluer i Hovedet, og dog vare de ærgerlige over, at han slet ikke saa til Vinduerne eller gjorde noget Skridt for at blive bekjendt med »de pæne Familier«.

Juleferien kom og gik; Enhver af os vidste paa en Prik, hvor alle hans Klassekammerater skulde hen, kun Henry Kolds Veje vare os ubekjendte. Han saas ridende i Byens Gader paa den Tid, da vi Andre med Hurraraab og svingende Lommetørklæder kjørte afsted. Siden fik vi at vide, at han var redet bort et Par Dage efter Feriens Begyndelse, men hvorhen — det vidste Ingen; Nogle sagde endog, at han var taget afsted om Natten.

En Dag, da jeg kom ned til Middagsbordet i Huset, hvor jeg boede, saa min Vært, forhenværende Farver Ballerup, yderst betænkelig ud. Han var samme Dag kommen tilbage fra en Kjøbenhavnsrejse. Han spiste sin Grød i dyb Alvor, sukkede mellem hver Skefuld og den tilhørende Slurk Øl, og sagde af og til betænkelig: »Aa — ja —«

»Jeg synes, Du er saa traurig, lille Fatter,« sagde Madamen deltagende.

»Aa ja, jeg ærgrer mig over Noget,« svarede han.

I Parenthes være det bemærket, at Ballerup tilbragte en stor Del af sin Tid med at ærgre sig over, hvad der ikke kom ham ved; han havde jo intet Andet at bestille, men derfor beroligede ogsaa hans Svar Madamen, som af lang Erfaring vidste, at hans Ærgrelser ikke havde stort at betyde. Imidlertid kunde Ballerup nok lide, at man spurgte ham ud, saa fik han Lejlighed til en Passiar og saa gik den Tid. Nu blev han misfornøjet over, at Ingen strax tog Notits af hans sidste Replik. Han vendte sig brat om til mig og sagde:

»Ungdommen — hum — ja, den Ungdom!«

»Hvad mener De, Hr. Ballerup?« spurgte jeg ham.

»Hvad jeg mener? Jeg mener sgu, at Ungdommen nu omstunder er saa utyskeagtig, at man maa ræddes og forfærdes derover. Giv mig noget mere Øl, Trine!«

»Har De gjort den Erfaring i Kjøbenhavn?«

»Kjøbenhavn, det forbandede Hul! ja vel har jeg gjort min Erfaring i Kjøbenhavn. Hvem havde nu Ret, Trine, naar jeg paastod, at den lange sorthaarede

Dreng — Slavehandleren, som de kalder ham — var en Døgenigt af første Skuffe? Hvad, Trine?«

»Ja men, lille Fatter,« svarede Madamen, »det har jeg jo aldrig sagt Noget imod.«

»Ikke det? Ja, ja, det er ogsaa det Samme, men det er, min Salighed, mig, der faar Ret alligevel.«

Efter denne særdeles logiske Slutning spurgte jeg:

»Har De set Kold i Kjøbenhavn?«

»Det er underligt, Møller, at De, som Deres Forældre koster Lærdom paa, kan spørge saa enfoldigt. Jeg kommer jo lige fra Kjøbenhavn, hvor jeg har været i otte Dage, hvor skulde jeg saa ellers have set Flaben?«

»De kunde jo have set ham paa Vejen dertil, i Roskilde for Exempel.«

»Saa, kunde jeg det? I Roskilde? Ja, det er sandt, det kunde jeg da endelig ogsaa. Men jeg har slet ikke set ham i Roskilde, heller ikke i Ringsted eller i Nestved. Jeg har set ham spadsere paa Volden en Aftenstund med en voxen Dame under Armen, de hviskede og tiskede, vrøvlede og sludrede, og tilsidst kyssede han hende minsæl.«

»Ih, Du Frelserens!« udbrød Madam Ballerup, og slog Hænderne mod sine Laar.

»Der kan Du selv se, Trine,« sagde Farveren triumferende, »faar jeg ikke immer væk Ret? Og hvad der er det Værste ved det Hele, jeg kjendte Fruentimmeret, jeg havde set hende før; men det er mig ikke muligt at huske, hvor jeg skal føre hende

hen. Det blev jeg nu strax saa ærgerlig over, at jeg ikke fik set, hvor de blev af; for jeg gik og grundede over, hvad det dog kunde være for En, det Pigebarn. Ja, kjære Møller, naar De om en tre Fjerdingaarstid kommer til Kjøbenhavn, saa tag Dem for Guds Skyld iagt for det hvide Bentøj med Snørestøvlerne. Ellers faaer Deres Forældre kun Tort og Spe af Dem, i Stedet for Ære og Glæde.«

Da Middagsmaaltidet var endt, ilede jeg strax ud i Byen og fortalte dem af mine Kammerater, som jeg traf paa, hvad Farveren havde berettet om Henry Kold.

Da vi om Eftermiddagen saa ham paa Skolen, stak vi igjen Hovederne sammen, og Skolelærersønnen rømmede sig højt, da jeg spurgte Kold:

»Hvor har Du været henne i Ferien?«

Kold kastede et hurtigt Blik omkring sig og svarede roligt:

»I Kjøbenhavn og Omegn.«

»Moppe maa ikke gaa med Perle paa Volden,« sagde Skolelærersønnen.

Kold sagde ikke et Ord, men maalte den sidste Taler med en Mine, som ikke gjorde denne ganske hyggelig tilmode. Da Skoletiden var til Ende Klokken Fem om Eftermiddagen, og jeg gik ned ad den med Tranlygter døsigt belyste Gade, mærkede jeg, at en Haand slog mig paa Skulderen. Jeg vendte mig om. Det var Henry.

»Maa jeg ikke gaa med op paa dit Værelse,

Møller?« sagde han, »jeg vilde gjerne tale et Par Ord med Dig.«

Jeg blev overmaade forbauset og ikke synderlig glad; denne underlige Discipels ejendommelige Adfærd havde indgydt mig saa vel som hans øvrige Kammerater en vis Ængstelse. Et Menneske, der aldrig giver sig hen, som stadig holder Folk fra Livet, tiltaler mindst unge Drenge. Men der var intet Andet ved at gjøre end at sige: »Vær saa god.«

Vi gik da sammen op ad den stejle, smalle Trappe, der førte op til det Kvistværelse, jeg beboede. Der saa alt Andet end elegant ud; Møblementet bestod af et Bord, hvis engang grønmalede Plade rigeligt var spækket med Blækklatter; Sko og Støvler faldt over hinanden midt paa Gulvet, paa Sengen laa Bøger og en Krøbling af en Pibe, sammensat af Stykker, der stod i Misforhold til hverandre, fordi de i sin Tid hver havde hørt til sin Pibe. Jeg rensede Sengen for disse Sager og bød, ikke uden en Forlegenhed, der maatte være vel kjendelig, Kold den anstændigste af de to rokkende Stole, hvis Sæder hvert Øjeblik truede med at glide bort under den Siddende. Kold satte sig, saa mig stift ind i Øjnene og sagde:

»Har Du været i Kjøbenhavn i Julen og set mig der?«

»Nej.«

»Hvad mente da dit Ansigt, da Du spurgte mig om, hvor jeg havde været, og hvad skulde den importune Plebejers Vittighed sige?

Jeg var uvis, om jeg skulde vise mig smigret ved, at denne unge Fyr, hvem vor Misundelse netop gav et vist Relief, nu paa en Maade nærmede sig til mig, eller om jeg skulde give den Fornærmede, der ikke vilde finde sig i det begyndte inkvisitoriske Forhør. Jeg svarede tøvende:

»Jeg véd s'gu ikke, hvad mit Ansigt mente.«

»Møller, jeg antager Dig for at være et voxent Menneske, en Gentleman med Æresfølelse, og ikke for en Dreng.«

»Det skulde jeg haabe,« svarede jeg, idet jeg kastede med Nakken.

»Bien!« sagde Kold, »jeg beder Dig da som saadan — det vil sige som voxent Menneske og som Gentleman, ikke at komme med Hentydninger til, hvad Du mulig kunde have set. Du vilde derved kompromittere ikke alene mig, men en Person, der er mig uendelig dyrebar.«

Dette Kavallersprog imponerede mig; det lignede den Stil, hvori de ridderlige Elskere udtrykte sig i de franske Komedier, som jeg havde læst. Jeg skammede mig over at have løbet om med Farverens Sladder og fortalte Kold det Hele.

»Hm,« sagde han, »det er fatalt. Netop heri Byen maatte Ingen vide det. Hun er her fra Egnen; men hvem hun er, véd jeg ikke, kun det véd jeg, hun skal og maa blive min. Kun Saameget tør jeg sige Dig, Møller, men nu stoler jeg paa Dig.«

»Det kan Du,« svarede jeg med den dybeste

Alvor. Kold tog min fremrakte Haand, gav den et kraftigt Dask, derpaa et Tryk, sagde Farvel og gik.

II.

Jeg spadserede længe op og ned i mit lille Værelse; jeg syntes, at jeg havde oplevet noget overordenlig Interessant. Kold havde en Kjærlighedsforbindelse, hvilken lyksalig Skolediscipel! Noget Saadant kunde altsaa finde Sted i Virkeligheden! Ogsaa jeg havde jo sværmet erotisk mange Gange, men vel at mærke paa Distance. Paa Skoleballerne bankede mit Hjerte hvert Aar for en forskjellig Madonna, men det var en Erotik, der var fornøjet med et Smil, en let Berøring af Gjenstandens hvide Kjole, en nedfalden Blomst af en Balkrands.

Jeg forestillede mig rigtignok adskillige andre Situationer, men det blev ved Fantasierne. Jeg tilbad en saadan Gjenstand, som Dante sin Beatrice; og i halvvaagne Drømme, naar jeg, efterat at have slukket Lyset, lukkede mine Øjne om Aftenen, fløj jeg med Armen om hendes Liv mellem Jord og Himmel, som Zefyr med Psyche. Jeg kjendte ogsaa erotiske Rørelser af en mere realistisk Art; en fuldbarmet Opvartningspige paa Byens Gjæstgiversted, hvor vi af og til listede os ind for at drikke Toddy, som vi fik ondt af, og for

at spille Billard, som vi ikke kunde spille, var den Art Erotiks Gjenstand. Med Hensyn til hende gik mine Ønsker ud paa at tage hende om den alt Andet end smækre Taille og give hende et solidt Bondekys paa de pæonrøde Læber, men det blev ved Ønskerne, ikke engang en Romtoddy kunde give mig Mod til at gjøre et tilnærmelsesvist Forsøg paa at realisere dem. Jeg vilde saa uendelig gjerne, men jeg turde ikke; Kold havde turdet, han havde virkelig en elsket Gjenstand, kunde slynge sin Arm om en smækker Lilievaand (jeg følte et elektrisk Stød ved Tanken), kunde — o store Guder — kysse hende! (jeg satte mig paa Sengen i en salig hendaanende Tilstand.)

Som det vil ses af alt det Fortalte, var Kold langt fra at være aaben; hans Meddelelse var en Beregning fra hans Side, og han havde heller ikke taget fejl. Jeg betragtede det som en Æressag for mig, saa vidt det stod til mig, at værne ham for Kammeraternes spidse Hentydninger. Saa snart jeg fandt Anledning dertil, berettede jeg, at den hele Historie med Damen paa Volden var noget Vaas, fremkommen ved et Fejlsyn af den dumme Filister Ballerup. Mellem Kold og mig udviklede der sig et Slags Venskabsforhold, ikke meget intimt, men dog saaledes, at han bød mig af sine gode Cigarer, naar vi mødtes — han ridende og jeg spadserende — paa Vejene om Byen, og at han paa Skolen af og til henvendte Ordet til mig, hvorover mit Forhold til de andre Kammerater kølnedes; de sagde, at jeg »sledskede« for »Slave-

handleren«, og spurgte, om jeg ikke snart kunde faa lavet en Moustache istand, om jeg var bleven Sancho Pansa hos den nye Don Quixote og Andet deslige. Engang brast min Taalmodighed i Anledning af en saadan Stikpille af Skolelærersønnen; jeg sagde til ham: »Jeg vil heller omgaas med en Gentleman end med Rødder.«

Denne Ytring vakte et Skrig af Harme, hele Klassen styrtede med løftede knyttede Næver hen imod mig. Kold sprang til, ragede, saa at sige, et Par til Side med en saadan Kraft, at de faldt og rev et Par Andre om med, men Kold lo og lod, som om det Hele var Spøg, og man fandt det ogsaa klogest at optage det som saadan.

Det var Dagen før Skoleballet, denne vigtige Begivenhed i vort ensformige Liv. Jeg havde beredt mig dertil med Alvor og Grundighed. Min Faders omsyede Livkjole havde jeg faaet smykket med skarlagenrødt Silkefoer for Hænderne, jeg havde faaet den ene af mine to Manchetskjorter stivet for 8 Skilling hos Byens bedste Vaskerkone, jeg havde i et Par Dage arbejdet paa at faa et Par splinterny Glacéhandsker knappede, før det lykkedes mig; Byens Barber, der tillige var Ringer ved Kirken, havde klippet og pomadiseret mit noget struttende Haar, ja, jeg havde faaet Lov hjemmefra til for første Gang i mit Liv at

bestille et Par »Lakerede« hos Skomageren. Vi havde fri om Eftermiddagen, og jeg begav mig op paa Skolen, hvor jeg som Medlem af Festkomiteen skulde være med til at smykke Solennitetssalen med dannebrogsfarvede Draperier. Under denne Bestilling fik Komiteen Lov til at disponere over Skolens Kustos. Jeg gik for at hente ham, da han skulde hjælpe os med at hænge Baggrundsdraperiet op, og passerede i den Anledning den Del af Gaarden, hvortil nogle af Rektorlejlighedens Vinduer vendte ud. Tilfældigvis faldt mine Øjne paa et Stykke Papir, der flagrede for Vinden, jeg fangede det halv mekanisk og stak det i Lommen, og da jeg kom op til Lyset i Salen, vilde jeg til at læse det, uden at vente at se Andet end en Sygeanmeldelse for en af Drengene. Men hvor blev jeg da ikke forbavset ved at læse (Noget af det var afrevet):

». . . . og da De sagde mig, hvor De havde hjemme, og at De om faa Maaneder tog Ophold der, har jeg gjort et Skridt, der maa overbevise Dem om, at De er den Magt, der raader over mig. Jeg har faaet min herværende Værge til at lade mig ende min Skoletid i H—; der skulle vi ses . . . .«

Et Kjærlighedsbrev! En bekjendt Haandskrift . . . Henry Kolds! Hvordan var dette Brev kommet her?

Jeg glemte rent mit vigtige Komitéhværv og fløj lige op til Kolds Bopæl, hvor jeg heldigvis traf ham. Pustende og blæsende kom jeg, og rakte ham, uden at sige et Ord, det gaadefulde Stykke Papir.

Han skiftede Farve, idet han læste, og da han var færdig, knugede han Papiret i Haanden og sagde med lynende Øjne til mig:

»Hvor har Du faaet fat paa det Brev?«

Jeg fortalte ham det. Han foer tilbage af Overraskelse og udbrød, idet han slog sig for Panden:

»Forræderi! Skjændigt Spioneri — eller maaske noget Værre. Ikke et Ord derom — hører Du, Møller.«

Jeg gik, i Stilhed undrende mig over det Hele. Kold havde gjort mig angst; et saa sammentrængt Udtryk af Lidenskab havde jeg aldrig set. Jeg forstod ikke hans sydlige, tidlig modnede Natur og tidlig udviklede Lidenskabelighed.

Balaftenen kom. Alt var arrangeret paa festligste Maade; den halvfedtede Solennitetssal, der til daglig Brug var Lokale for Sangundervisningen, saa ret net ud. Paa det med Granfestons prydede Orkester sad Egnens Musikkorps ligefra den tykke gemytlige Kontrabassist, der bogstavelig arbejdede for Brødet i sit Ansigts Sved, til den melankolske Klarinetblæser, hvis hele Ansigt, under Udøvelsen af hans Kunst, syntes at rette sig tilspidset ud mod Mundstykket, — det saa ud, som hans Øren endog var med til at blæse. Byens og Omegnens fejrede Skjønheder stode opstillede »en haie« paa den ene Side, paa den anden stode Herrerne — de ældste Disciple kjoleklædte, de mindre i Trøje, tildels med hvide Bomuldshandsker, spejdende efter de halvvoxne Piger, der skjultes af de voxne

Damers brusende Nederdele. Endnu stod man og tog Maal af hverandre, da Døren gik op, og en ganske ung Pige i elegant Baldragt, med dejlig blond kruset Haar, viste sig. Hun tiltrak sig Alles Blik ved sin Skjønhed: Øjnene, der var mørkeblaa, havde den romantiske Dybde, som Havet en klar Efteraarsdag; Ansigtet var, uden at have de regelmæssige Skjønhedslinier, frapperende ved den rene, sunde Hudfarve, og hele hendes Maade at bevæge sig paa var vore provinsielle Baldronningers saa overlegen, at vor Række instinktmæssig trak sig længere tilbage mod Væggen, da hun nærmede sig den, uagtet det Rum, der adskilte de Dandsende af begge Kjøn var tilstrækkeligt til, at et Par Vogne kunde kjøre der. »Hvem er det?« hviskedes der. Et foreløbigt Svar gav hendes Ledsagerskes Nærværelse; det var den gamle Frøken, der bestyrede Rektorens Hus; den unge Dame maatte altsaa være Gjæst hos Rektor. Vi saa de tilstedeværende Overlærere og Adjunkter ile hen og hilse paa hende, de teede sig, som om de stedtes til Kur, ja den lange tynde Mathematiklærer skød sig fra det ene Hjørne af Salen som en Diagonal i Kræfternes Parallelogram hen imod hende og bukkede saa regelmæssigt og dybt, at hans Krop dannede en ret Vinkel paa 90 Grader.

»Det er lige godt Professorens Datter, der er kommen fra Kjøbenhavn,« sagde Kustos, der passerede forbi i sort Frakke og hvidt Halsbind; han skulde op og pirre i et af Lampetternes Stearinlys, der flød.

Rigtig! Vi vidste Alle, at Rektor, som i mange

Aar havde været Enkemand, kun havde en eneste Datter, som siden sin Barndom var bleven opdragen i Kjøbenhavn. Vi kjendte hende ikke, thi hun kom ikke hjem i Ferierne, Faderen tog altid ind til hende. Nu gloede vi end mere paa hende og undrede os over, at den lille tykke Bulbider havde en saa dejlig Skat; men Respekten for Faderen forhindrede enhver Discipel fra at tænke paa at engagere hende; Kustos's Oplysning gjorde samme Virkning, som om hun havde haft paa sin Ryg et: *Noli me tangere.* Da Ballet begyndte, saa vi, at hun var engageret af en Dragonlieutenant af Nabokjøbstadens Garnison, som flere Gange ved lignende Lejligheder havde vakt vor Indignation, saa vi i indædt Harme havde slaaet Knips i Lommen ad ham, naar han stak os, Festens egenlige Herrer, ud hos Ballets Skjønheder. Ved denne Lejlighed var der imidlertid ikke Tale om noget Saadant, Enhver af os vilde, som sagt, have generet sig for at engagere vor Rektors Datter: en Del af den Frygt, vi nærede for Faderen, gik over paa Datteren, og snart fik hun ogsaa sin Del af den Uvillie, som vor Tyran var Gjenstand for. Han havde naaet paa en vis Maade at bringe os under Aaget ved sin kommandersergentagtige Disciplin, men Heloter ere altid i Hjertet oprørsksindede. Kunde vi faa Lejlighed til at chikanere ham ved Smaating, gjorde vi det troligt, f. Ex. ved at bestrø Skolens Korridorer med Nøddeskaller, hvis Knagen under Fødderne kunde bringe den nervøsirritable Mand til Raseri, eller ved at fyre i Kakkelovnen,

saa at Stuen var som en Bagerovn, naar han skulde læse, hvad der ligeledes var ham modbydeligt og skaffede ham Hovedpine.

Den unge Frøken havde alle Udsigter til at blive Ballets Dronning; hun dandsede som en Sylfide, hun var jo oplært af en Solodandser ved det kongelige Theater, hun var — det kunde vi se paa den Maade, hvorpaa hun samtalede med sin Kavaller — livlig og ugenert, hun havde en egen sonor Latter, der klang gjennem Salen som en Sølvklokke. Os oversaa hun aldeles, hun var omgiven af »Lieutenanter og Studenter og deslige Folk af Stand«, vi vare for hende »snavsede Buxemænd«.

Da den første Dands var færdig, gik der en mørk Sammensværgelsesstemning gjennem øverste Klasses Disciple. Som sædvanlig stak vi Hovederne sammen i en Krog.

»Lad det være en fast Aftale,« sagde Skolelærersønnen, »at ingen af øverste Klasse engagerer »Tærskerens« (Rektors Øgenavn) Datter eller inklinerer for hende.«

Vi gik Alle ind derpaa med et Nik, ledsaget af en mørk Alvorsmine. Det var et Knips i Lommen, thi hvad brød hun sig om det? Men vi fandt, at Noget burde der gjøres, og saa gjorde vi, hvad vi kunde. Under Dandsen holdt vi trolig vort Løfte; Skolelærersønnen gjorde endog Mere, thi hver Gang han kom i Nærheden af »Frøken Tærsker«, som hun nu var bleven døbt i vor Skolejargon, stak han Næsen

i Vejret og fnøs paa en Maade, der mindede om en Tjenestepige, naar hun er rigtig impertinent. Anden Dands var forbi, og Enhver stod med sin Dame langs Væggene og konverserede efter bedste Evne. Min Dame havde imidlertid forladt mig for med sin Moder at gaa ind i et Sideværelse og faa bødet paa den Skade, som et Par ubehændige Støvlehæle havde foraarsaget i hendes klare Kjoleslæb. Jeg huskede nu først paa, at jeg ikke havde seet Henry Kold paa Ballet, og vor Sammenkomst Dagen forud randt mig ihu. Men i samme Øjeblik ser jeg ham træde ind ad Hovedindgangsdøren, i en moderne og flot sort Dragt, med sin sammenslaaede Hat under Armen. Han gik frem til Midten af Salen og undlod ikke at vække en hel Del Hvisken blandt de Omkringstaaende.

»Hvem er det?« spurgte Dragonlieutenanten sin nuværende Dame, en Datter af Byfogden i Byen.

»Aa, det er en Skolediscipel,« svarede hun overlegent, »han er nok fra Manila; der er spansk Blod i ham. Synes Lieutenanten ikke, at han har en vel flot Optræden for en Skoledreng.«

»Aa jo, men det er virkelig en ret kjøn Fyr, ikke saadan en Gravso som de Andre.«

Frøkenen lo umaadelig, og Lieutenanten sekonderede hende trolig.

»Alle Lieutenanter ere nogle Flabe,« tænkte jeg, men jeg vogtede mig vel for at sige Noget.

I samme Øjeblik kom Kold hen til mig. Der var et yderst spændt og uroligt Udtryk i hans Ansigt.

»Hvem er den Dame, der staar henne ved Orkestret, omringet af den Sværm Herrer?«

»Det er Rek . . .« Mere fik jeg ikke sagt, thi den hende omgivende Sværm skiltes just ad, og Kold styrede lige hen imod hende. Jeg søgte at naa ham og faa ham sagt Besked om den mellem os sluttede Sammensværgelse, men jeg blev istedet derfor Vidne til en højst overraskende Scene.

Rektor i egen høje Person, der havde staaet ved den modsatte Ende af Orkestret, foer med en usædvanlig Hurtighed over Gulvet, naaede Kold, just som jeg vilde til at tiltale ham, og sagde med dæmpet Stemme, men dog højt nok til, at jeg kunde høre det.

»Du dandser ikke med den Dame, hører Du.«

»Hr. Professor,« svarede Kold og traadte et Skridt tilbage — »hvad mener De, jeg forstaar Dem ikke.«

»Jeg har din impertinente Opførsel og dine lapsede Manerer i venlig Erindring, kan Du tro, Jeg tillader ikke, at et sligt Subjekt dandser med min Datter.«

»Deres Datter!« udbrød Kold, men tog sig strax i det og saa paa Rektor, idet han sagde; »De kommer til at fortryde det, Hr. Professor.«

»Hold Mund!« sagde Rektor.

»Det er Deres Lykke, at jeg hader Skandale,« sagde Kold og trak sig bukkende tilbage. Jeg kunde se paa Rektor, at han kæmpede med en voldsom Paroxysme, Aarerne svulmede i hans Tindinger, han gik

tilbage og støttede sig op til Orkestret; hans Kjæber var i en permanent Dirren. Ingen uden jeg havde hørt Replikvexlingen mellem ham og Kold, der havde trukket sig tilbage i en Vindusfordybning. Da saa jeg, at hans og den unge Dames Øjne mødtes. Hun rødmede helt ned over den hvide Hals; hans Ansigt havde et alvorligt og bekymret Udtryk.

Min Nysgjerrighed var pirret, og jeg koncentrerede min Observation paa de tre Medspillende i dette gaadefulde Drama. Da Rektor havde samlet sig, gik han over til sin Datter. Jeg listede mig saa snildt som mulig hen i Nærheden af dem. Jeg hørte Rektor sige:

»Du maa ikke dandse med den sorthaarede store Dreng.«

»Hvem?« sagde den unge Pige og skiftede Farve flere Gange.

»Han der henne i Vindusfordybningen. Det er et umoralsk Individ, uden Agtelse for Skolens Love og Disciplin, der vækker almindelig Forargelse. Med det Første skal han afstraffes exemplarisk.«

»Naa,« sagde Frøkenen med en Rolighed, der aabenbart var tilkæmpet.

Kold havde af og til haft Øjnene henvendt paa, hvad der foregik i vort Hjørne. Da Rektor havde forladt sin Datter, svævede et Øjeblik det mig fra flere Lejligheder bekjendte spottende Smil om hans Mund, i et Nu var han henne ved os, bukkede for Damen og sagde derpaa:

»Turde jeg udbede mig næste Dands af Frøkenen?«

Hun løftede ikke Øjnene op, men sagde med skjælvende og sagte Stemme:

»Jeg er engageret for hele Aftenen.«

»Ah, — det er fatalt,« sagde Kold i en Tone, der lød saa skjærende og kold, at det formelig gjorde ondt i mig. Rektor saa jeg ikke i Salen; han var sagtens gaaet ind i et af de andre Værelser.

Dandsen begyndte igjen. Kold havde i en Fart faaet engageret en lille vever Skovriderdatter; under Latter og Samtale fløj de afsted igjennem Salen. Kold var en ypperlig Dandser. Der var Aplomb og dog tillige Lethed og Gratie i hans Bevægelser, noget, om jeg tør sige, Magisk. Man kunde se, at Dandsen var et Udtryk for noget Sjæleligt hos ham. Der gik en Mumlen af ufrivillig Beundring gjennem Rækkerne, Damerne inklinerede for ham, han var ikke af Gulvet. Men der var under hele Dandsen noget Dæmonisk i hans Ansigt og i den Maade, hvorpaa han fæstede Øjet paa sin Dame, der ligesom tvang hende til at fordybe sit Øje i hans. Det var mig uhyggeligt at se paa; det var, som om hans Dame maatte give sig hen til ham, deres Ansigter nærmede sig hinanden, det saa tidt ud, som om hendes Hoved var ved at synke ned paa hans Skulder. Men da tredie Dands var forbi, og han formelig ikke havde været af Gulvet, forlod han Salen og kom ikke mere ind. Jeg saa efter Rektorens Datter; hun var næsten den Eneste, han ikke

havde dandset med. Hun sad og bed i sin Vifte: hvis jeg ikke tog fejl, kæmpede hun med Graaden.

Nu, da Kold var borte, brød Forargelsen løs blandt de gamle Damer, der var tilstede i Egenskab af Mødre eller Duenna'er. Jeg havde gjort mig til Observator af Profession den Aften og tænkte slet ikke paa at dandse.

Jeg hørte Ytringer som disse:

»Amalie, Du maa ved Gud ikke dandse med denne Vestindianer eller hvad han er. Det er dog ækelt, som han dandser . . . .« eller: »Thora, vær noget tilbageholdende mod den sorthaarede Herre, han er noget presserende . . .« fremdeles: »Betty maa sige til ham, Spanieren, at Betty er engageret, naar han vil engagere Betty.«

Den Sidste var naturligvis ingen Moder, men en gammel Gouvernante.

Imidlertid, den lille Episode glemtes, da Kold ikke viste sig mere. Ballet gik sin Gang, om just ikke for mit Vedkommende; thi jeg var saa optaget af, hvad jeg havde set og hørt, at jeg slet ikke valgte mig nogen Beatrice som Gjenstand for min »amore dantesco«. Da Klokken var To, vinkede Rektor med en Kongemine ad Musikanterne, en Fanfare blæstes, og Ballet var endt.

Indsvøbt i en gammel Chenille, med en lodden Hue trykket ned i Øjnene, vandrede jeg hjemad gjennem den bælmørke Gade. Det var Tøsne, der faldt i store vaade Klatter og piskede mig i Ansigtet; jeg

maatte formelig med Møje skyde mig frem mod Vinden. Som jeg var ved at stikke Nøglen i forhenværende Farver Ballerups Gadedør, opdagede jeg en Person, der gik frem og tilbage foran Huset. Da han nærmede sig mig, saa jeg, at han var barhovedet, og at et langt Haar flagrede vildt for Vinden.

»Det er mig, Møller,« sagde Kolds Stemme.

»Men min Gud, hvad gjør Du her?«

»Hør Møller, hun er troløs, hun er pjaltet som alle de Andre. Nu forstaar jeg Historien med Brevet, som Du havde fundet. Jeg har gjemt som en Helligdom de faa Billetter, hun i sin Tid sendte mig efter vort første Møde ifjor Forsommer i Kirsebærgangen ved Volden. Jeg havde set hende engang ved en Koncert i Kjøbenhavn. Du — der løb en sprudlende Strøm gjennem mit Væsen, om mit Hoved suste en Luftning fra min tropiske Fødeø! Hun forstod mig, da jeg efter Koncerten sneg mig hen til hende, medens hendes Ledsagerske havde travlt med Tøjet; hun svarede paa det Haandtryk, som jeg listede mig til at give hende. Jeg fulgte Droscken, som de kjørte hjem i, i rasende Løb; hun boede ved Nørrevold; jeg mødte hende paa hendes Spadseretoure, gav hende hemmelige Tegn; hun forstod dem, og en Aften i Skumringen talte vi første Gang sammen, og siden mange Gange. Disse Sommeraftener, krydrede af Jasminluft, medens Buskene hvælvede sig over os, vare for mig som en Gudstjeneste. Du véd ikke, hvad disse Møder vare for mig, Møller; her i Landet er I saa underlig tilbage,

saa barnagtige — jeg véd ikke selv. Jeg havde inden den Tid en vis Erfaring i Ting, som I kun snakker om, men med hende følte jeg, at Kjærligheden er, hvad de gamle spanske Romancer synge om, som min Moder sang mig i Søvn ved.«

»Du er vist Digter, Kold,« sagde jeg beundrende.

»Aa — Digter! — I med Jert Digterpjank! — hvem tænker paa at gjøre Vers, naar man er gjennemglødet, som jeg har været det. Hør videre, Møller. Jeg kunde ikke faa hende til at sige mig sit Familienavn; det havde været mig den letteste Sag af Verden at faa det at vide, men jeg er en ridderlig Elsker, jeg vilde ikke handle mod hendes Forbud. Hun betroede mig kun, at hun var her fra Byen, og at hun tog hertil for at blive her førstkommende Vinter. Da var det, at jeg skrev det Brev, som Du fandt i Skolegaarden; jeg mødte hende en Aften med Duennaen, men jeg fik snildelig stukket hende det i Haanden; om man har anet eller opdaget Noget, ved jeg ikke, men hun var siden den Tid altid ledsaget af det halvgamle Fruentimmer, naar hun spadserede. Jeg fik det lavet saaledes, at jeg kom til at gaa i Skole her — og nu — nu forskyder hun mig; jeg opdager, at hun er en Datter af den gamle Grobian. Møller — jeg tror — jeg tror, jeg tager Livet af mig!«

Skjønt jeg fandt, at en saadan Ende paa Historien vilde være fuldkommen korrekt efter Alt, hvad jeg havde læst og efter min i Kraft deraf dannede

Theori om Sligt, syntes jeg dog, at jeg som Ven burde fraraade Kold en slig blodig Beslutning. Blandingen af Barnagtighed og Mandighed i Kolds hele Færd havde jeg naturligvis ikke Øje for, thi i Forhold til mig var han jo en fuldstøbt Ridderskikkelse. Jeg sagde:

»Alt kan maaske blive godt — Tiden og Omstændighederne.«

»Bring mig ikke i Raseri med slig Snak; hun er for evig, for evig tabt for mig. Men jeg skal hævne mig, ja, hævne mig ved at foragte hende; og det skal vises hende paa en eklatant Maade ved en frygtelig Forhaanelse!« Og dermed gav han sig til at synge og tralle i vilden Sky; men pludselig hørte jeg ham hulke, og som et afsindigt Menneske stødte han sit blottede Hoved op mod Muren, jeg ilede hen til ham, tog ham om Livet og klappede ham paa Kinden — selv grædende. Jeg følte nu, at Blodet løb ham ned over Ansigtet. Med Møje fik jeg ham overtalt til at gaa op med mig, jeg vaskede hans Ansigt og Hoved, lagde et Bind om det af et af mine Lommetørklæder, overtalte ham til at lægge sig i min Seng, og tilbragte selv Natten paa en Stol, indsvøbt i Chenillen og med den lodne Hue paa Hovedet. Jeg faldt snart i Søvn af Træthed, og da jeg vaagnede om Morgenen, var Kold borte. Vi havde fri om Formiddagen; jeg ilede strax til hans Logis, men hans Værtinde sagde mig, at han var syg, og at Lægen havde forbudt ham at tale med Nogen. Han kom heller ikke paa Skolen i

en fjorten Dages Tid; da jeg endelig fik Lov til at komme ind til ham, fandt jeg ham endnu i Sengen; Saaret var hurtig lægt, men han havde paadraget sig en let Hjernerystelse, der havde medført Feber og stærk Fantasering. Da han ikke med et Ord berørte hvad der var foregaaet imellem os, men for øvrig talte aldeles frit og utvungent med mig, fik jeg ikke Anledning til at gaa ind paa det for mig saa interessante Thema, som jeg heller ikke havde talt et eneste Ord om til nogen af Kammeraterne, til hvem mit Venskab med den misundte og i al Hemmelighed beundrede Henry Kold havde bragt mig i et køligt Forhold, hvilket Tab for øvrig min smigrede Forfængelighed rigelig erstattede. Efter sin Helbredelse viste Kold sig paa Skolen, som om Intet var hændet. Jeg, som nu var inde i Sagen, iagttog med Spænding Rektors Adfærd ligeover for ham. Det var tydeligt, at han søgte enhver Lejlighed til at komme ham tillivs, men Kold, som ellers ikke længer var flittig eller vel forberedt i de andre Fag, kunde altid sin latinske Lektie perfekt — til Rektors store Harme, som saa gik saa meget desto værre ud over den følgende Examinand, hvis han ikke kunde gjøre Rede for en Konjunktiv eller opramse i en Fart, hvad Uranos's og Gæas Børn hed.

En Beridertrop ankom til Byen og gav Forestillinger i en Bygning, der havde været Ridehus for en

tidligere i Byen garnisonerende Dragoneskadron. Det var en Begivenhed i det ensformige Skoleliv i den lille By, og Dimissionsklassens Disciple helligede deres romantiske Følelser til Selskabets Primadonna, Madame Rivière, en junonisk brunet Skjønhed, der red Amazoneridt, sprang gjennem Tøndebaand, hvori der var spændt Silkepapir, osv. Mangt et ungdommeligt Hjerte slog voldsomt mod Vesten, naar den Dejlige viste sig i en skarlagenrød, af Pailletter blinkende Fløjlskjole, hvis Korset kun halvt skjulte en bølgende Svanebarm, og naar hendes kraftig formede Underextremiteter i det kjødfarvede Tricot dandsede en Polka militaire paa usadlet Hest. De tarvelige Lommepenge bleve omhyggelig opsparede til at gaa »paa Beriderne« for, mangt et Par hvide eller lysegule Handsker bleve tagne paa Kredit hos den lille Bys eneste rigtige Manufakturhandler, og Barberen anvendte sin disponible Fantasi til at give Lokkerne et dandymæssigt Fald paa de unge Musasønners Hoveder. Det var en haabløs Kjærlighed, thi Madame Rivière, der rimeligvis var vant til erfarne og materielt mere vederhæftige Tilbedere, lod aldeles ikke til at have Sands for de smægtende Blikke, der tilkastedes hende fra de stakkels Latinere, som kun lidet lignede de Løver, der i Hovedstæderne gjøre Lykke hos Primadonnaerne paa en Cirkus. Hun ændsede heller ikke Byens flotteste Kræmmersvend, dər altid, naar hun kom ind, trak Handsken af den højre Haand for at lade hende se,

at han bar en vældig Signetring paa Pegefingeren, hvis Agatplades røde Farve kun var en Nuance af Hændernes. Man fortalte, at den unge Mand sled et Par Neglebørster op i denne Beridersaison og tog tolv Timers Undervisning i Fransk hos en gammel Adjunkt ved Latinskolen, der skjønt han havde doceret dette Fag i mange Aar, dog aldrig kom bort fra sin medfødte kronjydske Dialekt. Svendens Rival paa Borgerballerne paa Raadstuen derimod — Provisoren paa Apotheket — erklærede overlegent, at Beriderkunsten ikke havde nogen aandelig Betydning, en Ytring, der greb Distriktslægens Gouvernante saa stærkt, at hun endelig skjænkede ham sin Haand og sit Hjerte, som han i et Par Aar forgjæves havde sukket for. Krambodsvenden troede da, at han var ene om Budet; en Aften stillede han sig lige foran Indgangen til Stalden, hvorigjennem den Skjønne skulde passere. Han havde med Møje faaet lært den Frase udenad: »Madame, je vous admire«, og skjønt hans Hjerte bankede, som om han skulde tage en Magisterkonferens i Fransk, samlede han dog alt sit Mod, lagde sin røde Haand med den røde Agatsten paa Brystet af sin nye Vinterfrakke, og da Madame Rivière efter endt Ridt gik forbi ham, sagde han de betydningsfulde Ord. Men da han havde tilegnet sig sin Lærers jydske Udtale af det Franske og udtalte »admire« med et blødt d og oven i Kjøbet i sin Befippelse glemte »vous«, saa forstod Damen ham ikke og sagde blot:

»Non capisco, Signore.« *)

Krambodsvenden fik siden at vide, at det var Italiensk, det trøstede ham noget over hans Uheld, men de store Latinere, der var i Nærheden, stak ud i en voldsom Skoggerlatter, der foranledigede vor Dandy til at forlade sin Plads efter at have karakteriseret sine Modstandere som væmmelige Drenge, der nok skulde høre videre fra ham.

Kort efter denne lille Episode ankom Kold; kun han havde Sands for, at det var elegantest at komme midt under Forestillingen, medens de Indfødte havde den praktiske Naivetet, at ville have saa meget som mulig for Pengene. Selv Farver Ballerup fik en let erotisk Rørelse; han gned sig paa Armen, naar han trolig havde siddet hele Aftenen og set paa Kunsterne, og sagde:

»Det er dog et Satans rask Fruentimmer, den Madam Rivejern, eller hvad det er, de kalder hende.«

Kold saa sig om, og da han opdagede mig, gjorde han en let Bevægelse med Hovedet, der betød, at jeg skulde komme hen til ham. Jeg havde ogsaa bivaanet Forestillingen fra dens Begyndelse, men havde kjøbt Fornøjelsen med den Ydmygelse, at maatte laane tre Mark af Farver Ballerups Karl for at faa mig en Billet. Jeg borede mig hen til Kold, som havde taget Plads, omtrent hvor Kræmmersvenden før stod. Madame Rivière red for anden Gang.

---

*) Jeg forstaar Dem ikke, min Herre.

»Vi skal more os lidt med den beundrede Dejlighed,« sagde han med en forceret Lystighed og meget højt.

Publikum saa forarget paa ham; jeg saa mig omkring og opdagede Rektors Datter paa en af de nærmeste Bænke. Hun havde hørt, hvad der var bestemt nærmest for hende, og blev ligbleg. Kold kastede et hurtigt Sideblik til hende.

Da Madame Rivière havde sat Hesten i den vildeste Galop og foer Cirkus rundt som et Lyn, passede Kold sit Snit, og just som hun lynede forbi os, tog han en prægtig Buket, som jeg siden efter fik at vide, at han i dyre Domme havde kjøbt hos en Gartner, ud af sin Frakke og kastede den op mod hende. Den ramte Hesten og faldt ned paa Arenaen med et usædvanligt tungt Fald. Beridersken opdagede strax, hvorfra den kom, sendte Kold et Par bedaarende Øjekast, sprang som en Fjer nedad Hesten, tog Buketten op, kyssede paa Fingeren ad ham, og vips, havde hun indhentet Hesten, var i et Spring oppe paa den, ophidsede den med vilde Skrig, og foer rundt i den vældigste Galop, staaende paa Hesten, med Buketten løftet i den højre Haand og af og til trykkende den til sit Bryst.

»Nu bliver hun væmmelig!« hørte jeg en nær siddende ældre Dame sige. Rektors Datter saa ud, som om hnn skulde synke i Jorden. Jeg blev derimod rørt over den Skjønnes Glæde ved de dejlige Blomster; jeg syntes, der var saamegen Poesi i Situationen og ytrede det til Kold.

»Sludder!« sagde han, »der var en Guldbroche i Bouketten.«

Jeg forstod ikke, hvorfor jeg gyste; men jeg blev bange for det Udtryk, der laa i Kolds Øje. Jeg ængstedes atter ubestemt for Dybden af hans Erfaring; jeg følte, at der var Noget i ham, der tidlig havde taget Skade.

Madame Rivières andet Ridt var den sidste Del af Forestillingen. Da hun, efterat have nejet dybt til alle Sider, skulde passere den snævre Staldindgang, tog Kold mig rask under Armen og stillede sig og mig lige foran Døren. Den Skjønne kom, Kold tog Hatten af, jeg gjorde det Samme, og hun nejede med det huldsaligste Smil af Verden.

»L'or pour l'art, mais les fleurs pour la beauté,« sagde han.

»Ah Monsiù, vous èté troppe gentile,« svarede hun i sit af Italiensk radbrækkede Fransk. Med en Gebærde betydede hun os at følge med ind i Stalden. Her udspandt sig nu et rask Replikskifte mellem hende og Kold; jeg forstod kun lidet af hendes melerede Jargon, var flov og gloede paa hende som en Tyrekalv.

»Ich kann okso tale Danske,« sagde hun til mig, »ma ikke molto bene.«

Jeg fik ogsaa fremstammet et Par Komplimenter; jeg var nær ved at faa dem i den gale Hals, men hun forstod eller lod, som om hun forstod Meningen, thi hun nikkede med det sødeste Theatersmil af Verden

og rakte os hver en Haand, Kold den højre og mig den venstre. Det var, som om jeg rørte ved Lederen paa den gamle Elektrisermaskine i en Fysiktime; det krøb helt igjennem mig.

Midt i denne interessante Situation aabnedes en Dør, der førte ind til Selskabets fælles Paaklædningsværelse, som før havde været Dragonernes Seletøjkammer, og Herr Rivière, Selskabets Direktør, viste sig. Den højrøde Spidskjole med Generalsepauletter, i hvilken han, udrustet med en vældig Firhestepisk, havde dirigeret Forestillingen, havde han endnu paa, derimod havde han trukket de stive Rytterstøvler af og viste sig i de hvide Knæbenklæder, et Par blaa Uldstrømper, der hang i Aal om Benene, og med et Par store Staldtøfler paa. Det var en lille Mand med et fedladent, dvask, brunt Ansigt, hvis halve Del skjultes af en vældig sort Knebelsbart, der glindsede, som om den var pudset med Blanksværte.

Hans Ægtehalvdel tog Bouketten frem af Brystet, pillede Brochen ud af den, satte den foran i sit Livstykke og kastede et betydningsfuldt Blik til sin Mand. Der gik et Lysglimt over hans slappe Træk.

»Store Fornøjels' at gjør' 'Erres Begenskap,« sagde han og bukkede for os.

»Tillader Herr Rivière, at vi imorgen hilser paa Dem og den henrivende Dame,« spurgte Kold.

»Store Klæd' for mig og de' 'enrivend' Dame at empfang' Messieurs,« sagde Herr Rivière og bukkede.

Dermed var Bekjendtskabet stiftet, og Klokken tolv, efter endt Formiddagsskoletid, aftalte Kold og jeg at aflægge en Visit paa Gjæstgivergaarden i Direktørens og Direktricens Logis.

At kigge bag Kulisserne, at indvies i Kunstneres Privatliv har selv for mere modne Mennesker, end jeg var dengang, noget uendelig Tillokkende. Jeg følte mig derfor ikke lidet løftet, da Besøgets Time slog. Gjæstgivergaarden førte i hine helstatlige Christan VIII.s Dage Navnet »Stadt Altona«, og Kunstnerparret boede paa Kvisten, til hvilken man steg op ad en ikke meget bekvem Trappe.

Vi banke paa.

»Entrez!« lyder Madame Rivières dybe Altstemme.

Ja, det var rigtignok en yderlig genial Menage. I Baggrunden af Stuen var der udspændt Snore, hvorpaa Strømper, Skjørter og endnu delikatere Klædningsstykker hang til Tørre mellem hvide Kniplinger, bestemte til at smykke de fantastiske Ridderdragter, der hang rundt paa Væggene paa Knager, men hvis Fløjl, Silke, Guld- og Sølvgaloner toge sig lidt luvslidte og falmede ud ved det ubarmhjertige og prosaiske Dagslys; Bordet og Stolene vare tildels dækkede af lignende Gjenstande. Paa Servanten stod der en Chokoladekande med Kopper, et Haandklæde fungerede som Dug. I Vinduet stod der et Fad, hvorpaa der laa nogle Kartofler.

Herr Rivière var i en klædelig Husdragt; en gammel violet Fløjls Frakke, der bar Spor af fordums

Snorebroderi, Underbenklæder og broderede Morgensko; Primadonnaen var i Morgennegligé: rosenrød Silkenattrøje, der vist i sin Tid havde været et pragtfuldt Ridekostume, hvidt Skjørt og røde Saffians Sko, der stærkt nærmede sig til Slæber. Herr Rivière rakte os Haanden; jeg mærkede, at han efterlod Noget i min, som jeg ved nøjere Eftersyn opdagede var en Kartoffelskrælling. Hans Frue derimod tabte Intet af sin »prestige« i mine Øjne; jeg sammenlignede hende med Mariane i Goethes »Wilhelm Meister«.

»Soyez les bienvenus!« raabte Ægteparret paa engang.

Der blev bestilt to Par Kopper Chokolade, og Madame Rivière fremtog af en Pose, som hun halede ud under en af Klædebylterne, en Krukke Syltetøj, som hun præsenterede os under Navn af »crême de pêche«, efterat have serveret det paa nogle smaa Tallerkener af ulige Størrelse og Farve; Herr Rivière bød os Kognak af smaa Vinglas. Kold erklærede det Hele for overmaade delikat, jeg stemmede pligtskyldigst i med, uagtet det søde Syltetøj vamlede for mig, og de store Snapse løb mig stærkt til Hovedet.

Men hvor forbavset blev jeg ikke, da Madame Rivière tog sin Mands Glas, skjænkede sig en Snaps, eller rettere et Glas, og tømte det med al ønskelig Routine. Stemningen blev mere animeret; hvad der taltes om, har jeg ingen tydelig Forestilling om, og jeg havde vel, selv i uomtaaget Tilstand, ikke forstaaet Sammenhængen deraf, om der ellers var nogen. Jeg

husker blot, at man lo, at Madame Rivière sang: »O pescador dell' onda«, akkompagnerede sig paa en tostrænget Guitar, og at hendes Mand foredrog: »Mon père est à Paris, ma mère est à Versailles«, at Kold bestilte Champagne, — men dermed ophører min Erindring. Da jeg kom til mig selv, laa jeg i min Seng og havde en skrækkelig Hovedpine — det var bælgmørkt. Men Du store Gud — jeg skulde jo have været i Skole om Eftermiddagen! Skrækken forhindrede mig fra at sove, og en ubetvingelig Dvaskhed fra at staa op. Jeg tilbragte Tiden til Daggry i en uhyggelig Tilstand; snart slumrede jeg ind, snart foer jeg pludselig op af Søvne. Klokken bliver endelig syv, jeg staar op, beredt paa det Værste. Ballerups Karl, der, som bemærket, velvillig havde forstrakt mig med Laan til Beriderbilletter, kom ind med mine Støvler. Han betragtede mig med en yderlig polisk Mine, jeg saa spørgende paa ham.

»Han maa have en farlig Hob Penge,« begyndte Søren, »ham, den Fyr, som har sin brune Hoppe paa Stald hos Hans Persen omme i Vestergade. Men det er ellers et farlig flinkt Menneske.«

»Hvad mener Du med det, Søren?«

»Jo, — se det var nu igaar, da han kom her med Dem under Armen, og jeg kunde jo ligegodt nok se, at De havde faaet for megen varm Paans; den er farlig hidsig paa Formiddagen.«

»Jeg — jeg har ikke smagt Punsch.«

»Ja, ja, saa har det kanske været søde Ratafia-

snapse. Men jeg er lige godt ikke fra igaar, saa jeg kunde da nok se, at De var farlig blisset.«

»Naa — og hvad saa, Søren?«

»Jo, se — at — De kom jo med ham, den Fyr, som har Hoppen paa Stald hos Værtshusholderen; han havde Dem under Armen, og De snakkede fort, og lagde Alting ud for ham. Manden sov heldigvis til Middag, og Madamen var gaaet hen til Drejerens, saa tog jeg ved Dem og fik Dem i Seng, og ham med Ridehoppen gav mig en Daler, for at jeg skulde bede Manden om et Stykke Papir med Læsning paa, formedelst at De var daarlig, og at det voldede, at De ikke kunde komme i Skole.«

Kold havde altsaa klaret Alting. Rolig i Sind begav jeg mig i Skole, hvor jeg til yderligere Beroligelse fandt en Seddel i Protokollen af følgende Indhold:

»At Desipel C. Møller formedelst Hovedpine er gaaet i Seng og altsaa ikke kan komme i Skole, erbødist H. P. Ballerup.«

Da Skolen var forbi, tog Kold mig under Armen og sagde:

»Du var fuld igaar, Møller. Tag Dig iagt for at blive det en anden Gang. Det er Svineri og gjør En bestialsk. Man maa ikke gjøre sig gemen ligeoverfor Kanaillen.«

»Du er en Aristokrat, Kold,« svarede jeg. »Er

Kunstnere, som udtrykke det Skjønne under en hvilken somhelst Form, ikke ligesaa hæderlige som . . .«

»Jo, som Farver Ballerup og Byens Bourgeoisi overhovedet. Jo, ganske vist.«

»Ja, det er nu nogle Filistre — men . .«

»Tror Du da, at det værdige Ægtepar Rivière er opfyldt af Begejstring for deres Kunst? Du maa ikke være saa barnagtig.«

»Men hvorfor vilde Du da have, at vi skulde i Lag med dem, naar Du sætter dem saa lavt.«

»Det vil maaske gaa op for Dig ved Lejlighed. Vi er langtfra færdige med den noble Primadonna endnu. Jeg har inviteret hende til en Kanetur imorgen. Du skal være med; jeg har sørget for en Kane, hvor der er Plads til To bagpaa.«

Trods Kolds Ytringer om den dejlige Madame Rivière, som jeg ikke fandt mig stærkt befæstet nok i den modsatte Overbevisning til at turde modsige, havde Bekjendtkabet med Beriderne en saa eventyrlig Karakter at jeg ret glædede mig til Kaneturen den næste Dag. Jeg undlod ikke at prale deraf til Skolekammeraterne, der havde travlt med at udfritte mig om alskens Detailler, Damen angaaende, og som erklærede mig for en Lykkens Pamfilius. Kold havde lejet en Kane hos en Slagter i Byen, og Klokken fem om Eftermiddagen — vi vare nu saa langt henne i Februar, at det var lyst paa den Tid — hentede vi den. For at bøde

paa dens noget tarvelige Ydre havde Kold bredt en flot Bjørneskindspels ud over Sædet. Vi stod begge bag paa et Brædt, iførte lodne Støvler, Kold desuden med en vældig Kanepisk i Haanden, og efter nogle Minuters Forløb holdt vi udenfor Hôtel »Stadt Altona«. Medens Kold holdt nede paa Gaden og muntrede sin for Kanen forspændte Ridehest med sonore Piskeknald, saa den ved urolige Bevægelser fik Klokkespillet til ret at ringe, steg jeg op paa Kvisten for at ledsage den Skjønne ned. Hun var nu i en elegant blaa Pels, der sad stramt om hendes kraftige Figur, med husaragtig Snorebesætning paa Brystet, hvis kraftige Former ogsaa kom til deres fulde Ret, paa Hovedet sad en Hat med vajende Strudsfjer.

Da hun tog min Arm, »indblæste en Gud mig Mod i mit mandige Bryst«; jeg greb hendes Haand og kyssede den gule Hjorteskindshandske.

Hun gjengjældte min Høflighed ved et meget kraftigt anbragt Kys paa min Kind; jeg var nær gaaet bag over af Henrykkelse, og det syntes mig, at Kysset varmede helt ned i de lodne Støvleskafter. Hvad videre derpaa kunde have fulgt, hvis vi ikke havde havt Hastværk, indestaar jeg aldeles ikke for; thi det Mod, som jeg manglede, besad Damen sikkert for os Begge.

»Jeg elskre at gaa i slitta,« sagde hun, da hun var vel placeret i Kanen, og Kold var ifærd med at stoppe hendes Fødder i Fodposen. Jeg stod og

gabede hen i Vejret, aldeles betagen af Eventyret paa Trappen. Kold spurgte til hendes Mand, hun sagde:

»Povero diavolo, 'an er gaaet i Seng. 'An 'ar altid Søvn. Ligger nu i Seng baade med pantaloni og stivali.«

Hu—hej! Nu gik det i Galop op ad Byens Hovedgade under Klokkeklang og Pidskesmæld. Folk kom til Vinduerne; den føromtalte Kræmmersvend stod i Butiksdøren med et Udtryk af indædt Harme i sit Ansigt.

»Sikke nogle vigtige Drenge,« raabte han, da vi kjørte forbi; Kold svang Pisken og gjorde en Bevægelse med den, som om han vilde advare ham mod at komme indenfor Snærtens Rækkevidde. Svenden blinkede uvilkaarlig med Øjnene og trak sig ind i Butiken.

Luften var klar, med den sene Vintereftermiddags gulagtige Dæmring. Vi kom udenfor Byen ind i den nærliggende Skov, langs med hvis Kjørevej der paa den anden Side af Grøften var anlagt et Slags Trottoir for Fodgængere: det var en af de sædvanlige Promenader for Byens Folk. I nogen Frastand saa jeg en enlig Dame spadsere der, og efterhaanden som vi kom hende nærmere, saa jeg, at det var — Rektors Datter. Mine Øjne fløj op mod Kolds Ansigt, derfra ligesaa hurtig hen mod hende. Jeg saa hans Underlæbe fortrække sig og hele Ansigtet antage et spændt Udtryk. I en Fart bøjede han sig frem, og lagde Kinden tæt op mod Beriderskens, som om han

hviskede hende Noget i Øret. Den unge Pige, der nu var lige ved os, bøjede sit Hoved og saa ned mod Jorden. Kanen røg forbi hende som et Lyn; jeg kunde ikke bare mig for at vende mig om efter nogle Sekunders Forløb. Jeg saa, at hun stod stille paa Fodstien, forunderlig ensom paa den snebedækte Vej, i det mystiske Dæmringslys, seende efter Kanen, derpaa vendte hun sig hurtig, og jeg saa hende tage sit Lommetørklæde frem og føre det op til Øjnene. Snart drejede Vejen, og hun forsvandt for mine Øjne.

»Det var just det, jeg vilde,« sagde Kold sagte og kneb mig saa stærkt i Armen, at jeg var nærved at ømme mig.

Vi tog ind i en Kro, der laa ved Udkanten af Skoven. Kold havde bestilt Beefsteak og Kager, Rødvin og Portvin; vi spiste og drak alle Tre med inderlig Appetit. Jeg skylder mig selv at tilføje, at jeg denne Gang ikke fejlede Noget. Den, paa hvem Vinen havde gjort mest Virkning, var Madam Rivière, hun trallede himmelhøjt Brokker af franske og italienske Arier, og fortalte i sit halv uforstaaelige Jargon om alle de Konger og Prindser, der havde set hende ride, og som havde givet hende Foræringer. Kold spurgte hende af og til om Noget angaaende disse Prindser, som jeg ikke ret forstod Meningen af; hun lo højt og sagde engang: »Mais non Monsiù, vous èté troppe méchant.«

Jeg kunde i flere Dage ikke glemme Billedet af den unge Pige, der stod ene paa Skovstien og saa

efter Kanen. Det gik op for mig, at Kolds hele Adfærd var en lagt Plan, og jeg begyndte at blive uhyggelig tilmode ved min Indfiltring i dette Eventyr, som jeg nok havde en Følelse af spillede ind i Noget, der laa over min Rækkeevne. Jeg var forknyt tilmode, min Begejstring for og Beundring af Beriderprimadonnaen var mærkelig kølnet, og Synet af Kold virkede nedslaaende paa mig. Uden egenlig Bevidsthed om det havde jeg Forudfølelsen af en Katastrofe. Imidlertid gik nogle Dage hen paa den vante Vis. Kun maa jeg for Fuldstændigheds Skyld berette, at Madame Rivière der ikke siden hin Kanetur havde set noget til sin elegante opvartende Kavaller, havde taget Kræmmersvenden til Naade, for saa vidt som hun havde modtaget hans Indbydelse til en Kanetur. Men nu vilde den sølle Fyrs onde Skæbne, at, da han just midt paa Byens Torv vilde give den triumferende Sejrherres Parti og mod en gratiøs Bøjning bagud med Kroppen svinge Kanepisken over Hovedet til et vældigt Knald, gled Sædet (han kjørte med en Enspænderkane) bort under ham, han faldt med begge Benene i Vejret, og Kanepisken fløj langt hen ad Torvet. Men Madame Rivière fik fat paa Tømmerne og kjørte nok saa strunk hjem, overladende den faldne Storhed til hans egne bitre Betragtninger.

Der var vel gaaet en fjorten Dages Tid siden hin første Kanetur; Kold havde enkelte Gange besøgt mig og jeg ham, men der var ikke blevet talt noget af Betydenhed; kun syntes jeg at bemærke en vis

trodsig Glæde hos ham. Vi vare nu et godt Stykke inde i Marts Maaned, der var usædvanlig smuk og mild; Sneen smeltede hurtig, og Jorden havde dette Udseende af svanger Fugtighed, som bebuder Foraarets Komme; i alle Grøfter var der levende Vand, og Slusen bag Farver Ballerups Have lød med klar Rislen op til mig om Morgenen, naar jeg vaagnede.

Det var en Lørdag Morgen; bag Rullegardinet kunde jeg se, at det var klart og smukt Solskin, jeg hørte Slusens Rislen, sprang op og befandt mig saa let og glad, som man kan gjøre det i den Alder, da man ikke kjender til Morgengnavenhed. Jeg kan huske, at jeg sang gjennem Gaden paa min Vandring til Skolen.

Ved at passere den lange, flisebelagte Korridor, langs hvilken Klasseværelserne laa, mærkede jeg strax, at der var hændet noget Overordenligt. De værdige Lærere stod samlede ved et Vindue og spærrede Gangen, en lille læspende Theolog, der var Religionslærer, talte med dæmpet Røst, saa kun Hvislelydene hørtes, men han var ivrig og slog ud med Armene; den lange tynde Mathematiker lagde Fingeren paa Næsen med et saa betænkeligt Udtryk, som om han skulde i Lag med en Ligning af en meget høj Grad; selv en yderst flegmatisk Storfilolog hørte jeg sige til Religionslærerens Bemærkninger: »Ja, det er sandelig ingen Spøg.« Kustos, der gik om i Klasserne, for inden Undervisningens Begyndelse at se til Kakkelovnen, havde samme officielle Alvor præget paa sit Ansigt

som en Bedemand, der fungerer ved en Ligbegængelse. Jeg fulgte efter ham ind i vort Klasseværelse.

»Véd Du, hvad der er paa Færde?« var det almindelige Raab, som modtog mig ved min Indtrædelse.

»Ikke det Mindste. Jeg troede, at I vidste det,« var mit Svar.

Kustos pumpede et dybt Suk op, medens han tog Ildpusteren og lagde sig paa Knæ foran Kakkelovnen.

»Hvad er der paafærde, Jensen?« lød et almindeligt Spørgsmaal.

»Ja, det maa De nok sige,« svarede han med en betænkelig og hemmelighedsfuld Mine.

»Hvad er det da?«

»Gud bevare min Mund, men det havde jeg dog aldrig troet.«

»Hvad for Noget?«

»Hm — ja. Jeg er kun en simpel Mand, men jeg véd dog nok, hvad Embedspligt vil sige. Jeg skal ikke være den Første, der taler; jeg véd nok, hvad der passer sig og ikke passer sig.«

»Kom nu ikke med Deres Vrøvl,« sagde Skolelærersønnen, »hvad er der paa Færde?«

Kustos saa paa ham med Bibeholdelse af det dybt alvorlige Udtryk om Munden, men med en selvbehagelig Fiffighed i Øjet og svarede med Eftertryk:

»Jeg siger Ingenting. Hver kan saa tænke, hvad han vil,« og i det Samme gik han ud ad Døren, rystende paa Hovedet.

Vi vare altsaa lige kloge, da Undervisningen

begyndte. Den førnævnte Filolog havde Historie med os, men han var aabenbar distrait og forsnakkede sig paa en Maade i Aarstallene, som han aldrig vilde have tilgivet en af sine Disciple. Da hans Time var udløben, spurgte han:

»Skal denne Klasse læse med Rektor idag?«

»Jo, i tredie Time.«

»Han er ikke vel; De faar vist Religion istedetfor.«

Vi havde ondt ved at tilbageholde et almindeligt Glædesudbrud; vi havde altsaa gjort vort Arbejde i Latin til Mandag, det var hvad vi kaldte en »ren Svir.«

I den Time, vi ellers skulde have haft med Rektor, fik vi den lille læspende Adjunkt. Han var en Systematiker paa en Hals og examinerede altid efter Disposition, men denne Dag vilde han gjøre en Undtagelse og begyndte i andægtig Prædiketone:

»Skjønt det er almindeligt i de apostoliske Breve, at Parænesen eller stundom Doxologien kommer efter den dogmatiske Begrebsudvikling, ville vi idag begynde med en Parænese. — De véd, at *παραινέω* betyder at tiltale, at opmuntre, at raade, at advare. Jeg vil da herved have Dem lagt paa Hjerte, at De erindrer, at Loven er tilstede som Moment i Evangeliet. Det fjerde Bud gjælder saavel for os Kristne som for Jøderne. Vi ville gjøre dette Bud til Gjenstand for vore Betragtninger i denne Time, der saaledes nærmest vil faa en ethisk Karakter, skjønt jeg ellers plejer mest at akcentuere det Dogmatiske.«

Nu begyndte en usigelig drævende Examination

over det fjerde Bud, at man skal ære sin Fader og Moder, og at ære dem bestod ikke alene i, at man viste dem udvortes Ære, men i, at man ærede dem i sit Hjerte, og, ærede man dem i sit Hjerte, vilde man heller ikke gjøre dem Sorg, men en af de største Sorger, man kunde gjøre dem, var en *desertio malitiosa*, et Udtryk, der vel nærmest var hentet fra det ægteskabelige Forhold; men som Erfaringen viste, kunde der ogsaa fra Børns Side finde en *desertio malitiosa* Sted, som f. Ex. naar en Datter forlod sin Faders Hus uden dennes Villie og Vidende.

Derefter gik den værdige Mand over til at spørge, i hvilken Orden Leddene i *ordo salutis* fulgte.

I Frikvarteret vare vi Alle enige om, at Religionslæreren maatte hentyde til en eller anden Begivenhed, men vi udtømte os forgjæves i Gisninger. Pludselig træder Kustos ind ad Døren og siger:

»Jeg skulde sige, at Møller skulde komme ind paa Professorens Værelse.«

Jeg foer sammen.

Det faldt mig nu først ind, at Kold ikke var paa Skolen. Hjertet bankede helt op i min Hals, medens jeg gik gjennem Gangen, ved hvis yderste Ende Rektors Værelse laa. Jeg bankede paa, intet Svar. Endelig greb jeg med en rask Beslutning i Laasen og traadte ind.

Rektor sad ved sit Skrivebord med en opslaaet Bog foran sig. Jeg kunde se, at der stod ovenover Texten: »*Seneca de ira*«. Men hvor forbavsedes jeg over hans Udseende. Han havde ingen Paryk paa,

og de tynde graa Haar langt nede i Nakken vare pjuskede og uredte. Han havde ikke sit stive Halsbind paa, jeg opdagede, at hans Kinder manglede Stiverne (Flipperne), de hang matte ned, og Øjnene, der ikke vare bevæbnede med Briller, havde et dødt og glandsløst Udseende. Jeg fik for første Gang Indtryk af, at han var en gammel Mand. Ængstelig holdt jeg mig nærved Døren, og Rektor syntes slet ikke at have bemærket, at Nogen var kommen ind. Da jeg endelig dristede mig til at rømme mig, foer han sammen og vendte sig om. Han tog Brillerne paa, og pludselig antog hans Ansigt et bistert Udtryk, der dog i Energi stod betydelig tilbage for det sædvanlige. Derpaa rejste han sig, gik hen til Sofaen og tog Halsbindet, som laa der, spændte det omkring sig, rettede Flipperne opad, og var nu fuldt rustet til værdig Repræsentation.

Han gik hen imod mig.

»Hvor er Æselen Kold?« spurgte han.

»Det véd jeg ikke,« svarede jeg.

»Saa? Møller plejer jo ellers at rende i Hælene paa ham, som en Hund, til Beridersker og deslige liderligt Udskud af Samfundet; netop det som Sallust kalder: *sentina reipublicæ.*«

»Jeg har ikke talt med ham i flere Dage,« svarede jeg.

»Det er Løgn. Møller er en Slubbert, som engang vil ende med at gaa med Jern om Benet paa Bremerholm.«

Det var den sædvanlige Fraseologi, men der var

ingen ret Appel eller Klang i den. Jeg sagde ikke et Ord, men saa rolig paa Rektor. Da begyndte pludselig hans Mund at bæve, et Par store Taarer brød frem af hans Øjne, han gjorde en Vending saa hurtig som en Soldat paa Kommando, men kun for at naa sin Sofa, hvor han sank ned med Hænderne for Øjnene og hulkede højt. At se denne Mand, der ellers — af misforstaaet Pligtfølelse — havde troet at burde give den ubøjelige Bøddelrolle, saa sønderknust, gjorde et Indtryk paa mig, som jeg ikke kan beskrive. Jeg havde egenlig aldrig hadet ham, dertil var der for lidt Haardhed og Energi i min Natur, men hans Brutalitet havde naturligvis heller ikke bragt mig til at elske ham. Hans Skjældsord, der var blevne ham til Vane, havde altid efterladt mig sløv og ligegyldig; jeg havde knap formaaet at opfatte den komiske Side deri. Ligesom de fleste af mine Kammerater nærede jeg Angst for ham; thi vi vidste, at han i Almindelighed ikke veg tilbage for nogen Haardhed imod os. Men da jeg saa ham knust og tilintetgjort, blev jeg saa betagen, at jeg ilede henimod ham, lagde min Arm om hans Skulder og sagde:

»Hr. Professor, De har en Hjertesorg. Jeg aner, hvad det er; men ved Alt hvad helligt er, jeg er ikke Medvider i det Skridt, som har bragt denne Fortvivlelse over dem.«

Han løftede Hovedet op, og de store udvældende graa Øjne, som ellers saa saa barske ud, vare næsten

bønlige. Han trak mig ned til sig i Sofaen og sagde mat:

»Ja, min . . Datter er borte.«

Der indtraadte en Pavse. Derpaa sagde Rektor:

»Kolds Fraværelse idag i Forbindelse med hvad jeg husker skete ved Skoleballet . . . Møller forstaar mig.«

Jeg nikkede.

»Og da Møller omgikkes med ham . . . . denne . . . Knægt, saa vilde jeg vide . . .«

Jeg følte, at det var min Pligt at fortælle ham, at jeg vidste, at der tidligere i Kjøbenhavn havde fundet en Forbindelse Sted mellem Kold og hans Datter, men med god Samvittighed kunde jeg forsikre, at jeg ingen synderlig Beked vidste om Forholdets videre Udvikling.

»Jeg tror, hvad Møller siger,« sagde han med mat Venlighed og klappede mig paa Kinden. »Undersøgelserne ere i Gang, men de kan i hvert Tilfælde kun bringe mig Fortræd. Gaa saa kun, lille Møller.«

Han rakte mig Haanden og sagde med en stærkt vibrerende Stemme:

»Jeg var en fattig Mand. Jeg havde kun et eneste Lam — det har de taget fra mig,« og dermed skød han mig ud ad Døren.

Nu gik det mig med min Medviden om Kolds alvorlige Kjærlighedshistorie som med Forholdet til Madame Rivière, min Forfængelighed var i sin Tid bleven pirret derved, men denne Følelse af Velbehag

afløstes af en dyb Rædsel. Saa længe jeg havde forholdt mig dertil med min Fantasi, morede og kildrede det mig, nu da de reelle Konsekvenser vare komne, var det, som om jeg havde noget Ondt at bebrejde mig. Jeg foer ofte op af Søvne i Angst, og vaagnede hver Morgen med et tungt Hjerte. Billedet af den gamle Rektors sønderknuste Skikkelse stod bestandig for mig.

Man kan let forestille sig, hvilket enormt Røre Skoledrengens Bedrift mod Rektors Datter vakte i Byen. Mødte man To sammen paa Gaden, kunde man være vis paa, at denne var Gjenstanden for deres Samtale. Farver Ballerup sad og ærgrede sig halve Dage og trøstede sig først efter sin anden Aftensnaps med den noget skadefro Bemærkning: »Der kan man se, at disse fine og lærde Herrer ogsaa kan have vanartede Børn. Ja, de stikker Næsen i Vejret og ser ned paa Borgermanden, der svarer Enhver Sit. Lad mig se, Møller, at De ikke bliver saadan, naar De bliver Embedsmand, for saa kunde det jo hænde sig, at der ogsaa kom saadan en Døgenigt og løb med Deres Datter.«

Undersøgelser anstilledes, men i Byen vidste man kun, at Kold nylig havde kjøbt en Enspændervogn hos en Fabrikant i Nabobyen, at Parret maatte være flygtet paa den, og at det maatte være sket omtrent ved Midnatstid. Rektor gjorde en Rejse til Kjøbenhavn, kom tilbage efter nogle Dages Forløb, men han var mørk og tavs og betroede sig ikke til Nogen. Hans

forrige larmende og brutale Væsen paa Skolen saa vi ikke mere noget til; han var ligesaa strix en Examinator som før, men var mut, kort og ordknap. Naar jeg stundom mødte ham paa Spadsereture, saa han tidt paa mig, som om han vilde tale til mig, men saa betænkte han sig og gik videre. Et ganske svagt Tegn paa Velvillie var det maaske, at han, naar han var tilfreds med min Oversættelse fra Latin, nikkede til mig og sagde: »Ret saa, net gjort, Møller!«

Da vi skulde dimitteres i Oktober, gjorde jeg Rektor det sædvanlige Afskedsbesøg for at hente mit Testimonium, affattet i sirlige ciceronianske Fraser, med hyppig Brug af: »non possumus qvin« etc. Da de sædvanlige Formaliteter vare forbi, sagde han med sagte Stemme:

»Har Møller hørt fra h a m?«

»Nej, Hr. Professor!«

»Hm — ja, jeg maatte jo se at faa dem gifte — men saa lod jeg dem rejse deres Vej . . . jeg vilde ikke se hende. Det Stød forvinder jeg aldrig, Møller. Jeg maa snart tage min Afsked; jeg mærker, at Skolens Disciplin slappes. Farvel, Møller, gid det gaa Dem vel, gaa ikke hen og bliv Idiot og glem Deres klassiske Dannelse.«

Han rakte mig venlig Haanden og jeg gik.

Aarene randt; jeg blev efterhaanden en halvgammel Akademikus, men Examensbjerget fik jeg ikke

overskredet. Jeg nærede mig kristelig af Vrag, det vil sige af at give private Timer i Latin, skrev nogle Vers, der hverken var bedre eller værre end det Meste af det, der udkommer, men jeg var Ungkarl og havde ikke store Fornødenheder. Jeg vidste, at min gamle Rektor i nogle Aar havde levet som Pensionist paa Frederiksberg, men efterhaanden som Minderne fra Skolelivet afblegedes og maatte vige Plads for det nye Liv, jeg færdedes i, tænkte jeg kun sjældent paa ham og de Begivenheder, hvori han og jeg mod vor Villie havde spillet en Rolle.

En Morgen i Forsommeren — det var en Extrafridag — var jeg gaaet en Tur til Frederiksberg; jeg havde sat mig paa en af Bænkene ved Kilden, faaet min Shagpibe stoppet og sad nu og nød den friske Luft, Svanerne, Træerne og deres Spejlbilleder i Kanalens Vand. Der var endnu næsten ingen Spadserende i Haven; jeg lagde derfor uvilkaarlig Mærke til de ganske Enkelte, der kom forbi mig. Da ser jeg et Stykke fra mig et Par komme henne paa Stien; det var en gammel, bøjet Mand, hvis mørkegrønne Briller vidnede om svage Øjne; han gik støttet til en slank Kvindeskikkelse, ganske sortklædt og med et tæt sort Slør ned over Ansigtet. Da de kom nærmere, gjenkjendte jeg, trods Alderens stærke Virkning, i den Gamle min fordums Rektor. Som en gammel Underofficer instinktmæssig gjør Honnør for de Officerer, han har tjent under, selv om begge Parter længst er udenfor Tjenesteforhold til hinanden, rejste jeg

mig hurtig fra Bænken og tog Hatten af. Den Gamle, kunde jeg se, anstrængte de svage Øjne for at opdage, hvem det var; den sortklædte Dame gjorde en studsende Bevægelse med Hovedet, vendte det helt om imod mig, tog sit Lommetørklæde op under Sløret — jeg kunde se, at hun var bristet i Graad. Den Gamle rykkede hende i Armen, og jeg hørte ham sige: »Barn, hvad er der? hvem er det? jeg vil selv se« — han gjorde derpaa en pludselig Bevægelse hen imod mig; jeg kom ham i Forkjøbet, nærmede mig og sagde: »God Dag, Hr. Professor; det er Deres gamle Discipel, Karl Møller.«

Den Gamle gjorde et mat Forsøg paa at stramme sig op til sin forrige Værdighed, men hverken Kroppen eller Stemmen vilde rigtig lystre ham.

»Hm, naa, det er Dem, ja, ja. Jeg hører, at De er en flink Latinlærer, Møller. Det gaar ellers stadig tilbage med Latiniteten i vor Tid, hvor al Slags »servum pecus« løfter sit uartikulerede Brøl. Ja det er skammeligt, det er modbydeligt. En Person, som foragter den klassiske Dannelse, har jeg altid kaldt og vil, saa længe jeg lever, vedblive at kalde en Æsel.«

Damen nærmede sig imidlertid, slog Sløret tilside, og i det blege, bedrøvede Ansigt, hvis melankolsk-resignerede Udtryk og farveløse Kinder vel ikke mere havde Ungdommens Friskhed, men som de vidunderlig dejlige mørkeblaa Øjne gav en høj aandig Skjønhed, var det mig let at gjenkjende min Skolekammerat Henry Kolds Elskerinde.

To store Taarer hang i hendes lange Øjenhaar,

og Musklerne om hendes Mund var i sagte Sitren. Hun rakte mig sin Haand, i hendes Øje var der noget usigelig kjærlig-sørgmodigt.

»Hvor vilde jeg inderlig gjerne have en lang Samtale med Dem, Hr. Møller. De var jo i sin Tid Henrys Ven.«

Jeg saa spørgende paa hende, hun forstod min Mine, pegede paa sin sorte Dragt og nikkede. Den Gamle trak utaalmodig paa Skuldrene, men klappede hende paa Ryggen og sagde til mig:

»Ja, nu er hun min Antigone, thi jeg er snart blind som hin Thebanerkonge, der, som De husker, i Prologos til *Οἰδίπους τυράννος* kalder sig *ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος*. Tænk Dem, nu er jeg en Time om at læse et Kapitel af Cicero de finibus bonorum et malorum, — uh — som en Fux i en Mellemklasse i gamle Dage. Naa — ja, det er naturligvis et Forvarsel om, at den homeriske *Κήρ μέλαινα* venter paa mig.«

»Skal vi ikke bede Hr. Møller om at gaa hjem med os, hvis han har Tid?« spurgte Datteren.

»Jo, jo, Barn, med Fornøjelse.« Derpaa hviskede han til mig: »Tal De med hende om Ham — jeg tror, det vil lette hende, — men jeg — jeg kan ikke.«

Tavse fulgtes vi ad til et lille venligt Hus i Alleen, der laa langt inde i en gammel Have med store Linde- og Kastanietræer. Da vi kom ind i Entréen, blinkede den Gamle til mig og gik ind ad en

Dør til højre, medens han pegede paa Døren lige over for. Vi forstod ham begge og fulgte hans Anvisning.

Da vi kom ind i Dagligstuen, gik den unge Frue hen og aabnede Skuffen paa et Skrivebord og rakte mig et meget tykt forseglet Brev med disse Ord:

»Det blev fundet efter Henrys Død blandt hans Papirer, men er aldrig blevet afsendt. Jeg har ikke fundet mig berettiget til at bryde det.«

Ivrig brød jeg Oblaten og læste:

»Kjære Møller!

Ved Mindet om dit venlige og godmodige Ansigt mærker jeg stundom noget Blødt og Godt komme op i mig. Du véd ikke, hvor jeg er forpint og forrevet. Der er noget Nederdrægtigt i mig, som jeg ikke kan overvinde. Gid Du kunde komme til mig og tale med mig og ligesom gyde noget af det milde Danske over i mit melerede Væsen. Hør nu, hvorledes det er gaaet mig, siden vi for tre Aar siden skiltes. Du er jo indflettet i mit Livs Historie fra mit Ophold i Danmark, en Historie, der vel mangen Gang er forekommen Dig gaadefuld og uhyggelig. For at Du kan forstaa den, maa jeg fortælle Dig lidt om mig selv fra Tiden før vort Bekjendtskab.

Jeg blev sendt til Danmark i mit 17de Aar; ifølge min Race var jeg dengang langt mere udviklet end Mennesker paa den Alder i de nordlige Lande. Men jeg var tillige en fordærvet Dreng. Jeg var opdraget i Luxus, blev forkjælet af min Moder, og tidlig brød der ubændige Lidenskaber frem hos mig. Løs-

heden i Sæderne i det Land, hvor vi boede, havde allerede bragt mig i Forbindelser af en uhyggelig Natur; 15 Aar gammel var jeg en 23aarig spansk Enkes Chevalier servant. Ved min Faders ivrige Forestillinger bevægedes endelig min Moder til at tillade, at jeg blev sendt til hans Fædreland, men uheldigvis var den Mand, jeg betroedes til — en af min Faders gamle Venner — en skikkelig, men meget indolent Mand, der, efter at jeg var kommen i hans Hus i Kjøbenhavn, lod mig skjøtte mig selv. Jeg lod naturligvis Skolen skjøtte sig selv, rigelig forsynet med Penge hjemme fra, spillede jeg Nabob'ens Rolle lige over for Sangerinder og Beridersker, der ofte have en ganske særegen Penchant for ganske unge Drenge. Saa kom den Episode, som Du kjender; det kvindelige Skjønhedsideal, som ethvert ungt Menneske bærer i sig, selv om han har tilsmudsket det i sit Liv, sprang frem i fuld Glans ved Synet af Hende. Jeg vil ikke hykle og fortælle, at hun som en frelsende Engel rev mig ud af mit sædvanlige Liv, men hun bevirkede dog, at min Tanke af og til holdt Søndag. Da jeg fik at vide, at hun havde hjemme i H— og efter Nytaar tog hjem, fik jeg let min Tutors Indvilligelse til at lade mig dimittere fra Skolen der; han blev oven i Kjøbet vel fornøjet med, at jeg selv følte Nødvendigheden af at komme ud af et Liv, hvis Forkerthed han nok havde en Anelse om, men som han ganske manglede Evne til at modvirke. Jeg fik

Lov til selv at vælge mit Pensionat, som Du véd, ikke uden Plan.

Da jeg ved hint Bal saa hende, følte jeg det Bedste lue op i mig; men hendes haanlige Behandling imod mig, det, at hun lod sig skræmme af Faderen til offenlig at beskæmme mig, vakte min Naturs Dæmon. Jeg vilde lege med hende som Katten med Musen. Jeg anede godt, at hun var betagen af mig; jeg vilde ægge hendes Lidenskab ved Skinsyge. Husk paa, at jeg har spansk Blod i mig, og at Jesuitismen er et spansk Nationalprodukt; der er i denne Race noget Ustyrligt og Hensynsløst, som jeg ikke har fundet hos nogen anden. Min Plan blev nu simpelt hen den — at gjøre en Skandale. Efter Kaneturen i Skoven skete, hvad jeg havde beregnet. Jeg fandt en Aften et Brev stukket ind under min Dør — det var uden Underskrift ligesom de Billetter, vi i sin Tid udvexlede i Kjøbenhavn — hvori hun besvor mig ved Alt, hvad helligt var, at møde hende i Skoven. Jeg indfandt mig til den angivne Tid. Hun var ude af sig selv og erklærede, at hun vilde følge mig, hvorhen jeg gik. Jeg tog hende paa Ordet, foreslog hende at flygte med mig, og skjønt rystet ved Tanken derom sagde hun Ja, da jeg erklærede, at det var det eneste Kjærlighedsbevis, som jeg vilde tage for gyldigt. Jeg kjøbte mig en lille Vogn; en Nat Klokken Tolv, da Alt i Skolebygningen var lukket og slukket, begav jeg mig der op med en Nøgle, som jeg mod en Femdalerseddel havde erhvervet mig af den skinhellige Kustos's voxne

Datter; Rektors Datter ventede mig i den mørke Korridor. Jeg bar hende mere død end levende ud paa den Vej, der løb gjennem Skoven lige ud for Byen, hvor min Vogn stod forspændt med min Hest, som jeg havde bundet til et Træ. Det gik nu afsted, og min Fuldblodshoppe gjorde god Besked, men var rigtignok ødelagt efter de 16 Mils Kjørsel til Kjøbenhavn. Jeg vidste, at der en af Dagene afgik Dampskib til England; men inden Dagen kom, havde Undersøgelsen ledet den gamle Professor paa Sporet. Han maa have drevet den energisk; thi en Morgen træder han ind ad Døren i det afsides Logis, som vi beboede, ledsaget af en anden ældre Herre; jeg kjendte ham godt af Udseende — det var en overordnet Politiembedsmand. Heldigvis var min Elskede i det andet Værelse. Jeg husker Replikerne, der faldt, som om Alt var sket igaar. Rektor: »Løs Kongebrev og gift Dem øjeblikkelig, eller De faar Bøjlen om Benet.« Jeg: »Nej.« — Datteren havde alt fat i Laasen paa Døren til Sideværelset, da den Gamle udbrød næsten med et Hvin: »Kom ikke, Barn, lad mig ikke se Dig, Du vil slaa mig ihjel.« Politimanden sagde rolig til mig: »Hvad der kan komme ud af denne Sag, vil jeg endnu ikke sige Dem, min unge Herre; men tag Dem iagt. Vis Dem som et Menneske af Ære, det raader jeg Dem.« Det fuldkommen Rolige og Lidenskabsløse i Tonen, der viste, at Manden var sikker, og at der skjulte sig Handling bag hans Ord, imponerede mig anderledes end Hidsighed og brutal

Myndighedstone; den unaturlige Spænding, hvortil jeg havde arbejdet min Villie op, brast pludselig ved Sammenstødet med en modnere og sundere Villie, der disponerede over Masser af Midler til at sætte sit Maal igjennem. Jeg følte, at jeg blev usikker. »Hvad vil De da?« spurgte jeg Politimanden. »At De skal lade mig ordne det Hele,« sagde han, »det vil være det Bedste for alle Parter.« »Ja, under den Betingelse, at vi strax kunne forlade Landet, naar de af Dem fordrede Formaliteter ere opfyldte,« sagde jeg. »Det er heldigt, at dette netop hører til de af os fordrede Formaliteter, som De siger. Men husk paa, at indtil videre er ethvert af Deres Skridt bevogtet.« — »Som De behager.« — De to Gamle gik. Dagen efter bragte en Ubekjendt, som jeg antog for en Betjent eller Skriver, nogle Dokumenter, hvorunder jeg skulde skrive mit Navn — min før nævnte tidligere Tutor havde sat sit under som Kurator; — jeg gjorde det, og faa Dage efter kjørte vi under Ledsagelse af en Politimand og min Kurator, der var forlegen og aldrig sagde et Ord, til en Præst, der viede det ungdommelige Par.

Under Alt dette havde hun, der spillede en saa stor Rolle i denne Historie, men som Du jo egenlig slet ikke kjender, været angst og forknyt. Kun hendes Alt beherskende Lidenskab havde tvunget hende til et Skridt, der var hendes frygtsomme og lydige Natur saa fremmed; hendes Fader havde samlet Alt, hvad der boede i ham af Mildt og Sympathetisk, om hende.

Hendes varme, stille Ømhed kunde dog ikke bringe det Haarde til at smelte i mig; Gud véd, om jeg selv eller hun nogensinde faar Bugt med det.

Med et Skib gik vi til England, hvorfra vi betraadte den lange Rejse til Manila. Det ensformige Liv paa Skibet havde Noget ved sig, der irriterede mig; jeg var bestandig frastødende og uvenlig imod hende. Da vi endelig naaede vort Bestemmelsessted, berusede jeg mig i de yppige Fester, som gjordes for os; men min Hustru blev skræmmet endnu mere tilbage i sig selv af dette underlige konvulsiviske Liv og dets pludselig Hensynken i absolut Lethargi, som er almindeligt blandt Europæerne i spanske Kolonier. Min Fader, der fra først af havde været uhyggelig tilmode ved det hele Eventyr, havde givet efter for min Moders Forlangende og indrettet en luxuriøs Bolig for os i sit rummelige Hus; min Moder var henrykt ved at se mig, men hun og min Hustru frastødte gjensidig hinanden. Men ingen Klage kom over den Sidstes Læber, og da hun lykkelig havde bragt en Søn til Verden, gik hun op i Omsorg for Barnet.

Endnu har det ikke været mig muligt at nærme mig min Hustru. Jeg kan stundom saa inderlig ønske det; jeg kan staa og lytte uden for hendes Værelse, naar hun synger vort Barn i Søvn med danske Sange, men — ja lad mig lige saa godt bekjende Dig Alt. Jeg er atter i den omtalte Spanierindes Garn, og jeg har selv styrtet mig deri. Hvorfor? For at drille og ærgre min Hustru. Da jeg en Gang følte mig —

skal jeg sige irriteret eller beskæmmet ved hendes urokkelige Resignation — opsøgte jeg min gamle Elskerinde. Hun laa henstrakt paa Divanen foran de aabne Døre til sin Veranda, gjennem hvilken den tropisk-bedøvende Blomsterduft bølgede ind fra Haven, hvor glødende Kaktus og Katalpaer, yppige Slyngplanter med vellystig glindsende og svulmende Blade dannede et øjeberusende Skue.

Hun foer op med et Spring som en elastisk Staalfjeder: »Jeg vidste det, Enrique, Du maatte komme. Du kunde ikke længe elske en Blondine med Nonneøjne og med Fiskeblod bag sin hvide Hud. Du kan kun elske en Kvinde med Blod som sydende Lava; og hvis Muskler bølge som dens bløde, tynde Skorpe. Enrique, min Sjæl har været død, siden Du rejste.« Hun favnede mig, som hun vilde kvæle mig, bandt sine to mægtige, blaasorte Haarfletninger sammen om min Hals, lo, saa Glasruderne klirrede, gav sig derpaa til at hulke, idet hun borede sit Ansigt ned i min Skulder. Jeg behøver ikke at fortælle Dig mere, Møller — Du kjender mig.

»Hendes Sjæl har været død, siden jeg rejste,« — Det er Løgn, hun har ingen Sjæl, hun har kun Blod og Kjød. Naar jeg ikke er hos hende, dvasker hun hele Dagen hen paa sin Chaise longue, men ved Lyden af mine Skridt i Haven bliver hun som en Mænade. Det er et fortvivlet Liv, jeg fører. Jeg bestiller ikke det Mindste; naar jeg er hjemme, raser jeg mod mig selv i ensomme Øjeblikke, og er jeg sammen med

de Andre, er jeg ætsende eller iskold, naar jeg er hos hende, springer mit Liv op i en vild Krampespænding. Elsker jeg hende? Jeg tror det ikke, men jeg er overvældet, forhexet af hendes paa et eneste Punkt ophobede Lidenskab. Naar min Hustrn ser paa mig med sine forunderlige rolige og dog saa dybe Øjne, kunde jeg gjerne myrde hende, og dog har jeg mangen Gang slaaet mig med knyttet Haand for Panden og hulket — uden Taarer —, naar jeg hørte hendes Stemme inde fra et andet Værelse.

Svar mig Møller, dersom dette Brev nogensinde naar Dig. Tal forstandig til mig. Lad mig høre et Ord fra en tempereret, mild Natur, det vil være som en Draabe frisk Kildevand for mig, der hensmægter i en glødende Ovns Atmosfære. Brug dit tørre, satiriske danske Lune og brede bon-sens imod mig, gjør mig latterlig, gjør det stærkt og frappant . . . .«

Her var Brevet afbrudt. Kold havde formodenlig vaklet i sin Beslutning om at afsende det og henlagt det under forseglet Konvolut for det Tilfælde, at han atter skulde betænke sig.

Hans Enke havde set stift paa mig i det Kvarterstid, jeg brugte til Læsningen. Da jeg var færdig, sagde hun:

»Jeg aner, hvad den ulykkelige Henry har betroet til Dem. Det er den Kamp, som to Kvinders Kjærlighed førte om ham, men hvori jeg sejrede.«

Ved disse sidste Ord foer et Glimt af Stolthed eller Glæde gjennem hendes Øje og et let rødligt Skjær

over det blege Ansigt. Tavs rakte jeg hende Papiret, som hun hurtig gjennemløb, kun dvælende længere ved et Par Steder. hvor Henry omtalte hende. Hun gav mig Brevet tilbage med et vemodigt Smil.

»Jeg skal fortælle Dem Resten,« sagde hun, »det skylder jeg den ulykkelige Henry.«

Hans Fader døde pludselig af et Slagtilfælde. Det havde været en godmodig, men svag Mand, der altid havde behandlet mig venlig. Jeg tror, at Henry blev bedrøvet derover, men han lukkede sig inde, og i over fjorten Dage saa jeg ham ikke. Hans Moder var i Løbet af det Par Aar, jeg havde kjendt hende, sunken hen i en fuldkommen Indolens og sov næsten altid. Kun gjennem et kinesisk Fruentimmer, der holdt meget af min lille Dreng, og for hans Skyld ogsaa af mig, fik jeg Efterretninger om, hvad der foregik i Huset. Det havde vist sig, at min Svigerfaders Sager stod daarlig, og at Forretningen maatte ophøre; det var kun med Nød, at der kunde reddes saa meget at Enken kunde opholde Livet. En Hollænder, der havde været gift med hendes Søster, men ellers ikke havde ført Omgang med Huset, tog sig af Sagernes Ordning. Henry skulde sendes til et Handelskontor i Honkong. Da jeg saa ham, dristede jeg mig til at spørge, naar han rejste og hvad vort Barns Skjæbne vilde blive. »Quién lo sabe? Señora,« svarede han med en iskold Stemme og et høfligt Buk — han havde i det sidste Aar altid svaret mig paa Spansk, naar jeg en enkelt Gang henvendte et Spørgsmaal til

ham. Jeg saa da, at han ikke vilde have os med sig, jeg anede, hvilken Ledsagerske han havde valgt sig. Min Kjærlighed til ham var skræmmet tilbage og forknyttet, den rejste sig nu i sin gamle Magt. Men hans Slavinde vilde jeg ikke være, saa meget Herredømme vandt min Stolthed over min Lidenskab, at jeg ikke bad ham om at tage mig med sig. Kineserinden skaffede mig at vide, med hvilket Dampskib han skulde rejse.

Han var allerede ombord, da jeg naaede ned til Havnen. Det var ved Solnedgang, Vandet og Himlen glødede i dybt Purpurrødt. Jeg saa ham staa ved Rælingen tæt ved Hjulkassen, ved hans Side stod en besløret Dame. Had, Skinsyge og Kjærlighed arbejdede i mig, det var et Øjeblik, som om mit Aandedræt skulde kvæles af mit Hjertes Slag. Men der er Øjeblikke, hvori jeg formaar at underordne alle mit Livs Rørelser under min Villie; jeg tog da vor lille Søn, som jeg havde ladet Kineserinden bringe med, paa mine Arme og stillede mig lige tæt op til Stenbolværket. Henry vendte Siden til, enten saa han os ikke eller vilde ikke ikke se os. Signalet lød, Broen blev trukken i Land Skummet sprøjtede fra Hjulene, Henry vendte bestandig Hovedet fra os. Jeg kunde ikke holde det ud mere. Skibet var faa Alen fra Land, da jeg med mit Barn i Armen sprang op paa Stenkajen og raabte: »Farvel Henry!« Han vendte sig brat. En voldsom indre Bevægelse malede sig paa det skjønne, uforglemmelige Ansigt. Den tilslørede Kvinde greb ham i Armen,

han stødte stærkt til hende, saa hun tumlede tilbage, sprang op paa Rælingen, et Par Sekunder stod han rank og skjøn i det glødende Aftenlys; da udbredte han Armene, gjorde et fortvivlet Spring, som vilde han naa Landet — og forsvandt i Bølgerne. — Jeg vaklede tilbage og faldt om i min Ledsagerskes Arme, jeg kunde endnu høre mit eget fortvivlede Skrig.

Hvorledes jeg kom hjem, véd jeg ikke. Men da jeg var kommen til min Bevidsthed hørte jeg, at en Baad strax var sat ud, og at Henry var bleven bragt i Land og endnu levede. Jeg gik ind til ham. En Læge stod ved hans Seng, han rystede paa Hovedet og hviskede til mig, at han i Faldet var tørnet mod en i Vandet liggende Bøje og havde slaaet Brystet saa stærkt, at en Blodstyrtning var fulgt paa. Sagte nærmede jeg mig. Der laa han ligbleg og med lukkede Øjne. Jeg kyssede ham paa Panden. Langsomt aabnede han Øjnene, bredte Armene mat ud mod mig, jeg lagde mig paa Knæ og hvilede ved hans Hjerte. — »Tak,« hviskede han til mig, »tak, fordi Du anden Gang viste Dig for mig i Forklaringsglandsen — husker Du den Vinterdag, da Du stod ene paa Skovstien?«

Samme Dag døde han. Ikke sandt, jeg sejrede dog? Det var godt, at Henry døde. Han var et ulykkeligt Menneske, der aldrig vilde have haft Magt til at forene de fjendtlige Kræfter, der stredes i ham. Nu døde han, medens det Gode var oppe i ham, han døde med vort Barns Haand i sin.

To Aar blev jeg endnu paa Manila. Jeg arbej-

dede for mig og mit Barn. Den kinesiske Pige lærte mig at lave Vifter og andre Smaating, jeg har altid været fingernem, mine Arbejder bleve snart efterspurgte, og jeg fik en en Sum samlet, som satte mig i Stand til for halvandet Aar siden at rejse her hjem til min gamle Fader.«

Hendes Stemme havde tidt bævet under Fortællingen, Taarerne havde tidt vist sig i hendes Øjne, men jeg saa, at det unge Barn, jeg havde set i min Skoletid, var bleven en stærk Kvinde. Jeg rejste mig dybt bevæget og rakte hende tavs Haanden til Afsked. Da vi kom ud i Entréen, gjorde hun et Tegn til mig og aabnede Døren ind til den Gamles Værelse. Der sad den fordums Buldrebasse og Skoletyran, hvidhaaret og mild i sin Lænestol med en sydlandsk udseende, nydelig Dreng paa sit Skjød, der morede sig med at trække i den gamle Rektors majestætiske Fadermordere. Bedstefaderen lo og gjøede som en Hund, hver Gang Drengen trak Flipperne ud af deres Leje, og den Gamles hæse, brummende Latter dannede Bas til Barnets Diskantlatter.

Da Professoren saa os, satte han Barnet paa Gulvet, rettede paa Halsbind og Flipper og sagde til mig som en Slags Undskyldning:

»Som min fordums Discipel maa De kunne huske, hvad Horatius siger, 13de Ode i 4de Bog:

. . . misce stultitiam consiliis brevem,
dulce est desipere in loco.

En exileret Students Hændelser.

I.

N. . ., d. 14. Maj 18. .

Kjære Carlsen! jeg hører et skraldende Udbrud af din homeriske Latter, der kan bringe Vinduerne i en Stue til at klirre, naar Du læser Underskriften paa dette Brev, thi sandt at sige, jeg tror ikke, at Du nogensinde har set min Haandskrift, og desuden har jeg saa tidt i vore smaa Koncilier gjort Nar af de sølle Sjæle, der skrev Breve, naar de vare fraværende fra deres Venner, for at øve sig i den humoristiske eller en hvilken som helst anden Stilform, og saa fordre af disse Venner, at de skulle døje deres ferske eller hjertebrækkende Udgydelser. Men naar man er tvungen til at opholde sig i et saadant Hundehul som dette, véd man ikke, hvad man skal tage sig for — Lejlighed til at gjøre Skandale frembyder sig nu slet ikke — man bliver *nolens volens* moralsk. Du kan af aarelang Erfaring bevidne, at Moral i streng Forstand aldrig har ligget for mig, og hvis min gode Onkel og Formynder paa Fyen har sendt mig her til N. og holder mig paa smal Kost, for at jeg skal lægge mig efter denne Videnskab og dens praktiske Udøvelse i

et sobert Levnet, saa har han handlet klogere, end jeg troede ham i Stand til. Som Du og de Andre af vor Kreds véd, har jeg intet andet Moralprincip haft end det negative: »Man skal ikke være røget;« nu derimod, da jeg er reduceret til at drikke Hvidtøl om Aftenen, desformedelst at mine Maanedspenge, som jeg ikke kan faa forhøjede som i gamle Dage ved Laan hos kristeligsindede Jøder og Grækere, ikke strække til at drikke bajersk Øl, nu har jeg optaget den Sætning i mit endnu i sin Vorden værende Moralsystem — der hænger dog lidt ved af Lærdommen til examen philosophicum —: Man skal skrive sine Venner til for ikke at kjede sig tildøde, naar man lever i N. Moralske Stemninger have begyndt at optage en Del af min Tid. Forleden Dag, da det var et væmmeligt Ruskvejr, og jeg var kjed af at læse »Berlingskes« Morgenavis og det lokale Organ, efter at have læst dem tre Gange igjennem, gik jeg ud at spadsere i den grimme Omegn, hvis smukkeste Punkt er en Mergelgrav med nogle lave Pile paa de høje Bredder og efter at jeg i en halv Time havde stirret ned i det hvidblakkede Vand og ligesom den lange Adelsløммel hos Molière havde moret mig med at spytte Kredse i Vandet, blev jeg overfalden af det, som Theologerne nok kalde contritio cordis. Jeg fandt først denne Beskjæftigelse uværdig for et dannet Menneske, og ved en naturlig Ideassociation kom jeg til at rette det Spørgsmaal til mig selv: Har Du nogensinde gjort Noget i dit Liv, som var en Smule mere nyttigt? Og

saa gjennemgik jeg nogle af mine mest fremtrædende Bedrifter. Var det f. Ex. til Nytte for nogen Moders Sjæl, at Du i sin Tid i Latinskolen stak røgede Sild i Baglommen paa vor Religionslærer? Eller at Du paa Rusforelæsningerne spillede Flæsketyv med din Sidemand, den tykke Mediciner Jens Løvmand? Eller at Du i Studenterforeningen, da en ældre juridisk Kandidat angaaende Forslaget om en Ændring i en af Foreningens Lovparagrafer udviklede et dialektisk Apparat, som om det gjaldt en Livssag, gav Dig til at efterligne et Par Kattes erotiske Duet til stor Forargelse for alle med Alvor og videnskabelig Sands Begavede blandt de Tilstedeværende? Eller da Du sloges med en Islænder i Charlottenlund og fik Prygl? Jeg vil nu slet ikke tale om dit øvrige Liv, Slubbert (det sagde jeg virkelig til mig selv), der er henrundet i Driveri paa Gader, Billardstuer og andre Beværtningssteder sammen med mauvais sujets som Carlsen og hans Lige, hvor vi parodierede de juridiske Professorers Foredrag, fremragende Politikeres Taler ved offenlige Festligheder og nedbrød de tilstedeværende simple Knejpegjæsters Agtelse for Landets Højskole og dets berømte Navne. Jeg fandt, at jeg aldrig havde haft Spor af videnskabelig Alvor, at jeg paa de juridiske Forelæsninger enten havde sovet eller fundet Foredraget saa burlesk, at jeg maatte stoppe mit Lommetørklæde i Munden for at kvæle den Latter, der tvang Taarer strømmevis ud af mine Øjne. Og saadan har Du lønnet din skikkelige Onkel Peter paa Fyen, der har

villet opdrage Dig til Videnskabsmand, det vil sige til juridisk Kandidat, og blot sat din Attestats, som Betingelse for, at Du siden maatte blive Landmand! At jeg ogsaa bebrejdede mig min ringe Sands for den mystisk-platoniske Side af det Erotiske, vil jeg blot berøre en passant. — Nej, sagde jeg videre til mig selv, nu skal Piben (her var en Ed nær undsluppen mig, men jeg greb den i Flugten og vred Halsen om paa den) virkelig faa en anden Lyd. Jeg gaar hjem hos Skovriderenken, Madam Jokumsen, hvor jeg bor, aabner en juridisk Bog, helst en om Tingsretten, og læser en god Portion. — Jeg tilkastede virkelig Mergelgraven et foragteligt Blik, gik i Stormmarche gjennem Byens forfærdelig brolagte Gader, mod hvilke mine Hæle slog Gnister, saa hele Familier kom til Vinduerne for at se, hvad der var paa Færde, men dog syntes at berolige sig, da de opdagede, at det kun var en enlig Fodgænger. Jeg kom til mit Logis, tændte Lys og læste flittig en halv Times Tid. Derpaa faldt jeg atter i Tanker over, hvad jeg havde tænkt derude ved Mergelgraven, og fik en saa inderlig Sympathi med mig selv, at jeg næsten fik Taarer i Øjnene af Rørelse. 'Jeg tænkte: Skulde Du virkelig være paa Veje til at omvende Dig og blive et fornuftigt Menneske? Det ser næsten ud dertil. Da jeg nu altid har været vant til at højtideligholde festlige Begivenheder i mit Liv, fandt jeg, at jeg vilde gjøre Uret baade mod mig selv og den ethiske Ide, hvis jeg tilbragte denne Aften som enhver anden, hvorfor jeg

gik op paa »Gaarden« (ɔ: Gjæstgivergaarden) i den Hensigt at drikke min Omvendelses Skaal i en lille Kognokstoddy. Det vilde være for taarefuldt at drikke den ene, men jeg maatte vel finde en eller anden skikkelig Indfødt, som vilde gjøre mig Selskab.

I Begyndelsen vare Udsigterne lidet lovende. I den store halvmørke Gjæstestue brændte en søvnig Olielampe i Loftet, og en fed, halvgammel Opvartningspige sad og sov bag Buffeten. Jeg var noget i Forlegenhed, thi paa den ene Side kunde jeg jo ikke godt betræde et offenligt Beværtningssted uden at fortære Noget, og paa den anden Side fandt jeg det cynisk at drikke Toddy alene, men at rekvirere Hvidtøl fandt jeg vilde være upassende en Festaften; der var da ikke Andet for end at bestille en halv Bajer, saa kunde jeg jo altid senere tage den projekterede Kognakstoddy, hvis en Gjæst skulde vise sig. Som sagt saa gjort. Det lokale Organ blev nu gjennemlæst for fjerde Gang; jeg husker endnu, at det sidste Stykke før Avertissementerne lød saaledes: »(Inserat). Hvis Vejmand Jens Rasmussen tror, at det gule Skilt eller hvad det er for et Hundetegn, som han bærer paa sin gamle lodne Hue, giver ham nogen som helst Ret til, naar han slaar Sten, at bære sig saaledes ad, at der ryger Splinter af Graasten i Øjet paa Undertegnedes forbidragende, Ingen fornærmende sortplettede Fedeso, saa skal Landets Lov og Ret overbevise ham om, at Ejendomsretten er ukrænkelig, med mindre det almene

Vel fordrer det. Niels Madsen, Hjulmand og Kommissionær i —drup.«

Endelig gaar Døren op, og ind træder en Mand, som jeg vel kjendte af Udseende, nemlig forhenværende Herredsfuldmægtig, nuværende Partikulier og Forligelseskommissær Handrup. Han er stor og tyk, med en vældig skaldet Tyrepande, der altid sveder, han har en Stemme som en Bjørn og ser altid yderlig forbitret ud. Efter at have mønstret Stuen med et Blik som en Feltherre, der overser et Terrain, brølte han: »Hej Lise, en Bajer« — og derpaa i en dæmpet brummende Tone — »og saa en Kognak!« Den tykke Opvartningspige foer forfærdet op og serverede det Forlangte med et »Værs'artig, Hr. Handrup!« Handrup slog Snapsen i sig med et saa smerteligt og forvredent Ansigt, som om det var ham den modbydeligste Drik af Verden, derpaa rystede han paa Hovedet og sagde: »Uh! uh! giv mig en til.« Nu hørte man Noget skrabe paa Døren. »Lise, luk op for Bæstet!« lød Hr. Handrups Imperatorrøst. Opvartningspigen adlød, og en vældig stor, sort Vandhund kom spadserende ind, mønstrede Terrainet, som dens Herre for et Øjeblik siden havde gjort, og da den opdagede mig, gav den sig til at gjø, saa det gjaldede i hele Huset. »Læg sig, Køter,« brølede Hr. Handrup igjen, og med et Spark befordrede han den ind under det lille Bord, hvorved han havde taget Plads. Jeg opdagede senere, at han for Bekvemmeligheds Skyld ikke brugte Spyttebakken, men lod Hunden gjøre Tjeneste som saadan.

Der sad nu Hr. Handrup lænet tilbage i Stolen, rygende sin Cigar, med begge Benene udspilede til hver Side saa langt, som det paa nogen Maade var ham mulig. Da han havde tilbragt nogen Tid med at udfolde sin Storhed, spidsede han sine Læber, pustede en tæt Sky ud af Munden og sagde med Hovedet vendt om til mig:

»Det er jo Hr. Student Hellberg.«

»Jo,« svarede jeg.

»Det er jo Dem, der bor hos Madam Jokumsen i Kirkestrædet? Glæder mig at gjøre Deres Bekjendtskab. Er De ikke snart kjed af denne forbandede By?«

»Aa—aa—h,« svarede jeg nølende.

»Ja tal De kun rent ud min Fa'er, gener Dem ikke for mig. Det er den værste Ravnekrog i hele Danmark. Der er min Salighed ikke Spor af Intelligens eller Sands for det Aandelige blandt disse Spidsborgere. Ser De, da jeg var paa Byfogedkontoret, da fik jeg de to Gader brolagte, Prækestolen i Kirken egemalet, fik lavet en Theatersal, der naturligvis ogsaa kunde bruges til Koncerter af Sangforeningen, som jeg var Kasserer for, herovenpaa i Klublokalet, jeg instruerede Byens unge Mennesker tre Vintre i Rad i forskjellige alvorlige og morsomme Stykker, jeg fik plantet Træer paa Spadseregangene rundt om Byen — det var, mens jeg var Formand for Forskjønnelseskomiteen — ja jeg vil ikke nævne mere for ikke at trætte Dem — og hvad Løn havde jeg saa? At saadan en So som Kjøbmand

Pihl i Byraadet insinuerer, at jeg var en altfor dyr Mand for Byen, og modarbejder mig paa alle Maader, saa da vi fik den Nathue af Herredsfoged, som vi nu har, afskedigede han mig. Naa Gudskelov, jeg kan leve uden hans lumpne sexhundrede Daler — Lise, giv mig en Kognak — og nu griner jeg ad dem deroppe paa Kontoret, de véd hverken ud eller ind, og den lille skrutryggede Fuldmægtig Skov, en Klodrian med anden Karakter til dansk juridisk Examen — nu be'er jeg Dem — kommer listende ned til mig om Aftenen og spørger mig til Raads om Sagerne; naa — jeg siger ham Besked, som om Ingenting var i Vejen, men De kan tro, jeg griner ad dem. Ha, ha, ha,« — og nu opslog Hr. Handrup en sand Tordenlatter. »Drikker De en lille Toddy med, Hr. Hellberg?«

»Tak — ja.«

»Gener Dem ikke — Lise, to Kognakstoddyer — dobbelt Væge! Aa, det er nogle Fedtekræmmere til Hobe i denne By. Forleden Aften var vi nogle Stykker her i Stuen og sad omkring det Bord derhenne. Saa kommer Brændevinsbrænder Stang, Byens rigeste Mand, og sætter sig iblandt os. »Lise, maa jeg bede Dem om en halv Genevertoddy,« piber han. Nu be'er jeg Dem, Hr. Hellberg — en halv Genevertoddy! Men véd De, hvad jeg gjør? Jeg raaber, ligesom jeg nu gjør: »Lise, hele Kognakstoddyer med dobbelt Væge Bordet rundt!« Det var en anden Sludder, ha, ha, ha. Apothekeren grinte, saa han nær var falden under

Bordet, ha, ha, ha. Spidsborgere, Filistre, Fedtekræmmere til Hobe — aa, Gud hjælpe os! Nej, vi trænge til en Opposition, min Fa'er, et Fremskridtsparti — nej, De maa min Sæl ikke kræve Toddy ind, i Aften gi'er jeg — jeg er som hjemme her. — Men Gud hjælpe os for Organ, vi har. Redaktøren er i By- og Herredsfogdens Lomme, jeg har leveret ham flere skarpe Artikler om Sundhedspolitiets Forsømmelighed, Anmeldelser af dramatiske Forestillinger, som i den senere Tid ere gaaede forfærdelig slet — de Fæhoveder mangle jo en Instruktør — men nej, der er ikke Noget at stille op.«

Jeg begyndte at blive noget træt af Hr. Handrups Underholdning, da i det Samme Døren gik op. Sex Mand traadte ind; det var Apotheker Glud, der, skjønt henhørende til Byens Honoratiores og regnende sig blandt Embedsmændene, dog nok holdt af at være populær, hvorfor han søgte Gjæstgivergaarden for at træffe sammen med Borgerskabet; et Par Kjøbmænd, en velstaaende Garvermester, og endelig den lille blege og sure Brændevinsbrænder Stang, der kom lidt efter de Andre, som om han ikke hørte til deres Selskab. De satte sig Alle om det Bord, hvorved Hr. Handrup og jeg vare placerede.

»Skal De kanske have en halv Genevertoddy?« spurgte Handrup Brændevinsbrænderen, idet han gjorde en Grimace til mig.

»Jeg drikker, hvad jeg har Lyst til,« svarede Hr. Stang med en pibende Røst, der dirrede af Arrighed,

»jeg forlanger ikke, at Nogen skal betale for mig. Jeg kan Gudskelov betale mine Varer selv og skylder ikke Nogen Noget.«

»Jeg skylder s'gu ikke Dem Noget,« foer Handrup op.

»Nej, Gudskelov, at jeg ikke hedder Byens Sparekasse,« bemærkede Brændevinsbrænderen med en ondskabsfuld Plirren med Øjet.

»Naa, naa,« lød Apothekerens tykke, gryntende Mæle, »lad os tage Tingene i al Gemytlighed. — Naa, det er den fremmede Herre fra Kjøbenhavn? Glæder mig at gjøre Deres personlige Bekjendtskab. Portvinstoddy rundt, lille Lise.«

Men alt som Hr. Handrup drak, blev han mere og mere oppositionel.

»Hvordan er det gaaet med Gassagen i Byraadet?« spurgte han den ene af Kjøbmændene.

»Justitsraaden mente, at det blev Byen for dyrt,« svarede den Adspurgte.

»Hør, véd I hvad,« brølede Handrup. »I fortjente Allesammen, at man satte Jer en Nathue paa Hovedet. At lade Jer kujonere af saadan en Flynder.«

»Fy, fy,« Hr. Handrup, det er en Jurie,« sagde Kjøbmanden.

»En Injurie,« rettede Apothekeren, »injuria, injuriæ, injuriæ, injuriarum« — det sidste Latin henkastede han, nikkende til mig.

Hvad der nu blev sagt, er det mig umuligt at gjengive. Vel overdøvede Hr. Handrups Stemme alle

de Andres, men det rigelige Kvantum Spiritus, han havde indtaget, gjorde hans Artikulation usikker. Jeg hørte kun enkelte som Omkvæd gjenkommende Repliker: »Jeg bryder mig Fanden om Justitsraaden« og »Ja han har ogsaa vist, at han bryder sig Fanden om Dem;« — »I er nogle Nikkedukker« — og »De er en Krakiler, der altid vil være i Position —« »Opposition,« sagde Apothekeren; »Hvad skal vi med Gas, naar vi saa mange Aar har brugt Tran?« »Det er et dumt, reaktionært Ræsonnement« o. s. v. o. s. v.

Denne Diskussion var mig lige saa utaalelig som den lærde Jurists Tale ved Studentergeneralforsamlingen. Jeg greb til at anvende et af de faa kunstneriske Talenter, hvoraf jeg er i Besiddelse, og som jeg i sin Tid producerede i Anledning af den nysnævnte Orator, nemlig træffende at efterligne to Kattes natlige Mjaven. Der indtraadte en pludselig Stilhed; først betragtede mit Publikum mig med forbavsede Blikke, men i Stedet for at forarge sig som de unge kjøbenhavnske Videnskabsdyrkere, udbrød det kort efter i en unison Latter og Bravoraab.

»Det gjør han s'gu godt — det er min Salighed brillant.« — »Det er akkurat som Deres Katte, Stang, som jeg hver Nat kan høre ind i min Gaard.« — »En Omgang af samme Slags, Lise,« raabte Handrup, idet han slog mig kraftig paa Skulderen og sagde: »De er, hvad jeg kalder en rigtig gemytlig Karl.« — »Ja De slipper ikke for at besøge mig,« sagde Apo-

thekeren. — »Ja, De ser vel ogsaa en Aftenstund ind til mig,« sagde den ene Kjøbmand, »Visit behøver De ikke at gjøre, for det betragter jeg som Narrestreger.«

Alene Brændevinsbrænderen — det bemærkede jeg først nu — blev gnaven. Han tog sin Hue og gik, idet han snerrede: »Naar rigtige Katte bære sig saadan ad, ærgrer man sig, men naar et Menneske gjør det, saa griner man. Saadan nogle Drengestreger.« Resten af Aftenen gik hen med gemytlig Smaasnakken uden Ondskab eller Stiklerier. Men jeg følte, at nu havde jeg vundet Anseelse hos fire af Byens betydeligste Mænd, thi da vi skiltes ad udenfor Døren, og Hr. Handrup tog mig under Armen, som han gjentagne Gange klappede, hørte jeg den ene Kjøbmand sige til Apothekeren: »Det er rart, at vi har faaet saadan et dannet Menneske til Byen.«

Saaledes endte den Fest, som jeg havde villet fejre min Omvendelse med. Carlsen — jeg tror ikke, jeg har den mindste Sands for Moralen. Hils Vennerne og læs dette Brev, som er blevet en hel lille Bog, op for dem. Apropos, hvis Du tror, at et eller andet Blad vil optage denne Skrivelse som Feuilleton, saa skjænker jeg Dig det mulige Honorar, for at Du for det kan kjøbe Dig en ny Hat, som Du højlig trænger til; værre Bør end den, Du havde, da jeg sidst saa Dig, har jeg aldrig i mit Liv set.

Din

Ludvig Hellberg.

II.

N—, d. 4. Juni 18. .

Du, Carlsen! Jeg kan ikke holde ud at drikke mere med Forligelseskommissæren. Du véd af egen Erfaring, at jeg ikke har været kræsen i Valget af min Omgang, maaske af den Grund, at jeg indsaa, at ingen ordenlige Mennesker i Længden vilde omgaas mig. Carlsen, det er skrækkeligt at være saa daarlig begavet, som jeg er. Naar det enkelte Gange hændtes mig i Kjøbenhavn at komme sammen med Jævnaldrende, om hvem Andre og de selv mente, at de havde videnskabelig eller æsthetisk Interesse, sad jeg altid som en Klodrian og gloede, og naar jeg for Skams Skyld syntes, at jeg skulde give mit Besyv med i Laget, saa enten lo de eller bleve forargede, thi de forudsatte altid, at det var noget Sjofelt, jeg sagde; og Gud skal vide, at jeg gjorde mig al mulig Umage for at sige Noget, der havde et filosofisk Tilsnit. Har jeg nu Ret til at finde Hr. Handrup for simpel til min Omgang? Men nu har han siden vort første Bekjendtskab bestandig gjentaget den samme Liste over sine Bedrifter og sin Trang til at skabe et Fremskridtsparti her i Byen. Forleden Aften var jeg da i fint Selskab hos Apothekerens. Der var hverken morsommere eller kjedeligere end i de kjøbenhavnske Selskaber, hvor jeg har været; Apothekerens Datter er en rigtig kjøn Pige, og hun kunde vist være ret morsom at tale med, men hun troede formodenlig, at hun

skulde tale om Literatur, Theater og deslige Materier med den kjøbenhavnske Videnskabsdyrker (under denne Titel udbragte Apothekeren min Skaal og kom med nogle gale latinske Citater), og da jeg aldrig læser en Bog eller ser en Komedie for at kritisere dem, men kun for at more mig, har jeg aldeles ikke de sædvanlige kritiske Kategorier fra Aviserne til min Raadighed, saa jeg gjorde kun en daarlig Figur og blev som Æsthetiker rent stukken ud af en fejende Fuldmægtig paa Amtstuen, der kunde udvikle, hvorledes Den og Den havde vellykkede Momenter i sit Spil, at den og den Roman manglede plastisk udformede Karakterer, det og det Digt lyrisk Flugt og deslige Generalia, paa hvilke jeg anvender et af de faa Citater, jeg kan udenad:

> Denn eben wo Begriffe fehlen,
> Da stellt ein Wort zur rechten Zeit sich ein.

Jeg kunde have gjort mig vigtig ved at kramme det ud, men jeg fandt det, reverenter talt, under min Værdighed.

Hvordan det gaar med Juraen? Gamle Ven, lad os forbigaa dette Punkt med Tavshed. Byfogden sagde i bemeldte Selskab, at det var langt tilbage med Folkets almindelige Retsbevidsthed; det maa han bekjende, den stakkels Mand, thi der har i et halvt Aar fundet tre Brandstiftelser Sted i hans Jurisdiktion, uden at det har været ham muligt at opdage Noget som helst- og da en af de Brandlidte forundrede sig derover,

svarede han i en ynkelig Tone: »Men kjære Mand, jeg kan da ikke mane eller vise igjen.« Jeg tror heller ikke, at jeg har nogen skarpt udviklet Retsbevidsthed, i det Mindste har jeg ondt ved at bevise mig selv, at det er min Pligt at betale, hvad jeg skylder forskjellige kjøbenhavnske Aagerkarle, tværtimod klør mine Fingre efter at pudse dem. Men hvorledes kan man studere Jura, naar man baade mangler ethisk Alvor og Retsbevidsthed? Forklar Du mig det; jeg kan hverken theoretisk eller praktisk løse det Problem.

Egnen om Byen, som jeg strejfer ordenlig omkring i — Tiden skal jo gaa med Noget — er i det Hele nøgen og grim, dog fandt jeg iforgaars et venligt Punkt i en Vandmølle ved en lille Aa. Der er nogle dejlige gamle Linde- og Hyldetræer, der rent skjule Møllehusets Have; jeg tog et Par Hyldegrene til Side og saa en nydelig Plet; det lille Aaløb randt gjennem Haven og var krandset med vilde Roser, det lave Hus laa i Baggrunden helt bedækket af vild Vin, bag hvilken de smaa Ruder lo nok saa gemytligt med deres af Solen brændte regnbuebrogede Glas. Jeg stod længe og nød dette lille Billede, da jeg hørte det rasle i Buskene tæt ved Siden af mig, og en lille firskaaren gammelagtig Fyr med et rødt, blussende Ansigt med vrede Blikke bag de hvide Svineøjenhaar, med korte stride Børster paa det kugleformede Hoved, der sad dybt nede mellem et Par monstrøse Skuldre, kravlede hen ved Siden af mig og maalte mig med et udfordrende Blik. Jeg tror, med Skam at tale om, at jeg

blev bange, thi der laa et vildt og vanvittigt Træk i de lyseblaa Øjne. Jeg rejste mig op og gik fulgt af det underlige Individs hæse Brummen. Ja, nu maa Du nøjes med denne lidet interessante Epistel, thi det er varmt, og jeg begynder at blive søvnig. Hvis Du finder nogle morsomme Bøger paa din Vandring — f. Ex. gjennem Vennernes Stuer — saa gjør Strandhug og send mig dem. Med Undtagelse af min Holberg og de forbandede Juridica, fejede jeg mine faa Bøger ud, før jeg rejste fra Kjøbenhavn.

Din

Ludvig.

III.

N—, d. 10. Juni 18. .

Folk her i Byen synes ikke rigtig om mig mere. Hr. Handrup er stødt, fordi jeg ikke gider sidde hele Dagen sammen med ham paa Gjæstgivergaarden, Brændevinsbrænder Stang har i en Diskussion, der havde min ringe Person til Gjenstand, erklæret mig for et »Subjekt«, der var sendt herover fra Kjøbenhavn, hvor jeg havde været en rigtig »Drivert«, Byfogden finder, at jeg mangler Alvor, og har faaet Apothekeren over paa sin Mening, især da den sidste var bleven choqueret af den Grund, at jeg, da jeg kjedede mig saa grusomt paa et Skovbal, listede mig ud af Skydeselskabspavillonen,

hvori det holdtes, ned paa Bøndernes Dandseplads, der var under aaben Himmel, og svang nogle rødkindede Landsbyskjønheder, og det umiddelbart efter at jeg havde dandset med samme Apothekers ældste Datter, det æsthetiske Lys, som siden den Tid kalder mig »Don Giovanni en miniature«, en Vittighed, som Apothekeren gjengiver hver Aften, han viser sig paa Klubben. Da jeg imidlertid trænger til menneskelig Omgang, passiarer jeg af og til med min Nabo Mogens Lassen, der er Vognmand og Avlsbruger, en Mand, der altid er opfyldt af Sorg over Kvindekjønnets Daarlighed. Hans Vænge, hvori hans Lade staar bygget, grændser op til Madam Jokumsens lille Have, og om Aftenen staa Mogens Lassen og jeg paa hver sin Side af Buxbomhækken, der danner Skjellet mellem Madam Jokumsens og hans Territorium. Du bør dog lære at kjende denne Misogyn af Folket.

Igaar, da jeg traf ham, mødte han mig med en Hovedrysten og kløede sig stadig bag Øret med Spidsen af sin korte Pibe, der ellers hviler paa hans langt frem- og nedhængende Underlæbe, hvilken i Forbindelse med de altid rindende Øjne, det lange rynkede Ansigt, hvis Pande er skjult af nedfaldende graa Haartjavser, og den lange dryppende Næse giver ham et saare heraklitisk Udseende. »Hvad er der i Vejen, Mogens Lassen?« spurgte jeg. — »Aa Gud fri, frels og bevar vos,« sukkede han; »det er Kjællingen og atter Kjællingen. Hør, Hr, Helmberg (han fordrejer altid Folks Navne; sin Gjenbo, Hattemager Klyver, kalder han

altid Kløvert), véd De, hvad jeg siger?« — »Nej.« — »Jeg siger: Slip en brølende Løve ind ad Sønderport og en gal Kjælling ind ad Nørreport — jeg gaar mod Løven.« Med disse Ord nikkede Mogens Lassen med et flygtigt Glimt af Tilfredsstillelse i Øjet, sagtens fordi det forekom ham som en Trøst at have fundet en epigrammatisk Form for sin Tanke.

»Hvad gjør hun nu, Mogens Lassen?« — »Ja jeg vil ikke tale om, at hun drikker, for det har hun nu gjort i saa mange Aar, at hun ikke mere kan gjøre for det, det hører til hendes Konstetulsion, som Balber Konradsen siger. Men nu skulde vi i Dag have Sulevælling til Middag. Herregud, nu véd hun, at jeg holder saa meget af Sulevælling; men da hun har taget Gryden af Ilden og sat den paa Kjøkkengulvet, render hun fra den for at vrævle med en anden Kjælling, der vilde kjøbe Mælk. Hun staar og vrævler og vrævler, for immer skal de jo vrævle de Fruentimmer — ptøj — og obselverer ikke, at vor So render ind i Kjøkkenet, sætter begge sine Forben ned i Gryden og æder af Sulevællingen, som om den kunde være Mand i Huset. Da jeg kom og saa det, blev jeg rigtignok forskrækkelig harmfuld, det skal jeg ikke nægte. Jeg raabte ud efter hende, ligesom en Løve: Saa Du har Raad til, Bolette, at koge varm Mad til vore Svin? Kan De gjætte, hvad hun sa'e? Hun sa'e: Ja faar Du ikke varm Mad hver Dag? Jeg blev saa gal, at jeg ikke kunde sige et Ord, og listede af for ikke at fristes til at gjøre en Ulykke paa hende.«

»Fik De da ingen Middagsmad?«

»Nej, s'gu ingen anden end den, Soen havde snaget i. Ja, saadan er Ægteskabet, Hr. Helmberg, det er ikke anderledes. Naar en Mand bliver ødelagt, er det altid Fruentimmernes Skyld; faar man ikke den, man vil have, bliver man ødelagt, og faar man hende, bliver man endnu værre ødelagt«.

»Tror De, det er saa galt, naar man ikke faar hende, man vil have?«

»Ja det kan s'gu ogsaa være rent galt. Der er jo ham, Smaakjøreren — for Vognmand i Lauget har han da aldrig været — ham, Jonas Rodian. Han blev jo halvtosset ved den Lejlighed, véd De.«

»Nej det véd jeg ikke Noget om.«

»Jo vist véd De saa. De kan jo nok huske den gamle Møller, Niels Tvers nede i Søndermøllen?«

»Hvor skulde jeg kunne huske ham, Mogens Lassen? Jeg har jo kun været et Par Maaneder her i Byen«.

»Ja, da var Niels Tvers s'gu ellers godt kjendt, saa det er løjerligt, at De ikke har hørt Noget om ham. Se, han havde jo denne Laban af en Søn, Rasmus, der nu har Møllen, og som er et fordrukkent Svin. Har De heller aldrig kjendt Kristen Mortensen fra Hellersløv?«

»Nej«.

»Hm, det kan jeg ikke forstaa. Det var i sin Tid den rigeste Bonde i hele Amtet, tør jeg nok sige. Hans Gaard var paa over 90 Tønder Land, som han

ejede kvit og frit. Naar han bunkede sine Obligationer op, var Bunken lige saa høj som det Vandingstrug der staar, og naar han mødte til Hestemarked her i Byen, havde han to store Læderpunge med Specier i hver Lomme. Se, Kristen Mørten havde kun én Datter og det var et rigtigt pænt Pigebarn i sin Tid, renlig og pæn i alle Maader. Men taabelig var hun som alle Fruentimmer. Niels Tvers bejlede til Karen, som hun hed, for Sønnen Rasmus, der rigtignok var en lang doven Rad, men Møllen var jo i dejlig Drift, og der var 60 Tønder Land Jord til den, saa naar den og Kristen Mortensens Gaard kom paa én Haand, saa var det jo en farlig nydelig Ejendom. Men Gud hjælpe os, naar der kommer Fruentimmervrævl med i ordenlige Forretninger, saa bliver det det bare Skidt, rent ud sagt, Hr. Helmberg; ja det bliver det s'gu. Det maatte Balber Konradsen bekjende; han troede at gjøre det saa godt, da han tog Enken nede i Pølsestrædet, der ejede Huset og 2000 Rigsdaler til; jo, Balberen fik rigtignok Kam til sit Haar, for hun gjorde sig gode Venner med en tysk Bogbindersvend og . . . .«

»Ja, men det var jo om Møllerens, De vilde fortælle mig . . . .«

»Det kunde jo ikke skade, at De ogsaa fik Noget at høre om andre Folk i Byen; det jager jo ikke med Niels Tvers, for han er død for over tolv Aar siden. — Ja se Kristen Mortensen mente jo begribeligvis, at der kunde være Mening i Niels Tvers's Præposition, som han siger den fordrukne Fuldmægtig Hamstrup —

ja han har da ogsaa en sur og gal Kjælling, og saa er hun saa storsnudet, at hun ikke vil gaa af Vejen for en Kokasse, men træder lige i den, fordi hun skal stikke Næsen i Vejret. Hver Gang, jeg møder hende, raaber jeg lige saa højt jeg kan: »God Dag, Madam«, saa bliver hun saa ædende gal, for hun vil være Frue, men Postmesteren, som er Kancelliraad, siger, at en Forligelseskommissær er ikke mere Rangsperson end jeg, og Kammerraad bliver Hamstrup aldrig, formedelst de mange Kognakker, han drikker«.

»Ja, ja, Farvel, Mogens Lassen«.

»Nei, bi lidt; vi naaede jo ikke til Møllerens og Jonas Rodian endnu. Ser De, Jonas Rodian, han var den Gang Mursvend og arbejdede hos sin Fader, men det var grumme smaat for dem. Og nu kan De tænke Dem, saa gaar, Gud døde mig, Kristen Mortensens Tøs Karen hen og forliber sig i den lille tykke Mursvend paa et Høstgilde ude hos en Bonde paa Hellersløv Mark. Rigtignok var Jonas ikke saa galt et Utuske at se til, som han nu er, men stumpet og kort har han han været til alle Tider, ligesom Bødker Lyskovs oversavede Tommelfinger. Jonas blev da urimelig modig, for baade var han gal efter Pigebarnet, og saa mente han vel, at han havde fat i den ene Hank af Kristen Mortensens Speciekrukke. Nej — jeg er bondefødt, det skammer jeg mig ikke ved — men tror De Jonas Rodian i de Tider saa til mig? Nej. Og dog var Karen ikke Andet end en Bondetøs, som i de Dage ikke æstimeredes for Noget af Kjøbstedfolk. Men skal

Noget gjøre Folk tossede, saa er det da Kvindfolk. Den So, som jog nu maa ærgre mig over hver evige Dag, har ogsaa i sin Tid haft glat Ansigt og blankt Kikketøj, det er rigtignok længe siden — vent lidt, Hr. Helmberg; De spurgte jo selv om Jonas, og jeg maa jo sige Dem Alting, ligesom det er«.

Jeg resignerede stille og lod Mogens Lassens Ords og Tankers Strøm flyde uhindret i dens brede Leje.

»Naa han, Kristen Mortensen, var en rigtig kalkunsk Bonde, og da Tøsen gjorde sig stædig og ikke vilde tage den lange Rasmus Tvers og fortalte, at hun var gode Venner med Jonas Rodian, saa galede Kristen op, som han var farlig dygtig til, og kaldte Jonas en Kalkslager og en Murdrengsklat. Karen hylede og skabede sig, saa det skal have været farlig at se paa, men det gjør jo Fruentimmerne altid, naar de ikke faar deres Villie, det kan min Kone og mine Tøse gjøre ligesaa godt; og Kristen har vel ikke obselveret videre paa de Ting. Karen maatte tage Rasmus Tvers, og da Bageren sagde til ham, at det Pigebarn, som nu kan være en Snes Aar, og som hun fik lidt vel snart efter Giftermaalet, vel egenlig hørte Jonas Rodian til, saa sagde Rasmus, som alle sine Dage har været en dvask Hund: »Aa, Skidt, jeg faar dog Gaarden i Hellersløv«. Naa, saa længe den gamle Niels Tvers og Kristen Mortensen levede og kunde kjæppe den lange Rasmus op, saa passede han nogenlunde paa Møllériet, men da de faldt væk, sad han og drev fra Morgen til Aften hos Værtshusmanden ved Nørreport og spillede

Brus eller Hyp med den ene Politibetjent, og en gammel Skrædder, som nok har forstaaet at malke ham ordenlig, for Politibetjenten har nu sit eget Sted, og Skrædderen har for nogle Aar siden laant Balber Konradsen 200 Rigsdaler, da han skulde have sat Kvist paa sit Hus. Den nydelige Gaard i Hellersløv har Rasmus Tvers maattet sælge, og det var endda en Greve, der kjøbte den. Der er ikke mere det ved Mølleriet, som der var i gamle Dage, og snavs bliver det drevet, for hvor dvask Rasmus end er, bliver han kjed af at se paa Kjællingen, der altid glor surt, saa han sidder gjerne om Dagen i Møllestuen og spiller Kort og drikker Brændevin med Bønderne, saa det gaar immervæk tilbage. Og blev det galt med Rasmus Tvers for et Kvindfolks Skyld, galere blev det dog med Jonas Rodian. Han blev saa edderspændt siden den Tid, at den bare Ondskab gnistrede ud af Øjnene paa ham. Jeg er ikke for, at han skal komme ind i min Stald eller se paa mit Kræ'tur, naar det staar ude paa Marken, for det Øjesyn kan aldrig være godt for Kvæget. Da Faderen døde, rørte han aldrig Murske eller Kalkkost, men kjøbte sig en Hest og en lille Vogn og gjorde siden den Tid Smaakjørsler for Folk, men ellers gaar han og driver og glor paa Alle, som han vilde æde dem. Rasmus Tvers er ikke glad ved at møde ham, for Jonas er urimelig stærk, og allerede da han første Gang saa Rasmus efter Brylluppet, smak han ham saadan En under Øret, at den lange Rasmus faldt som en Stud, man slaar for Panden. Rasmus havde endda

været til Alters samme Søndag, men saa gal var Jonas Rodian, at han ikke en Gang kunde bie til om Mandagen, det havde dog ikke været saa ukristeligt, men det er Altsammen Fruentimmernes Skyld, og det har været Meningen med det Hele, Hr. Helmberg, at lægge den Ting ud for Dem. — Ja, saa siger jeg Godnat«.

Ja, saa siger jeg Godnat, Carlsen. Naar Du er kjed af mine Forsøg i den naturhistoriske Beskrivelseskunst, anvendt paa de Indfødte her i N., kan Du bare lade et Ord falde derom, jeg skal da se at hitte paa noget Andet at underholde Dig med; Noget maa jeg bestille, thi hvad Juraen angaar . . . *sed de hoc hactenus.* Indlagt sender jeg Dig de fem Rigsdaler, som Du bad mig laane Dig med den Tilføjelse, at jeg ikke maatte tro, at Du vilde gjøre Nar ad mig. Siden jeg ikke omgaas Kompagniet paa Gjæstgivergaarden, slaa mine Penge nogenlunde til.

Din

L. H.

IV.

N. . ., d. 17. Juni 18. .

Hør Carlsen, har Du nogen Anelse om, hvad det vil sige at være ene, muttersene? Ja i den Grad ene, at man ikke en Gang har sine Tanker til at

holde sig med Selskab? Hvor jeg kan misunde Folk med et eller andet Talent, som kunne fylde dette Ensomhedens Svælg enten med en fantastisk Billedvrimmel eller med videnskabeligt strengt Arbejde! Men Digter eller Kunstner er jeg som bekjendt ikke og endnu mindre Videnskabsmand. Det kan maaske være morsomt at læse Jura for den, der har Evne til at finde Ariadnetraaden i denne Labyrinth af Lovbestemmelser og Forordninger, men jeg tilstaar ærlig, at det er jeg for dum til; hver Gang jeg gjør et Forsøg, forvilder jeg mig mere og mere i de snørklede, sig i hverandre slyngende Gange, og jeg føler tydelig, at jeg vil blive ædt af Konfusionens Minotauros. Dur jeg da til slet intet her i Verden? Kan jeg lige saa godt lade mig slagte? Og dog, Carlsen, jeg forsikrer Dig, at hvis man førte mig til Guillotinen, vilde Noget i mig istemme den franske Digters Ord, der slog sig for Panden, før de huggede Hovedet af ham, og sagde: *Il y avait pourtant quelque chose là.* Jeg synes, at jeg kan lære en Del af umiddelbar Erfaring, af Samtale med fornuftige, ja selv ufornuftige Mennesker; jeg holder saa meget af Naturen, der rigtignok sjelden luller mig ind i sentimale Drømme, men derimod gjør samme Virkning paa mig som et extra godt Glas Vin; jeg bliver stærk af den, den varmer mig lige til Marven af mine Knogler, jeg faar Lyst til at bestille Noget, men Noget, som tager paa Kroppen og samtidig klarer og ægger Aanden. Ja om det saa var at hugge Brænde, tror jeg, at hvis jeg stod en klar

Foraarsdag i bare Skjorteærmer i Huggehuset med Udsigt til det Grønne og det Blaa, vilde jeg synge, saa det gjaldede efter, og svinge Øxen, saa det hvinede gjennem Luften. Men at sidde og fedte med Noget, som skal kaldes aandelig Syssel, men som for den Paagjældende ikke er Andet end det trivielleste Hukommelsesværk, at pine sig med et Arbejde, som er Ens Natur fjendtligt, det er infamt, det er oprørende. Mange vilde, naar jeg spurgte dem til Raads, raade mig til anden Læsning f. Ex. af æsthetiske Sager; men det er jeg ikke altid oplagt til. Jeg kan blive stærkt greben især af saadanne Digtere, fra hvem det Kjærnesunde slaar mig stærkt og ejendommeligt i Møde, hvad enten det er den højeste Alvor eller de kaadeste Løjer, derfor kan jeg godt lide Homer, naar jeg maa læse ham paa Dansk, thi Græsk har jeg aldrig kunnnt lære, i det Mindste ikke, som de vilde lære mig det i Skolen, hvor det mindre kom an paa at forstaa Sætningens Mening end paa at skjelne, om dens Verbum var Aoristus primus eller Aoristus secundus; derfor elsker jeg Oehlenschlägers tidligste Digte, hvor Foraaret spirer og gjærer, derfor kan jeg betages af Kong Lear, naar han raaber til Tordenen: Ruml, til Du revner; derfor er Holberg min Bibel. Men jeg kan ikke fordøje Meget paa én Gang, og tidt gaar det ikke egenlig op for mig under Læsningen, hvor prægtigt det er; først naar jeg efter længere Tids Forløb er ude i Terrainet, enten det nu er en rigtig frodig Sommerdag, eller der er ordenligt Humør

i Luften med Storm og pidskende Snefog, kan Noget, som jeg har læst, rinde mig i Hu og gjøre mig inderlig godt. Men jeg trænger ogsaa til Mennesker, der kan pirre lidt ved mig, ellers dvasker jeg hen og bliver dum; det kontemplative Liv i en ensom Celle er mig en Pestilens. Jeg har sét »Musernes Dands« i det spillende Sollys, i den blaalige Dunst over Skovkammen, i Lynets Zigzag, i Snefnuggenes Hvirvel — men aldrig »ved Lampen«, tilmed da alle de Lamper, jeg har ejet, have oset nederdrægtig.

Ler Du ad mig, Carlsen? Synes Du, at jeg bliver pathetisk Alvorsmand? Du maa bære over med min Pathos, ligesom jeg tidt har baaret over med din, men det kan Du ikke huske, din Snøbel. Naar Du har haft en slem Pidsk, og jeg trofast har hjulpet Dig med at bære den hjem — og det kan Du ikke nægte, at jeg har gjort adskillige Gange — saa har Du altid haft lyriske Anfald og betroet mig, at det var et svinsk Liv, vi førte, at dit egenlige Fag var det Tragisk-Heroiske, og at Du digtede paa en Tragedie om Abeilard og Heloïse. Kan Du huske, at Taarerne tidt strømmevis randt ned ad dine Kinder, naar Du talte om din gamle Fader, Provsten paa Langeland, hvis Stolthed Du en Gang havde været, medens han endnu havde Haab om, at Du vilde ende paa Fyens Bispestol, og som Du ikke turde eller ikke nænnede at underrette om, at Du forlængst havde givet Theologien Løbepas? Jo, jo, Hesten paa Kongens Nytorv vilde kunne fortælle om adskillige pathetiske Udgydelser

af Dig, saa Du skal slet ikke le ad en stakkels Djævel, der er ene, muttersene i N . . . Lev imidlertid vel. I Morgen er her Marked i Byen; jeg skammer mig næsten ved at fortælle Dig, at jeg glæder mig dertil som et Barn. det er dog altid en Afvexling.

Din

L. H.

V.

N—, d. 23. Juni 18. .

Jeg vaagnede forleden Morgen — Markedsdagen — ved en Samling af de mest uharmoniske Musikpræstationer: en Lirekasse spillede »Leonora addio« af »Il Trovatore«, en anden: »Dannevang ved grønne Bred«, en tredje: »Karolinchen, ach warum denn nicht«?«, forskjellige italienske Drenge drejede paa deres skrækkelige Viola, hver i sin falske Tonart, Omegnens Ungdom tudede af al Evne i Trætrompeter, der lød som en Gases Hvæsen, og Tintrompeter, der lød som et svagt Vindstød gjennem et Kakkelovnsrør, men jeg sprang glad ud af Sengen; en Masse gamle Minder fra min Barndom, da Turen til næste Kjøbstads Marked var den største Fest, vi Landsbydrenge kjendte, randt mig i Hu med Friskkedens Styrke. Bønderpigerne, der spændte hele Gaden — nu rigtignok til Dels i uklædelige Dametoiletter — Karlene, der smid-

skede saa lumsk til dem, men ikke kunde finde paa, hvad de skulde sige, Gjøglerne paa Stilladset udenfor det i et Kornmagasin arrangerede Theater, hvis værdige Direktør i dyb Alvor førte en improviseret Dialog paa halv Tydsk og halv Dansk med Musje Bajazzo, der gjorde stor Lykke ved at slaa Buler i sin spidse Hat, som lignede det Filtrerapparat, man bruger i Brænderierne, Visekræmmeren, der anbefalede sine Varer i en Harangue fuld af de ferskeste Brandere, den skjævbenede Skrædder, der fungerede som Vagtkommandør over den Afdeling af »Politikoret« (alias Borgervæbningen), som holdt Raadstuen besat, Alt dette ydede mig næsten lige saa megen Nydelse, som da jeg var ti Aar. Jeg skar Ansigter til Bønderpigerne, som først rødmede og dernæst brød ud i en undertrykt Fnisen, jeg trakterede de kjønneste, jeg traf paa, med en Omgang paa Karusselbanen og listede mig lejlighedsvis et Kys til, og en vred Moder, som opdagede min Trædskhed, beroligede jeg ved at spendere en sød Æggesnaps og Æblekager paa hende i et Konditortelt. Jeg gik ind i en af de værste Knejper, hvor gamle Bønder sad omkring Bordene og midt paa Formiddagen drak varm Extraktpunsch og spillede Trekort, medens en anden gammel Bonde, der var bleven saa overvældet af Nektaren, at han støttede sig op til Muren i en Krog og havde ondt ved at udtrykke en heltemæssig Følelse, der foer op i ham, blot knyttede Haanden ud imod de Tilstedeværende i Almindelighed og stammede: »Ja jeg skal — ja jeg skal — Kraft knuse mig —

uh — ja jeg skal sla' Jer, En for En, — og I skal — Dæ'len — I skal ligge sønderknuste for mine Fødder som det Møg, jeg træder paa.« — »Hvem er den Mand?« spurgte jeg Værten. — »Et Schvinebæst,« sagde han overlegent og trak paa Skuldrene — »halv Bajer, værs'artig Herre.«

Lige da jeg traadte ud af Knejpen, vilde Skjæbnen, at jeg skulde løbe mod Hr. Handrup. Jeg kom i saa umiddelbar Berøring med ham, at han ikke kunde undgaa at hilse mig og tale med mig. Men han saa paa mig med en fornem-bekymret Mine og spurgte, idet han pegede paa Knejpen: »Søger De d e r?«

»Aa,« svarede jeg, »man skal jo se paa de Folk, Markedet fører til Byen.«

»De Folk, Markedet fører til Byen,« gjentog han langsomt og værdigt, »ere Bønder, Bæster, Hornkvæg og Drukkendidrikker, de ere ikke værd at se paa. Se der gaar nu En« — og Hr. Handrup pegede paa en forbigaaende Skikkelse med Løvemanke og et vældigt Skjæg, hvorover knejsede en karmoisinrød Næse — »han der er nu Direktør for et Selskab af Sangerinder, der skal synge paa den Knejpe, hvor De søger. Nu be'er jeg Dem! Kan man ikke se Brændevinen løbe ud af Øjne og Næse paa den Døgenigt? Ja, det forsikrer jeg Dem, Hr. Student Hellberg, at af alle Mennesker paa Jorden er der Ingen jeg hader, afskyr og foragter i den Grad som saadan nogle — Drukkensnuder, rent ud sagt. Farvel Hr. Hellberg.« Det bør

bemærkes, at Hr. Handrup havde haft to Gange Delirium.

Paa min hensigtsløse Omstrejfen kom jeg udenfor Sønderport. Et Stykke udad Landevejen holdt Bøndervogne med Fødevarer, hjemmegjorte Tøjer og nogle Møllevogne med Mel og Gryn. Om den ene af disse var der en temmelig betydelig Stimmel Mennesker, der dog forholdt sig rolige og tavse. Jeg banede mig Vej for at se, hvad der var paa Færde, og opdagede snart, at der var Slagsmaal. Paa Jorden laa en høj, førladen Mand og ovenpaa ham en lille, undersætsig Skikkelse, i hvem jeg gjenkjendte det Individ, der havde vist sig for mig paa Gjærdet udenfor Møllehusets Have; han bearbejdede af Hjertens Lyst sin Fjende med knyttede Næver, men denne syntes kun at gjøre en ren passiv Modstand ved at parere Slagene af med sine Arme. Endelig rejste den Lille sig, skubbede et Par af de Omkringstaaende til Side og gik hurtig sin Vej. Den Lange rejste sig aldeles flegmatisk og sagde, da hans Modstander var saa langt borte, at han ikke kunde høre ham: »Han fik lige godt de Værste.« — »Nej, det gjorde Du, Rasmus Tvers,« hørte jeg Mogens Lassens Stemme sige, »men det er jo din sædvanlige Markedsgave.« — »Hvad var der i Vejen med de To, Mogens Lassen?« spurgte jeg. — »Ih, det var jo Jonas Rodian og Rasmus Tvers,« sagde han. »Ja, den varme Frokost faar Rasmus Tvers en Gang om Aaret hver Sommermarkedsdag. Jonas gaar og æder Arrigskaben i sig hele Aaret igjennem, men

paa den Dag bryder den ud. Det er vi saa vante til at se, at Ingen tænker videre over det.« — »Men hvorfor tager Rasmus Tvers sig ikke i Agt? han kunde jo blive fra det Marked.« — »Aa, han er saa urimelig dvask. saa jeg tror ikke, at han kan huske de Prygl, han har faaet, fra den ene Gang til den anden.« — »Ja men hvorfor slaar han ikke fra sig? Det er jo en stærk Tamp at se til.« — »Han gider ikke. Jo mindre han tager fra sig, desto snarere faar det Ende. Tilmed er der Penge at tjene paa Markedet, og hvor dum Rasmus er, har han dog et eget Tag til at snyde Bønderne. Og saa er han farlig langsom af sig; inden han kan faa sat sig i Positur, har Jonas brugt sit gamle Kneb, at rende Panden lige ind i Maven paa ham, og saa falder han, lige saa lang han er. Det er ellers Kjællingens Skyld det Hele.« — »Men taaler Politiet hvert Aar saadant et Slagsmaal?« — »Hvad skal man sige til den Ting, Hr. Helmberg? Begge Politibetjentene ere gamle Mænd. Den enøjede Pedersen sider nede hos Værtshusholder Nielsen paa Torvet, og den tykke Brun er jo tillige Skomager og maa passe sit Haandværk, før han kan give sig i Lag med Politivæsenet.« — »Men Byfogden da?« — »Han plejer altid at tage sig en Lur paa denne Tid, og Gud hjælpe den, der vaagner ham, saa er han lige saa gal som et vildt Dyr.« — »Naa, hvordan har De det selv, Mogens Lassen?« — »Aa Gud fri mig! Kjællingen derhjemme skal i Proces med Trine, der tjente os som Kokkepige, fordi hun i Arrigskab smak

Trine en Sløv Boghvedegrød lige i Næse og Mund. — Ja det skal jeg fortælle Dem vidtløftigere en Aftenstund, for jeg har lovet en Gaardmand at komme ned til Nielsens og spille et Slag Polskpas med ham, Politi-Pedersen og Balber Konradsen. Adjøs, Hr. Helmberg! Tag Dem i Agt for Fruentimmerne, for de er kun til Ulykke og Plage, Spektakel, Slagsmaal, Rettergang — uh! — Ja, Adjøs.«

Tæt udenfor Byen løber en lang Sti, der skiller de Byen tilhørende Marker fra Haverne, som i Almindelighed have Laager, der vende ud til Stien. Ved at kaste mine Øjne langs med den opdagede jeg, at den var ganske ensom, der var ikke et Menneske at skimte paa den. Tæt op til den laa i længere Afstand en Vanding, halvt omgiven af lavt Elle- og Pilekrat. Jeg fik Lyst til at gaa derhen, jeg huskede, hvorledes jeg tidt som Barn, naar det enten var Juleaften, Fastelavns Mandag, Markedsdag eller Sligt, havde moret mig med at søge ensomme Steder; ja jeg kan erindre, at jeg endog en Juleaften satte mig et Kvarters Tid i Svinehuset for at erfare, hvorledes en Juleaften tog sig ud der; nu vilde jeg tilbringe et Kvarters Tid i Krattet om Vandingsstedet paa en Markedsdag. Det er Pjankeri, vil Du sige, der er ingen Mening i det; men har Du ikke gjort den Erfaring, at vi tidt trække den Slags løjerlige, meningsløse Tendenser med fra vor Barndom gjennem hele Livet? Saaledes kan det endnu more mig paa Firskillingsbilleder at kolorere Soldater med en Farvelades Kulører og tegne Grise en profil,

hvormed jeg i Kjøbenhavn i høj Grad glædede min Værtindes Smaadrenge.

Naa — jeg naaede da min Vandrings Maal, det ensomme Vandingssted. Jeg gik ud paa den gyngende, mudrede Grund mellem de lave Pile- og Elletræer, da jeg under en Busk opdager en menneskelig Skikkelse siddende paa Hug paa en stor Stub. Paa den brede Ryg, de høje Skuldre og det korte struttende Haar gjenkjendte jeg Sejrherren fra Kampen, Jonas Rodian. Han havde faaet fat i et Stykke Lægte, hvormed han rodede og gravede i Mudderet foran sig, saa sorte Klumper sprøjtede om til alle Sider. Han hverken hørte eller saa mig, lod det til, thi jeg kom ham ganske nær, uden at han løftede sit ludende, brede Hoved og uden at han standsede i sin Beskjæftigelse, som han drev med en saadan Ihærdighed, at han pustede og stønnede derved, og Sveden randt perlende ned ad hans ophedede lave Pande. Jeg blev staaende stille og betragtede ham temmelig længe, da han pludselig af al Kraft kylede Lægten langt ud i Vandingen, saa det grønne Vand plaskede højt i Vejret; derpaa udstødte han et Suk, der næsten lød som en Tyrs Brøl, og brød ud i en høj Hulken, der betog ham saa stærkt, at hans hele robuste Krop bevægede sig som i Krampetrækninger. Afbrudte Ord arbejdede sig frem, alt mens han slog sig for Panden med den knyttede Haand. — »Det sidder derinde, det Onde — jeg bliver aldrig af med det — — jeg kan tærske ham det ene Aar efter det andet med al den Galen-

skab, jeg har ædt i mig hele Aaret — mer, mer — jeg maa myrde ham — brænde ham inde — svie ham i Hulen — aa Karen — kun den ene Gang vilde Du holde af mig — nu har Du rendt for mig i nitten Aar — — vor lille Pige render ogsaa for mig som en gal Hund —« her gjorde han en Bevægelse med Hovedet og opdagede mig. Rasende foer han i Vejret imod mig og vilde lige anbringe mig et Slag i Næse og Mund, men Du véd, at jeg ikke er saa ganske daarlig i den ædle Boxekunst; jeg parerede hans Slag, fik ham om Livet og væltet om i Mudderet. Jeg lod ham rejse sig op. Han saa myg og skulende ud og vilde gaa uden at sige et Ord. »Ja, hvorfor vilde De slaa mig?« spurgte jeg; »jeg gjorde Dem jo Ingenting.« — »Det var det Onde i mig,« brummede han tvært, »jeg kan ikke gjøre for det.« — »Kanské De havde godt af den Kolbøtte, De fik.« — »Ja, det lindede ligegodt, for jeg trængte til at blive mat.« Jeg gik nogle Øjeblikke ved Siden af Jonas. Han gik og skulede og skuttede med Axlerne. Da sagde han ganske sagte, i en Tone, der lød bønlig: »Lad mig gaa — jeg maa hjem og lægge mig.« —

Du ser, Carlsen, der er virkelig en Del løjerlige Personer ude omkring paa Landet. Et Ophold i en Kjøbstad opfordrer En til Detailundersøgelse af Menneskene. Denne stakkels halvidiotiske Smaakjører begynder at interessere mig; men som Du kan slutte Dig til af, hvad jeg her har fortalt Dig, er han neppe

let at komme i Lag med. Det er dog langt morsommere at have med levende Mennesker at gjøre end med Bøger. Fanden tage alt det Abstrakte, maa jeg bede om det Konkrete, det Haandgribelige. Du ser, at jeg for Skams Skyld ender med en Sentens, der skal se ud, som det var en Tanke. Skriv snart til

Din

Ludvig.

VI.

N—, d. 29. Juni 18 . .

Du vil sagtens huske, Carlsen, at jeg i et af mine forrige Breve fortalte Dig om det idylliske Billede, jeg fik af den gamle Vandmølle, men da jeg ikke tør smigre mig med, at Du læser mine Brev med større Opmærksomhed end det Minimum af samme, som Du anvender paa dine Studier, vil jeg minde Dig om, at samme Mølle rummer Rasmus Tvers, hans Kone, Jonas Rodians ulykkelige Flamme, og hendes Datter. Det er kun Kulisserne, der ere idylliske, Skuespillet, der opføres, er et af de uhyggelige, hvor Livets Misère træder op i al sin aandsfortærende, hjertefortørrende, sejgpinende Afskyelighed. — Med disse Tanker spadserede jeg derud iforgaars Aftes, da Klokken vel omtrent var syv, og lidt Køling havde afløst Dagens brændende Varme. Hvor det dog er en yndig Plet! Nu skinnede de med

hvide og røde Smaablomster tæt overdryssede Æble-, Pære- og Kirsebærtræer i Haven smukt i det mildt afdæmpede sene Eftermiddagslys og stod skarpt mod Hyldetræernes og Lindenes dunkle Baggrund. Jeg var gaaet helt udenom Huset, forbi Møllen med dens brusende Hjul, og saa Haven fra en Side modsat den, hvor jeg sidst havde været, saa at Lindene og Hyldetræerne, som før havde lukket mig Synet til Haven, nu spærrede det ud til Marken, hvorfra jeg forrige Gang var kommen. Den gamle, rigtignok af Buske temmelig overgroede Have, hvor hist og her gamle Rosentræer tittede frem med deres nys udsprungne Roser, der bøjede sig ud over den Haven gjennemstrømmende, livlig rislende Møllebæk, Vandets Susen ned over Hjulene, den summende og brummende Lyd af det indvendige Mølleværk, der lød ud til mig, dyssede mig ind i en underlig vemodig Ro, som helt betog mig, saa jeg havde ondt ved at rive mig løs fra den. Men jeg kunde jo ikke staa her for bestandig, og da jeg havde staaet og gloet — jeg tror over en Time — samlede jeg mig sammen til et Højre-om — og tænk Dig, jeg faar et Syn at se, der i sit Slags var endnu skjønnere end det, jeg tvang mig bort fra. I en stor aaben Loftsluge i Straataget paa en lille Ladebygning stod en ung, meget blond Pige med de kraftige og dog smukt formede blottede Arme støttede mod Lugens Ramme; hendes Hage hvilede i hendes Hænder, og i hendes smukke Ansigt med de store blaa, forstandige Øjne var der noget saa inderlig Bravt og Godt. Neden for stod med

Ryggen halvt vendt mod mig en gammel Bondekone, der syntes med stor Tungefærdighed at fortælle hende en eller anden bedrøvelig Historie, thi hun rystede bestandig paa Hovedet og tørrede Øjnene med Fligen af sit tærnede Bomuldsforklæde, og den unge bondeklædte Pige hørte opmærksomt til, nikkede af og til med Hovedet og rettede enkelte Ord til den Gamle, men dels Afstanden, dels Larmen af Møllen hindrede mig i at høre deres Samtale. Endelig gik den Gamle; den blonde Pige forsvandt fra Lugen, og da jeg saa hende træde ud af Ladedøren, beregnede jeg min Gang saaledes, at jeg maatte møde hende paa Broen, som hun maatte over for at komme til Stuehuset, der laa paa den modsatte Side af Bækken, og i hvis ud mod denne vendende Gavl Møllen var. Jeg havde gjort rigtigt Bestik. Jeg tog Hatten af, da hun lige var paa Siden af mig; hun nikkede med en venlig, men adspredt Mine. Jeg syntes, det var min Pligt at gjøre saa meget som mulig ud af Situationen. »Tror De ikke, at jeg tør gaa indenfor og faa en Taar Vand?« spurgte jeg, »jeg er bleven saa tørstig.« — »Ja det er ogsaa en farlig Varme,« svarede hun med en klar og kraftig Stemme, næsten uden sjællandsk Dialekt, »men det er da bedre, De faar en Taar Øl. Værs'go.« Hun aabnede Døren for mig, gik selv først ind, og vi traadte ind i en lang, lav Stue med mørkt Bjælkeloft; til venstre op mod Vinduerne stod et langt Bord, ved hvis ene Ende en stor, tyk Mand, i hvem jeg gjenkjendte den af Jonas Rodian besejrede Rasmus Tvers, sad og

sov. Foran ham stod en vældig Ølkande af Træ, en Brændevinsflaske, bred foroven og forneden og smal i Midten, samt et Frimurerglas. Pigebarnet syntes aldeles ikke at ændse ham, hun gik fremdeles foran mig gjennem Stuen og lukkede op til et Værelse ved Siden af. Det var møbleret halvt paa Kjøbstadmaner med hvergarnsbetrukne Stole og en Sofa; over Møblerne laa sirlig hæklede, kridhvide Stykker. Stuen var stor; den havde Vinduer til begge Sider, baade ud til Haven og til Kjørevejen. Paa en Forhøjning ved et af Vinduerne mod Haven sad en temmelig høj, mager Kone med en endnu rank Figur, der vilde have givet hende et ungdommeligt Udseende, hvis ikke det fint og skarpt formede Ansigt med en spids, kroget Næse og med smaa dirrende Øjne og det fremspringende Underkjæbeparti havde fremkaldt Forestillingen om mange Aar, tilbragte i alt Andet end harmoniske Stemninger. Hun løftede Øjnene og saa paa mig med but Ligegyldighed. — »Den fremmede Mand bad om Noget at drikke,« sagde den unge Pige, »jeg kan vel hente ham en Taar Øl og en Snaps.« — »Ja, det forstaar sig,« sagde Konen; »men tap et Krus af Tønden, lad ikke den fremmede Mand faa af den Kande, som Han derinde har snaget i.« Den unge Pige gik ud af Stuen, og da hun vendte Ryggen til mig, kunde jeg ikke Andet end beundre hendes ranke, kraftige Vext, som intet Snørliv kneb edderkoppeagtig sammen i Livet og ingen masseagtig opdyngede Underskjørter gav en uforholdsmæssig Bredde forneden; hele Partiet fra Armhulerne til neden for

Hofterne dannede en fin og kraftig Bølgelinie; Hænderne, der hverken vare røde eller hvide, men af en lys, solbrændt Farve, der nærmest kunde kaldes nøddebrun, vare hverken soignerede, eller vansirede af Arbejde; de lange Fingre vare stærke og smidige. — Hun kom snart tilbage med et Krus godt hjemmebrygget Øl og en Snaps Brændevin, hvilket sidste jeg lod staa. Da Konen opdagede dette, sagde hun til mig: »Ja, det Brændevin er ogsaa noget Skab. Hvor er ellers den Herre fra?« — »Jeg er fra Kjøbenhavn.« svarede jeg, »jeg er Student.« — »Hm,« sagde Konen, »saa ligger De vel her og venter paa Præstekald ligesom den hellige Kapellan, der var her forgangen Aar.« — »Nej,« svarede jeg leende, »jeg er langtfra hellig, men gevaltig verdslig.« — »Saa?« sagde Konen alvorlig; »det Ene er lige saa galt som det Andet.« — »Hvordan vil De da have, man skal være?« — »Man skal passe sig selv og ikke være vidtløftig i nogen Maade,« sagde Konen tørt. Datteren havde efter min sidste Replik fæstet sine store trofaste Øjne paa mig med et spørgende Udtryk. »Gaa ud og se, om Sidse har malket,« sagde Moderen med et hurtigt Sideblik ti den unge Pige, der strax gik ud af Stuen, hilsende mig med et tankefuldt Nik. Konen blev ved at strikke paa sin Uldhose uden at værdige mig et Ord eller et Øjekast. Jeg begyndte efterhaanden at føle mig noget beklemt, tømte Kruset og rejste mig op. »Saa siger jeg Tak,« sagde jeg til Konen. — »Ja selv Tak, der er jo ikke Noget at takke for,« lød Svaret. Derpaa gik jeg ud gjennem

den forreste Stue. Rasmus Tvers var nu vaagen og gloede paa mig med sløv Nysejerrighed; jeg hilste ham og gik lige forbi ham.

Det, jeg nu skriver, Carlsen, maa Du ikke sige til Nogen; gjør Du det, er Du en Slubbert. Jeg gik hjem med Hovedet fuldt af det prægtige Pigebarn, rigtig saadan »ein tüchtiges Mädchen, og — Du — da jeg kom hjem, stod jeg over en Time i mit Kvistvindue og tænkte — ja jeg tænkte Ingenting, men jeg klappede i Fantasien det ranke Pigebarns let solbrændte Kind, kyssede hendes tætte lyseblonde Haar, trykkede kraftig hendes stærke Hænder — endnu medens jeg skriver dette, føler jeg en Trækning igjennem Sjæl og Krop ved at tænke paa hende. Men jeg trøster mig ved, at Sligt driver over som mine mangfoldige tidligere Rørelser. Dog Fanden skal tage mig, om jeg kunde nænne at gjøre den Pige — ja hvad hun hedder, har jeg jo ikke en Gang faaet at vide — Sorg eller Fortræd. Skab Dig nu ikke, Carlsen, med at gjøre Nar af mig: næste Gang skal jeg fortælle Dig noget Grin.

Din

Ludvig.

VII.

N—, d. 1. Juni 18 . .

Nej, det varer ved endnu, min gamle Ven; jeg sidder i det til langt op over Ørene. Jeg tog strax om Morgenen efter mit sidste Besøg i Møllen den heroiske Beslutning ikke at sætte mine Ben der for det Første, men Du kjender det Minimum af Ethik, der er repræsenteret i mig; netop naar jeg tror at have taget en urokkelig Bestemmelse, er der Noget inden i mig, der rent ud sagt griner af mig og ægger mig til at gjøre lige det Modsatte. Alt skulde nu ogsaa sammensværge sig imod mig; jeg havde glemt mit Cigarfutteral med mine sidste Cigarer (det var jo lige i de sidste Dage af Maaneden) ude i Møllen; det var altsaa nødvendigt, at jeg gik derud — hvilket ogsaa skete. Rasmus Tvers sad i den forreste Stue paa sin sædvanlige Plads og spillede Trekort med to Bønder, mellem hvilke Brændevin og Øl flittig cirkulerede. — »Er Deres Kone og Datter hjemme?« spurgte jeg. — »Jeg véd sku'tte,« sagde han gnavent og viste mig med Albuen Døren til den inderste Stue. Konen sad paa Forhøjningen og strikkede med det store Uldgarnsnøgle i Skjødet. Hun saa ikke videre venlig til mig, nikkede til Svar paa mit Goddag, rejste sig, gik hen og trak en Dragkisteskuffe op, hvorfra hun tog mit Cigarfutteral ud, og rakte mig det. Jeg kunde godt mærke, at hun ønskede, jeg skulde gaa med det Samme, men det laa nu ikke i min Plan. »Det er en kjøn

Have, De har,« sagde jeg. — »Aa,« — sagde hun — »kjøn?« Ja den kunde blive kjøn, naar man havde Raad og Tid til at lade rydde og luge; men hvad skal vi nu med noget Kjønt her? Det er endda godt, naar man kan bjerge Føden.« — »Møllerfolk pleje ikke at have saa ondt ved det,« bemærkede jeg. Konen saa mut paa mig. »Naar der ingen Mand er, og Konen ikke er skrap af sig — ja det er ikke værd at snakke om, hvad der ikke kommer ret mange ved.« Jeg vidste godt af Erfaringer fra gammel Tid, at saadanne Koner daarlig kunde modstaa at fortælle om deres Sager, og at de nok kunne lide, at man lægger Mærke til hvad der angaar dem. Jeg sagde derfor ganske ugenert: »Ja, jeg har jo nok hørt snakke om oppe i Byen, at Manden her ikke bryder sig stort om Tingene her eller om Dem.« — »Om mig!« — og her lo Konen kort og haanlig; »jeg har sgu' heller aldrig brudt mig om ham, saa jeg forlanger ikke, at han skal, bryde sig om mig. Men han skulde have brudt sig om Gaarden, som han fik med mig, om Møllen, som var god baade i hans Faders og Farfaders Tid; men det nytter ikke at tale om, hvad der ikke bliver anderledes.« — »Kanske Meget kunde have været anderledes, hvis De havde faaet en Mand, De holdt af.« — »Holdt af! — ja hvad véd en ung Tøs Besked om, hvem hun skal holde af eller ikke; saadan en Tøs er det mest tossede Kre'tur, der er til. Nej, Forældrene skal sørge for, at hun faar en skikkelig Mand og ikke en Klaadde, der bare har Gaard og Penge. Det er Alt-

sammen meget fornøjeligt med Kjærlighed og Kjærestevæsen i Ungdommen, men det bringer En kun i Ulykke. Verden er taab'lig, hvordan man end vender den. Man maa gaa sin Tid her i Verden, saa længe det er bestemt En, man faar jo dog tilsidst en Ende paa det.« — »Der er ikke megen Trøst i det, De der siger,« sagde jeg. — »Trøst!« (Møllerkonen havde den Vane at gjentage det Ord, hvorpaa man lagde Hovedakcenten i sin Replik, paa en dvælende, raillerende Maade) »hm, Trøst! Hvem skal kunne trøste En? Præsterne? Ja vist saa! Der er nu Karen Per Niels'es, Gaardkvinden i Hellersløv, som jeg har kjendt, fra vi begge var Tøse; hun har immer været noget hellig. Forgangen Aar var hun her, og da hun vidste, at jeg aldrig nogen Tid var glad og ikke havde været det i mange Herrens Tider, saa raadede hun mig til at høre den ny Kapellan i Fresløse, for han kunde tale Noget om det Døde og det Levende, som der var Forslag i. Og jeg skal aldrig nægte: saadan en Mand til at tale har jeg ikke kjendt: han kunde synge, snakke og slaa i Prækestolen, saa det dirrede gjennem hele Kirken, og ikke et eneste af Fruentimmerne kunde bare sig for at græde, som hun var pidsket, saadan kunde hans Røst bævre En ind i Marv og Ben.« — »Men var det, han sagde, til nogen Trøst for Dem?« spurgte jeg. — »Ja, i Begyndelsen lindede det ligegodt noget, især naar han messede saa nydelig oppe fra Alteret; det gav en farlig Kraft i de Ord, som han sang. Men da han kom her i Huset, og det gjorde han, fordi Karen Per

Niels'es havde sagt, at jeg havde det snavs, saa fik jeg rigtignok at se, at det var simpelt nok med hans Gudsfrygtighed.« — »Saa, hvordan det?« — »Jo han sad og lagde mange Slags Ting ud for mig og Tøsen Marie, men saa saa jeg, at han satte saadanne kattemilde Øjne op til Tøsen, alt mens han udlagde Skrifterne, og en Gang da han talte om Barnetroen, som han kaldte det, klappede han Tøsen paa Kinden, men saa sagde jeg lige strax Stop, for den Redelighed skulde jeg dog ikke have noget af.« — Alt mens Konen talte, talte hun sig hidsig og vedblev, henvendt til mig: »Derfor kan det ikke nytte, at saadanne studerede Herrer kommer paa Besøg her og gaber paa min Tøs; saa meget kan jeg da, at jeg kan gjenne dem fra hende. Ja, den gode Herre fik jo sit Cigarfutteral? Ikke sandt?«

Nu var der intet Andet at gjøre end at tage Afsked, som var kølig fra begge Sider. Da jeg passerede Møllestuen, saa jeg, at Bønderne vare gaaede; nu laa Rasmus Tvers langs henad Bænken, snorkende, saa det rungede i Stuen, og Sveden drev ned ad hans fede Ansigt. — Men jeg maa have Brevet afsted; det er allerede blevet dygtig langt; Fortsættelsen skal følge snarest mulig. Fra nu af ere mine Breve alene bestemte til at læses af Dig, Carlsen; jeg kan ikke lide, at de Andre skulle gjøre Nar af dem.

Din

Ludvig.

VIII.

N—, d. 2. Juli 18. .

Slukøret drev jeg altsaa ud af Møllehuset, og uden at ændse, hvorhen jeg styrede mine Skridt, fulgte jeg op over Marken den lille Mølleaas eller Bæks Krumninger. Jeg var arrig i Hovedet og mejede Nelder, Skræpper og Sivtoppe af med min Spanskrørsstok. Men jeg havde ikke tilbagelagt noget langt Stykke Vej, før mit Humør opklaredes ved et helt fornøjeligt Syn. — For at Du kan forstaa Lokaliteterne, maa jeg bemærke, at jeg ved Udgangen af Møllehuset havde passeret Broen og gik paa Bækkens højre Bred. Med Et opdager jeg »Tøsen« Marie staaende paa den modsatte Side, et lille Stykke ude i Vandet, barbenet og med Kjolen opkiltret over Knæerne, med Ærmerne opsmøgede højt over Albuerne, beskjæftiget med at skylle Tøj. De smukke Arme bevægede sig rask og flittig og glimrede formelig i Solskinnet, Benene kraftige og slanke som paa Artemisstatuer, støttede hende fast og sikkert og omskylledes muntert af det sagte rislende Vand; Arbejdet havde farvet hendes Kinder stærkt. Jeg var omtrent kommen lige overfor hende, inden hun mærkede, at der var Nogen, og da jeg hilste hende, blev hun rød til op over Panden, saa paa mig med et bedende-forlegent Blik, holdt Kjolen og Skjørterne ned over Knæerne, retirerede op paa Bredden af Bækken og stillede sig bagved en stor Vaskeballe, hvori hun lagde Tøjet, efterhaanden som

hun fik det skyllet. Da jeg blev staaende, satte hun sig helt paa Hug bag Ballen. »Har De travlt, Jomfru?« sagde jeg. — »Nej, nu er jeg næsten færdig,« svarede hun. — »Jeg vilde saa gjerne tale lidt med Dem,« sagde jeg; jeg kunde fornemme, at min Stemme rystede. Hun saa igjen paa mig med nogen Forundring. »Ja, saa kan De gaa et lille Stykke fremefter, saa meget som et halvhundrede Alen; der ligger nogle store Sten i Vandløbet, som De kan komme over paa, naar De tager Deres Strømper af, saa kan jeg imens trække mine paa.« — Urolig og længselsfuld gik jeg videre, søgende det betegnede Sted, som jeg fandt og benyttede efter Maries Anvisning. Da jeg naaede hende, sad hun fuldt paaklædt i Græsset ved Aabredden, men havde flyttet sig hen til et Sted, hvor Sivene vare saa høje, at hun sad skjult for dem, der muligvis gik paa den modsatte Bred. Hun nikkede mildt til mig. »Tak skal De have, fordi De vilde tale med mig,« sagde jeg. — »Ja, det vil jeg gjerne,« svarede hun, »jeg taler saa sjelden med Nogen.« — »Jeg véd nok,« sagde jeg, »at De ikke har det godt derhjemme; det kunde jeg strax se.« — Hun gav sig til at græde og rystede paa Hovedet. — »Men Deres Moder holder dog vel af Dem?« — »Ja, det gjør hun nok, men hun skjænder dog for det meste, og jeg synes ikke, at jeg gjør nogen Fortræd, og Morskab under hun mig slet ikke. Jeg faar aldrig Lov til at gaa til en Smule Dands, og jeg maa stjæle mig til at læse lidt i Morskabsbøger, som Doktorens Døtre laaner mig;

hun siger, at det sætter mig Kjærestesludder i Hovedet. Men hun er saa flittig i Huset og stræber, hvad hun kan overkomme, med Arbejdet paa Marken, saa hvis vi ikke havde hende, kunde vi lige saa godt pakke sammen.« — »Har De da slet ingen Glæde ved at leve?« spurgte jeg. — »Jo, det har jeg rigtignok,« svarede den unge Pige; »naar jeg kan faa Lov til at staa rolig ved mit Arbejde, og det gaar rigtig rask fra Haanden, saadan som før; naar saa bare Vejret er rigtig højt og klart, kan jeg blive saa glad, at jeg er nødt til at synge, enten jeg vil eller ej. Og saa er det ogsaa morsomt at plukke Markblomster og enten binde dem i Krandse eller sætte dem i Glas hjemme i Stuen.« — »Men savner De ikke Mennesker?« — »Jo, det sagde jeg Dem jo før; det er kjedeligt, aldrig at have Nogen at snakke med, baade om det, man ser og hører, og det, man læser om. Jeg vilde saa gjerne høre Noget om Kjøbenhavn — der er De jo fra? ikke?« — »Ja, det er noget vidtløftigt,« svarede jeg smilende; »det er ikke godt at vide, hvor man skal begynde, og hvor man skal ende; er der ikke Noget, De især fremfor Andet vilde vide Besked om?« — »Jo, om hvordan de bærer dem ad med at spille Komedie. Jeg har læst nogle forfærdelig morsomme Komedier af Holberg og en meget bedrøvelig en, der hed »Axel og Valborg«, men jeg kan ikke forstaa, hvordan de agerer dem. Og naar der har været Komedie her i Byen, har jeg aldrig faaet Lov til at se det, for Moder siger, at det ogsaa er noget Kjæreste-

sludder, og det er det Værste, hun kjender, siger hun.« — »Saa vil jeg gjøre Dem et Forslag,« svarede jeg, »kan vi ikke mødes her i Morgen ved denne Tid, saa skal jeg tage en Komediebog med og fortælle Dem lidt om, hvordan det gaar til.« Hendes store blaa Øjne lyste af Glæde, og efter en kort Betænkning sagde hun: Ja, men det maa være længere nede, længere fra Møllen, der, hvor den store Ask staar blandt Ellekrattet; i det kan vi sidde skjult.« Hun saa smilende paa mig; pludselig foer som et Lyn af Jubel over hendes Ansigt, og hun sang med høj Stemme:

„Hanen galer saa stolt og kry,
Klokken ringer igjennem By;
Davren koges, og Røgen maa
Kolbøtter op mod Himlen slaa;
højt paa Eng springer Folen.
Blomsten aabner sin lille Mund,
synger: Dejlig er Morgnens Stund,
dejlig er Dagen og Solen!“

Og i barnlig Lystighed bukkede hun sig, tog en flad Sten op fra Jorden, hendes højre Arm blinkede i Luften, hendes højre Bryst hvælvede sig kraftigt, og Stenen fløj ud over Vandet og slog Smut en tre fire Gange. »Ja, jeg er tosset, at jeg staar her,« sagde hun. Hun gav mig sin Haand og besvarede ugenert mit Tryk, lagde det skyllede Tøj over den venstre Arm, greb Ballen med den højre Haand i det ene Øre og gik rask ad Møllen til, uden i mindsto Maade at synes tynget af sin Byrde. Jeg stod længe og saa

efter hende, som hun skred høj og stærk hen ad den grønne Engbund, medens Omridsene af hende langsomt fortonede i den begyndende Dæmring. Jeg véd ikke, hvorledes jeg kom hjem, fik sat mig ned og har faaet skrevet dette Brev, hvis gruelige Kragetæer Du vel knap kan tyde. Det jubler i mig og om mig: I Morgen!

IX.

N—, d. 5. Juli 18. .

Den kom da, den længselsfuldt ventede Dag. Hvor var Formiddagen og den første Del af Eftermiddagen usigelig lange! Endelig — endelig slog Klokken halv syv; jeg begav mig paa Vejen ud til det aftalte Mødested; i Lommen havde jeg et Exemplar af »Svend Dyrings Hus«, som jeg efter en kort Betænkning havde valgt paa Lejebibliotheket til at læse for Marie. Hun var allerede paa Pladsen; hun sad under et temmelig stort Asketræ, der stod lidt fra Vandet, rundt om stod Elletræer. Hun strikkede paa en Strømpe, ved hendes Fødder laa en lille Krands, som hun havde bundet af Kornblomster, røde Markvalmuer, Kamelblomster og Blaaklokker — af hele den fine, jomfruelige Flora, som i Juli Maaned smykker Randen af Grøfter og Gjærder. Hun smilede over hele Ansigtet, da hun saa mig, og gav mig sin Haand,

men da jeg vilde kysse den, sagde hun: »Aa nej, lad være med de Tossestreger.« Jeg satte mig da ved Siden af hende, tog Bogen frem, men inden jeg begyndte at læse, fortalte jeg hende, hvorledes Theatret var indrettet, hvorledes Folk efterhaanden samlede sig, Musiken fra Orkestret begyndte, Lysekronen og Tæppet hævede sig, og tillige hvorledes man maatte tænke sig de i Stykket spillende Personers Udseende og Kostume. Da jeg begyndte Læsningen, strikkede hun i Begyndelsen fort, men efterhaanden som Expositionen udviklede sig, lod hun Hænderne med Strikkestrømpen falde ned i Skjødet, og Uldgarnsnøglet trillede hen ád Græsset. Hun fulgte med Øjnene enhver Bevægelse i mit Ansigt, af og til undslap der hende et Forbavselses-, Indignations- eller Begejstringsudraab; jeg kunde se, hvor udmærket hun forstod Alt. Jeg var selv begejstret; for det Første elsker jeg disse kjærnedanske Vers, der lyde mig saa fortrolige og hjemlige, dernæst maatte vel en saadan Tilhører løfte Ens Gjengivelse, og endelig var den milde danske Sommerdag ligesom et naturligt Medium for denne af grøn Skov og Vang duftende Digtning. Jeg véd ikke, hvor længe jeg havde læst, thi tidt maatte jeg forklare Et og Andet om, hvorledes man frembragte Dekorationsforandringer og Sligt, men jeg var i Færd med at læse Korets Sang i Begyndelsen af tredje Akt:

Fuglen kvidrer, som bedst den kan,
og Hanen galer paa Tofte.
Alt er vaagent vidt over Land.

og Bonden kryber i Kofte.
Solen lyser over Lindens Top —
Hr. Ridder! Hr. Ridder! vaagn op —

da det raslede i Ellebusken og Karen Tvers stod foran os. Hendes Mine var ikke forbitret, men hun saa koldt-resigneret ud.

»Naa det var derfor, Du altid skulde spadsere paa denne Tid,« sagde hun til Datteren, »gaa hjem strax.« Marie havde rejst sig som et opskræmmet Vildt og vilde til at adlyde, men jeg greb hendes Haand og sagde til Moderen: »Her er ingen Fjantestreger paa Færde, Madam, jeg elsker Deres Datter og . . .« — »Ja, det ser jeg s'gu nok,« sagde hun, »men det er det, som jeg ikke vil vide af.« — »Det kan De da endelig ikke forhindre, Madam Tvers,« sagde jeg med et Smil. — »Det véd jeg nok,« svarede hun, »men jeg skal gjøre Mit til at hindre, at Tøsen bliver ødelagt.« — »Ja, hvis Marie holder af mig« — og her saa jeg op paa Pigebarnet, der var rød som et dryppende Blod, men løftede Øjet lidt og nikkede næsten umærkeligt til mig — »vil jeg ærlig begjære hende til Ægte.« — »Det kan godt hænde sig,« svarede Karen Tvers i den samme tørre Tone, »men hvad vil De gifte Dem paa? De kan jo ikke føde Dem, og saa meget véd jeg, at De er bleven sendt til N . . ., fordi De gjorde Utuskestreger i Kjøbenhavn, og vi kan ikke føde Dem . . . ja, se De kun stødt og fornærmet ud . . . det har ikke Noget at betyde for mig. Holder De ordenlig af Pigebarnet,

og holder hun af Dem, saa er jeg ikke saa tosset, at jeg jo nok véd, hvor megen Fortræd det vil volde Jer begge to, men den Fortræd er ingen Ting mod det, der ellers kan ske. Nu skal jeg sige Dem Noget. Hvis De ikke holder Dem fra Vejene her omkring Møllen, saa faar Tøsen ikke Lov til at sætte sine Ben udenfor Døren. Jeg kan ikke hindre Dem i at holde af hende eller hende i at holde af Dem, men jeg kan sørge for, at hun ikke løber længere, end jeg kan øjne hende; og det skal jeg sørge for, saa længe jeg lever. Kom saa, Marie; ja tvin Du kun, min Pige; der er ingen Morskab ved den Ting, det véd jeg nok, men der er Ingen, der gjør os Fruentimmer mere Ondt end de, der siger, at de holder mest af os.« — Dermed tog hun Datteren om Haandledet og næsten trak hende afsted. Marie betragtede mig; store Taarer piblede i hendes blaa Øjne; derpaa fulgte hun Moderen. Som for at spotte mig og lokke mig skinnede Aftensolen i lange Lysstriber paa hendes tætte blonde Haar — hun turde naturligvis ikke vende sig om og se efter mig.

Egenlig kan jeg ikke sige, at jeg blev nedslaaet; thi jeg vidste nu, at Marie holdt af mig. Modstanden ægger mig, og jeg føler i mig Mod til Eventyr. Vi skal nok finde Midler til at mødes eller dog til at at knytte Forbindelse. Det skal jeg nu spekulere paa i Nat, Carlsen. Tak, fordi Du skriver saa kjønt, venlig og alvorlig til mig; jeg tror, at vi To nu ere komne saa vidt, at vi kunne tale sammen direkte, uden

at drapere os i alt det Narreri, hvoraf vor Omgangsjargon bestod.

Din

L. H.

X.

Søndermølle ved N . . ., d. 15. Oktober 18 . .

Kjære Carlsen! Tak for dine og øvrige Venners Breve, da I havde erfaret mit Uheld, der rigtignok kun er bleven mig Porten til Lykken. Jeg er fuldkommen ved Kræfter igjen og skal nu skikke Eder en fuldstændig Beretning om, hvad der er hændet mig siden den Aften, da Karen Tvers viste mig Vintervejen. Det bliver et voluminøst Brev, men det faar I nu finde Eder i.

De paafølgende Aftener strejfede jeg naturligvis stadig om i Markerne ved Møllen, dog i saa lang Afstand fra selve Huset, at man ikke kunde faa Øje paa mig derfra, men jeg saa ikke et et Glimt af Marie. Den fjerde Aften drev jeg nedslaaet omkring; jeg havde siddet længe under Asken og, som Menneskene vistnok tidt ere tilbøjelige til, kjælet for min Sorg ved at læse i »Svend Dyrings Hus« fra det Sted, hvor Marie og jeg bleve saa brat afbrudte forleden. Mørket var faldet paa, da jeg rejste mig for at gaa hjem; en tæt Regn var begyndt at dryppe, og det var temmelig sort hen ad Vejen. Helt nedsunken i mine Tanker

hørte jeg kun Regndraabernes ensformige Plask paa de store Skræppeblade ved Grøftekanten. Med Et hørte jeg Fodtrin; jeg vilde undgaa alle Mennesker og sprang ned i Grøften for at lade dem komme forbi. Jeg blev ikke lidt forundret ved paa Røsterne at gjenkjende Rasmus Tvers og — Jonas Rodian. Den Første var aabenbart ikke saa lidt fuld, hans Stemme lallede, og Jonas havde ondt ved at styre hans Gang. — »Jeg troede s'gu, Du vilde lokke mig ud og sla' mig, Jonas, og at det bare var derfor, at Du gav det meget Brændevin nede hos Værtshusholderen.« — »Nej,« gryntede Jonas; »nu skal jeg aldrig sla' Dig mere, Rasmus. Nu følger jeg Dig hjem, for Du er ligegodt blevet noget blisset.« — »Ja, Du opfører Dig rigtig som en Kaveler, Jonas.« — »Hæ, hæ — men hvad tror Du, Karen vil sige, naar Du bærer den Bjørn ind til hende?« — »Hun vil bruge Kjæft,« sagde Rasmus flegmatisk. — »Det kan Du jo sagtens slippe for.« — »Næ—i.« — »Jo gu' kan Du saa. Lad os begge To gaa op paa Høloftet i det lille Hus paa den anden Side Broen og blive der i Nat.« — »Ja—a—, har Du taget lidt Brændevin med Dig, hvis man skulde vaagne?« — »Ja, her er vel en Pægl endnu i Flasken.« — »Ja, saa kan vi jo probere,« sagde Rasmus, og dermed dinglede Parret videre. Jeg var ganske vist noget forundret over Jonas' Adfærd; det Lidet, jeg havde set af ham, havde givet mig en ganske anden Forestilling om ham, end at han kunde blive gemytlig ved et Par Snapse med sin Dødsfjende, men jeg var saa beskjæftiget med

mig selv, at jeg snart slap denne Tanke for at synke hen i mine forrige Drømmerier. Jeg naaede hjem til mit Værelse, tændte Lyset og forsøgte paa at læse i en Bog, men kunde Intet samle, derpaa gik jeg i Seng, men det var forgjæves, at jeg lukkede Øjnene, en Ængstelse betog mig; jeg véd ikke, hvorfor jeg ængstede mig, søgte at orientere mig, og hvad enten jeg fandt min Frygts virkelige Grund, eller det var en Forklaringsgrund, jeg opfandt — den Tanke foer mig igjennem Hovedet: »Hvad om Jonas Rodian havde noget Ondt i Sinde!« Nu fik jeg fat paa det Emne for min Drøftelse; det pinte og plagede mig i ti Minuters Tid, da tog jeg en Beslutning, sprang op, klædte mig paa — Klokken var over Midnat — lukkede mig sagte ud af Gadedøren og var ude. Det var taget paa med at blæse, Skyerne vare komne i Drift, af og til pidskede nogle Regndraaber mig i Ansigtet. Jeg tog Vejen ud til Møllen. Denne, som laa i et Hul mellem Bakker, kunde ikke opdages, før man var kommen den ganske nær, og det var en for denne Aarstid ganske usædvanlig mørk Nat. Jeg maatte helt forbi Møllehusets Gavl, før jeg kunde se Ladebygningen, den samme, i hvis Loftsluge jeg første Gang havde set Marie. Var det en Hallucination? — det forekom mig, som der var Ild i Straataget — nej, det var den rene Virkelighed — en stor Flamme slog ud af det. Jeg løb strax hen og dundrede paa Stuehusets Vinduer og raabte Brand, derpaa faldt det mig ind, at der jo var Mennesker i den brændende Bygning, men hvordan skulde man

komme op paa Loftet, hvis Luge var lukket med en Lem? Medens jeg som fortvivlet raabte: »Hvor har I en Stige?,« kom Karen Tvers og Marie ud med Tørklæder over deres Natkostume og med bare Ben i Tøflerne; en Møllersvend, en Karl og en Dreng lod sig ligeledes til Syne. De vare Alle bestyrtede, Fruentimmerne græd og jamrede, Mandfolkene stod og gloede, lamslaaede af Rædsel. »En Stige, for Satan!« brølte jeg. Karlen hentede en. Jeg satte den mod Væggen af Huset, fra hvis Loft jeg nu hørte Hyl, der mere lignede et Dyrs end en menneskelig Stemme, og en vild Latter og trallende Sang, der syntes at spotte Fortvivlelsesskriget. »En Øxe!« raabte jeg igjen; endelig bragte Karlen mig en; jeg steg op ad Stigen; brændende Tjavser fra Straataget dryssede ned over mig; jeg følte dem brænde mine Hænder og lugtede, at mine Klæder blev svedne; det var mig, som Opstigningen varede en Evighed. Med et Slag af Øxen sprængte jeg Lemmen, som lukkede for den store Loftsluge, og ved Flammernes Skjær saa jeg Jonas Rodian med begge Armene om Livet paa Rasmus Tvers, hvis vidtopspilede Øjne udtrykte den forfærdeligste Dødsangst. »Aa, jeg kvæles — Gud hjælpe mig — frels mig — slip mig, din Satan!« brølede han. Da Jonas saa Lemmen aabnes og et Menneske udenfor, skubbede han til Rasmus, saa han faldt baglængs om; selv foer han hen imod Lugen, i hvis Karm jeg havde taget fat for at svinge mig ind paa Loftet, hvis Gulv endnu syntes at kunne bære. Jonas fyldte Lugen med sin brede Krop og

slog mig af al Kraft over min højre Arm; jeg var nødt til at slippe Karmen; Stigen vaklede, men stod dog endnu fast. Et gjennemtrængende Kvindeskrig lød nedenfra — det var Karen, der raabte: »Jonas, for den almægtige Guds Skyld — for Maries Skyld —« Jonas raabte, mens han brødes med mig: »Du har ikke villet høre mig i mange Aar, og Du har bedst af at slippe for os Begge, Karen« — og dermed skubbede han saa stærkt til mig, at jeg, der var halv kvalt af Røgen, som slog mig imøde, og desuden var mattet af heftig Smerte i mine Hænder, faldt bag over; min ene Fod, der endnu stod paa Stigen, rev denne med sig, Faldet var vel kun fra en Højde af en fem Alen, men Stødet var saa voldsomt, at det gjennemrystede hele min Krop, og jeg tabte Bevidstheden, dog kun et Øjeblik. Jeg kunde trods en stærk Smerte i den venstre Fod krybe paa Knæerne over Vejen og undgaa Brandene fra Udhuset. Jeg saa op; paa Røgens graarøde Baggrund skimtede jeg endnu Jonas, der atter havde grebet fat i Mølleren og hindrede ham i at styrte sig ud af Lugen; endnu hørte jeg en svag Stønnen fra den sagtens næsten kvalte Rasmus, Jonas sang:

„Og derfor vil jeg slaas
som tapper Landsoldat.
Hurra, Hurra, Hurra! — Huh!

nej, Du slipper ikke, Rasmus, før Du er røget som en Skinke. Vi To skal i bengalsk Belysning — hæ — hæ — hæ — der bliver gjort Stads af os paa Sidstningen. — Farvel, Karen, nu har Du Fred for os

Begge.« — Karen laa paa Knæ paa den anden Side Vejen, Tørklædet var faldet hende af Hovedet, hendes graasprængte Haar pidskede om hendes ligblege, magre Ansigt; hendes aabnede Mund var som stivnet i et forgjæves forsøgt Angstraab; Datteren knælede bag ved hende og holdt hende om Livet; det var, som Spændingen holdt Kræfterne sammen i hende.

Alt dette havde naturligvis ikke medtaget Tiendedelen af den Tid, der behøves til at fortælle det. Jeg havde efterhaanden gjort flere Forsøg paa at rejse mig op, men forgjæves; jeg havde raabt til Møllersvenden og Karlen, til de efterhaanden tilkomne Naboer om at vove sig op ad Stigen, men det var umuligt; brændende Straamasser vare faldne ned over Lugen, dens Ramme var i Brand; Intet kunde ses af de paa Loftet værende to Mennesker, Veklagerne og Sangen deroppe vare forstummede, og som hele Udhuset faldt bragende sammen, kom Kjøbstadens Sprøjter kjørende. Nu opløste Alt sig i en forvirret Summen for mine Øren; det Sidste, jeg fornam, var en Kuldegysning; jeg laa jo paa den af Regnen opblødte, vaade Jord.

Der kommer nu en Tid, Carlsen, da jeg ikke kan berette Dig Noget om, hvorledes det gik til med mig, Jeg vaagnede op, det var Nat, en Lampe brændte i Stuen. Jeg hørte Stemmer hviske om mig. »Kan han staa det igjennem?« spurgte en Fruentimmerstemme. — »Jeg tænker det nok,« svarede en ubekjendt Mandsrøst; »hans venstre Fod er forvredet, men den kommer nok i Lave; men det er nogle forbandede Brandsaar,

han har paa Hænderne og i den venstre Side. Men De kommer til at lade ham blive liggende her i Møllen, han maa ikke flyttes.« — »Ja, om han saa skulde blive her i ti Aar, saa er det kun vor Skyldighed,« sagde Kvindestemmen ganske højt; jeg havde nu orienteret mig: det var Karen Tvers' Stemme. »Tys — tys! han rører sig — ja, nu Farvel, Madam — jeg ser herned i Morgen tidlig.« Jeg saa ved det svage Lys af Natlampen dem Begge liste sig ud af Stuen.

Jeg vaagnede igjen op — hvor længe efter véd jeg ikke — ved at Døren aabnedes. Nu traadte to Kvinder ind. »Ja vaages over ham skal og maa der,« hørte jeg Møllerkonen sige, »og det har jo til nu været Sidse og mig; og om vi ogsaa er noget matte af det, er det dog bedst, vi bliver ved. Det skikker sig ikke, at Du . . .« — »Nej, det véd jeg nok, Mo'er,« hørte jeg Marie sige, og en Sitren gjennemfoer mig, »og jeg tænkte det heller ikke paa den Maade. Du kan jo lægge en Dyne der henne i Krogen; der kan Sidse jo lægge sig, og Du kan gaa i din Seng. Naar Sidse ligger der henne, kan der jo ikke være Noget i Vejen for, at jeg vaager over ham.« — »Aa ne—j,« hviskede Karen, »det er ikke for det, han fortjener det nok af os.«

Da jeg igjen slog Øjnene op, var det lys Dag. Jeg hørte den store Sidse snorke, og ved Benenden af min Seng sad Marie og læste. Da hun opdagede, at jeg saa paa hende, fik hun Taarer i Øjnene. »Hvad læser De, Marie?« spurgte jeg sagte. Hun skottede

hen til Krogen, hvor Pigen laa, lagde Fingeren paa Munden og viste mig Bogen — det var »Svend Dyrings Hus.« Jeg vilde rejse mig op i Sengen, men en heftig Smerte i den venstre Side tvang mig tilbage. »Nej, nej, lad være,« hviskede Marie ængstelig, »se at blive rask, saa tror jeg nok, at Alt bliver godt.«

Nu saa jeg ikke Marie i flere Døgn. En Morgen, da Lægen havde undersøgt mig, sagde han: »Saa, nu er det værste Pust overstaaet.« — Jeg følte mig klarere i Hovedet. — »Maa han ikke tale med Folk?« spurgte Karen. — »Aa jo, nu da Feberen er forbi,« svarede Lægen. Karen fulgte ham ud af Stuen.

Lidt efter kom hun ind igjen. Hun var endnu blegere og havde slappere og ældre Træk end før. Jeg strakte Fingrene af min ombundne Haand imod hende og sagde: »Tak for al den Ulejlighed, De har haft med mig.« Hun rystede paa Hovedet med et stille Smil. »Tal aldrig om det,« hviskede hun. Hun saa et Øjeblik stift paa mig, ligesom om hun var i Forlegenhed med hvad hun skulde sige, gik derpaa hen og tørrede Duggen af Vinduerne og Støvet af Stolene med en Klud, endelig tog hun en Stol, satte den hen foran min Seng og begyndte at tale, men hun stirrede ned i sit Skjød, og hendes Stemme bævede:

»Det, De har vovet, skal jeg aldrig glemme Dem af. De to Mennesker, som De nær havde sat Livet til for at redde, var dem, som har gjort mig mest Fortræd i Verden; mange Gange, naar jeg var værst

i mit Sind, har jeg bedet til, at jeg maatte blive af med dem, men aldrig havde jeg troet, at Vorherre vilde være saa haard mod mig at opfylde det paa den Maade. Da jeg saa dem paa Loftet midt i Ilden, slog min onde Samvittighed mig, og jeg ønskede, jeg maatte dø, naar blot de kunde slippe. Da saa De gjorde for dem, hvad der var et Menneske muligt at gjøre, var det, ligesom jeg fik lidt Ro i mig. Det ene af de Mennesker har jeg holdt mere af, end jeg skulde; han han var i sin Tid en rask og farlig morsom Karl; men Fa'er tvang mig til den Anden, og han var den Gang ikke stort bedre, end han siden blev, og vi har aldrig haft en god Dag sammen. Men nu blev Jonas som et galt Menneske; han rendte efter mig allevegne, og jeg maatte slaas baade med ham og med mig selv, for jeg holdt endnu noget af ham, med Skam at sige, men han var som en uvane Tyr. Han truede og tiggede; det nyttede ikke, jeg bad: Gjør mig dog ikke til en Skam og Spot for alle Mennesker. Da han sidste Gang lurede mig op — det var netop under Asken der henne ved Aaen — De véd nok hvor —, skabede han sig saa gruelig, at jeg fra den Stund blev bange for ham og led ved ham. De kan nok tænke Dem, hvordan jeg blev til Sinds, da jeg saa Dem der med Tøsen den Aften; et af de værste Øjeblikke, jeg har haft, kom op i mig. Det kunde aldrig falde mig ind, at saadan en Herre vilde saadan en halv Bondetøs noget Godt. Tøsen har grædt og har skammet sig siden den Dag. Nu kan jeg ikke mere. Er det Deres

Alvor, som De sagde, at gifte saadan en simpel Pige, saa tag den Smule, her er; Brødet faar vi vel nok. Men mener De det ikke for Alvor, maa De ikke gjøre hende Fortræd. Før havde jeg været meget for storsnudet til at tale saadan, men hvad der er sket, kan nok slaa Modet itu i En, og jeg véd nu, at der maa være Hjertelag i Dem, ellers havde De ikke baaret Dem saadan ad den forskrækkelige Nat.«

At fortælle Dig, hvad jeg svarede, anser jeg for overflødigt; hvad der foregik mellem Marie og mig, da vi saas, vil jeg ikke fortælle Dig, den Scene kan Du maaske slutte Dig til i dens Hovedtræk.

Jeg var begyndt at komme op, da min gamle Onkel træder ind ad Døren; han havde gjennem Aviser faaet at vide om Ildebranden og mit Redningsforsøg og havde søgt Oplysninger om Resten gjennem min Værtinde, Skovriderenken. — »Ja, saa faar vi vel opgive Juraen,« sagde han, da jeg havde sat ham helt ind i Situationen. »Det er kjedeligt nok,« tilføjede han, idet han kløede sig bag Øret. Derpaa bad han Karen om at gaa ud paa Marken med ham. Han kom tilbage ved Middagstid. »Det er en rar lille Lod,« sagde han til mig, »der kan blive Noget af den, men Skillinger skal der til, for Alting er jo forskrækkelig forsømt. Hold nu Bryllup snarest mulig, og tag Dig ordenlig af Tingene; de fire tusind Daler, som Bedriften trænger til, kan Du faa hos mig, og Du kan nok tænke, at jeg ikke tager Aagerrenter.« Han tog bort samme Dag, men kom igjen den første Oktober, da vi

holdt Bryllup i al Stilhed. Et Par Dage efter fik vi Besøg af pæne Gratulanter fra Byen; man vidste, at jeg havde faaet Penge at sætte i Ejendommen af min Onkel; forleden fik min Kone og jeg Indbydelse til Postmesterens; uden paa Brevet var jeg tituleret »*Cand. phil.*, Proprietær.« — »Nu tuder de i en anden Trompet end i Rasmus Tvers's Tid,« sagde den tykke Sidse.

D. 19. Oktober.

Jeg er nu ret i mit Element; jeg slider dygtig i den frie Luft, tager fat som en Karl, og Marie skaaner sig heller ikke. Saa er det dejligt at læse sammen om Aftenen; ja, jeg tror endogsaa, at jeg kunde læse en juridisk Bog, nu da jeg ikke mere skal tvinges til det; jeg er skabt til Praktiker, og min Smule Dannelse kan nu skaffe mig og min Hustru lidt Rekreation. Gid mange saakaldte Studiosi vilde bære sig ad som jeg.

Endnu maa jeg dog fortælle Dig en lille Samtale. Igaar Morges — en dejlig Efteraarsmorgen med blaa Himmel, men med den for denne Aarstid ejendommelige Mængde Fugtighed, der glimrede i Spindelvævene paa Græs og Planter — stod jeg i Huggehuset og huggede nogle nye Tøjrepæle til. Døren stod paa vid Gab. Da ser jeg i nogen Frastand min Ven, Vognmanden Mogens Lassen, passere forbi. Da han fik Øje paa mig, kom han hen i Døren til Huggehuset. — »God Dag, Hr. Helmberg, god Dag; maa jeg saa gratulere Dem.« — »Tak, Mogens Lassen.« — »Ja, hvad skal

man sige om Skjæbnen, Hr. Helmberg?« — »Jeg véd det s'gu ikke, Mogens Lassen.« — »Nej, jeg véd det s'gu heller ikke, det ved Gud, jeg ikke véd. Men jeg siger lige godt, at der er en Skjæbne til. Hvis jeg ikke saa nøjagtig havde sat Dem ind i Tingene her i Møllen, saa havde De maaske aldrig faldet paa, at det var galt fat den Aften, De mødte Jonas Rodian og Rasmus Tvers sammen. Jeg véd jo det Hele, saa vel fra Forhørene — mit Sødskendebarn er jo Retsvidne, ham kjender De nok, den enøjede Lars Olsen; han har ellers i sine unge Dage solgt Kvæg paa Trommesalen inde ved Kjøbenhavn; og saa var jeg jo nede hos Nielsens samme Aften som Rasmus og Jonas. Rasmus havde faaet sig et Par Omgange Sjavs; det spiller jeg aldrig, for jeg bliver altid ærgerlig ved det Spil: saa kommer da Jonas. »Nu bliver der Slagsmaal,« tænkte jeg; men det var saa langt i fra. »Drikker Du en Pægl med, Rasmus?« sagde Jonas; »vi maa dog forliges en Gang, før Fanden tager os Begge, og det kan vel ikke vare længe,« og saa grinede han. — »Det kan s'gu godt hænde sig,« sagde Rasmus. Han har nu aldrig kunnet modstaa Brændevin. — »Nu skal det,« sagde Jonas, og saa bandede han, »være sidste Gang, at Du faar Prygl nogen Markedsdag; vi vil ende med et varmt Favntag, vi To,« og saa grinte han igjen. Saa drak de, og Rasmus blev begribeligvis fuld. Jonas tog en Halvpotteflaske op af Lommen, da de havde drukket deres Brændevin og Øl. — »Er det mere Brændevin?« sagde Rasmus og saa helt forliebt til

Flasken. — »Nej, det hedder Petroleum,« sagde Jonas »det er til at gjøre Fyrværkeri med; jeg har i Sinde, at sla' mig paa den Næringsvej.« Jeg tænkte, at det var noget tosset Sludder, men hvem tænker altid saadan i Dybden, Hr. Helmberg? Men nu har jeg forstaaet det Hele. Da det var blevet mørkt, saa gik de, og Rasmus blev ved at sige: »I Aften har Du handlet som en Kaveler, Jonas.« Ja, det sagde han s'gu; men er det dog ikke farligt, hvad Menneskenes Børn kan hitte paa? — Det er ellers Kjæll — om Forladelse, Hr. Helmberg; men jeg har saadan mine egne Meninger.« — »Naa, hvordan gaar det hjemme hos Dem?« spurgte jeg. — »Aa, nu er hun det galeste hun nogen Tid har været. Vi havde nu en gammel sort Hankat; dejligere Kat til at tage Rotter har jeg aldrig kjendt, og stjæle gjorde den aldrig; aleneste røgede Sild kunde den ikke modstaa. Nu stod Kjællingen igaar lige og aad paa saadan en Sild, men saa lægger hun den fra sig paa Kjøkkenbordet for at give saadan en Smule Tøs, vi har til at feje, et Nakkedrag, fordi hun stod og drev over Kosten. Vips farer Katten op og snapper den røgede Sild. Uh, saa sprudede der Edder og Forgift ud af Øjnene paa Kjællingen; hun rev Kosteskaftet fra Tøsen og ud i Gaarden efter Katten, som hun naaede og slog det ene Bagben over paa. Hvem har Glæde af det, Hr. Helmberg? Rotterne, og ellers ikke en Menneskesjæl. Nu kan de ødelægge mere for os end en hel Ol Sild er værd. Ja, dersom der ikke

ikke var Fruentimmer i Verden, saa vilde den være et Paradis. Adjøs, Hr. Helmberg.«

Han var gaaet et Par Skridt og vendte pludselig tilbage. Han saa meget betænkelig ud. »Hr. Helmberg,« sagde han med en vis Højtidelighed, »Gud fri mig fra at spaa Dem ilde og sige Ondt om den unge Madame. Men Fruentimmer er Fruentimmer. Kjør med stramme Tøjler fra først af, som om De alstillens kjørte ned ad Bakke. Ja, tro en gammel Dagvognskudsk,« vedblev han med næsten bevæget Stemme og rystede min Haand. »Adjøs, Hr. Helmberg.«

Ja Adieu, Carlsen; nu skal Du aldrig mere faa saa lange Breve fra mig. Kom ud og besøg mig i Julen og tag et Par gamle Venner med Dig — blot I ikke blive altfor begejstrede for min Kone, thi man kan næsten ikke lade være at blive det.

Din gamle Ven

Ludvig Hellberg.

Et Oprør.

KjøbstadenG — havde hidindtil været et af de fredeligste og loyaleste Steder paa Jordkloden. Næsten i en Menneskealder var den bleven regeret med uindskrænket Magt af By- og Herredsfoged samt Birkedommer Popp, hvem Hs. Majestæt Kong Frederik den Sjette i sin Tid havde udnævnt til Kancelliraad og Ridder af Dannebrog, og Hs. Majestæt Kong Kristian den Ottende til Justitsraad under hans under Allerhøjstsammes Regering indtrufne fem og tyveaarige Embedsjubilæum. Justitsraad Popp var en af de ægte, gode gamle Embedsmænd; velvillig og tjenstvillig mod sine Embedskolleger i Byen, for hvilke hans Hus altid stod gjæstfrit aabent; gemytlig nedladende mod den mere velhavende Del af Borgerskabet, med et mildt Nik og en Haandbevægelse forholdende sig til de simplere Handlende og Haandværkere. Han gik for en usædvanlig dygtig Mand. Var det i Egenskab af Politimand? Neppe. Byens Rendestene stank som Kloaker, dens halve Snes Brændevinsbrændere og Bryggere lode ugenert deres Affald og Kogjødning flyde ud deri; for at passere Gadernes høje, spidse ved brede og dybe Mellemrum skilte Brosten, maatte man have de Indfødtes ejen-

dommelige Færdighed; om Vinteren rodede man fra Klokken 4—5 i et ægyptisk Mørke, thi Vægteren, som skulde passe de gjenstridige Tranlygter, fandt sig aldrig foranlediget til at tænde dem, før han »raabte Ni,« saa at han ofte afbrød Verset i Midten uden smaaligt Hensyn til Meningen, for at tænde en saadan Lysbringer, og fortsatte det ganske rolig, naar denne Operation var forbi. Var Justitsraaden da et Lys som Dommer og Jurist? Man paastod rigtignok, at han af og til havde bragt Tyve til Bekjendelse, ikke ved skarpt inkvisitorisk Forhør, men ved at lade den ene Politibetjent Niels Bagsvær, almindelig kaldet Lunte-Niels af sin smaat travende Gang, en bomstærk Karl, der tillige fungerede som Justitsraadens Livkudsk, banke Delinkventerne ordenlig af i Arresten, men for Hævdelsen af den daglige Retssikkerhed interesserede Justitsraad Popp sig ikke synderlig; da en Borger en Gang beklagede sig over, at der jævnlig blev stjaalet Ællinger og Kyllinger fra ham, klappede Byfogden ham beroligende paa Skuldrene og sagde: »Naa, ja Troelsen — det er jo kjedeligt, men det er aldrig værd at indlade sig paa Vidtløftigheder om den Ting. Skaf dem et Par Andrikker og et Par Haner til, saa bliver Tallet vel snart fuldt igjen. Reusch,« — raabte han til den anden Politibetjent, en gammel fugtig Holstener, forhenværende Underofficer, »jeg synes, jeg har set i Raadstugaarden en to tre Haner blandt deres Høns, De kan jo lade Troelsen faa den ene,« hvorpaa Hr. Reusch rettede sig og sagde: »Ja wohl, Hr. Justitsroth.«

Bønderne i Jurisdiktionen havde største Respekt for Justitsraad Popp, thi over for dem var hans Taalmodighed kort, naar de bleve for vidtløftige paa Kontoret; sagde han kategorisk: »Hold Mund, Dit Fæ!« og søgte Vedkommende igjen at komme til Orde, blev han med et Spark besørget ud af Døren. Men det bør ikke forties, at Justitsraaden paa samme Tid kunde vise sig skikkelig mod fattige Husmænd, der skulde betale Afgifter til forskjellige af ham bestyrede Stiftelsers Kasser; han skjældte dem rigtignok ud for »Svin og Kludremadser,« men hjalp dem mangen Gang af sin egen private Lomme, idet han brummede: »Naa Dig, Kjællingen og alle Ungerne kan man jo ikke saadan lade sulte ihjel. Naa — kan han saa komme afsted — ud med sig.« Men hvad der gav Justitsraad Popp en usædvanlig Anseelse, var, at han ved en ultraøkonomisk Administration, havde bragt Byens Beholdning af rede Penge op til over 40,000 Rigsdaler; efter hans eget og andres Udsagn existerede der ingen By i Danmark, hvor de kommunale Skatter vare saa smaa som i G —. Dette Faktum gjentoges tidlig og silde, hver Gang en svag Indvending vovede at bestride Byfogdens udmærkede Dygtighed, og paa disse to Dog mer grundedes G—befolkningens kommunale Trosbekjendelse.

Borgerrepræsentationen (det nuværende Byraad) var ligesaa konservativ som sin Formand, Justitsraad Popp. Naar han kort og fyndig havde udtalt sin uforgribelige Mening, saa' han flygtig om paa Raadets

Medlemmer, der da gjerne nikkede samtidig, som om de vare blevne trukne i en Snor, ja Formanden, en Drejer, hvis Ærgjerrighed var at tale saa korrekt som mulig, sagde »Vi ere i denne, ikke mindre end i mangfoldige andre Henseender, ganske og aldeles af Justitsraadens Anskuelse.« Kun en eneste Gang havde der indlistet sig et opponerende Element, det var Murmester Kolbe. Det var en undersætsig bredskuldret Mand, med et svært rødladent Ansigt, der ved første Øjekast forekom En at have et meget dvask og indolent Udtryk, men naar han slog de for det meste sænkede Øjenlaag op, spillede der et skjelmsk, sarkastisk Lune i de ganske smaa brune Øjne. Trods sit satte og rolige Væsen var han en stor Pudsenmager, der var lidt af en Scapin eller Henrik i ham. Der gik mange Sagn, hvoraf en Del endnu leve i Folkemunde, om hans smaa Uglspilstreger. En Vinter, da han skulde paa Isbaad over Store Belt, maatte han og de andre Rejsende overnatte paa Sprogø. Der var saa mange, at Gjæstgiverstedet ikke kunde skaffe en Seng til hver, og Lars Kolbe holdt ikke af Sovekammerater. En Commis-voyageur, der stank af Pomade og Patchouli, der bar en Gulduhrkjæde, saa stor som en Hundelænke, paa Maven, var den, som Skæbnen bestemte til at dele Seng med Murmesteren. Denne lod først, som Intet var i Vejen, klædte sig af og lod Handelsmanden lægge sig ved hans Side. Men lidt efter begyndte Lars Kolbe at klø og skrabe sig over hele Kroppen. — »Hvad er der i Vejen, ærede Samtidige?« spurgte Prøverytteren.

— »Aa jeg har bare en Smule Fnat,« lød Svaret. Som stukken af en Slange foer den ulykkelige Kjøbenhavner op og ud af Sengen, indsvøbte sig i sin store Astrakanspels og lagde sig paa Gulvet. Lars Kolbe vendte sig vel tilfreds i Sengen og sov snart de Retfærdiges Søvn. Saalunde erobrede Murmesteren sig et Sengested for sig selv.

Murmester Kolbe havde aldrig tænkt paa at stille sig i systematisk Opposition til Byfogden eller nogen anden Autoritet, men da han tilfældigvis en Gang var bleven valgt til Borgerrepræsentant, frembød Forsamlingens Nikkedukkevæsen lige over for Justitsraad Popp ham et saa uimodstaaeligt Stof til Smaadrillerier, at hans medfødte Lyst til, som den populære Talemaade hedder, at sætte Lus i Skindpelsen, ikke kunde modstaa Fristelsen. Naar da Drejeren i Møderne gav Signal til, at Medlemmerne skulde slutte sig til Byfogdens motiverede Votum, sagde Lars Kolbe med den roligste og mildeste Tone af Verden: »Ja, jeg mener nu rigtignok lige det Modsatte.« Da dette første Gang skete, fløj Justitsraaden op fra Lænestolen som en skræmmet Hane fra sin Mødding, blev coquelicot i Hovedet, slog i Bordet og raabte: »Er De bindegal, Mand.« »Nej jeg tror det da egenlig ikke Hr. Justitsraad,« sagde Mureren med sit mest poliske Ansigt. Sagen gjaldt en ny Gadelygtes Opstilling. Byfogden vilde nemlig gjerne have Lygten ved Siden af Indkjørselen til sin Port, og da hans Hus laa flere Alen tilbage for de nærmeste Huse, men Fortovet med Rendestenen ikke

fulgte Indhugget og derved dannede en brudt Linie, paastod Lars Kolbe, at Lygten vilde skuffe dem, der kom kjørende, idet de ved at styre efter den i Indhugget staaende Lygte vare udsatte for at vælte i den usædvanlig dybe og mudrede Rendesten. Lars Kolbe kom naturligvis i Minoritet, men bemærkede ved Mødets Slutning: »Jeg vil holde 50 Daler paa, at jeg faar Ret.« Nogle Dage efter at Lygten var placeret langt inde paa Fortovet lige tæt ved Byfogedboligens Port, mødte Lars Kolbe udenfor Byen en forhenværende Rebslager Setler, nu et gammelt fordrukkent Fattighuslem, der i sin Tid havde været, hvad man kalder en Himmelhund, til al Slags Kommers. Murmesteren fik en Idé. »Hej, Setler! kunde De have Lyst til at tjene fem Glas Punsch af Jakob Hansens søde Romextrakt.«

Rebslageren gloede stupid op gjennem Haartjavserne, der hang ned under den fedtede grønne Bulehat og halvt skjulte hans smaa røde Øjne. Han rystede skeptisk paa Hovedet og sagde i en elegisk Tone:

»Herre Gud, Hr. Kolbe, hvorfor gjør De Nar ad en gammel fattig Medborger, som Modgang og Sygdom har forhindret i at tjene sit Brød?«

»Har De ligget længe syg Setler.«

»Saa sandt jeg staar en Synder for Gud, jeg er aldrig rask, men Gud ske Lov saa godt som aldrig sengeliggende.«

»Men af og til rendestensliggende — hvad Setler?«

Rebslagerens Ansigt fremviste en Antydning af et fedtet Smil, men antog snart sit nedslaaede Udtryk:

»Hr. Kolbe, jeg har jo hverken Kone eller Børn til at udøse mine Sorger for, De véd jo, at min Malene for mange Aar siden kvaltes i et Stykke Flæskesvær med en opstuvet Kantøffel til, og at min eneste Datter løb med en Komediantspiller. Hvad Trøst har jeg saa uden det ulyksalige Spiritus?«

»Ja Verden er haard at gaa paa Setler. Men hvad siger De saa om de fem Glas sød Extraktpunsch?»

Setler lod Tungen flere Gange glide frem og tilbage over sine Læber, fæstede sine svinepoliske Øjne forskende paa Murmesterens brede Ansigt og rystede atter paa Hovedet.

»Hvor kan det nu more dem saadan at sætte et skrøbeligt Menneskes kjødelige Lyster og Begjæringer i Urolighed?« klynkede han.

»Vil De have, at jeg skal bande paa, at De skal faa de fem Glas Punsch, hvis De gjør mig en lille Tjeneste? De skal, Satan rive mig, faa dem. Tror De mig nu?«

»Jo det véd den kjære Gud, jeg gjør,« sagde Setler, slog sig kjækt en Bule oven i sin fedtede Hat og fejede Haartjavserne til Side fra Panden med Pegefingeren. »Aldrig tror jeg, har Nogen budt en fattig Mand fem Glas Punsch paa én Gang. Jeg gjør Meget for en halv Pægl, men for fem Glas Punsch — Alt.«

»Det skal nu ikke være saa farlig meget,« sagde Kolbe. »De skal bare gjøre en lille Kjøretur i Efter-

middag, naar det bliver mørkt. De faar Glarmesterens gamle Enspændervogn med hans gamle Røde for, De kjører ud ad Vester og ind ad Nørreport, men saa sørger De for at vælte lige i Rendestenen uden for Justitsraad Popps Port. Tager Kjøretøjet eller Ralliken Skade, betaler jeg den; De selv maa sørge for at være ædru, saa kan De aldrig komme Noget til, for, jeg skal sige Dem, midt i Rendestenen ligger en stor sammenfejet Skarndynge, som De maa sørge for at falde i. Det generer Dem vel ikke, om De bliver noget snavset?«

»Aa Gud nej, Hr. Kolbe, hvad det angaar, saa er det jo Noget, jeg er vant til i min ringe Stilling og, som De før allerede har sagt, er jeg jo nogenlunde kjendt med Rendestenene. Man kan da vaske sig, hvis man synes, at det er Umagen værd; men jeg skal jo ikke gjøre Stads mere i denne Verden. Men hvis jeg turde spørge Hr. Kolbe, hvorfor De vil have mig ned i Rendestenen denne Gang . . . .«

»Det er et Væddemaal. Men drikker De Dem fuld og slaar Dem i Stykker, faar De kun en Pægl Brændevin og ingen Punsch.«

»De maa da ikke tro, Hr. Kolbe, at jeg slet ikke kan beherske mig selv; man er dog et Menneske, om man ogsaa maa ty til det Offenliges Understøttelse, hvad der rigtignok er meget kreperende for en gammel Borgermand. Men naar jeg siger til mig selv: Hør Peter Kristian Setler; hvis Du entholder Dig fra Brændevin i Formiddag, faar Du baade Brændevin

og Punsch i Eftermiddag, saa maatte jeg jo være et umælende Kre'tur, hvis jeg inte kunde vise en Smule Kraft i Karreteren blot en halv Dagstid.«

»Ja saa er det en ren Aftale Setler. De kommer og faar Kjøretøjet hos mig Klokken fire.«

»Vel, Hr. Kolbe,« sagde Setler, satte Hatten paa tre Haar og sang:

I Sorg og Plage,
med Graad og Tuden,
jeg tidt maa tage
mod en paa Snuden.
Men nu jeg mærker
blir Vaaren grøn, —
højt synge Lærker
om Dydens Løn.

Om Eftermiddagen Klokken hen ad sex, da Justitsraad Popp sad i det inderste Kontor, og hans Fuldmægtige og Skrivere arbejdede i det yderste, høres der uden for et Rabalder og et Skraal. Justitsraaden aabner Vinduet og raaber barsk: »Hvad er her paa Færde, hvad er det for et Spektakel?«

»Aa Gud hjælpe mig,« klynkede en mat Stemme, og ved Lygteskjæret skimtede Byfogeden en væltet Vogn. Kontorfolkene ilede ud og fandt en Mand, helt besudlet i Ansigtet. Han ømmede sig ynkelig.

»Han bløder,« raabte en ung medlidende Kontorist.

»Niels Bagsvær,« raabte Byfogeden,« hent Barber Helt, sæt Manden paa Trappen, hold De ved ham saa

længe, Petersen. Hvor Fanden kunde han vælte midt paa Gaden, Klodrian?«

»Aa jeg fulgte den Lygte, jeg troede, den stod ved Rendestenen,« jamrede den af Kolbe instruerede Rebslager.

Barberen kom, Rebslageren blev bragt ind paa det forreste Kontor, og det viste sig nu, at det, som randt ned ad hans Ansigt, ikke var Blod, men Rendestensskarn. Kontoristerne brast ud i Fnisen, Barberen blev ærgerlig og Justisraaden smækvred.

»Fæhoved! hvor turde han understaa sig at brøle saadan op, naar han ikke var kommen til mindste Skade?«

»Saasandt jeg er en arm Synder, troede, jeg min sidste Time var slaaet. Det er en Skam, at en saa højtstaaende Mand som Justisraaden skal have nedladt sig til at have Ulejlighed for en saa lavtstaaende Person som jeg, og det for det bare Rendestensmøgs Skyld; jeg kan kun lønne Deres Højvelbaarenhed ved at nedbede al Velsignelse over Deres Højvelbaarenhed med højstærede Familie.«

»Hold Mund og skrup af.«

»Jo vel, Hr. Justitsraad.«

Enspændertøjet havde ingen anden Overlast lidt, end at den ene Stang var knækket; Setler begav sig, saa skiden som han var, til Murmester Kolbe og berettede ham om sit vel udførte Hværv; han fik Penge til fem Glas Punsch og en Pægel Finkel, drak dem trolig samme Aften, blev selvfølgelig døddrukken, kunde ikke

finde hjem til Fattighuset, men maatte sove ud i en Baas i Værtshusholderens Kostald, hvor han tilbragte Natten sammen med et Lam og en Gris, hvis dyriske Varme var af stor Betydning for ham i den kolde Vinternat. —

Nogle Dage efter havde Kommunens Repræsentanter Møde. Da Murmester Kolbe traadte ind i Raadhussalen, mødte Byfogeden ham med et Ansigt som en Hund, der har inderlig Lyst til at fare løs og bide, men ikke tør udsætte sig for Følgerne. Kolbe hilste pænt og artig paa ham og sagde som en passant til sin Sidemand:

»Kan Du se, det gik dog galt med den Lygte i Indhugget. Glarmesterens Enspændertøj væltede badovs ned i Rendestenen forgangen Aften.«

Justitsraaden hostede gjentagne Gange og bed sine Knoer til Blods. Med dirrende Stemme sagde han:

»Ingen uvedkommende Bemærkninger maa afbryde Forhandlingerne.«

— »Det mener jeg med,« sagde Kolbe i en bifaldende Tone, »det vil sige, naar de først er begyndte.«

Nu kunde Justitsraaden ikke holde sig længere. Han slog i Bordet og sagde:

»Hvem tror De forstaar sig bedst paa Landets Lov og Ret, De eller jeg, min gode Mand?«

»Det gjør begribeligvis De, Hr. Justitsraad,« svarede Murmesteren ydmygt, »De har jo endogsaa læst om det paa Latin, det har jeg aldrig.«

Byfogeden var kun dansk Jurist, og Kolbe havde

ramt hans saarligste Sted. Han var aldeles ude af sig selv, snakkede bagvendt hvert Øjeblik og hævede kort efter Mødet. Da Repræsentanterne vare ved at forlade Lokalet, holdt han deres Formand, Drejeren, tilbage:

»Hør, Rasmussen,« sagde han, »jeg vil ikke have den Murerkøter mere i Repræsentationen. Han maa ud til Foraaret, naar der skal vælges.«

Drejeren svarede med højtidelig Emfase: »Jeg skal ved denne som ved hver anden Lejlighed stræbe efter bedste Evne at opfylde det af Hr. Justitsraaden for mig ytrede Ønske, og skal jeg i den Anledning ikke undlade at benytte mig af den Indflydelse, som agtede Medborgeres fleraarige Tillid i ikke ganske ringe Maal har forlenet mig med.«

Det er en Selvfølge, at da et Sygehus skulde bygges i Byen, hvis Opførelse Murmester Kolbe ønskede at paatage sig, sørgede Justitsraad Popp ved Hjælp af den ham underdanige Repræsentation for, at Arbejdet blev overdraget hans Konkurrent, en ung tysk Murmester, en stortalende Vindbeutel, der havde vakt stor Forbitrelse hos Byens yngre Befolkning ved i Anledning af de befrygtede Uroligheder i Hertugdømmerne (vi ere mod Slutningen af 1847) at ytre højt i Klubben »Probir aldrig po Krieg met Tyschland, en Tyschker prigler tre Dansker af.« Da en ung Handelsbetjent ytrede Lyst til at lade Hr. Würz forsøge sine Kræfter mod en Dansker, sagde en ældre erfaren Borger til ham: »Lad vær' med det, han har Arbejde for Justits-

raaden,« og da Handelsbetjenten var en saa moderne Nihilist, at han sagde: »Jeg bryder mig Fanden baade om Tyskeren og Justitsraaden,« løftede der sig et almindeligt Indignationsskrig mod den unge Mand fra de Ældre, der erklærede, at en saadan Grønskolling smukt skulde stikke Fingeren i Jorden og lugte, i hvad By han var. »Her har nu Justitsraaden en Gang Overtaget,« sagde Slagter Pallesen, »det kan ikke nytte at stritte imod.« Naturligvis blev Kolbe ikke gjenvalgt til Borgerrepræsentant.

Begivenhederne i Foraaret 1848 gjorde Justitsraaden aldeles konfus og rasende. At Martsministeriet var ham en Kilde til Forargelsee, vil Ingen undres over. Han ytrede sig derom til Amtsforvalteren: »Hvad mener De min, gode Kammerraad — Lehmann og Tscherning? De ere blevne Ministre, netop fordi de have været opsætsige, trodsige og uforskammede. Det er, Gud hjælpe mig, som De vilde gjøre den Slubbert Murmester Kolbe til Byfoged her i Byen.« »Ypperligt Indfald, kjære Justitsraad, hæ, hæ, hæ,« sagde Kammerraaden høflig. Hver ny Avis, han læste, bragte Justitsraaden mere og mere ud af Koncepterne. Da han en Dag lige efter Middagsbordet fik fat paa en Provinsavis, der udkom i en større Naboby, og som han ellers brugte til at læse sig ind i sin Middagslur med, saa' han deri en ledende Artikel, der begyndte med følgende Ord: »Folkesuveræneteten s store Princip er proklameret over alt,« og blev saa rasende, at han med ét rejste sig fra Sofaen og gik ned i sin Have

med det ubestemte Haab om, at den friske Luft muligvis vilde berolige hans ophidsede Blod. »Ja, jeg skulde bare være Konge,« snærrede han, »jeg skulde min Sæl indbanke dem paa deres Rygstykker, hvem der var Suveræn.«

Justitsraaden havde en stor og smuk Have. Det var i Maj Maaned, Ribs- og Stikkelsbærbuske stode med deres klæbrige, lysegrønne, nylig udfoldede Blade, Pintselilierne bredte sig yppig i Bedene og allerede begyndte det store Tulipanflor at varsle om den Farvepragt, det om føje Tid skulde prange med. Iris, dunkelrøde Pæoner, hvide, gule og skarlagenrøde Ranunkler straalede med de reneste Farver i den klare, høje Luft. Ved Enden af Haven laa en Dam, ud over hvilken Syrén- og Hyldebuske bøjede sig, og paa det skraa Jordaffald voxede en Masse Liliekonvaller, hvis fine Klokker dirrede mellem de brede, saftfulde, graagrønne Blade. Tæt ved Dammens Rand stod en Bænk under en gammel, vild Rosenbusk, der havde naaet et Træs Højde. Paa Bænken sad en ung Mand og en ung Pige, Haand i Haand i ivrig Samtale.

»Jo ser Du,« sagde den unge Mand, »Du behøver kun at vente fire Aar, saa har Du endda kun naaet de tre og tyve. Naar jeg har rejst udenlands og kommer hjem, skal jeg nok have tjent saa meget, at jeg kan bygge os et lille Hus ved Stranden eller ved en Sø.«

»Ja det maa endelig være ved Vandet, August,« sagde den unge Pige, »selv om det kun er en Dam,

som denne. Naar man er ene, maa man tale mod Naturen omkring En, man maa have Fortrolighed og Venskab til sine Omgivelser; men et Landskab uden Vand, er for mig, som et Ansigt, hvor Øjet mangler.«

Den unge Mand kyssede hendes blonde Krøller, der skjulte den hvide Nakke og hang ned over Skuldrene paa hende.

»Du skal se, det gaar nok, som vi ønsker,« sagde han, »vi ønske jo intet Urimeligt.«

»Ja, og vi vilde jo ikke gjøre et eneste Menneske Fortræd med vor Lykke,« sagde hun, »hvorfor skulde vi saa ikke naa den? — Men Gud — August — der kommer Nogen — aa — hvad skal jeg gjøre? Skynd Dig — August — se at komme bort . . . .«

Den unge Mand foer op og vilde slaa ind paa en Sti, der førte til en Laage med Udgang til Marken men Jusitsraaden, der, som vi have set, var bleven forstyrret i sin Middagssøvn, under hvilken hans Søsterdatter plejede at have dette Stævnemøde med sin Elsker, mødte ham midt paa Stien og stillede sig i Vejen for ham med korslagte Arme og med et Blik, som den olympiske Tordners.

»Naa saa De bliver ved med de Drengestreger? Lod jeg Dem ikke for flere Aar siden vide, at siden De havde forladt Latinskolen og var slaaet ind paa det Murerklatteri, vilde jeg ikke vide Noget at sige af Deres Kurmageri til min Niece. Jeg bryder mig Fanden om Tidens demokratiske Vrøvl; det skal jeg vise Dem. Jeg vil intet Familieskab have udenfor Embeds-

standen. De kan være rolig for, at i det mindste i denne By skal de moderne, samfundsopløsende Bestræbelser ikke faa Indpas, saalænge jeg lever.«

»Vi faar at se, Hr. Justitsraad.«

Ja det skal De s'gu faa at se. Tror De, jeg er bange for at lade Niels Bagsvær og Reusch i Uniform transportere Dem ud over mine Enemærker.«

»Der behøves hverken Uniform eller Politimagt, Hr. Justitsraad; jeg skal nok gaa min Vej. Men De skal se, at den Tid er allerede kommen, da alle fornuftige Mennesker blæser ad Titel og Rang, da den rene Menneskelighed triumferende bliver gjenindsat i sine Rettigheder, da . . . .«

»Ja den Tid, da Æslet gaar med sin Herre under Armen. Drengepjank. — Ud fra min Grund eller , . . .«

»Farvel Hr. Justitsraad, men det bliver ikke det sidste Ord imellem os . . .« og dermed gik det unge Menneske henad Havestien og ud gjennem Laagen.

Justitsraaden kastede et foragteligt Blik efter ham og gik derpaa ned til Bænken, hvor hans Niece endnu sad og skjælvede som et Æspeløv.

»Op med Dig«, sagde han med Kommandorøst, herefter kommer Du ikke udenfor Stuen uden min Ledsagelse.«

Den unge bortviste Elsker var en Søn af en afdød Klokker og Kordegn i Byen. Faderen var en gemytlig gammel norsk Student, der var almindelig afholdt for sine selskabelige Talenter, og navnlig for sit

udmærkede L'hombrespil, der havde givet ham Adgang til Embedsmændenes fra Borgerskabets strengt afsondrede Kreds. Da han døde og efterlod en Dreng paa tolv Aar, holdt en Kreds af Faderens L'hombrekammerater ham i den nærliggende Kjøbstads Latinskole. Det var sket i den nobleste Hensigt; Embedsmændene mente naturligvis, at det var den største Velgjerning, de kunde vise Drengen. Denne gjorde i Begyndelsen gode Fremskridt, men i hans sextende Aar tog Lysten til Tegning Overhaand, og hans Rektor raadede hans Beskyttere til at lade ham opgive Studeringerne. Men disse vilde tvinge ham, den unge Fyr tog da selv Rejsepas og løb til sin Fødeby til en gammel Farverenke, som hans Forældre i sin Tid havde boet til Leje hos. Drengen havde været hendes Kjæledægge, men da hun ikke vidste, hvad hun egenlig skulde gjøre ved ham, og hun ingen klogere Mand kjendte end den gamle Distriktslæge, som kurerede paa hende for hendes Asthma, spurgte hun ham til Raads. Denne, som var ret en fordomsfri og fornuftig Mand, fik ud af Drengen, at han havde Lyst til at være Arkitekt, mente, at han kunde have godt af at være i Murerlære et Par Aar, og da han vidste, at Lars Kolbe var en dygtig Mand, foreslog han ham at tage August Thorsen. »Faderen var jo en flink gammel Karl«, sagde han; »jeg har jo ingen Børn, og De er jo Pebersvend, hvad kan det hjælpe at piske ham ind paa det Studentervæsen?« Kolbe svarede: »Lad De ham komme, Hr. Doktor, dur Hvalpen, kan vi jo enes om at holde ham paa Akademiet i Kjøbenhavn,

naar Tiden kommer. Han æder vel ikke mere end vi har i Spisekamret.« August gjennemgik sin Læretid, 17 Aar gammel berusede han sig paa et Klubbal i Byfogdens forældreløse Søsterdatters blaa Øjne; han fulgte hende hjem, og det pur unge Par blev enigt om Tingene i en stjerneklar Vinternat og vexlede et Kys midt paa Byens Torv. Uheldigvis havde en Natvægter set det, han fortalte Skandalen til Politibetjent Reusch, denne lod Historien gaa videre til Justitsraadens Husjomfru, og saaledes kom den for Justitsraadens Øren. Denne læste sin Søsterdatter ordenlig Texten og skrev et Brev til Distriktslægen, hvori han »ikke undlod at tilmelde Hr. Doktoren til behagelig Underretning, at afgangne Klokker Thorsens Søn, som Hr. Doktoren efter Forlydende interesserede sig for, ikke, paa Grund af den af ham valgte fremtidige Stilling som Haandværker, under nogen Omstændigheder kunde træde i Familieforhold til ham, hvorfor han skulde have Hr. Doktoren behageligst anmodet om at tilkjendegive bemeldte Thorsen, at han havde at afholde sig fra hans Hus og dertil hørende omliggende Grund.« Den gamle Læge lo og sagde ved sig selv: »Han slægter Racen paa; Faderen var i sin Studentertid Tid en Hund efter kjønne Fruentimmer.« Han ytrede Intet til den unge Fyr — »den Slags Ting giver sig altid paa en eller anden Maade, og Jeronimus bliver altid til Aal,« sagde han til sin Kone. De to unge Mennesker havde imidlertid, maaske æggede netop ved Modstanden, besluttet at holde sammen; den gamle Farverenke besørgede de Breve, som

de vexlede, baade medens August var i Byen og efterat han var taget til Kjøbenhavn; nu da han var i Besøg hos Distriktslægen, havde de holdt Elskovsmøde hver Dag, medens Justitsraad Popp sov til Middag, men idag havde de store evropæiske Forhold grebet forstyrrende ind i de unge Mennskers Idyl.

Det vil let indses, at et livligt ungt Menneske paa 20 Aar i Foraaret 1848 ikke kunde undgaa at blive patriotisk og politisk berørt. August Thorsens Formyndere havde gjort Alt for at holde ham fra at gaa frivillig med i Martsdagene, ikke desto mindre havde han meldt sig til Exercerskolen. Ved en Gymnastikøvelse havde han imidlertid ved et uheldigt Fald brækket sin venstre Arm; den var nu helbredet, men der vilde gaa nogle Maaneder, inden den fik sin fulde Førlighed, og sin Reconvalescenstid havde han tilbragt i Distriktslægens Hus.

Vi forlode ham lige i det Øjeblik, da Justitsraad Popp som en Kerub med Flammesværdet havde drevet ham ud af Edens Have. Knyttende Hænderne, oprørt i sit inderste Hjerte over hans Tyranni, dreves han over mod en almindelig Forbitrelse mod alle Verdens Despoter. »Ça ira,« raabte han, »Løven har allerede rystet sin Manke og brølet, den har sprængt sine Lænker, og I skulle faa dens Klo at føle,« — med disse Ord krummede han sin Haand som en Klo for plastisk at anskueliggjøre sin Tanke og slog ud i Luften med den. Han kom ud af sin Ekstase ved at faa

fat i en Frakkekrave, der tilhørte en Mand, som han først nu saa' stod lige foran ham.

»Hvad — vil Du slaas, August?« sagde Murmester Kolbe.

»Om Forladelse, kjære Hr. Kolbe, jeg saa Dem ikke, og jeg er saa yderlig forbitret. Hvor jeg hader Tyrannerne! Hvor jeg længes efter at knuse dem.«

»Ja det skulde Du s'gu gjøre,« sagde Kolbe.

»Tror De, vi kunde faa en Revolution i Stand her i Byen og knuse vor Tyran?«

»Det kunde saamænd gjerne være,« sagde Murmesteren. »Det kunde egenlig more mig. Den Gamle har vel igjen været efter Dig og Pigebarnet ligesom forgangen Aar?«

August blev ildrød i Hovedet? Han anede ikke, at Kolbe vidste Noget om hans Kjærlighedshistorie. Lægen havde i sin Tid fortalt ham den og sagt: »Lad os lade den Ting gaa sin Gang; er det Børnestreger, driver det vel over, og er det Alvor, saa er det jo en rar lille Pige, som Drengen godt kan være tjent med.« »Ja Kjæreste- og alt andet Fruentimmervrøvl skal jeg nok holde mine Fingre fra,« sagde Lars Kolbe, der var en stor Skeptiker over for alle erotiske Fænomener. Men nu havde Historien med Sygehuset ærgret ham mere, end han vilde tilstaa for sig selv, og han havde tidt grublet paa, hvorledes han skulde spille Justitsraaden et Puds. Da han havde faaet at vide, hvorledes det var gaaet August og hans Elskede, der i Tillid til Justitsraadens Middagssøvn hver Dag havde havt en

tête à tête, som for Fremtiden vilde blive umulig, sagde han:

»Skal jeg gjøre Revolution for Dig? Mens saa den Gamle og hans Politibetjente slaas med den, kan Du jo rende med Tøsen.«

»Er det Deres Alvor, Hr. Kolbe?«

»Ja, vil Du have det, saa lover jeg en Revolution imorgen. Men jeg maa have Jordemoderen paa vor Side?«

»Hvem, Jordemoderen?«

»Ja, vel Jordemoderen. Hendes Mand, Guldsmed Mortensen er jo Borgerkaptajn, og hun er hans Major. Vi maa sørge for, at det gaar som i Paris i Januar; jeg læste jo i Aviserne, at Borgervæbningen gjorde fælles Sag med Folket.«

»Gjør De ikke Nar ad mig?«

»Nej, jeg gjør s'gu ikke. Vi maa ogsaa vinde Rebslager Setler, han skal anføre Protelariatet, eller hvad det hedder. Naa, der slipper man da med et Par Glas Puns.«

Den unge Mand begyndte at faa Interesse for Sagen. »Hvad skal jeg da gjøre?« spurgte han.

»Du skal ophidse Svendene her i Byen mod Murmester Würz og hans Tyskere, der arbejde paa Sygehuset. Du har jo arbejdet sammen med de fleste af mine Svende. Gaa nu strax ned paa Brændevinsbrænderens Lade, hvor de arbejder, saa gaar jeg til Jordemoderen.«

Medens altsaa August med ungdommelig Pathos

bearbejdede Mursvendene og bad dem hjælpe til at afkaste det nedværdigende Despoti, der tog Brødet ud af Munden paa Landets Børn for at give det til Landets Fjender, gik Lars Kolbe ned til Guldsmed Mortensen, Jordemoderens Mand.

Denne, et tykt blegfedt Individ, laa paa en Hestehaarssofa med et stort Porcellænskrus Øl foran sig paa Bordet. Han var, som sagt, egenlig Guldsmed, men havde ikke beskjæftiget sig med sit Haandværk i flere Aar; Familien levede af hans Kones Praxis. Han overvandt kun sin Indolens, naar Borgerkoret, hvis Chef han var, holdt Exercits; naar han fik den røde Spidskjole med Guldepauletterne paa og den vældige trekantede Hat, hvis bageste Snip kradsede ham langt nede paa Ryggen, foer der Energi og værdig Alvor i ham, og da han sidste Gang stod som Kommandør for sit Korps, der var opstillet foran Gjæstgivergaarden, medens højsalig Kong Kristian VIII opholdt sig der, raabte han til Lars Kolbe, der paa Drilleri tiltalte ham en passant med det Spørgsmaal, om hans Kone havde faaet Jens Larsens Kone i Overup vel forløst:

»Væk Lars! Jeg har Ordre baade paa Bajonetstød og Kolbeslag, hvis Nogen kommer mig for nær.«

»Er Madam Mortensen hjemme?« spurgte Kolbe Jordemodermanden.

»Nej,» sagde han med en lang Gaben; »hvad vil Du hende?«

»Hun skulde gjerne forløse mig, jeg gaar paa faldende Fod,« sagde Mureren.

»Utidigt Sludder,« sagde Mortensen, gabede igjen, langede med Armen efter Ølkruset og tog sig en forsvarlig Slurk.

»Ja, da er det alligevel sandt, hvad jeg siger, sagde Lars Kolbe; »men jeg vil hellere vente at tale om det, til Din Kone kommer hjem.«

»Ja, ja,« sagde Mortensen, strakte sig som en doven Kat, og skød tavs Ølkruset henad Bordet med en indbydende Mine til sin Gjæst.

Et Kvarterstid tilbragtes i Tavshed, da hørtes en Vogn rulle paa Gaden, og holde stille foran Huset, ned af den sprang Jordemoderen Madam Mortensen, en lille tæt bygget Kone med et æbleagtigt Ansigt og sundt Udseende. I en Fart fik hun kastet Hat og Kaabe og kom ind i Stuen:

»Nej — det er Dem, Hr. Kolbe, værs'artig, det er mig en stor Fornøjelse,« udbrød hun med jernbaneagtig Tungefærdighed, — »men Gud, min søde Dreng« — her henvendte hun sig til Manden — »har Du ikke sørget for et rent Krus til Hr. Kolbe, og er det en Maner saadan at blive liggende, naar man har Gjæster. Rejs Dig Barn.«

»Aa lad mig ligge,« bad Jordemodermanden i en mindelig Tone, »Lars og jeg er jo gamle Skolekammerater, og han siger, at han egenlig vilde tale med Dig.«

»Ja jeg vilde bede Dem om Hjælp for mig selv, for jeg er i Barnsnød,« sagde Kolbe.

»Skjælmsmester — De — aa Du forbarmende! ha, ha, ha, — maa vi nu bare være her — hører Du hvad han siger, min Dreng?«

»Vrævl« — sagde Jordemodermanden foragtelig og gabede med et Suk saa højt, at det gav Gjenlyd.

»Men Barn da, sikke Manerer,« sagde hans Kone og gjorde en hovedrystende, undskyldende Bevægelse til Murmesteren.

»Ja det er, som jeg siger, lille Madam. Jeg skal sige Dem, jeg gaar med den Tanke i mig at gjøre Revolution imorgen her i Byen. Hvorfor skal vi her i Byen staa tilbage for alle Stæder i Verden? Allevegne har de faaet Frihed, men her skal vi lade os underkue af en Byfoged, der spiller med Byens Borgere, som Mester Jakel med sine Dukker, som giver de offenlige Arbejder til en tysk Pralhans og hans tyske Svende paa en Tid, da vi har Krig med Tyskerne. Er De ikke enig med mig i det, Madam Mortensen? Naturligvis vil Justitsraaden kalde Borgerkoret til sin Hjælp, og nu spørger jeg Dem, om De vil finde Dem i, at Deres Mand kommanderer »Fyr« med skarpladte Geværer paa Byens Folk?«

»Nej Vorherre bevares: det gjør Mortensen saamænd heller aldrig. Du maa heller ikke gjøre det, min lille Dreng.«

»Nej det gjør ingen dansk Officer,« sagde Kolbe.

Ved Ordet »Officer« følte Mortensen sig saa smigret, at han rejste sig helt op og rettede sig.

»Saadan«, sagde Jordemoderen, »nu kom Dit Blod i Serkelation. Du er født til Militær.«

»Jeg lader ikke skyde paa Folket,« sagde Mortensen, »men naar Justitsraaden kalder Koret sammen, for at det skal holde Orden, maa vi lystre.«

»Madam Mortensen,« sagde Kolbe i den mest pathetiske Tone, han kunde frembringe, idet han greb hendes lille buttede Haand, »De skal leve af Byen og Omegn. Mange unge gifte Svende ville imorgen være med i Revolutionen; De er ikke tjent med, at de unge Ægtemænds Tal formindskes. De maa faa Deres Mand til som Borgerkorets Kommandant at slutte sig til Folket.«

»Der er Noget i, hvad De siger,« sagde Jordemoderen eftertænksom, »ja det véd Gud der er. Jo jeg skal nok sørge for, at Mortensen slutter sig til Folket. Kommer Koret til at møde, saa gaar jeg med op paa Torvet og holder Øje med Mortensen. Det er sandt, hvad De siger. I forrige Uge havde tre Mursvende Bryllup, det er meget rigtigt, det var da Synd, om de stakkels unge Mænd skulde komme Noget til. Gjør De kun Revolution, Hr. Kolbe, vi holder med Dem.«

Saaledes havde Kolbe sikret sig den bevæbnede Magt. Den næste Magt, han skulde vinde, var Proletariatet. Han gik ind i en Beværtning af den simpleste Art; der var han vis paa at træffe Rebslager Setler. Han traf ham med Snaps og Øl foran sig.

»Hør Setler,« sagde han, kunde De ikke have Lyst til at gjøre Revolution?«

»Jeg? Hr. Kolbe. Aa jo, jeg har saamænd Lyst til alt, hvad De har Lyst til, for Dem kalder jeg en Hædersmand. Der er ingen Kniberi ved Dem, det skal Peter Kristian Setler bevidne, i Forening med Undertegnede.«

»Ja der bliver Spektakel i Byen imorgen. Er der nu ikke i Fattighuset nogle Folk, der kan skrige ordenlig op og gjøre Mudder paa Gaderne?«

Ved denne Udsigt gik der en Glædesstraale over Rebslagerens blaa Ansigt.

»Ja min Stemme har ikke rigtig Kraft formedelst min Svagelighed, men der er nu forhenværende Torskeraaber Mads Gris, Skomagersvend Jens Boesen og den gamle enøjede Natmand Per Kat, som han kaldes, men han hedder jo egenlig Per Larsen. De kan sætte myrderlig i, naar De faar en lille Hivert af desse hersens« — her pegede Setler paa en Brændevinskaraffel.

»Ja og det er jo alle Folk, som holder af Frihed, Lighed og Broderskab?«

»Gud bevares, det gjør de, Hr. Kolbe. Jeg siger ogsaa, Friheden er mageløs skjøn. Men naar man nyder Understøttelse af det Offenlige, ser det daarlig ud med Ens Frihed. Men skal vi bare gaa om i Gaderne og brøle?«

»Ja. Og mød saa bare oppe paa Torvet, saa

snart De mærker, at der bliver rigtig Mudder, saa vil De nok selv hitte ud af, hvordan det forholder sig.«

»Det tror jeg med, Hr. Kolbe. Folk i Mads Gris's, Jens Boesens, Per Kats og min Stilling risikere aldrig stort, saa vi kan saamænd være med til Alt, hvad der forefalder af alle Slags i denne Verden.«

»Saa kan De imorgen Aften traktere med Puns her paa Værtshuset paa min Regning.«

»Det skal inte mankere, Hr. Kolbe.«

Den store Dag oprandt. Justitsraad Popp vaagnede uden Anelse om de karbonaristiske Anslag, der vare udspundne mod hans mangeaarige *dominium absolutum*, takket være Reuschs's og Lunte-Niels'es fuldstændige Mangel paa Lyst og Evne til at fungere som Opdagelsespoliti. Reusch stod med sædvanlig rolig Embedsrutine opstillet midt paa Torvet i sin højrøde Frakke med den grønne Krave, sin karmoisinrøde Næse, der blinkede i Solen, sin ræverøde smalle og tætstudsede Knebelsbart, der alt tilsammen dannede et Spil af behagelige Farvenuancer, i fuld og kraftig Morgenbelysning — saadan stod han hver Dag et Par Timers Tid, Gud maa vide hvorfor, — og Lunte-Niels var i Færd med at pudse Justitsraadens Seletøj, da en Procession af Murer-, Tømrer- og Snedkersvende, i Spidsen for hvilken vajede en Fane, dannet af en Hesselkjæp og et rødt Bomulds Lommetørklæde, hvorpaa Hertugen og Prinsen af Augustenborgs Billeder vare aftrykte med

Strikker om Halsen, bevægede sig henover Torvet, afsyngende Sangen: »Vi Sømænd gjør ej mange Ord.«

Reusch havde aldrig før set slig Menneskestimmel i G—, uden paa Markedsdagene, han vidste ikke, om han skulde skride ind eller holde sig tilbage. Foreløbig forekom det ham det Rigtigste at iagttage en afventende Stilling. »Schwere Titer,« sagde han blot henkastende til en tyk Bondeslagter, der holdt paa Torvet med sin Kjødvogn, »mejen Unruhligkeit om blandt Menskerne; kommer sch'gu inte Nochet ud af den ganske Ting.«

»Næ—i,« sagde Bondeslagteren og kløede sin Ryg mod Bagsmækken af Vognen.

Toget drejede ned ad den Gade, hvor Byfogdens Hus laa; Reusch fulgte det stadig med Øjnene, indtil hans Opmærksomhed blev henledet paa en ny Procession. I Spidsen for den gik Rebslager Setler med sin grønne Bulehat højt løftet paa Enden af en Stok, efter ham kom Jens Boesen, overstadig drukken i en forfærdelig fedtet sort Klædesdragt med Buxerne stoppede ned i Uldsokkerne, Mads Gris i en skaldet Lammeskindspels og høj sort Filthat paa det aldeles skaldede Hoved, samt Per Kat i prikket islandsk Nattrøje og et Par gamle lyseblaa forhenværende Soldaterbuxer og en flad lysblaa Hue med bred Puld, der ogsaa saa' ud til i sin Tid at have gjort Militærtjeneste. Setler sang med hæs Røst:

O Frihedsdage,
i grønne Vaar.
Nu skal vi smage
paa Glædens Taar.

medens Mads Gris af og til satte i med Stentorrøst og brølte:

»Torsk paa Torvet; 6 Skilling Pundet; Aal paa Torvet 8 Skilling!

Til dette Tog sluttede sig snart en Sværm Gadedrenge, der peb i Fingrene, hujede og raabte: »Hurræ for Setler! Han skal være Overkaptajn over alle Drukkendidrikker nere fra Fattighuset! Hurræ for Mads Gris, Hurræ for Jens Boesen, Hurræ for Natmanden!«

Reusch fandt, at lige over disse Proletarer maatte den exekutive Myndighed strax skride ind. I hurtig Marche krydsede han Torvet og anbragte med sin tykke Spanskrørstok et forsvarligt Slag langs Ryggen paa et Par Drenge. Drengesværmen spredtes, men brølte følgende Linier af den tapre Landsoldat, som de i den sidste Tid af og til brugte til at drille den ilde sete tyske Politibetjent med:

„Til Peer og til Povl,
han siger: Du bis faul,
og skjælder man ham ud paa Dansk, saa siger han:
Hols Maul.“

Reusch maatte lade Drengene fare og vendte sig mod Togets Anfører Rebslageren, men denne stillede sig en garde med sin Stok og parerede Politibetjentens første Anfald. Ved et listigt Angreb bag fra fik Mads Gris listet Stokken fra Reusch og tilraabte ham nu med tordnende Stemme:

»Nu lader den danske Mand sig ikke mere sla'

af tyske Politier og andre røde Engle; nu sla'er han selv.«

Reusch blev aldeles stupid af Forfærdelse. Han — Politibetjenten afvæbnet af et Fattighuslem! »Strachs over til Justitsrathen,« mumlede han, og under Hujen foer han over Torvet og ned ad Gaden, medens Vinden drilagtig spredte hans lange røde Frakkeskjøder til begge Sider.

Det første Tog var naaet ned til det ny Sygehus, der laa tæt uden for Byen, og paa hvilket Würtz arbejdede med sine tyske Svende. En stor Mursvend traadte frem af Skaren og sagde med Ro og ikke uden theatralsk Værdighed:

»Paa en saadan Tid skal danske Folk spise det danske Brød, hvorfor de tyske Svende ombedes at rømme paa en honnet og pæn Maade.«

Tyskerne saa' paa hverandre indbyrdes, derefter paa Taleren og hans Ledsagere og fandt sig foranledigede til uden videre at pakke deres Værktøj sammen.

»Saadan,« sagde de danske Svendes Anførere, »fra nu af staar I under vores sikre Lejde,« vendte sig derpaa om for at modtage Kammeraternes Bifald for vel udført Hværv. Et vældigt Hurra var hans Belønning. Men som Processionen vilde til at gjøre omkring og som Sejrherre drage ind i Byen, saa den Justitsraad Popp i sin karmoisinrøde Spidskjole, med Kaarde ved Siden og trekantet Hat paa Hovedet staa midt paa Gaden, der hvor Byens Brolægning begyndte, med en Mine som en romersk Imperator. Paa hans højre Side

stod hans ene Fuldmægtig med Politiskilt paa Brystet og søgte at sætte ganske den samme Mine op som sin Principal, til venstre for Justitsraaden stod Lunte-Niels med sit ræveagtige, andægtig-højtidelige Ansigt, som han altid satte op, naar han fungerede ved alvorlige eller sørgelige Lejligheder som Ligbegængelser eller Transport af fulde Folk o. desl.

Justitsraaden gjorde en Bevægelse med Hals og Hoved som en kalkunsk Hane, der skal til at klukke op i Vrede.

»I Kongens Navn — Stands,« raabte han ud mod Toget.

»I Nationens Navn frem,« raabte August Thorsen og sprang frem i første Geled, thi han saa, at den store Mursvend, der før havde været Ord- og Anfører, veg lidt tilbage, imponeret af den galaklædte Byfoged, han greb Kjæppen med Lommetørklædet paa og gjorde en Mine til Tropperne bagved, som han havde lært af Billederne af Napoleon paa Broen ved Arcole.

I dette alvorlige Øjeblik, da det gamle Autoritetsprincip og Folkesuveræniteten tørnede sammen ved Indkjørselen til G—, kom Reusch løbende i fuld Fart. Inden han kom til Byfogedkontoret for at faa sig en ny Stok og aflægge Rapport til Justitsraaden og den mod ham skete Overlast, havde Murmester Würz, der havde faaet Nys om, at Noget var i Gjære mod ham, været hos Byfogden, som nu med den Politistyrke, der var nærmest ved Haanden, havde begivet sig ud mod Oprørerne.

»Stur Spetakel po Torfet, Hr. Justitsrath,« raabte Reusch aandeløs.

»Hold Mund,« raabte Justitsraaden, der maatte begynde et Tilbagetog, thi Svendene satte sig ved Augusts Opraab i en fremrykkende Bevægelse. Men nu kom der et Angreb i Ryggen fra den Proletarhob, som vi sidst forlode paa Torvet, paa ny forstærket ved de Gadedrenge, som der havde spredt sig for Reusch's Indhug. Mads Gris, der var det haandfaste Medlem blandt disse Gentlemen, stillede sig mod Lunte-Niels, der havde gjort omkring og løftet Stokken:

»Sla'er Du Niels, bliver Du maset under Rendestensbrædtet,« raabte han.

»Leve Frihed, Lighed og Broderskab!« raabte Fattighuslemmerne —

». . . og Kjærligheden og Glæden,« tilføjede Rebslager Setler.

»Her er ikke Noget at gjøre, Hr. Justitsraad,« sagde Lunte-Niels . . . »væk med den Kjæp, Mads Gris, jeg sla'er jo ikke.«

Svendenes Skare havde imidlertid sluttet Kreds om Justitsraaden, Fuldmægtigen og Politibetjentene, af hvilke Reusch altid holdt sig tættest ved Justitsraadens Kjoleskjøder. Justitsraaden følte Forbitrelsens og Fortvivlelsens Mod blusse op i sig, han trak sin Kaarde, løftede den, men blev i samme Øjeblik greben om Livet bag fra med et Ryk, som bragte ham til at sætte sig haardt ned paa Stenbroen, i fuld Uniform — »Hurræ, hurræ!« jublede Gadedrengene.

August Thorsen samlede Kaarden op, svang den i Luften med et triumferende Blik til sine Ledsagere, da han mærker en Haand klappe ham paa Skulderen:

»Giv mig Sliren August,« sagde Murmester Kolbe, »og skynd Dig bag om Byen; hun venter.«

»Ja, men nu maa jeg følge mine Kammerater i Liv og Død.«

»Skab Dig ikke, Dreng, det Hele er jo Narrestreger. Skrup Dig.«

Med disse Ord tog han Kaarden fra August, rakte Justitsraaden den, idet han hjalp ham op og sagde til Skaren:

»I véd, at jeg er en dansk Mand.«

»Ja, ja! leve Murmester Kolbe, han har hørt til Positionen iblandt Borgerskabet,« raabte Setler, »han har et Hjerte, som banker for den Fattiges Trang.«

»Danske Mænd skal være besindige,« sagde Kolbe, Nu ledsager jeg Justitsraaden til Raadstuen, saa kan I forhandle med ham ved en Deputation.«

»Som Hr. Kolbe vil,« raabte En.

»Ja han forstaar s'gu Tingene,« raabte en Anden.

Kolbe tog den af Raseri, Bestyrtelse og Angst dirrende Byfoged under Armen, ledsagede ham gjennem Gaden op til Raadhuset, som Hans Tavsen i sin Tid gjorde ved Biskop Joachim Rønnov.

Trommer og Piber hørtes. Om Torvets Hjørner svingede nu Borgerkoret, som Justitsraaden strax havde beordret samlet, men det tog jo Tid at faa Bud til dets Medlemmer og faa disse til at uniformere og bevæbne

sig. Forrest gik Trommeslageren og Piberen, derpaa kom Chefen, Jordemodermand Mortensen med dragen Sabel, hvis blanke Messing- og Læderskede daskede om hans fede Laar, i lige Linie med ham, men henne paa Fortovet gik hans Hustru, skarpt holdende Øje med sin Mand, over hvis Person, der var udbredt en vis højtidelig Ængstelighed. Saa kom Koret i røde Spidskjoler og hvide Buxer, bevæbnet med gamle Flintlaasgeværer.

Ved Synet af den bevæbnede Magt fik Justitsraaden sit Mod igjen.

»Slip mig for Fanden,« sagde han til Kolbe.

»Jo, Hr. Justitsraad. Nu skulde Du kommandere Holdt,« raabte Kolbe til Jordemodermanden, idet han vexlede et Blik med hans Kone, der nikkede først til Kolbe, dernæst til sin Mand.

»Kompagni holdt!« kommanderede Mortensen.

»Jeg forlanger Borgerkorets Assistance for Politiet, mod hvilket der er udvist Vold,« sagde Justitsraaden.

Oprørsskaren stod nu lige over for Soldatesken.

»Nu rolig og koldblodig, min søde Dreng,« raabte Madam Mortensen inde fra Fortovet til sin Mand.

»Inte tale til mig, naar jeg er i Funktion, Stine,« sagde Mortensen med dæmpet alvorlig Røst, »hyt Dig nu, for nu bliver det galt.« Og med Tordenbrag lød nu Chefens ny Kommando: »Bag om! Opmarcher!

I tungt Trav satte Geledderne sig i Bevægelse, og snart omspændte Fronten hele Gadens Brede; Madam

Mortensen, som kjendte sin Mands Taktik paa sine Fingre, gjorde Evolutionen med paa sine smaa trippende Fødder, og, efter at den var fuldbragt, stod hun strunk og ret ved højre Fløjmands Side.

»Hurræ for Madam Mortensen!« brølte Gadedrengene, men hun langede den nærmest Staaende af dem en paa Øret, saa han trimlede om og rev et Par af sine Kammerater omkuld med sig.

Justitsraad Popp var faret hen ved Siden af Chefen.

»Befal Koret at fælde Bajonet og sprede Oprørsskaren,« sagde han.

Madam Mortensen og Kolbe gjorde hver fra sin Side en betegnende Gestus til Chefen. Mortensen slog op med Sabelen, vendte sig om mod Fronten og sagde:

»Soldater, skal vi fælde Bajonet mod voreLandsmænd?«

»Nej — nej — Satan brodere mig, om vi gjør!« lød det fra Geleddet.

»Stræk Gevær!« kommanderede Mortensen — og Geværerne klaskede mod Stenbroen.

Justitsraad Popp drog i Fortvivlelse den af Kolbe gjenerobrede Kaarde med den højre Haand, knyttede den venstre i Luften og vilde lige til at tiltale Soldatesken, men pludselig svigtede Kraften ham, han faldt plat ned paa Stenbroen; Justitsraaden var besvimet.

»To Mand og en Gefrejter til at bære Justitsraaden hjem,« kommanderede Mortensen og vinkede ad to Menige og en Underofficer.

Den sidste var en tysk Bager, som under de seneste Begivenheder havde søgt Popularitet ved en for-

ceret dansk Patriotisme. Han lod de to Menige løfte Justitsraaden op, tog sit Gevær op fra Stenbroen, henvendte sig til Rebslager Setler, der stod lige over for ham, og sagde:

»Sieh ein mal Bruder, jai er gut Dansch und gut Demokrat.« Derpaa spændte han Hanen paa Geværet og sagde: »Inte schide po mine Mitbürger unter nogen Umstände; jai har po mit Gewehr en Svedskesten statt en Flintsten sat.«

»Hurra for Bager Hoffmann!« lød det fra Folkeskaren.

Bageren skuldrede; hans to Mænd toge deres Geværer og bare Byfogden hjem til hans Bolig.

»Gid gamle Danmark og det gemene Folks Frihed evig maa blomstre og florere!« raabte Setler. »Brødre, det er den stolteste Dag i mit Liv.«

»Hurræ for den fordrukne Rebslager,« raabte Gadedrengene.

»Mads, Per og Jens,« sagde Setler til sine nærmeste Kommilitoner, »nu skal vi ned i forhenværende Postbud Anders Olsens Beværtning; jeg giver varm Puns.«

Endnu korrektere end Borgerkoret lød sin Chef, lød de tre Proletarer Setlers Kommando.

»Du er, æde mig, en Frihedsmand,« sagde Jens Boesen med Taarer i de udvæltende Øjne; »aa Setler, aldrig glemmer jeg vore svundne Ungdomsdage.«

»Jeg heller ikke, Jens,« sagde Setler med taarekvalt Stemme, »jeg maatte være en So, om jeg gjorde

det.« -- Dermed forsvandt Proletariatet fra Revolutionens Skueplads under Setlers Sang:

O søde Ungdomsdage
med megen Drik og Kjærlighed,
I kommer ej tilbage,
I sank i Dybet ned.
Men nu de glade Minder
skal vækkes hos os gamle Svin,
naar ud i Strømme rinder
varm Puns og Brændevin.

Justitsraaden blev bragt hjem under Gadedrengenes Hujen og Fløjten. Da hans Ledsagere havde lagt ham paa Sofaen i hans Kontor, kommanderede Bageren sine to Mænd omkring og forlod ham. Da Justitsraaden var kommen til sig selv, sagde han til sin Fuldmægtig, der havde benyttet Eskorten til at liste sig ud af Vrimlen med sin Principal!

»Petersen, hvad vil de Mennesker dog egenlig?«

»De vil have Würz's tydske Svende væk fra Arbejdet paa Sygehuset, Hr. Justitsraad.«

»Lad Würz og hans Svende rejse ad Helvede til,« sagde Justitsraaden med mat Stemme, »raab det ud ad Vinduet til dem.«

Fuldmægtig Petersen skreg ned ad Byfogedkontorets Vindu:

»Jeg skulde sige fra Justitsraaden, at fra nu af skal kun danske Mænd arbejde paa Sygehuset.«

Et forfærdeligt Hurra var Svaret paa denne Allokution, og kort efter spredte Skaren sig.

»Anna! — Anna!« raabte Justitsraaden, »giv mig et Glas Rødvin og Vand!«

— Men hvor var Anna?

Paa Kolbes energiske Ordre havde August Thorsen begivet sig til Justitsraadens Have, hvor han fandt sin Elskede. Han havde haft en ungdommelig tragisk Konflikt mellem sin Trang og Pligt til at bistaa Revolutionen til Enden og sin Kjærlighed, men saa megen sund Sands havde han, at Kolbes Ytring, at den hele Revolution var Narrestreger, havde slaaet ham i rette Tid. Den forsynlige Murmester havde sørget for, at en Dreng med en Enspændervogn holdt uden for Justitsraad Popps Have, hvis ene Side vendte ud til en Kjørevej.

»Du har jo givet mig Dit Æresord paa, at de ikke myrde Onkel,« sagde den unge Pige.

»Det kan Du være ganske rolig for,« svarede August. »Du véd jo desuden, at Kjærlighed er det Højeste i Verden, at for den maa alle Hensyn vige.«

»Ja det føler jeg!« sagde den unge Pige med et Suk.

Og Parret steg op paa Vognen, der foer hen ad Markvejen og ud paa Landevejen.

»Jeg skulde spørge, hvor vi skal kjøre hen,« spurgte den kjørende Knøs og vendte sig om mod August.

Ja — det havde Ingen tænkt paa.

»Kjør bare ned ad Landevejen,« sagde August, »saa skal jeg overveje Tingen.«

Den unge Dame saa urolig spørgende paa sin Elsker, der raabte til Knøsen:

Bare ud ad Landevejen!«

Det gik afsted i lynende Fart. Da August til venstre for Landevejen saa' en Landsbykirke, fik han en Idé.

»Kjør til venstre ad den Bivej til Rangleby Præstegaard,« sagde han til Kudsken, der svingede til venstre.

August Thorsens gamle Lærer, der tidligere havde været Kateket i G — og en god Ven af hans Fader, var for et Aars Tid siden bleven Sognepræst i Rangleby. Han var theologisk Kandidat med Non comtemnendus og havde i Masser af Aar siddet i det lille Kateketembede, betynget af Gjæld fra sine lystige Studenteraar og af den Grund lidt ugleset af Byens Honoratiores. Han var en poetisk Enthusiast, der altid indledede sine Prædikener med et sentimentalt-rørende Digt, skrev Sange ved Bryllupper og andre Højtideligheder i Byen og holdt meget af at læse Digte op i Borgerskolen i Stedet for at katekisere efter Balles Lærebog eller Luthers Katekismus. Han og den gamle Klokker Thorsen havde i Smug tømt mangen en Kognakstoddy og sunget:

Hvad er imod Studentens Kaar
Sankt Peders Hat?,

men da de begge paa en Maade vare Gejstlige, havde de drevet deres Konvivier i al Hemmelighed; og især var Pastor Gram nødt til at bevare sin Afstand lige over for Publikum. Nu havde han endelig faaet et lille Sognekald, men da han sad som Enkemand med ti Børn, var det smaat nok for ham. Ikke desto mindre drev han Gjæstfrihed i stor Stil, og hans ældste Søn, der var Student og August Thorsens tidligere Skolekammerat, holdt nu Pintseferie i Præstegaarden sammen med fem Studenter, som han havde taget med fra Kjøbenhavn.

Vognen drejede langs med Præstegaardshavens halvt udsprungne Hegn af Hasselbuske og ind i den firkantede Gaard, der var omgiven af straatækte faldefærdige Længer, men Stuehuset med de smaa Ruder, med vild Vin op ad Murene og Storkereden paa Taget saa hyggelig nok ud.

Ved Lyden af den indkjørende Vogn kom den lille tykke Præst med sin Fløjelskalot paa Hovedet og sin lange Pibe i Munden, omgiven af sine ti Børn og fem Gjæster ud paa den halvcirkelformige Møllesten, der tjente til Trappe foran Indgangen til Stuehuset.

»Nej, August — det var da rigtig kjærligt og elskeligt af Dig at besøge Din gamle Lærer,« raabte han, da han gjennem Brillerne havde gjenkjendt sin gamle Discipel, men da han saa den unge Dame, udbrød han:

»Hvad Sa— hvad Pokker . . det er jo Frøken

Krog, Justitsraad Popps Broderdatter . . . gratulerer lille Frøken . . . gratulerer min egen Dreng.«

»Jeg maa tale med Dem, Hr Pastor,« sagde August alvorlig.

Præsten tog det unge Par med sig ind i sit Arbejdsværelse, og medens lille Anna stod rød som et dryppende Blod, fortalte August ham Alt.

»Men det er jo herligt, det er jo den rene Poesi, og der er, Fan— der er saa Skam, ikke det mindste Ukristelige i Jeres Færd. Og hvad Oprøret angaar, saa maa jeg sige, at jeg har levet i fortrykte Kaar, og véd, at de Mægtige og Rige ikke bør regere udelukkende. Min egen Dreng, min yndige Pige,« — her omfavnede og kyssede han dem begge . . . »bliv I her ind til videre. . . . . Men Død og Pine, kan Du gifte Dig August?«

»Nej — men jeg haaber . . med Tiden.«

»Aa ja, naar man elsker trofast, saa kan man vente; det erfarede jeg og min i Herren salige Hustru,« — her græd Præsten . . »kom nu ind og faa et Glas Vin til Lykønskning; Vinhandleren i G— var saa kjærlig at forære mig fem Flasker Madera, da jeg tog fra Byen . . . lad os se . . Ungerne faa Ingenting, to voxne Børn, fem Studenter, vi tre . . . det er ti . . . det slaar lige til.«

Under Pokulering og Sang blev de unge Folks Fæstensøl drukket. Der blev efter forskjellige Forhandlinger med Præsten skrevet til Murmester Kolbe og Justitsraad Popp; den Første lovede efter to Aars

Forløb at optage August som Kompagnon; den Sidste svarede, at han efter de forefaldne Skandaler vilde trække sig tilbage fra Verden og tage sin Afsked, — hvad han ogsaa kort efter gjorde . . og at for ham kunde hans Niece gjøre, hvad hun vilde. August gik, trods sin Kjærestes Ængstelse med i Krigen, kom tilbage som Lieutenant, blev gift og blev Murmester, og den gamle Justitsraad, der nu levede som en affældig Pensionist, trøstede sig med Augusts Lieutenantstitel og Plads i Rangforordningen. »Jeg modstod Tidens onde Aand, saa længe jeg kunde,« sagde han tidt, »nu kan den for mig løbe saa gal, som den vil.« Murmester Kolbe vedblev at drive sine smaa Pudsenmagerier endnu i mange Aar.

En Enkestand.

Det var hen ad Eftermiddagen paa en af de sidste Dage i Oktober Maaned; en af disse rigtig solide Regnvejrsdage, paa hvilke man ser Solen paa den uærbødigste Maade skubbes til Side af Skyerne, der som et ensformigt skidengraat Fluidum fylde det synlige Rum, i hvilket kun af og til nogle blyfarvede enkelte Skymasser med forrevne Rande give en lille Smule Afvexling, naar de med dvask Gang slentre lavt hen over Himlen. Man fryser om Hænder og Fødder, naar man er inde; naar man gaar ud, hører og ser man kun Regnen, der driver ned ad alle Gjenstande og giver dem en fedtet, glansløs Blankhed; Alt siger Sjap, Sjap lige som Ens egne Skridt ad de opblødte Veje og Stier. Det er en fortvivlende, trøstesløs, poesiforladt Misstemning; Mennesket bliver gnavent og hyller sig dorsk-stædig ind i sin egen Gnavenhed ligesom Naturen; det Umedgjørlige og Urimelige kommer op i En.

Paa en saadan Dag kjørte en lukket Wienervogn gjennem Skovene, der for største Delen omgive Landevejen mellem Herregaarden Skovbygaard og Kjøbstaden G. Hjulene sprøjtede Vandet i Vejret fra de dybe Vejspor,

og de vaade Grusklumper klirrede mod Hjulkarmene; Regndraaberne, der sloge mod Ruderne med matte Dask, glede i irriterende søvnig Fart ned ad dem og skar blanke Striber i deres duggede Flade. Lige saa ensformig som Regndryppet paa Vognens Læderruf og Ruder, som Hjulenes Pjask i Vejæltet lød bag ud for Vognen en Hests tunge Luntetrav. Af Rytteren kunde man ikke se synderlig; han havde slaaet sin Regnkappes Hætte op over Hovedet; under den stak kun et meget kraftigt rødbrunt Skjæg, drivvaadt og forpjusket, frem; hans store Ridestøvler gik højt op over Knæerne: kun kunde man ganske i Almindelighed faa det Indtryk, at han var høj og stærkt bygget og en meget sikker Rytter, der sad, som han var støbt til Sadlen. Over hans Sporer, Støvlefødder og Stigbøjler havde Stænket fra Vejen lagt en tyk, lidet flatterende Dynddejg.

Inde i den lukkede Vogn sad paa Forlændssædet en Dame og en Tjenestepige, den sidste lidt over de Tredive og bondeklædt; hun saa tvær, praktisk, sat og sikker ud, paa Baglændssædet var der en Opstabling af Pakker, Vadsække og Rejsetøj. Damen var sørgeklædt og kunde vel være en tre og tyve Aar. Hendes Ansigt udmærkede sig ikke ved regelmæssige Skjønhedslinier; Næsen kunde en ildesindet Kritiker med en vis Ret kalde stumpet, Munden var for svær, om end smuk og kraftig tegnet, men hendes friske og sunde Hudfarve, hvori det Røde og Hvide fortonede sig paa den mest harmoniske Maade og hvor fine og

tætte Dun udbredes en fløjelsagtig Blødhed over Konturerne, og det blonde, stærke Haar, der krøllede sig yppig om de buede Tindinger vilde snart tiltrække sig et for kvindelig Ynde sympathetisk Blik. I de store, temmelig lyseblaa Øjne, der dækkedes af kraftig hvælvede Laag, laa der nærmest et indolent, distræt Udtryk, der syntes at tyde paa, at hendes Tanker eller Lidenskaber aldrig havde koncentreret sig, men der var Plads baade i Øjnene og i hele Fysiognomiet til et vexlende Udtryk og et lidenskabeligt Muskelspil. Som hun sad der, med det baade ranke og fyldige Legeme let lænet tilbage, medens den ikke lille, men vel dannede Haand, i hvis sorte Handske de smalle Negle aftrykte deres mandelagtige Form, spillede paa Karmen af Vogndøren, idet hun stirrede ud i det graa Regnvejr, uden at Blikket samlede sig paa nogen enkelt Gjenstand, saa det ud, som hendes Sjæl svømmede i et Kaos af allehaande Tankeembryoner, usikre og udglidende som Skovens Træer i den tunge tætte Luft . . Der er to stive Mil fra Skovbygaard til S —, Regnen plasker ufortrødent, Vognhjulene plaske evindelig i de opblødte Spor, Rytterens Hests Hovslag plaskede bestandig bag ude, Kjørselen er umaadelig kjedelig; vi kunne jo bruge Tiden til at fortælle lidt om denne Dame, om hvis korte Liv der hidtil ikke er meget at sige.

Den gamle Skovrider Staal paa Skovbygaards Gods, der var død et halvt Aar, før vor Fortælling begynder, var bleven en af Exekutorerne i Landinspektør Galls Dødsbo. Landinspektøren, en noget svagelig, melan-

kolsk og indesluttet Mand, havde i en Aarrække ført et aldeles isoleret Liv som Enkemand med sin eneste Datter paa sin lille Ejendom, der laa ved Grænsen af Skovriderens Distrikt. De førte ingen Omgang med Egnens Folk, med Godsets Herskab eller mange Bestillingsmænd, men i Forretningssager havde Skovrider Staal og Landinspektør Gall ikke haft saa lidt at gjøre sammen og lært at kjende hinandens ubrødelige Retskaffenhed og praktiske Dygtighed. Skovrideren, der var jovial og med et betydeligt Anstrøg af Letsindighed, havde i sin Tid gjerne villet kapre Gall til de lystige L'hombreselskaber, hvormed han oplivede sin Pebersvendetilværelse, men Landinspektøren var utilgængelig. Derfor betragtede Skovrideren ham i Begyndelsen som en Stivstikker, men da forskjellige Arbejder, som den nyere Skovkultur medførte, laa over hans Rækkeevne — han var af de gamle ustuderede Forstmænd, der fra først af kun vare Skytter — og han hos Gall fandt kyndig og uegennyttig Hjælp og Vejledning, uddannede der sig et vist Venskabsforhold imellem dem, der dog aldrig fik nogen intim eller gemytlig Karakter. Det var derfor ikke saa forunderligt, at Staal efter Galls Testamente blev Exekutor i Boet, da Landinspektøren bukkede under for en lang, snigende Brystsygdom, kun efterladende den en og tyve aarige Datter i smaa Kaar. Den gamle Skovrider havde hidtil neppe vexlet et Ord med hende, thi han, saa lidt som Andre, der havde noget med afdøde Gall at gjøre, var kommen uden for hans Arbejdsværelse og havde kun

set den unge Pige, naar hun bragte Forfriskninger der ind til Gjæsterne.

Nu tog han der over en Uges Tid efter Begravelsen for at aflægge hende en Visit. Han traf hende i den gammeldags tarvelige Dagligstue med det perlemalede, listede Bjælkeloft, det graa Tapet med røde Blomsterbuketter i, med den polerede Birketræs Sofa og Stolene, hvis Sæder vare saa haarde, som de vare stoppede med Mursten, den store Pladekakkelovn, der havde Messingbælte om Maven — kort sagt udstyret paa den Maade, som en Bolig for en »Familie uden for Bondestanden« i Almindelighed var det paa Landet for en tredive Aar siden. Naar Vinden stod paa Stuens Bindingsværks Udvæg, var det kun muligt at faa den halve Del af Stuen opvarmet; den unge Pige havde derfor rykket sit Sybord tæt hen til Kakkelovnen, hvis Flamme kastede sit røde Skjær om hendes Hoved i den tætte graa Vinterdags halve Dæmring. Skovrideren var en gammel Herre paa vel tresindstyve Aar; han havde i sin Ungdom ikke været nogen Foragter af det smukke Kjøn, men mange Aars velhavende Ungkarleliv med rigelige Indkomster og stadig Adgang til de rige og storartede Diner'er hos Baronen havde efterhaanden givet ham mere Sans for gastronomiske Nydelser end for Erotik; dog, da han saa det smukke ungdomsfriske Ansigt med det bedrøvede, tankefulde Udtryk, hvis prægtige Teint, purpurrøde Læber med de perleklare Tænder bag ved, ejendommelig fremhævedes ved den særegne Lysvirkning,

maatte han sige ved sig selv: »Hun ser sgu godt ud.« Skovrideren var en godmodig og blød Mand, der virkelig i sit Hjerte følte Deltagelse med den unge Piges forladte Stilling, men den rørende Stil havde aldrig ligget for ham. Han syntes dog, at han skulde begynde Samtalen med en Allusion til hendes Sorg og stammede forlegen:

»Ja det var sørgeligt — det var en meget stor Sorg.«

Hendes Øjenbryn trak sig let og hurtig sammen og hun saa ned paa sit Sytøj. Der blev en lang Pavse.

»Ja, det var et stort Tab,« begyndte Skovrideren igjen. »Har De tænkt noget paa Fremtiden, Frøken Cecilie?« tilføjede han halvt sagte.

Hun saa sky og opskræmmet ud ved disse Ord; hun havde egenlig ikke tænkt noget Bestemt, men bestandig følt sig kuet under en dump, uklar Ængstelse.

»Nej,« svarede hun og gav sig til at græde.

Skovrideren følte som et Choc; det var længe siden, at han havde set det Syn, og i Kraft af en sympathetisk-smittende Indflydelse mærkede han Taarerne rinde ned af sine triveligc Kinder. Blød og letsindig, som han var, tog han gjerne en dristig Beslutning, naar han paa en eller anden Maade, følte sig overrumplet, og han skyndte sig da gjerne med at gjøre et uigjenkaldeligt Skridt til dens Udførelse, maaske af en hemmelig Frygt for, at det aldrig vilde blive til

Noget, dersom han fik Tid til at lade den balancere paa sin Reflexions evig vippende Vægtskaal.

»Frøken Cecilie,« sagde han; »jeg er en gammel Karl, og De vil maaske kalde mig en Tosse; men siden det nu ser lidt sort ud for Dem, og dette herre med den Fremtid ikke vil klare sig, — kunde De saa ikke bekvemme Dem til at gifte Dem med en gammel Pebersvend, som, det forsikrer jeg Dem for, altid skal være god imod Dem, og som — ja jeg tør vel nok ytre mig saadan uden videre — jo har rigeligt til at bide og brænde.«

Hun saa op paa ham med en stille, mat Forundring. Billedet af den vinløvbevoxede Skovriderbolig, der laa halvt herskabelig i en af Skovens store Lyspletter, Erindringen om Fortællingen om det muntre Liv, der førtes, Følelsen af, at hun om føje Tid skulde kastes ud i en Fremtid, der stillede sig for hende som en uvejbar Ørk, løb rundt i hendes Hoved, og da hun saa Skovriderens ærlige, bundskikkelige Ansigt bøje sig frem mod hende, idet han lænede Albuerne paa Sybordet, gav hun, uden at hun selv ret vidste deraf, et Nik. Skovrideren tog hende i Haanden, trykkede den kraftig og gik ud af Stuen. Paa den korte Kjøretur hjem, blæste han de Betænkeligheder, der truede med at dukke op i hans Tankes Synskreds, bort med de vældige Røgskyer af sin korte Kjørepibe. Kort at fortælle — Frøken Cecilie rykkede hen ad Foraaret ind som Frue i Skovriderens smukke og rummelige Bolig.

Hun havde altid følt en stærk Trang til Lykke.

Naar hun om Sommeren havde set Vogne fra Omegnens Gaarde rulle forbi og hørt de unge Mænds og Kvinders Latter runge langs Skovvejen, eller om Vinteren havde set Kanerne med de pilende Heste, de bølgende Svejf, de dirrende Sølvklokker, der klang skarpt ud i det høje Frostvejr, følte hun sit Hjerte banke af Længsel bort fra den lave Stue, hvor Stilheden kun afbrødes ved Faderens regelmæssige Spanken op og ned ad Gulvet, der lød ind fra hans Arbejdsværelse. Sin Moder havde hun mistet ved sin Fødsel; hun kjendte hende kun gjennem det gamle Pastelbillede, der hang over Skrivebordet i Faderens Værelse med det smægtende Øje og de yppige Former; saa langt hun kunde mindes, havde Faderen været sygelig og saa tungsindig, at han undertiden havde spærret sig inde Uger igjennem og ladet sig bringe Alt paa sit Værelse; han sagde, at han befandt sig bedst, naar han færdedes i fri Luft og havde strængt Arbejde. Paa sin Vis havde han sørget for hendes Uddannelse: da hun i sit femtende Aar havde ophørt med at faa Undervisning af Gouvernanten, som han trods sine indskrænkede Kaar havde holdt til hende, forlangte han, at hun skulde læse Digterværkerne fra vor nyere Literatur og aabnede sin Bogsamling for hende; hun havde slugt dem med et ungt Gemyts Graadighed og tilegnet sig dem med en løs Livlighed; det, hun dvælede ved med mest indre Sympathi, var Chr. Winthers Digte med den lokkende og bevægede Rhythmus og den glødende Higen efter jordisk Lyksalighed, men hun forstod

dem ikke tilbunds, hun vidste ikke, hvad der egenlig var Maalet for deres længselsfulde Higen; overhovedet var det en Ejendommelighed ved hende, at Alt, hvad hun optog, fik taagede og udflydende Omrids i hendes Opfattelse.

Af dunkel Trang til Nydelse: om man vil, til Livspoesi, gjorde hun det prosaiske Skridt at tage den gamle Skovrider, hvad der af Egnens unge Folk betragtedes med den for dem saa naturlige Uvillie mod et Giftermaal mellem en gammel Mand og en ung Pige, medens de satte og forstandige ældre Landboere fandt, at det var smukt af den gamle Staal at forsørge den fattige og i Verden ene staaende Frøken Gall; navnlig fik det nygifte Par Præstefamilierne paa sit Parti; en Præstefrue forsikrede endog højt og eftertrykkelig i flere Selskaber, at Staal havde handlet som en sand kristelig Mand.

Forøvrig viste den gamle Skovrider Takt i sin Optræden og sit Væsen som Ægtemand; der var intet Spor af det Satyragtige, som ofte kommer over ældre Mænd under en saadan Situation; hans Færd mod hans unge Kone var altid en vis faderlig Mildhed; heller ikke følte hans lette Natur nogen Evne eller Trang til at naa til dybere Forstaaelse eller Sympathi med hende. Hun var ung og skulde mores, mente han; selv holdt han meget af Selskabelighed, og nu blev der et evindeligt Ryk ind i hans Hus, og Ægteparret blev indbudt til det ene Middags- og Aftenselskab efter det andet; man syntes godt om den unge Frues stille og milde Væsen, selv hos Baronens paa Gaarden fandt man, »at det var en pæn lille Kone, som aldrig

overtraadte Grændserne for sin Stilling.« Kun nogle unge Herrer, der begyndte at gjøre Kur til hende, ytrede, at hun var noget dvask af sig, »men godt saa hun sg'u ud.« Med Jalousi plagede Skovrideren hende aldrig; naar de vare ude, saa han ikke synderlig til hende, da han efter Maaltiderne altid var i Rygeværelset eller ved Spillebordet, og hjemme gjorde hans jævne Humør og Færdighed i at tage Tingene, som de vare, ham meget let at omgaas. Til Læsning blev der nu aldrig Tid; Bøgerne, som hun havde taget med hjemmefra, fik Lov til at hvile i det Nøddetræs Bogskab; den ydre Opfordring, som Faderen havde rettet til hende i saa Henseende, havde hun ikke mere, thi Skovrideren aabnede aldrig en Bog, undtagen naar han efter Middag læste sig i Søvn ved Hjælp af en eller anden gammel Aargang af et Landbrugstidsskrift.

En Dag havde der været et Middagsselskab hos Skovriderens. Det var gjort i Anledning af en ny Kapellan, som Sognets Præst havde faaet; han skulde nu bedes paa Omgang til alle pæne Familier paa Egnen. Man sad ved Kaffen i Dagligstuen, hvor der efter god gammel borgerlig Skik paa Landet var fuldstændig Rygefrihed, en Skik, som den unge Frue vel havde gjort et svagt Attentat paa at faa afskaffet, men som var prellet af mod Skovriderens passive Sejghed i deslige Smaating. Samtalen havde, paa Grund af flere Præsters Tilstedeværelse, taget en theologisk Retning. Den unge Kapellan var meget orthodox og forfægtede

ivrig Helvedstraffenes Evighed. Den gamle Sognepræst, hans Principal, rystede paa Hovedet.

»Nej, det kan jeg ikke rime med Guds Godhed,« sagde han, idet han strøg Asken af sin Cigar, »at han skulde lade nogle af sine Skabninger blive fordømte til evig Pinsel.«

En anden Sognepræst, der var Licentiatus theologiæ, sagde let henkastende:

»Ja, det Spørgsmaal om ἀποκατάστασις τῶν πάντων, er et særdeles vanskeligt dialektisk Problem og . . .«

»Jeg benægter absolut den Lære,« raabte Kapellanen og skyllede en vældig Slurk Kaffe ned i sin store Mund, »der staar jo skrevet med klare, tydelige, uomtvistelige Ord, at deres Orm ikke dør, og at deres Ild aldrig skal udslukkes. Tro De mig, Hr. Pastor, de Mennesker, der ikke have troet i dette Liv, ville i det andet blive evig straffede og det skrækkelig, forfærdelig.«

En Pavse opstod. Da lød henne fra Vinduet halvhøjt med en vis langsom Betænkelighed og i dyb Bastone:

»Hm, hvad Fanden vil de egenlig gjøre En?«

Virkningen var uimodstaaelig; Stuen rungede af en skraldende Latter; selv den gamle Sognepræst og et Par gemytlige Kolleger stemte i med. Den unge Frue, som havde kjedet sig ved den for hende uvante Diskussion, lo, saa Taarerne randt hende ned ad Kinderne. Men den, der havde sagt Repliken, halvt for sig selv efter at have fulgt Samtalens Gang, blev

ganske undselig; først da han mødte Fru Staals ellers alvorlige Ansigt aldeles opløst i Latter, lo han selv med, saa han overdøvede alle de Andre. Kun Licentiaten saa betænkelig og Kapellanen fornærmet ud.

Den, der mod sin Villie var kommen til at repræsentere den rationalistiske Protest, var Gustav Povlsen, Avlsforvalteren paa Herregaarden, en stor og kjøn fem og tyveaarig Mand, der i det Par Aar, han havde været i sin Tjeneste, havde vundet Ry for særdeles Dygtighed som Landmand, Jæger, Rytter, kort som Mester i alskens Sport. Mangt et ungt Pigehjerte i Forpagter- Præste- og borgerlige Proprietærfamilier havde banket for ham, hvad enten hans stærke og smidige Skikkelse fløj gjennem en Balsal, eller han tumlede sin Hest paa Vejene som Alexander sin Bukefalos. Hans noget butte Væsen og halv militæragtige kommanderende Tone, som Folk i hans Stilling, der daglig give Ordrer til det talrige Tyende, som hører til en Herregaardsavling, let tilegne sig, udøvede ogsaa en imponerende Virkning, men selv syntes han skudfast mod erotiske Projektiler; Dandsen syntes for ham kun at være en Motion, og i Konversationen med unge Damer vedligeholdt han sin tørre, overlegne Tone. Da han første Gang traf Cecilie Staal i et Selskab, blev hun imidlertid strax Gjenstanden for hans Opmærksomhed; han anstrængte sig øjensynlig mere og mere for at gjøre sig behagelig for hende, hver Gang de traf sammen, men nu viste det sig, at naar han vilde aflægge sin brydske Maner, saa havde han ingen anden Form til

sin Raadighed; naar han gjorde en Anstrængelse for at være snaksom og livlig, slog det Sludder for ham; saa blev han flov, sur og arrig paa sig selv. I Følelsen af sin Uduelighed til at behage hende, trak han sig tilbage fra hende og tog kun adspredt Del i Selskabets Færd; hans største Fornøjelse var at kunne betragte hende fra en ubemærket Krog, og da kunde hans store, ellers saa rolige brune Øje antage et Udtryk næsten som et bedende Barns. Cecilie lod, som hun ikke mærkede Noget, men hemmelig gav hun nøje Agt paa hans Adfærd, følte sig smigret derved, alt imens hun gav sig Mine af aldeles at overse ham og slog ind i en raillerende Tone, naar han gjorde Tilløb til at sige Noget til hende. Naar han efter en saadan Aften red hjem, var han i et afskyeligt Humør; han svippede da med sin Ridepidsk i Luften og brummede: »Jeg bærer mig ad som en Skoledreng — hm — Fanden skulde gjøre Stads ad den Snedronning — nej for Fremtiden skal hun — (og saa en Ed) — faa Lov til at være i Ro for mig; jeg skal vise, at jeg har Karakter« og andet deslige; men næste Gang, de traf sammen, gjentog den gamle Historie sig.

Men siden den Aften, vi have omtalt, da han uforvarende kom til at vække Munterhed, forandrede Forholdet sig. Det kom ganske af sig selv. Da han næste Gang aflagde Besøg i Skovriderboligen, traf han Fruen alene. Da hun saa ham, brast hun ud i Latter, og han lo med. Hun gjentog hans Ord: »Hm, hvad Fanden vil de egenlig gjøre En?« idet hun paa en

pudserlig Maade efterlignede hans dybe Stemme. Saa lo de igjen af fuld Hals. Povlsen blev oprømt og fortalte med tørt Lune adskillige Præste- og Bondehistorier. Da den gamle Skovrider kom hjem, hørte han sin Dagligstue gjenlyde af Latter.

»Det kan jeg lide, Børnlille,« udbrød han. »Hør jeg har tænkt paa, lille Cecilie, har Du ikke Lyst til at lære at ride? De er jo en hel Kunstberider, Forvalter; kunde De ikke lære min Kone noget af Deres Kunst.«

»Jo med Fornøjelse,« udbrød Forvalteren af sit fulde Hjerte.

Planen blev strax sat i Værk. Den unge Frue var lærenem i Ridekunsten; hun var behændig og stærk og tog sig prægtig ud til Hest. Saa snart hun lærte at faa Magt over Hesten, blev hun tidt kaad og forvoven og lod den sætte i vildt Galop. En Sommeraften i Skumringen vare de efter at have sat i strakt Karrière hen ad en Landevej, komne dybt ind i Skoven, hvor de sagtnede Hestenes Gang. Fru Cecilies Kinder blussede, hendes fyldige Bryst svulmede i vældige Bølger under den sorte Klædes Amazondragt; hun tog sin Handske af og holdt den smukke Haand i Vejret for at lade den afkjøles i Aftenluften, medens hun drømmende saa lige ud for sig. Povlsen bøjede sig fremad mod sin Hests Hals, og hans Øje hvilte helt betaget paa hendes Skikkelse. Pludselig gjorde Skyggen af en stærkt fremludende Granstamme hendes Hest sky; den kastede sig over mod hans, med Lynets Fart greb han hende

om Livet, som hun var ved at blive kastet af Hesten, ved et Held fik hun strax Foden ud af Stigbøjlen, og hendes Hest foer afsted ad Vejen hjem. Han holdt hende tæt omslynget foran sig; Begge vare i stærk Exaltation, deres Øjne funklede mod hinanden, uvilkaarlig, magnetisk bøjede de Hovederne sammen, allerede berørte deres Læber næsten hinanden, da Povlsen pludselig kastede sit Hoved tilbage og sagde barsk:

»Ingen Æselstreger mod den gamle Skovrider!« Hun blev bleg som et Lig, og hele hendes Legeme sitrede som i Feber, derefter brast hun ud i en heftig Krampegraad. Povlsen saa nu rolig og sikker ud, han lod hendes Graad stille af, hvorpaa han sagde:

»Man skal have et rent Horn at tude i, som han sagde, den gamle Trompeter, da jeg stod ved Husarerne Saa lille Frue, sæt Dem nu tilrette i Sadlen, saa trækker jeg Hesten hjem ved Tøjlen. Deres har sikkert nok fundet hjem; jeg kjender den ud og ind.«

Den gamle Staals Angst over den hjemvendte ledige Hest blev snart beroliget. Men Povlsen erklærede paa det Bestemteste, at han ikke mere vilde paatage sig at ride med hans Kone. Fra nu af blev det til Iskulde imellem dem; naar de kom sammen, vexlede de ikke et Ord. Povlsens Væsen blev mørkt vg barsk, og han gik aldeles op i sine Forretninger; Cecilie fløj fra Selskab til Selskab, hvor hun dandsede, lo og spøgte langt livligere end før, men i Hjemmet var hun ømmere og mere meddelsom over for sin gamle Ægteherre, der var glad ved det som et Barn. Men hans Kræfter

kunde ikke mere udholde det lystige Liv og især de rigelige Middagsgilder; han begyndte at skrante lidt, og efterat have befundet sig jævnt ilde Vinteren over, døde han brat af Apoplexi om Foraaret, i sit Ægteskabs andet Aar.

Ligesom ved Faderens Død blev Cecilie bedrøvet ved Slaget, og hensank i en apathisk Rugen over sig selv. Naar den Tanke tiltvang sig flygtigt Gehør hos hende, at Fremtiden krævede en Beslutning af hende om, hvor og hvorledes hun skulde tilbringe sit Liv — thi Skovriderboligen maatte hun forlade til Efteraarsflyttetid — saa blev hun vred paa samme Tanke, som paa en ubelejlig Gjæst. Herskabet begunstigede hende paa alle Maader med den hos Adelige sædvanlige Forekommenhed mod deres Godsfunktionærer; uagtet Staal efterlod hende en pæn lille Formue, fik hun Indtægten af Embedet og Jordlodden, altsaa hele Høsten, samt Fribolig, fra Marts til Oktober. Men hun lod Alt gaa, som det kunde, viste enhver Forespørgsel tilbage, og Tjenestefolkene skaltede og valtede, som det lystede dem. Staals gamle Avlskarl Hans Peter ærgrede sig hver Dag over den Maade, hvorpaa det gik til; tilsidst vidste han intet andet Raad end at henvende sig til Povlsen.

»Det gaar splintrende galt ovre til vort, Hr. Forvalter; den Husmand, der skal pløje paa vor Lod, er meget flittig ved Brændevinsflasken, og Tøsene hjemme slæber baade Flæsk og Æg ud af Huset til Kjæresterne, og Fruen tænker kun paa den Gamle. Det var ogsaa en farlig skikkelig Mand at tjene, men han kommer jo

ikke tilbage, fordi hun sidder og sørger over ham. Kunde Forvalteren ikke komme over imellemstunder og sætte lidt Drift i Tingene?«

Povlsen betænkte sig lidt, og sagde derpaa resolut: »Jo vel, Hans Peter, det skal jeg.«

En Morgen, da Fruen var ved at drikke The, hørte hun Povlsens velbekjendte Basstemme uddele Kommando til højre og venstre, og Ordene vare ikke i den blideste Tone. Husmanden var kommen for sent og skulkede slukøret afsted ud til Lodden; han vidste fra Herregaarden, at Forvalteren ikke var at spøge med. Pigen, der skulde malke, men var kommen for sent op, fik ogsaa sin Overhaling. Fru Cecilie gik ikke til Vinduet; hun trak sig saa langt tilbage i Stuen som mulig og var saa bange, som om det var hende selv, der fik Skjænd. Og da hun hørte en Banken paa Døren, bankede Hjertet op i Halsen paa hende. Povlsen aabnede Døren rask og sagde:

»Fruen maa undskylde; men det Smøleri, der drives, kan jeg ikke taale at se paa. De maa tillade mig at tage en Haand i Hanke med. Om Fruen end ikke selv bryder sig om det, kan vi dog ikke være bekjendt at ligge i et saadant Griseri, naar den nye . . . naar Eftermanden kommer.«

Cecilie saa ned mod Jorden og hviskede frygtsomt: »Tak, Tak . . . jeg kan ikke . . . jeg —« og saa græd hun.

Povlsen trak paa Skuldrene. »Man skal kunne,« mumlede han. »De har sagtens et langt Liv for Dem.

Det er Deres Pligt, at sørge for, at Deres brave, gamle Mand . . .« men her standsede han, da Cecilie pludselig løftede sit Hoved og betragtede ham spørgende og ængstelig.

Povlsen kunde ikke faa Façon paa det, han vilde sige; han slog derfor ind paa noget Andet, og næsten i samme Tone, som han plejede at uddele Ordrer, sagde han:

»Men De skylder baade ham og Dem selv at tage Dem af Deres Hus.« Dermed gjorde han kort omkring og gik ud af Stuen.

Da han var ude, skød en Bevægelse af Vrede op i Fruen. »Han tror nok, at han taler til sine Karle . . . give mig Ordrer i mit eget Hus . . . nej . . . jeg skal vise ham, at jeg ikke vil tage mig af nogen Ting . . . jeg vil ikke røre mig til Noget . . . jeg vil . . .« og i Hidsighed fejede hun noget Sytøj ned af Bordet, saa det faldt paa Gulvet, og gav sig til at spadsere op og ned i Stuen. Men da hendes Øje faldt ud i Gaarden, og hun saa Povlsen komme ud fra et af Udhusene, hvor han sagtens ogsaa havde foretaget en Inspektion, følte hun en skamfuld Angst. »Om han saa mig te mig som et uartigt Barn?« tænkte hun og lagde Sytøjet op paa sin Plads.

Hun tog sig virkelig mere af sit Hus, end hun nogensinde havde gjort. Om Aftenen kunde hun være træt, men saa kom Bøgerne ud af Bogskabet; hun fornyede Bekjendtskabet med gamle Yndlingsdigte og gjorde nye Opdagelser; Paludan Müllers melankolsk-pompøse

Lyrik tiltalte hende især; hun greb sig i at læse »Grev Oginskys Død« og »Dandsemusik« med høj Stemme.

Povlsen aflagde hver Dag Besøg i Skovridergaarden, men han gik ikke ind til Fruen. Hun blev bange, naar hun hørte hans Hests Trav paa Stenbroen og saa ham svinge sig ud af Stigbøjlen og kaste Tøjlen til Hans Peter, hvorpaa han foretog sin Runde; og dog længtes hun den næste Dag efter hans Komme. Det var hende en Slags Trøst at mærke en kraftig Haands Tag i sine Sager. Da den nye Skovrider var kommen og hilste paa sin Formands Enke, fortalte denne hende i Samtalens Løb, at alt Regnskabsvæsen og Bogføring var fuldstændig à jour . . . »det er en mageløs dygtig Mand, den Forvalter Povlsen. Vi have konfereret sammen i to Dage; Arbejdet i Skovene har Intet lidt under Vakancen; han har haft sin Finger med over alt. Fruen har nok ogsaa overdraget ham at sælge den indhøstede Sæd til Kjøbmand B. i S. Han bad mig levere Dem Pengene; er De saa god at kvittere?« og den nye Skovrider udfoldede en anselig Mængde Sedler af sin Tegnebog . . . »det er en brillant Handel for D e m.«

Cecilie blev rød; hun havde ikke vexlet et Ord med Povlsen om denne Sag. Skovrideren vedblev at holde Lovtaler over Povlsen; kun havde han været noget stram med Hensyn til Prisen for Skovridergaardens Besætning, Avlsredskaber, Kontorinventarium osv., men han stod jo paa Fruens Bedste . . . og nu kom en ny Bunke Sedler op af Tegnebogen.

Fra den Dag af viste Povlsen sig ikke. Hvorledes skulde hun faa takket ham? Og selv om hun fik ham i Tale, følte hun, at Takken vilde blive siddende hende i Halsen. Da hun faa Dage, før hun skulde flytte til S., hvor hun havde lejet sig en Lejlighed, gjorde Afskedsvisit hos Baronens, haabede hun og frygtede tillige for at træffe Povlsen paa Herregaardens Territorium, men det skete ikke. Hun talte med Skovrideren om Vogne til sit Bohaves Befordring. »Forvalteren har sørget for det Hele,« sagde han, og det bekræftedes af Hans Peter med det Tillæg, »det er en Mand, der er akkurat i alle Dele, om ogsaa han kan være noget fus, naar det ikke gaar akavet nok.« Og paa den bestemte Dag mødte ganske rigtig tre store Arbejdsvogne og lidt efter kom Povlsen ridende ind i Gaarden. Denne Gang gik han rask ind i Stuen, gav med en fri og naturlig Venlighed Cecilie Haanden og sagde: »Ja nu maa vi rydde ud, lille Frue.«

Hun holdt hans Haand fast, og med en bævende Stemme sagde hun: »Tak — hvordan skal jeg . . .?«

»De skal bare pakke de fine Sager ind, det Grove skal vi Mandfolk besørge. Undskyld Frue . . .« og dermed trak han sin Frakke af og slæbte omkap med Karlene med Indpakning og Udbæring paa Vognene. Da Alt var færdigt, og han stod sveddryppende og forpustet, sagde han:

»Jeg rider med til Byen og ser til ved Opstillingen.«

»Povlsen — kjære Ven — hvordan skal jeg takke Dem?«

Han saa hende mildt og trofast ind i Øjet, og medens han med sin venstre Haand sagte klappede hendes hvide bløde Haand, som han holdt i sin haarde og brune højre, sagde han næsten ydmyg bedende:

»Ved at give mig Lov til at følge Dem paa Vej, naar De imorgen selv kjører til Byen.« Dermed rev han sin Haand løs med et lille Ryk, gik ud, og snart hørte man de tunge Vognes Rullen og hans Hests Hovslag ud igjennem Gaarden.

Wienervognen var nu kommen ud af Skoven; den havde kun en halv Mil tilbage, inden den naaede sit Bestemmelsessted. Povlsen red hen udfor Vinduet, han havde kastet sin Regnkappes Hætte tilbage, hans store rødbrune Skjæg saa ud som en Hund, der havde været ude at svømme, Cecilie slog Ruden ned, rev sin Handske af og rakte ham sin Haand, lænende sig ud af Vinduet; han blev ved at ride et Stykke og holde hende i Haanden, medens han let bøjede sig hen mod hende. Deres Øjne hvilte i hinanden i et langt og varmt Møde; hendes Rejsetørklæde var gledet hende af Hovedet, Regndraaberne piskede hende i Ansigtet og fæstede sig som Perler i det krøllede Haar. »Vi ses snart,« hviskede hun.

»Gaar det an?« spurgte han med lille Smil.

»Det skal gaa an,« sagde hun med et af Trods straalende Blik.

»Farvel, Frue!« sagde Povlsen, svingede med sin Hue og lod Hesten gjøre en halv Vending. Hun vedblev at læne sig ud af Vognvinduet og se fast paa ham. Hans Ansigt saa ud som en Sol midt i Regnvejret, og idet han let berørte Hesten med sin Spore, lod han den gjøre en stolt Kapriol, men han sad som faststøbt til den. Derpaa igjen en rask Vending, og afsted foer han i Galop, indtil Skoven skjulte ham og slugte Lyden af Hovslagene.

Fru Cecilie Staals Bosættelse i S. faldt sammen med en epokegjørende Begivenhed i denne Bys Historie. Byens Folk havde hidtil mest udmærket sig ved Sands for Andesteg og Gammel-Romtoddy; navnlig drejede de selskabelige Samtaler sig om, hvorledes man kunde skaffe sig ægte, god gammel St. Croixrom for en nogenlunde billig Penge. Den gamle, nys afdøde Sognepræst, en Rationalist fra Aarhundredets Begyndelse, havde forgjæves Søndag ud og Søndag ind prædiket mod Fraadseri og Drukkenskab og for Husflid forbunden med stille Fryd i Hjemmets Skjød i Overensstemmelse med »Jesu blide Lære«, men hans Mangel paa Tænder og brægende Røst gav hans Stemme noget uendeligt Søvndyssende, saa han til sin Ærgrelse ofte hørte sine langt udspundne Formaninger besvarede med en Snorken af de faa Tilhørere, der først vækkedes, naar Degnen efter Prædikenen søgte at overskrige det gamle skrattende Orgel. Saa blev den gamle Præst syg og laa til Sengs

omtrent et Aar, men han afleverede samvittighedsfuldt en Prædiken, som Degnen da maatte læse op i Kordøren. Men Belysningen i Kirken, hvis Højskibs Vinduer af økonomiske Grunde vare blevne tilmurede og sade som skidne Blindinger i den overkalkede Mur, var kun sparsom. Degnen var gammel og svagsynet, og Præstens Haandskrift utydelig; deraf kom det, at Degnen en Gang efter at have begyndt sin Oplæsning med: »Mine elske—de Til—hø—re—re, vi — ere — idag — for—for—sam—lede — for — med — hverandre — at betragte . . .« pludselig mumlede: »Hvad Fanden er det der staar?« hvilken Naivetet slet intet Indtryk gjorde paa de fire Tilhørere, der sov videre. Lige saa galt gik det Organisten, der tillige var Snedker og maaske derfor behandlede Orgelet som en Høvlebænk, thi pludselig blev Tonen helt borte, hvorved de fire Tilhørere vaktes og stirrede med stupid Bestyrtelse op. Snedkeren foer op fra sit Sæde og bag Orgelet, thi han fik strax Mistanke om, at dette maatte være en Fejl af Bælgetræderen, en forhenværende, noget fordrukken gammel Skomager.

»Er De gal, Bissemeyer? hele Aaværket tier jo,« raabte han. Skomageren, der spadserede langs ad sin lange Træskammel og gjorde sin Gjerning med en Møllehests Regelmæssighed, svarede: »Vrævl, Peddersen, jeg véd bedre end De, hvor mange Trit der gaar paa »Søde Jesu, vi er her.« Men da Petersen vilde prøve sin Lykke paany og nærmede sig Orgelets Klaviatur, saa han, da han kastede sit Øje ned i Kirken, at de

fire Tilhørere, Degnen og Kordrengene havde betragtet Tjenesten som ophørt og vare gaaede deres Vej. Han lukkede da ganske rolig Klaviaturet og fulgtes med Bælgetræderen hen paa en Beværtning, hvor de drak varm Romtoddy paa Formiddagen og spillede »Kjøge L'hombre« *in bona caritate.*

For de yngre, ivrigere Præster, der i Omegnen havde afløst den gamle Stok, efterhaanden som de uddøde, havde de kirkelige Forhold i Kjøbstaden nogen Tid været til Forargelse. Regeringen vidste sagtens lidt derom, thi da den gamle Præst var død, kaldte den til hans Efterfølger en for sin Begavelse berømt midaldrende Landsbypræst til det usædvanlig store og indbringende Embede. Det var hans Ankomst og Virksomhed, der hidførte den nye Epoke i Kjøbstadens Liv.

Da Pastor Alstrup holdt sin Tiltrædelsesprædiken under en saa stor Tilstrømning, at Kirken ikke kunde rumme Forsamlingen inden for sine Mure, fandt Alle, at Rygtet ikke havde overdrevet hans Pris som Prædikant. I Stedet for den gamle affældige Skikkelse med det utydelige Mæle, der afhaspede en usammenhængende Række af trivielle Formaninger om at gjøre det Gode og sky det Onde, stod en fyldig, af Sundhed og Kraft svulmende, fem og fyrretyveaarig Mand paa Prædikestolen, med et varmt og mildt funklende Blik, en stærk, bøjelig frisk Røst, hvis Metalklang rungede hen under Hvælvingerne, og som kunde udtrykke en hel Stemningsskala. Han var fed, men dog ikke mere, end at hans Embonpoint gav ham en smuk, højkirkelig Værdighed;

hans brune Haar krusede sig endnu genialt om Tindingerne, kun paa den midterste Del af Hovedet var det blevet tyndt, men derved fremhævedes den hvælvede og blanke, hvide Pande. De tykke og svulmende Læber, der aabnede sig for det hvide, stærke Tandapparat, traadte vel temmelig stærkt frem, men misklædte ikke det store, bredt tegnede Ansigt; og deres Bevægelighed kunde navnlig give Udtryk for noget ømt Kaldende og Lokkende, naar han paa samme Tid dæmpede Stemmen og brugte de dybeste Tone af dens Baritonklang. Dagens Text om Enkens Søn af Nain anvendte han symbolsk; den døde Søn var Mennesket, der var blevet døvt som et Lig for Evighedens Stemme; den gamle Moder, Kirken, stod bittert grædende ved Baaren, da lød Røsten, der havde Magt til at vække Liv af Død, den Røst, ved hvis underfulde Klang Dødningebenene i Josafats Dal rejste sig og bleve iklædte levende Kjød, og til Alles Studsen, der brød ud i Erkjendelse af, at en mægtig Profet var opstaaet iblandt os, rejste den Døde sig og begyndte at tale, og der lød i Talen paa én Gang Glæde over den skjønne Jord og Længsel efter den Herlighed, hvoraf Skjønheden i vort nuværende Liv var et Spejlbillede.

Der var Begejstring og Inderlighed i Talerens Ord, der var en poetisk Flugt og dog klar Form; de Billeder, han brugte, vare ikke af den trivielle Art, der hentes ud af et lige for Haanden liggende Forraad i Sproget, men ej heller saa originale, at de hver for sig tiltrak sig en isoleret Opmærksomhed. Da han

bøjede sig ud over Prædikestolen og ligesom aabnede sine Arme ud mod Tilhørerne — en af de faa Gestus, han benyttede — og bad dem varmt at aabne Øret for Opvækkelsesrøsten, der lød gjennem hans svage Stemme, da hørtes der sagte Hulken rundt omkring, og i Præstens smukke, glandsfulde Øjne tindrede store, blanke Taarer. Han endte med at erklære, at siden han selv følte sig vakt af Røsten, havde han følt tifold Glæde over Livet, der forhøjedes ved Evighedslængselen; han var selv glad over alt det Skjønne, Glade og Elskelige, der fandtes, og nød det med en god Samvittighed; vi havde alle Lov til at frydes ved den perlende Bryllupsvin ved det Bord, der er dækket med Troens hvide Dug.

Han vakte almindelig Beundring og Betagelse. Ingen tænkte paa Degnens slette Sang eller paa det skrattende Orgel, Prædikanten fyldte Alles Tanker. Hvilket Tilløb var der nu hver Søndag til den før saa øde Kirke! Det er en Selvfølge, at Byens Honoratiores kappedes om at gjøre Selskaber for den mageløse nye Præst, der i Privatlivet fuldt saa vel som i Kirken vandt Alles Hjerter. Hans let afdæmpede Værdighed, som hans mandige Skikkelse gav Relief, forenede sig med en munter Oprømthed; hans æsthetiske Belæsthed røbede sig i træffende Citater under Samtalen; selv en Historie, der ganske let strejfede hen mod det Tvetydige, kunde han give til Bedste i en gratiøs, henglidende Tone; men hvis en klodset Gjæst spillede videre og tungere paa den Stræng, kyste Præsten ham tilbage

med et myndigt, fortørnet Øjekast. Han holdt meget af at tage Del i de Unges Lege; de unge Damer flokkedes om ham; han kunde fortræffelig pjanke lidt med dem, ja om man vil gjøre Kur, men da var der i hans Maade Noget, der kunde opfattes som Ironi over en Situation, som han naturligvis var voxet fra, men som han af faderlig Godmodighed gik ind paa for en Aftens Tid, da det jo lod til, at Alle glædede sig derved. Kom Talen i ældre Mandfolks Kreds ind paa Politik, behandlede Pastor Alstrup de paa Bane værende Spørgsmaal paa en spøgefuld afvisende Maade, som Noget, der laa under eller dog uden for hans Sfære, men erklærede ganske i Almindelighed, at han var konservativ i politisk som i kirkelig Henseende.

Fru Cecilie havde ikke faaet nogen religiøs Opdragelse. Faderen havde ganske i Almindelighed Had til Præster, som han altid kaldte de sorte Marrekatte og beskyldte for alt Ondt, navnlig for Pengegridskhed; selve de religiøse Spørgsmaal havde han neppe viet synderlig mange Tanker, men han var i hvert Fald uden religiøst Gehør. Han kom aldrig i Kirke, og da Datteren heller aldrig følte noget Savn deraf eller Trang dertil, kom hun der heller ikke. Staal omgikkes vel en Del af Egnes Præstefamilier; det var væsenlig paa L'hombrens Vegne, heller ikke undlod han af Høflighed mod sin Sognepræst en Gang imellem at kjøre hen og høre ham prædike, men han tog det som enhver anden Visit eller Forretning; det, Præsten sagde, mente han, kunde være meget godt og fornuftigt, men naar Alt

kom til Alt, var det da Noget, som man nok kunde finde paa selv. Hans Kone undskyldte sig med et eller andet Arbejde, naar han kjørte til Kirke, og da han gjerne fik Godsforvalteren til at gjøre sig Selskab og saaledes undgik at blive ene, trængte han ikke videre paa hende. Da hun kom til S. og bosatte sig der, hørte hun vel hos de Familier, som hun gjorde Visit hos, Lovtaler over den mageløse, nye Præst, men hun tænkte ikke videre derved og gik heller ikke i Kirke.

Povlsen havde besøgt hende hver Søndag Eftermiddag, og for at undgaa alt Anstød, kom han i Selskab med en aldrende Husbestyrerinde fra Herregaarden. Til dette Besøg glædede Cecilie sig hele Ugen. Hendes nye Lejligheds smukke Arrangement mindede hende hver Dag om ham; det var jo ham, der havde opstillet hvert et Møbel og ophængt Skilderierne den Dag, da han fulgte hendes Flyttegods til Byen. Naar han besøgte hende, var han vel som sædvanlig lidet talende, men der var dog en hyggelig Tilfredshed udbredt over hans Væsen, som gjorde hende godt. Naar han saa var rejst, plejede hun gjerne at sætte sig hen foran Kakkelovnen i Mørkningen og hengive sig til en stille Dvælen ved Mindet om ham, men der var ingen Fremgang i hendes Fantasier; naar Tanken om engang at blive hans Hustru begyndte at spille for hende, blev hun næsten ærgerlig paa sig selv. Den Mand, der skulde eje hende, maatte føre hende — ja hvorhen? — det var hende umuligt at sige; hun greb sig en Gang i at mumle halv højt:

Auf Flügeln des Gesanges,
Herzliebchen trag' ich dich fort,
Fort nach den Fluren des Ganges,
Dort weiss ich den schönsten Ort;
Dort liegt ein rothblühender Garten
Im stillen Mondenschein;
Die Lotosblumen erwarten
Ihr trautes Schwesterlein.

Det var et Vers, hun en Gang havde læst som Barn i sin Guvernantes Noder, nu først randt de hende ihu.

At Folk i Byen ikke havde Øjnene mere henvendte paa den unge smukke Enke, var en Følge af, at Præsten var udelukkende paa Dagsordenen; at hun ikke indbød dem til sig, da Enhver dog vidste, at hun havde Raad til at se Gjæster, undskyldte man og mente, at det kom nok, naar Sørgeaaret var forbi. Men hvorfor kom hun ikke i Kirke? Det var jo dog noget, hun saa inderlig maatte trænge til i sin Sorgs Tid.

»Jeg skal ved Gud dog sige hende det,« sagde en ældre Frøken, Datter af en afskediget Major og Toldforvalter, som havde sin Gang i alle Byens gode Huse »det skylder man den nette, unge Kone, og det skylder, man, ved Gud, da ogsaa Religionen og Pastor Alstrup. Ja jeg siger det ligefrem til hende, naar jeg paa Fre — nej lad mig se, saa skal jeg til Formiddagskaffe hos Kammerraadens — paa Lørdag, naar jeg gjør Visit hos hende.«

Det Hus, som Fru Staal beboede, laa i en Udkant af Byen; den Side der vendte ud til Landevejen, Hoved-

gadens Fortsættelse, indtoges af Kjøkken, Soveværelse og Tjenestefolkenes Kamre, (hun havde beholdt Hans Peter og en af sine tidligere Piger) medens Havestue, Daglig- og Spisestue vendte ud til en smuk Have, langs Udkanten af hvilken der gik en Spadseresti. Denne løb til Venstre lidt op ad, til den naaede den hvide Kirkegaardsmur, og førte til en Indgangsdør. Ad denne Sti saa Hans Peter og Pigen Ane, der stod i Haven, bemeldte Frøkens lange Skikkelse komme anstigende, rask aabne Havelaagen, løfte sin lille krumme Næse, under hvilken der groede en ret frodig graa Mustache, hvorpaa hun spurgte med fyndig Appel:

»Fruen er inde — ikke?«

»Jo, det er hun kanske nok,« sagde Ane tvært; Frøkenen gjorde aabenbart ikke noget sympathetisk Indtryk paa hende, saa lidt som paa Hans Peter, der efter at hun var traadt ind i Huset, brummede:

»Det var da en fæl Kaptejn den.«

»Det er noget Vrævl, Du siger,« sagde Ane, som ikke forstod ham.

»Det var da et ledt Overskjæg, hun har,« sagde Hans Peter for at motivere sin Udtalelse, »hendes »Ange«*) hænger og bævrer i det.«

»Ja det gjorde den s'gu ogsaa,« sagde Ane, i sit Sind indrømmende, at Hans Peter havde Ret i sin Bemærkning.

»Se, nu kysser hun Fruen,« sagde han — han kunde se det gjennem Havestuevinduet —, »det er da

*) Bondeudtale af „Aande".

den Slags Kys man kan fornemme, ligesom man kan smage Skraakys.«

»Aa, Du har altid saa meget Sludder,« svarede Ane, men Latteren gjennembrød dog Tværheden med et kort Grynt.

Hans Peter havde set rigtig, Adelaïde von Sperling, som Frøkenen gjerne skrev sig, fløj om Halsen paa Cecilie. Hun var altid forpustet paa Grund af sin hurtige Gang og sin hurtige Tale, der ikke lød ulig en Storks Knæbren. Efter nogle »Aa—ja — puh — jeg har gaaet saa rasende stærkt« fik hun Snakketøjet sat i Gang, og nu gik det i Symaskinetakt:

»Ja nu kunde jeg ikke holde mig længere, kjære, søde, lille Fru Staal. Jeg maatte, ved Gud, hen til Dem. Aa jeg glemmer aldrig den mageløse Dag, vi var sammen paa det dejlige Skovbygaard hos Baronens. Crême de la crême, som man siger — naa — jeg har en lille Faible for Aristokratiet, som jeg selv hører en lille Smule til — Blodet er aldrig saa tyndt lille Frue, véd De — Herregud min salig Bedstemoder var en født Komtesse Hjelmkrone. Da vi sidst saas, levede Deres kjære Mand; — naa — naa — hvad skal man sige. Vor Herres Villie, ikke sandt? (her snød Frøkenen sin Næse og tørrede Øjnene). Ja hvem fatter Forsynets Veje? Det kunde min salig Bedstemoder sige med saadan en mageløs Resignation. Bare De havde kjendt hende. Gammeldags Prængciper, Holden paa sin Værdighed, det forstaar sig. Hendes Mand var Kammerherre. Og hvilken Akcent, naar hun talte Fransk!

jeg glemmer aldrig hendes smaa Soiréer i Amaliegade i Kjøbenhavn og det ligefrem forklarede Smil, hvormed hun bød os The. Du thé s'il vous plaît, sagde hun, den Sjæl.«

»Vil Frøkenen ikke tage Plads.«

Aa tusind Tak. Maa jeg løsne miu Kaabe og min Hat, jeg er saa echaufferet. Nej det er dog en sød Sørgedragt, De har, Fru Staal.« Og Frøkenen foer op fra Stolen, tog fat i den omtalte Kjoles Nederdel og holdt en Flig op mod Lyset. — »Dejlig Bonitet . . . to Daler Alen — ikke sandt? Kan De se, jeg gjættede det paa en Prik, he, he. Jeg havde et lignende Stof, da jeg bar Sorg for min Fader, Majoren. Jeg tror, aldrig jeg havde overlevet den Sorg, hvis jeg ikke altid havde været saa umaadelig religiøs. Aa Religionen, Fru Staal, det er mit Sværmeri.«

Cecilie var ør i Hovedet og sad i sløv Resignation, legende med den tykke sorte Perlesnor, hvori hun bar sit Uhr.

»Men apropos, søde lille Frue«, vedblev Frøkenen, medens hun smægtende lagde Hovedet til Siden og Stemmen antog et langsommere Tempo og en øm, formanende Klang; »De har endnu ikke hørt Pastor Alstrup. Ja j e g véd Alting. Men De m a a gjøre det; det maa De love mig, D e t er Veltalenhed; det er, hvad man kalder Skvada. Det er noget andet end vor kjære salig Pastor Bekker. Der er, om jeg saa maa sige, baade Poesi, Musik-, Maler- og Billedhuggerkunst i hans Tale. Han henfører Alt til det Højere, og han har virkelig bibragt

næsten hele Byen Sands for det Højere. Jeg har i mange Aar gjort Mit for det, men det oversteg en Kvindes Kræfter, men han — aah — for ham gaar det, som det Ingenting var. Geniet — Fru Staal — Vorherres Gave! Vær nu sød og lad os se Dem imorgen blandt den andægtige Tilhørerskare. Véd De, at Pastoren ligefrem har savnet Dem? Han sagde oppe hos Postmesterens, Kammerjunker Schlicks, forleden Dag: Hvoraf kommer det, at jeg aldrig ser den nydelige unge Kone i Guds Hus? Ja, det sagde han, det véd Gud, han gjorde. Ikke sandt, De lover mig, at De vil komme imorgen? Det er altsaa en ren Aftale.«

Fru Staal kunde ikke mere. Selv om hun havde havt nogen alvorligere Grund til at sige Nej, havde hun maattet opgive Ævret. »Jo, jeg skal komme,« sagde hun med mat Stemme.

»Excellent. Vidste jeg ikke nok, at De var en sød lille En. — Men Gud, Klokken er mange, og jeg har fem Visiter endnu — en hos jævnere Folk, det er Bager Villings; Konen har tjent mine Forældre. Jeg overser Ingen, og hos saadanne Folk faar man altid at vide, hvordan det gaar til i den Slags Kredse Farvel, farvel — (en ny lidenskabelig Omfavnelses- og Kyssescene). Jeg kan maaske gaa ud gjennem Gaarden. Jeg kjender meget godt Husets Indretning . . .« og medens Fru Staal fulgte Frøken Sperling ud gjennem Entréen, hvor Døren stod aaben til Kjøkkenet, som Hans Peter og Ane nu havde forlagt deres Ophold til, gik Munden uafladelig paa hende. »Ja jeg maatte se

til Dem — jeg længtes saadan efter Dem — jeg kunde ikke holde mig længere.«

Hans Peter grinte smørret inde i Kjøkkenet og rakte op efter en Nøgle, der hang bag Døren.

»Kan Du holde Dig i Skindet, dit Utuske.« sagde Ane.

Ingen hørte denne folkelige Kritik, og endelig lød Frøkenens trippende, hurtige Skridt hen over Gaardens Stenbro.

Og nu hvæsede hun om fra Hus til Hus, lig et Lokomotiv fra Station til Station. »Nu skal jeg fortælle Dem en Nyhed — gjæt nu. — Nej Ingen kan gjætte det. Nu skal De høre. Den unge, kjønne Fru Staal kommer i Kirke imorgen. Ja tænk Dem! Er det ikke rart, at Religionens Betydning nu er gaaet op for hende. Men De kan tro, jeg har prædiket for hende saa godt som en Præst, det forstaar sig, ikke saa godt som den rare, velsignede Pastor Alstrup, for det kan Ingen gjøre.«

Frøken Sperling leverede sædvanlig det Stof, hvoraf Samtalerne i Byen nærede sig fra den ene Dag til den anden, thi da hun ved sin Faren fra Visit til Visit førte en Art Nomadeliv og altid fortalte det Samme paa alle Steder, kunde hun betragtes som Kjøbstadens Nyhedspost. Fru Staals forestaaende Besøg i Kirken drøftedes nu med en Interesse, som var det en frappant Verdensbegivenhed, og alle Parter samlede sig om en Art motiveret Dagsorden, hvis Indhold var, at den unge Kone, som var en ny Beboer af Byen, gjorde Ret i

ikke at være sær og bære sig anderledes ad end Andre.

Fru Cecilie begav sig altsaa i Kirke bemeldte Søndag Morgen. Alle Damerne i de Familier, hos hvilke Frøken Sperling Dagen forud havde gjort sin Ronde, vare tilstede, og alle skottede de op over deres Salmebøger, da hun gik op ad Kirkegangen, for foreløbig at mønstre hendes Holdning og Toilette. Frøken Sperling nikkede til hende, alt mens hun sang Salmen af fuld Hals og med en følelsesfuld Vibreren paa hver Tone. I de faa Uger, Pastor Alstrup havde været i sit nye Embede, havde han ivrig stræbt for at bøde paa Sangens og Orgelspillets maadelige Tilstand; Degnen havde faaet Ordre paa ikke at sætte saa vældig i; Præsten havde faaet nogle yngre, musikalske Medlemmer af begge Kjøn til at synge for, Organisten havde han af egen Magtfuldkommenhed foreløbig suspenderet, efterat have indstillet ham til Afsked; en ung Musiker, der var i Besøg hos ham, gjorde Alt, hvad der kunde gjøres ud af det gamle Orgel. Selv havde han en udmærket smuk og kraftig Tenorbaryton med en sympathetisk indsmigrende Klang; man sagde, at han i sine unge Dage havde vaklet mellem Operaen og Theologien. Da han løftede Stemmen foran Alteret, og den gjennemtonede det resonansfyldte Rum, foer en nervøs Dirren gjennem Fru Cecilie, og trods al den Modstand, hun gjorde, brast hun i Graad; Naboersker, foran og bagved placerede Damer stødte til hverandre, og i et Nu sad hun under en sand Krydsild af paatrængende, deltagende

Blikke og en sagte susende Hvisken. Hun bed i sit Lommetørklæde og naaede at betvinge sin Graad.

Pastor Alstrup viste sig endelig paa Prædikestolen. Den unge Frue havde kun set ham flygtig; hun kunde maaske nu i sit stille Sind gjøre den Indrømmelse, at det var en sjælden smuk Mand, som han der stod fyldende Prædikestolen med sin anselige Figur, med en mild Alvor i det mørke Øje, og med et gjennemgaaende Udtryk af værdig Sikkerhed i den Gjerning, han strax skulde til at begynde.

Det var den smukke Text om Indtoget i Jerusalem, som var Talens Thema. Taleren berørte som Indledning Modsætningen mellem Fredsfyrsten og de Mægtige, som den profane Verden priser med Hyldingsraab; mellem Verdenshelten paa Stridshingsten og Verdensfrelseren paa det ydmyge Dyr; »Kristoforos vorder kun det Ringe,« siger Digteren. Og hvo vare de, der kom ham i Møde? Texten skjælner ikke mellem de Enkelte; den nævner kun en Hob. Maaske en stor Del af disse Mennesker kun vare drevne af Nysgjerrighed, Nogle vel af en ubestemt Trang, men uden dog at ane, at det Guddommelige var dem nær. Men de bleve hvirvlede ind i Begejstringen, og de mange Vandes Lyd tonede sammen i Tilbedelsens Jubelkor, og alle Hænder strøede Palmer paa Fredsfyrstens Vej. Laa deri ikke et Fingerpeg for os? Var det ikke et Bevis paa, hvorledes Gud lokkede og drog os og forstod selv at lede vore verdslige Længsler til vor Frelse? Derfor skulle vi møde i hans Hus, selv om det tykkes os, at Intet

drager os derhen; selv om vi, som vi kalde det, ikke føle os oplagte; et Ord, der stammer fra den hellige Kilde, kan bringe Troens dulgte Frø til at spire op, saa det bliver en Palme med Grene, hvormed vi kunne bestrø Herrens Vej. Hver Menneskehjertets opadstigende Trang, hver ren Glæde eller Sorg helliges, saa snart vi strø dem ud som Palmer for den Hellige. Det, der rører sig dunkelt i Hjertedybet: uudsigelige og vingeløse Længsler, er maaske Tegn paa Gjæring i Troens Palmefrø; men for at det kan voxe og stige op mod Lyset, behøves Naadens Solstraale. Og denne Straale glimter frem, hvor Ordet forkyndes i sin Renhed; derfor skulle vi alle ile til og lytte til Ordet, at Palmen kan voxe kraftig og frodig, saa at dens Grene kunne forherlige Herrens Sejrstog henover Jorderig.

Fru Cecilie havde lyttet spændt og ivrig til Talerens Ord. Tankefuld, dybt hensunken, gik hun hjem. Det var som en Efterklang af den paa en Gang bløde og kraftige Røst satte Lydbølger i Bevægelse dybest i hendes Sjæls Indre. Endnu var det kun Ordenes almindelige Musik, der gjennembølgede hende. Hun havde skyndt sig at komme ud af Kirkedøren og gik hurtig hjem, for ikke at blive tiltalt af Nogen; uden at gjøre sig det klart, var det sagtens Frøken Sperling, hun nærmest var bange for at falde i Kløerne paa.

Det var blevet halvklart og let Frostvejr. Da hun var kommen hjem, laa Haven med de snepudrede Buske i en mild lyseblaa Tone foran Vinduerne. Hun satte sig ved et af dem, og med begge Albuerne paa

Bordet og Kinderne støttede paa Hænderne gav hun sig hen i sine Tankers Vold. Præsten havde talt om at hellige det, der dulgte sig i Hjertedybet, vor ubestemte opadstigende Trang. Havde hun ikke saa tidt følt noget Saadant? Jo saa længe hun mindedes, havde hun følt en inderlig Tørst efter Lykke, og denne Lykke maatte da navnlig være at finde i Kjærlighed. Hendes Lærerinde havde, da hun var Barn, bebrejdet hende, at hun var altfor kjælen. Hendes Fader havde tidt, naar hun ved hans Hjemkomst fra en Rejse vilde modtage ham med aabne Arme, knækket hendes Følelses Blomst ved et venligt, men dog kølig affærdigende Klap paa Kinden. Hendes Mand havde været altfor verdslig adspredt og havde ført hendes Liv hen i samme Retning. Da havde Povlsens ungdomsstærke Skikkelse fængslet hende; hendes Hjerte bankede af Angst, da hun tænkte paa hin Ridetur. Hun søgte nu at mane hans Billede ud af Tanken; det mindede hende om, at hun havde været paa Randen af en farlig Afgrund. Men de Ord, hun havde hørt, syntes hun, havde givet hende Nøglen til hende selv. Hun maatte bøje sin Længsel efter Lykke og Kjærlighed ind under Naaden. Bibelske Ord, hvormed hun aldrig havde forbundet nogen Mening under sin Udenadlæren af dem i Barndommen, dukkede op med en forunderlig stærk Klang i hendes Indre: det var som hørte hun dem udtale af Præstens klangfulde Stemme, og Billeder fra de bibelske Fortællinger, Samaritanerkvinden ved Brønden i Sikem, Kvinden ved Farisæerens Gjæstebud, tonede frem i en dirrende Lys-

taage for Fantasiens Øje. »Men,« lød det saa i hende; »hvad skal jeg gjøre for at hellige og mætte Kjærlighedslængselen?« Hyppig, saa tidt som mulig, maatte hun høre denne herlige Præst, hun maatte tale med ham! Ved denne Tanke løb der en kold Gysen igjennem hende. Tænke sig Ansigt til Ansigt med h a m! Vilde ikke Ordene dø af Skam paa hendes Læber, naar hun skulde tale om, hvad hun aldrig havde talt om til Nogen, hvad hun aldrig havde villet eller kunnet lade komme til Klarhed for sig selv? Og hun m a a t t e tale med ham. Sæt, han i dette Øjeblik traadte ind i Stuen og ved venlig Aabenhed indgød hende Mod til ret at give sig hen i Samtalen med ham! — Hun kildrede sin Fantasi ved dette Billede, der paa engang skræmmede og fængslede den.

Som en Søvngængerske vandrede hun dernæst om og besørgede sine smaa Husgjerninger, da det paa én Gang faldt hende ind, at det var Søndag; hun maatte altsaa vente Povlsen om Eftermiddagen. Hvorledes skulde hun modtage ham? Hun troede sig sikker paa, at i disse nye Tankegange vilde han være en Fremmed, ja at han endog vilde være fjendtlig stemt imod dem.

Han kom ganske rigtig til sædvanlig Tid. Fru, Cecilies Forlegenhed gav hendes Væsen noges Iskoldt da hun modtog ham. Povlsen studsede og blev strax forstemt, men søgte en trøstende Forklaring ved at sige til sig selv: »Aa hvad — Fruentimmerluner.« Han slog ind paa sin sædvanlige spøgende Tone og fortalte en Historie om en af Egnens Præster, som var

meget forbitret paa Pastor Alstrups Popularitet, der bragte flere Beboere i de omliggende Pastorater til at løse Sognebaand og saaledes skadede dem i deres Næring; navnlig var det gaaet ud over vedkommende Præst, da den eneste større Proprietærfamilie i hans Sogn var gaaet til Alstrup; kort efter dør Manden og bliver begraven i S; »se saadan bærer den ene Embedsbroder sig ad mod den anden,« udraabte han, »han tager mit Lig fra mig; det allerbedste Lig i mit Sogn.« Men den stakkels Forvalter, som havde ventet at se det milde Smil sprede Skyerne fra Fru Cecilies Pande, havde ikke i dette Øjeblik kunnet anslaa en uheldigere Stræng. Med en opfarende Hidsighed, som han hidtil aldrig havde set Spor af hos hende, udbrød hun vredt:

»Hr. Povlsen. maa jeg bede Dem om aldrig at omtale Pastor Alstrup i mit Hus uden med den dybeste Agtelse.«

»Naa godt Ord igjen, lille Frue. Saa skal jeg da lade være at omtale ham; for jeg kan jo hverken agte eller foragte ham, siden jeg slet ikke kjender ham.«

»Det er Deres Fejl,« svarede hun.

»Hm — ja — kanske. De mener. at jeg vilde blive saa meget visere eller bedre, hvis jeg kjendte ham?«

»Jeg mener,« tog Cecilie til Orde med en dirrende Stemme, »at De som de Fleste trængte til at løftes op over Støvets Verden, og den Mands Ord kan bringe Ens Sjæl saa højt op, at man glemmer den usle, prosaiske, syndige Jord.«

»Aa, man falder s'gu ned paa den igjen,« brummede Forvalteren. »Desuden, naar man lukker sine Øjne og Øren op, er Jorden hverken ussel eller syndig. Naar der findes ti brave Mennesker for hver Kjæltring, hvad skal man saa forlange mere? Se Dem ordenlig om paa Jorden, hav med Jorden at gjøre, som jeg har det, saa vil De erfare, at den ikke alene nærer og føder os, men at baade dens Planter, Dyr og Mennesker er ganske rare eller dog ganske fornøjelige Kreaturer at have at gjøre med. Jeg for min Part ønsker ikke at løftes højere op, end jeg kan trække Vejret.«

»Saa har De ingen Religion.«

Povlsen studsede ved denne Ytring, der faldt kort og fortørnet. Han saa Cecilie lige ind i Øjnene og sagde i den gamle myndige Tone, som hun kjendte fra tidligere Tid:

»Tag Dem i Agt for at blive affekteret, Fru Staal.«

Men der var et Mod og en Kamplyst over Cecilie, som hun hidtil aldrig havde kjendt. Hun mødte Povlsens Blik og sagde i en udfordrende Tone:

»Hvad De kalder Sværmeri og Affektation, er for mig den eneste Sandhed. Det er gaaet op for mig, hvad Religion er. Det er Mættelsen for Trangen mod det Høje, det er Vingen til Flugt opad mod den sande, evige Kjærlighed, hvorefter vi Alle hige.«

»Hm,« sagde Povlsen, »— det kan gjerne være. Jeg har ingen Lærdom i de Ting og kan ikke forklare Dem, hvad jeg mener, at Religion er. Jeg vil hellere fortælle Dem en lille Historie. Jeg lærte Landvæsenet

paa en Gaard, der ejedes af en Baronesse. Det var et sært Fruentimmer, som altid sad og læste i nogle gamle franske Bøger; den gamle Præst i Sognet, ellers en rigtig brav Mand, sagde, at hun var Fritænkerske, Voltairianer kaldte han det, men Alle indrømmede, at hun var mageløs godgjørende mod de Fattige. Nu traf det sig, at Præsten fik at vide, at der laa en gammel Kone i en Indsidderstue; hun led af en hæslig Hudsygdom, saa Ingen turde røre hende. Saadan havde hun ligget i flere Maaneder, og der var aldrig blevet redet eller gjort rent under hende.

Den gamle Præst blev helt betaget, da han hørte det; efterat han havde tænkt en Del frem og tilbage, kjørte han op paa Gaarden for at spørge Baronessen til Raads. Hvad gjør hun? Hun lader strax spænde for og kjører med Præsten hen til Huset, hvor Konen laa. »Vi maa hjælpes ad, Hr. Pastor,« siger hun. Præsten selv tilstod, at han var lidt ilde tilmode ved dette Besøg, men han maatte lystre hende. Hun gaar ind til den Syge, vasker hende og giver hende rent Linned paa, beordrer Præsten til at bære hende hen paa en Stol, mens hun selv reder Sengen. Og samme gamle Baronesse var ellers saa sirlig som et pillet Æg. Saa kjørte hun væk med Præsten efter at have givet Folkene i Huset en ordenlig Afrøfling. Det kunde den gamle Præst ikke glemme; han snakkede aldrig siden om hendes Kjætterier, men da hun døde, sagde han blot ved hendes Kiste: »Hendes Veje forstod jeg ikke, men jeg véd, at hun kom længere frem i

Kjærlighed, end jeg har kunnet komme.« Se den gamle Baronesse havde Religion, men hun snakkede ikke om det.«

Fru Cecilie tav og blev adspredt. Samtalen vilde ikke komme i Gang. Povlsen brød tidligere op end sædvanlig; Fruen bad ham ikke om at komme igjen, som hun ellers plejede, og hendes vante varme Haandtryk ledsagede ikke deres Afsked. Husjomfruen, der havde slebet sig en lun Skraber i Kakkelovnskrogen, havde ikke lagt Mærke til noget Usædvanligt, men paa Hjemturen sad hun i en evindelig Angst, thi Povlsen kjørte afsted i en susende Galop og indlod sig paa en rasende Kapkjørsel med en Slagter, saa at denne i Farten tabte Søløveskindshuen af Hovedet og den korte Pibe ud af Mundvigen og saaledes maatte opgive den ædle Væddestrid; under hvilken den Kalv, der laa bunden med Hovedet ud over Bagsmækken, brølede, som gjaldt det Livet.

Frøken Sperling havde naturligvis faaet sin Gang hos Præsten som i alle Byens gode Huse. Det var en Art finere Rendekjælling. Graadig og slikvorn, som hun var, havde hun snart luret af, at Præstens Kusine, der havde holdt Hus for ham siden hans Kones Død, serverede ypperlige hjemmebagte Makroner og sød Muskatvin for de Formiddagsbesøgende. Ved sit første Besøg havde hun overdænget Pastor Alstrup med Smiger, som denne var altfor dannet og smagfuld en Mand til at tage for gode Varer, han kunde ikke lide Frøken Sperling og saa jo snart tværs igjennem hende. Han

indtog da en tilbageholdende høflig Stilling lige over for hende og besvarede hendes kjærtegnende Ord med et ironisk Smil og et Skuldertræk, men holdt dog sin Adfærd i en saadan Tvetydighed, at hun tog det for en overlegen Mands lige over for et barnligt Gemyt, »for jeg er og bliver immer et Barn,« sagde hun, »og salig Grandmama, Kammerherreinden, sagde ogsaa tidt: Adelaïde, tu ne grandiras jamais.«

Mandag Formiddag sad Frøken Sperling i Præstegaarden, gnaskede paa sine Makroner og nippede til sin Muskatvin, medens hun samtalede med Præstens Kusine, Fru Krause. Det var en høj, førladen Dame med et stereotypt, koldt og klogt Smil paa sit Ansigt. Hendes Mand havde været Grosserer og gjorde i sin Tid en vis Figur i den kjøbenhavnske merkantile Verden, men en pludselig Fallit viste, at hele hans Forretning havde været bygget paa Svindleri; selv var han rejst bort, og i fem Aar havde Ingen hørt Noget til ham. Hans Kone maatte da tage til Takke med at leve i sin Fætters Hus, som hun forestod med Dygtighed og Smag, men Præsten og hun sympathiserede ikke; det opdagedes snart.

»Det var dog en mageløs Tale, Pastoren holdt i Søndags,« sagde Frøken Sperling tyggende.

»Det er det jo altid,« svarede Fru Krause med et Smil, der lignede en Grimace.

»Ja det er fuldkommen sandt, men det, man kalder Ængspiration kan dog sommetider være stærkere, mere saadan kongsangtreret end til andre Tider.«

»Aa, ja, det kan den vel.«

»De er vist ingen flittig Kirkegængerske, Fru Krause?« sagde Frøkenen i en kjælen bebrejdende Tone, lagde Hovedet paa Siden og truede indsmigrende med sin tynde Pegefinger, der lignede en Hønsetaa.

»Nej, og det maa Menigheden være mig taknemmelig for.«

»Men, hvordan, kjære Frue?«

»Min Fætter skal altid, før han prædiker, have sig en engelsk Boeuf med Spejlæg; uden den Boeuf kan han ikke blive beaandet; den maa jeg sørge for; De ser altsaa, at jeg paa en Maade er Skyld i den Begejstring, hans Tale vækker.«

»Gud, hvor kan De da nænne at være saa rædsom ironisk? Men De er mageløs morsom, hahaha . . . . Jeg maa virkelig have en til af Deres velsignede Makroner; hvor kan De dog faa dem saa sprøde?«

I dette Øjeblik aabnedes Døren til Sideværelset, og Pastor Alstrup viste sig. Frøken Sperling sprang op fra sit Sæde, lagde atter Hovedet paa Siden, kneb Øjnene sammen med det mest smægtende Udtryk, og raabte:

»Der har vi nu vor kjære, kjære Pastor.«

»Naa, tag det med Ro, lille Frøken,« sagde Præsten, idet han nikkede til hende.

»Tak for De velsignelsesrige Ord igaar; jeg har aandelig Næring nok af dem i hele Ugen.«

»Det glæder mig,« sagde Præsten med et overdreven dybt Buk.

»Lagde Pastoren ikke Mærke til en ny Tilhørerinde igaar?«

»Kjære Frøken, det er mig umuligt at kontrolere . . .«

»Nej naturligvis, naar alle Pastorens Tanker ere rettede saadan opad« — (Frøkenen vendte Øjnene mod Lysekronen i Loftet). —

»Hvem mener De forresten?«

»Den lille unge Enke, Fru Staal.«

»Ja saa — hm«, sagde Præsten og lod, som han søgte at orientere sig .. »Enken efter en Godsforvalter?«

»En Skovrider.«

»Rigtig. Ja det er en nydelig ung Kone.«

»Ikke sandt? Det var min Skyld, hun gik i Kirke; jeg stræber ogsaa efter fattig Lejlighed at fange Sjæle, men jeg kan kun gjøre saa lidt. Hun er endnu helt optaget af Sorgen over sin Mands Død og trænger vist inderlig til Sjælesorg.«

»Aa,« lød nu Fru Krauses tørre Stemme, »Manden var jo saa gammel, at han godt kunde have været hendes Fader.«

»Og hvad saa?« sagde Præsten hurtig og i en næsten irriteret Tone.

Fru Krause trak paa Skuldrene. Han efterlod hende nok en kjøn lille Formue,« fortsatte hun med aldeles ligegyldig Betoning.

Præsten stak Maven frem og sagde med prælatmæssig Myndighed.

»Har hun levet et kristeligt Liv med sin Mand,

er det klart, at hun maa sørge over ham; der kan ikke være Tale om Andet. Naar Døden berøver os en kristelig Ægtehalvdel, maa vi dybt savne den ene Stemme i Hjemmets tostemmige Salmesang.«

»Det er netop det jeg har tænkt, men aldrig har kunnet udtrykke,« sagde Frøken Sperling med indadvendt Beundring. »Da min salig Grandmama, Kammerherreinden . . . .«

»Ønsker den Dame min personlige Sjælesorg?« afbrød Præsten hende.

»Om hun gjør? Saa Pastoren ikke, hvor hun var bevæget igaar i Kirken?«

Præsten rystede paa Hovedet, Fru Krause sagde:

»Aa, min Fætter saa det sikkert nok. Det er kun hans sædvanlige Beskedenhed . . . Jeg mener det virkelig,« sagde hun, da hun mødte sin Fætters truende Blik.

»Tag Dem af den kjære, unge Sjæl, Hr. Pastor, saa den gode Sæd i hendes Hjerte,« bad Frøken Sperling.

»Jeg skal sé ind til hende en af Dagene. Farvel, Frøken, jeg maa til mit Arbejde.«

Præsten gik ind i sit Værelse, og Frøkenen tog en rørende Afsked med Fru Krause. Medens denne tog Kagerne og Vinen bort, lo hun og sagde: »Saa! nu har vi snart en ny.«

Tirsdag Middag bevægede Pastor Alstrups majestætiske Figur sig over Gaardsrummet foran Fru Staals Hus. Hans Peter og Ane holdt som sædvanlig Kontrol med de Ankommende fra Kjøkkenvinduet.

»Det var Præsten,« sagde Hans Peter. »Det er en dejlig Mand til at tale; man kan høre ham helt uden for Kirkedøren.«

»Kammerraadens Lise siger, at han kysser sin Stupige,« sagde Ane muggent.

»Naar han gjør sine Sager godt,« svarede Hans Peter, »har han jo lige saa vel Lov til at have sin Morskab som enhver Anden;

„thi naar mit Arbejd er til Ende,
tør jeg mig til Glæden vende,“

reciterede han videre i en syngende Læsetone.

»Du er alstillens saa utidig,« mumlede Ane.

Da Præsten traadte ind i den unge Enkes Dagligstue, skiftede Fru Cecilie Farve, men Præsten gik sikkert og ugenert hen imod hende, rakte hende Haanden som en gammel Bekjendt og sagde:

»Fruen ønskede at tale med mig;« og da Cecilie stod tavs, medens hendes Bryst arbejdede, fortsatte han rolig: »De har haft Sorg og søger Trøst?«

»Ja,« hviskede hun neppe hørlig.

»Og jeg kan sige Dem, De er paa rette Vej; jeg saa Dem iforgaars; jeg kunde se paa Dem, at Deres Sjæl fløj opad.

»Ja,« hviskede Cecilie endnu sagtere.

Pastor Alstrup lod sit Øje løbe om i Stuen og fæstede det dernæst paa Bordet foran Sofaen, paa hvilket der laa en Del Bøger. Han rakte hen efter en af dem; det var et Bind af Fr. Paludan-Müllers

Digte. Han slog op paa det yndige lille Digt: »Nattevagt« og læste det dæmpet men med kunstnerisk Anvendelse af Stemmens dybe Register; dog med stærkere Fremhæven af de to sidste Strofer:

„Det Sørgeligste klinger
harmonisk da og smukt,
det Tungeste faar Vinger
til dristig Himmelflugt.
Det Ringeste forsvarer
sin Plads i Livets Krands,
det Mørkeste sig klarer
i disse Straalers Glands.

Og i vor Aand sig sænker
den store Faderaand,
som løser alle Lænker
og bryder alle Baand;
og naar de sidste falde,
da føle vi med ét:
At Gud er Alt i Alle,
og Alle kun er Et.“

Han fæstede sine blanke, tindrende Øjne fast paa Cecilies; hun havde fulgt Læsningen med en Henrykkelsesgysen.

»De elsker Poesi, kjære Frue?« spurgte han.

»Den har tidt trøstet mig, naar jeg følte Mørke og Tomhed i mig.«

»Fortræffelig. Jeg forstaar Dem ganske. Poesien fylder Sjælen med uendelige Længsler ved sine dybe, men dunkle Antydninger om et højere Liv bag ved dette jordiske Liv, og af hvilket dette kun er en mat, dæmrende Afspejling. Men, som en af vore betydelige

Digtere har sagt: Kunsten er Antecipation af det salige Liv — forstaar De mig Frue?«

»Aa bliv ved, bliv ved,« bad hun ivrig.

»Jeg kan se paa Dem, at De forstaar mig. Jeg vilde sige: Kunsten og Poesien give os en Forjættelse, som de ikke kunne opfylde, de lære os vel at føle, at Gud er Alt i Alle, men det er en ubestemt, henflydende Følelse, hvori Personligheden kan drukne. Nej man maa op igjen af disse lokkende og tonende Bølgers Skjød, man maa lade sig forfriske og styrke, ikke beruse eller fortumle, i dette Bad; i al Fald kan Poesien kun tage os ved Haanden og føre os til Grændserne af det forjættede Land. Men — ikke sandt Frue — naar De, som De siger, i Mørkets og Tomhedens Timer har tyet til Poesien, saa er Deres Sind blevet oplyst ved straalende Glimt og fyldt med stærke Længsler, men Glimtene slukkedes, og Længslerne bleve ikke mættede?«

»Nej, det er sandt,« sagde Cecilie og nikkede tankefuldt.

»Thi det er kun Troen, der kan tænde det stadig brændende Alterlys og lade den hellige, lædskende Kilde sprudle frem i vor Aands Tempel. De selv fornam det i Søndags i Kirken.«

»Det gjorde jeg, ja det har jeg følt. Tak fordi De taler saadan med mig, Hr. Pastor.«

Et Øjebliks Tavshed opstod. Fru Cecilie sad med Kinden støttet til sin krammede Haand, hvis Hulings purpurrøde Skygge dannede en kraftig Kontrast

til det hvide Glandslys paa dens Rand. Præsten fordybede sig et Øjeblik i Betragtningen af denne smukt formede Haand; derpaa tog han atter til Orde:

»Er De udgaaet fra et kristeligt Hjem? Naa ikke? Ja det anede jeg. Var Deres afdøde Mand Kristen?«

»Han tog af og til i Kirke, men den Gang . . . den gamle Pastor Stork . . . .«

»Hm, ja; jeg har hørt tale om ham. Men De elskede Deres Mand?«

Fru Staal blev blussende rød. »Han var saa god imod mig . . . saa omhyggelig . . . han . .«

»Hm — men det var ikke en begejstret Ungdomskjærlighed, der bandt dem til ham. De har i Deres Liv savnet den varme, den fulde Kjærlighed, et Bryst hvortil De kunde helde Deres Hoved; De er en varm poetisk Natur, der er gaaet uforstaaet omkring.«

»Ja, det tror jeg,« sagde Cecilie ivrig.

»Søg stadig, og De skal finde . . . i Troen finder De Alt. Tillader De mig oftere at tale med Dem jeg tror, at vi to godt forstaar hinanden.«

»O—ja— hvis De ikke bliver træt; hvis De har Taalmodighed til at tale med mig . . . De véd ikke, til hvilken Velsignelse det er mig.«

Præsten klappede hendes rige, blonde Haar med en Mine, der godt kunde være faderlig, smilede og sagde:

»Kjære Barn; jeg gjør jo kun min Pligt som Sjælesørger. Farvel, Gud være med Dem.«

Og han rejste sig, trykkede hendes Haand og gik let og elastisk ud af Stuen.

Hans Ansigt straalede af Oprømthed og Livlighed, da han gik op ad Gaden. Nu vilde han have kunnet holde en rigtig begejstret Prædiken. Det myldrede af Tanker, Symboler, Billeder og Allegorier i hans Hjerne. Han havde Lyst til at synge højt, men maatte vente, til han kom hjem. Uden at agte paa Fru Krauses Tilstedeværelse i Dagligstuen, slog han i en Fart Klaveret op og sang med glødende og smeltende Foredrag Hartmanns Romance af »Hjortens Flugt«:

„Hvor tindrer nu min Stjerne?
Hvor dølger sig min Skat?“

og da han havde endt den, gik han hurtig ind i sit Værelse. Fru Krause saa spodsk efter ham, og da han var ude, nynnede hun med en latterlig Efterligning af en Mandsstemme:

„Ma per Ispagna, ma per Ispagna
Sta mille e tre.“

Indtrykkene fra Kirkebesøgene, der naturligvis fandt Sted hver Søndag, og Samtale med Præsten, som snart igjen aflagde Visit hos hende, blev Fru Cecilies Livselement. Hendes Fantasi befolkedes med ædle Skikkelser, der ganske vist stammede fra Biblen, men som dels med Præstens Behandling, dels ved hendes egen ubevidste Omarbejdelse af dem, kom til at staa i et afdæmpet romantisk Lys. Hun mente at være komplet rettroende, men mærkede ikke, at hvad de

kirkelige Texter berettede som Kjendsgjerninger, blev af Pastor Alstrup brugt som Themata for religiøs-poetiske Fantasier. Hun prøvede paa at læse i Bibelen, men den simple Fortælling syntes hende tør i Sammenligning med Præstens begejstrede Ordpragt og bløde Lyrik. Juledag udviklede han, hvorledes den jomfrufødte Messias's Komme, som Profeterne med brændende Længsel havde anet, vel først og fremmest var den fra Evighed af tagne Beslutning til Verdens Frelse fra Synden; men ligesom det enkelte Menneske i sig ejede en Verden, der i det Smaa afbildede den store Verden, saaledes foregik den hellige Historie i mindre Maalestok i den enkelte Troendes sjælelige Liv. Den Enkelte havde ogsaa sine profetiske Forudanelser om Forløsning fra Smerten og om Lykke og Salighed: naar da Troen vaktes ved Forkyndelsen, undfangede det jomfruelig Modtagelige, Moderskjødet i vort Indre ved den Hellig Aand, og under Naadevirkningernes Indflydelse voxede vor Aands Messiasfoster og fødtes i Tidens Fylde, saa kom vort eget Væsens Ideal frem for Lyset og kunde voxe i Visdom og Naade; saaledes blev den Enketes Gjenfødelse et Gjenbillede af Frelserens Fødsel. Under Talen lyttede Fru Cecilie med en indre Jubel; hun syntes, der blev lyst i alle hendes Hjertes Kroge. Hun kom hjem i en ekstatisk Tilstand, hun syntes selv, at hun svævede, og at hendes Fødder ikke berørte Jorden. Hun troede fuldt og fast, at den Proces, som Præsten havde skildret, var begyndt i hendes Indre. — Anden Helligdag tog Præsten af

Stefanos, Kirkens første Martyr, Anledning til at formane os, der hver havde sit Martyrium, naar Verden kastede Sten paa vore ædleste Tanker og fineste Følelser, til med uovervindelig Begejstring at holde Panden løftet, da vilde vi ogsaa som Stefanos se Herlighedens Billede i Skyen, og dets Glands vilde gjenlyse paa vort Aasyn, og mulig vilde En af dem, der havde kastet Sten paa os, blive vor bedste Ven og tro Medstrider; ja maaske kunde Billedet af den ringe Martyr for en god Sag i Forklaringsstunden tegne sig saa dybt i et Øjevidnes Sjæl, at dette Øjevidne kunde voxe til en Paulus. Da den unge Frue efter Sædvane rekapitulerede Talen for sig selv i sit Hjem, vovede det Haab sig frem i hende, at hun, der tidligere havde været lunken eller næsten fjendtlig stemt mod Kirken, ved Synet og Indtrykket af dens skjønne Tjener, paa hvis Aasyn Begejstringens Himmelglands straalede som paa Stefanos's, kunde efterhaanden naa til at blive en Art Paulus i en ringe Kreds. Skulde hun ikke gjøre Bekjendtskaber i Byen og drive en Art indre Mission? Der levede vel sagtens nogle Vantro eller Ligegyldige, som ikke kom i Kirke. Naar hun lærte Pastor Alstrup nøjere at kjende, vilde hun tale med ham og spørge, om hun var saa vidt fremskreden i sin Gjenfødelsesproces, at hun var moden til en saadan Gjerning.

Fru Cecilie hengav sig bestandig mere og mere til sine Drømmerier. Det var hendes eneste Adspredelse; de fyldte hende saaledes, at hun ikke tænkte paa at gaa ud og gjøre Besøg; og det Selskabsliv, hvori hun

tidligere havde tumlet sig, medens hun var gift, stod for hende, som en fjern Drøm, som noget Barnagtigt og Taabeligt. Naar hun tænkte paa, at hun dog havde været lige ved at elske Povlsen, blev hun forbitret paa sig selv og paa ham. Til andre Tider gjorde det hende ondt, at hun havde været uvenlig imod ham ved hans sidste Besøg, der som det syntes, aldeles havde skræmmet ham fra hende, da hun ikke havde set ham siden; det vilde dog have været smukkere, om hun havde søgt at vise ham Taknemmelighed for de Tjenester, han havde gjort hende, ved at prøve paa at vinde hans Sjæl for Sandheden. Hvis han kom nu, nu da hun følte sig saa langt videre fremskreden i Sandhedens Erkjendelse og mente, at hun var ham langt overlegen baade deri og i Dannelse i Almindelighed, kunde maaske Forsøget lykkes. Dog nej, han maatte helst blive borte, thi efterhaanden, som hun mere levende forestillede sig en Samtale af den Art imellem dem, kom hans rolige Ansigt, og hans praktisk-prosaiske Maade at tage alle Ting paa, tydeligere frem for hendes Fantasi, og Forsøget syntes hende frugtesløst. Det var bedre, om hun og Povlsen aldrig saas mere.

Det var i Mørkningen en Søgndag i Juletiden. Fru Cecilie sad ved Vinduet og saa ud over Haven, hvor Sneen glitrede og glimtede i det rige Stjerneskjær. Det var hende, som rejste der sig en mægtig Kirke, som om Træstammerne forlængede sig op mod den dunkle Hvælving til mægtige, slanke Piller, hvide, som vare de af det fineste Marmor, strækkende Grene ud

som Hvælvingsribber; Salmetoner bruste om hendes Øren, det var som hele Rummet fyldtes deraf, som tusinde Sangrøster beherskedes af en vel kjendt, mægtig, hjertesmeltende Stemme; hendes Hjerte løftede sig, som vilde det slynge sig ud i de tonende Hvirvler og styrte sig i deres Bølger. Hun sad med Hænderne knugede mod det voldsomt bølgende Bryst; der var Feberglands i hendes Øjne; hun trak Vejret kort og tungt. »O, jeg dør af Salighed,« hviskede hun, »hvis Du, der ene forstaar mit Hjerte og dets Trang, ikke vil støtte mig, naar jeg er ved at svimle paa min Vej gjennem Lysglandsen og Tonestrømmen, som Du har ført mig ud i.« Hun lagde sin Pande ned mod Vindueskarmen.

Ude paa Vejen paa den anden Side af Huset stod en høj Mand indhyllet i en Pels, hvis opsmøgede Krave ganske skjulte hans Ansigt. Han stod og talte med Husets Tjenestefolk.

»Det er, som jeg siger, Hr. Forvalter,« sagde Hans Peter og løftede sin lodne Hue for at klø sig i Hovedet; »det kan ikke være bar Gudsfrygtighed, der gjør Fruen saa dvask. Ellers har hun jo været en flink Kone at tjene, men nu er hun færdig at æde En, naar man snakker om rigtig alvorlige Ting. Vi havde jo mange gode saltede og røgede Sulevarer med fra Landet, og havde vi ikke havt det, var jeg saamænd aldrig taget til Kjøbstaden, for det er nogle farlig simple Madsteder her er. Men Rotter er der i Kjælderen, og da jeg nu, lige før man ventede denne bøvede Juletid, bad Fruen, om jeg maatte se at faa en

Rottehund, saa saa hun paa mig, som hun ikke vidste, hvad en Rottehund var. Og da jeg saa sagde: Vi gaar jo nu Madtiden imøde, blev hun — aa saa gal — og begyndte at lægge ud for mig, som hun kunde være en Degn. Jeg sagde, at jeg kunde godt huske det meste af min Bibel, om ogsaa jeg havde glemt det af Katekismussen, som kommer foran og bagefter. »Hvad er det? Svar,« men hun gik og smak Døren i for mig.«

»Ja,« faldt Ane ind, »og tror Forvalteren, at jeg har faaet Lov til at bage saa meget som en Klejne til Højtiden? Fruen svarede mig, at det var bedre, jeg sørgede for min Sjæl end for mit Legeme. Jeg ræsonnerte alligevel indvendig som saa: Sjælen sørger Vorherre nok for, men maa jeg rigtigt selv sørge for Legemet.«

»Men hvad tager hun sig da for hele den udslagne Dag?« spurgte Manden i Pelsen.

»Ja det maa Forvalteren nok spørge om,« sagde Ane. »Ligner det Noget for et ungt Fruentimmer aldrig at tage saa meget som en Hose i Haanden at stoppe? Tog jeg mig ikke af det, stak s'gu alle hendes ti Tær ud i Støvlesnuderne. Nej enten sidder hun og gransker og glor ud i Haven, eller ogsaa læser hun; sommetider spiller hun ved Klaveret, men det er altid i en Tone, som om man skulde til Begravelse. I gamle Dage ude paa Landet, naar jeg kunde høre hende spille, og de dandsede til inde i Havestuen, saa kunde det dog muntre En ude i Kjøkkenet.«

»Ja vi fik os saamænd sommetider en Hamborger-

skotsk derude, Ane,« sagde Hans Peter vemodigt. »Man behøver da ikke at blive saa dvask, fordi man bliver gudsfrygtig. Henne hos Apothekerens gaar de jo ogsaa i Kirke hver Højtid, men bagefter gjør de et farligt Bavl med Middagsbespisning og Dands. De har ædt fem Kalkuner paa fire Dage og . . .«

»Men tror I ikke?« afbrød Povlsen, — »jeg mener . . . kommer Præsten meget her i Huset?«

»Jo,« svarede Hans Peter, »han har da været her et Par Gange, men det er ikke for det: han er jo Enkemand og sidder i et godt Levebrød.«

»Ja, men jeg tror nu, han er vidtløftig,« bemærkede Ane.

»Jeg vil dog prøve paa at tale med hende,« sagde Povlsen og vendte sine Skridt hen mod Huset. Da han var noget borte, sagde Hans Peter:

»Det var en Mand for Fruen.«

»Det er sikkert,« sagde Ane, »for det er en bestemt Mand, som kunde holde hende til at tage Noget i Hænderne.«

Da Povlsens Banken lød mod Fruens Dagligstuedør, foer hun opskræmmet i Vejret med et Skrig, og da den høje Skikkelse stod ukjendelig i Mørket, udbrød hun, endnu under Paavirkning af sin Hallucination: »Hr. Pastor — Tak — fordi De kom.«

»Ingen Aarsag, det er kun mig,« sagde Povlsen tørt.

Det gav et Ryk i Cecilie, som i En, der pludselig vækkes. Hun blev saa bange for Povlsens Stemme, at

hun ikke havde Kraft nok til at blive vred eller frastødende. Paa vanlig Vis faldt hun da sammen i mat Indolens og sagde:

»Da vi sidst saas, troede jeg . . .«

»At det var for sidste Gang. Aa ja, jeg havde nær troet det Samme, Frue. Men saa syntes jeg, at vi havde oplevet saa meget sammen, at vi, før vi skiltes, maatte tale fra Læderet. Jeg har ondt ved det ligesom De, men det maa dog ske.«

Fru Cecilie var saa sky tilmode, at hun følte sig fristet til at bede Povlsen om at tie stille. Hun gjorde et mislykket Forsøg paa at lægge Fornemhed ind i følgende Replik: ». . . Jeg forstaar — jeg véd ikke, hvad De mener,« men den kom ynkelig klynkende frem.

»Ikke? Har De da glemt, hvor venlig De i sin Tid indbød mig til at besøge Dem her i G. den Dag, vi skiltes paa Landevejen? Om De har givet mig Grund til at anse mig for velkommen hos Dem de to sidste Gange, vil jeg overlade til Dem selv at afgjøre.«

Fru Cecilie svarede i et forkjælet Barns gnavne, grædevorne Tone:

»Aa — hvorfor piner De mig, hvorfor kan De ikke lade mig være i Fred?«

Povlsen lo. »Vi er jo dog voxne Mennesker, Frue. Jeg skal desuden nøjes med en kort Forklaring. Sig mig blot, hvad der er i Vejen mellem os, thi jeg vil hedde Mads, om jeg kan begribe det.«

Fruen tog sig sammen. »De har ingen Tro!« sagde hun?

»Tro? Paa hvad?«

»Paa — paa — ja . . . De har ingen Tro paa Forsoningen,« svarede hun lidt triumferende over at have fundet en saadan Hovedkategori at møde op med.

»Forsoning? Med hvem? Jeg véd ikke, at jeg har noget Udestaaende med Nogen,« sagde Povlsen studsende.

»Med hvem? Med Gud naturligvis, baade for den Synd, De er født med, og for de Synder, De daglig begaar.«

»Den Synd, jeg er født med, kan jeg s'gu ikke gjøre Noget for; og naar jeg ellers opdager, at jeg har gjort noget Dumt eller Utyskeagtigt, bliver jeg saa gal paa mig selv, at Vorherre neppe kan være vredere. Naar jeg da forsoner mig med min egen Samvittighed ved, saa godt jeg magter, at bøde paa mine Dumheder, saa er det vel Alt, hvad et sølle Menneske kan gjøre.«

»Det er, som De aldrig havde lært Religion i Deres Liv,« sagde Cecilie.

»Det, jeg har lært deraf i Skolen, har jeg glemt for jeg har aldrig forstaaet det, men det kunde være, jeg netop har lært noget deraf i mit Liv. Jeg har lært, at man lever bedst med sig selv og andre Mennesker, naar man gjør sin Pligt, er sanddru mod sig selv og Andre og aldrig tænker eller handler sjofelt.«

»Deres Betragtning er grundprosaisk som Deres Liv.«

»Naa, jeg er da heller ikke Poet af Profession. Mit Liv, naa ja — det lever jeg jo dog for en Del i Vorherres frie Natur, i Mark og Skov, der er kjønne til alle Aarstider. De derimod murer Dem jo inde og . . . om Forladelse, men det skal ud . . . bestiller ikke det, Vorherre har skabt, saa lang som Dagen er.«

Nu blev Fruen hidsig. »Jo nu lever jeg netop et Liv i Aand og Sandhed,« raabte hun. »Nu lever jeg med de hellige Mænd; nu vanker jeg om med Patriarkerne og besøger dem under deres Telte ved Palmerne og ved Kilderne; nu sætter jeg mig med Marie ved Herrens Fødder og lader Martha sysle med det Verdslige. Hver Dag maner jeg de hellige Skikkelser frem for mig; det er mig, som havde jeg dem alle omkring mig; jeg taler med dem; jeg forestiller mig, hvad de ville svare paa mine Spørgsmaal til dem . . . jeg ser et nyt helligt Skuespil hver Dag for mine Øjne . . . aa — men Sligt har De ingen Anelse om.«

»Naar jeg vil se Komedie, tager jeg til Kjøbenhavn og gaar paa det kongelige Theater. Ja bliv De kun vred; mig faar De ikke til at gaa, før jeg vil; Sandheden skal De høre. De bruger Religionen til Deres Tidsfordriv, som et Legetøj, som . . . jeg véd ikke hvad. Skal jeg faa Respekt for alt det Væsen, De nu er kommen ind paa, saa gjør en stor Opofrelse, en Kjærlighedsgjerning, der koster Dem Møje, Anstrængelse, ja Væmmelse; bring Hjælp til de værste Huler, hvor der er Stank, Snavs, Sygdom og Elendighed — saa skal jeg tage min Hat af for Dem.«

»Det er Katholicisme; det er Værkhellighed.«

»De kan kalde det, hvad De vil; men jeg forlanger, at Menneskene skal leve i Luften og Lvset, i den virkelige Verden. Jeg var for nogle Aar til Froprædiken Nytaarsmorgen. Det saa kjønt ud med de mange Lys, Sangen lød smukt og opbyggelig; jeg kom i en god Stemning. Saa begyndte Præsten at tale. Der gik svært Ry af hans Rettroenhed. Han talte om at afdø fra Verden; han fortalte os, at den var Ondskab og Fordærvelse helt igjennem, at vi var Syndens Slaver fra Moders Liv af osv. osv., og jo mere han talte, jo mere stemmede det for mit Vejr; jeg syntes, at de lave salpeterplettede Hvælvinger sænkede sig tæt ned over mig, at Lyseosen var ved at kvæle mig, og aldrig saa snart var Præsten færdig, før jeg løb ud, kom op i min Kane, og da Klokkerne klang, og Hestens Trin klaprede paa den frosne Vej, da jeg saa dens Aande sno sig gjennem den klare Luft, saa Sneen gnistre i Morgenlyset . . . hu . . . saa svang jeg Pisken to Gange om Hovedet, slog et Knald og trak Vejret ret af Hjertens Lyst . . . og afsted gik det over Isknolde og gjennem Snedriver, mens jeg sang i vilden Sky:

„Vil Du være stærk og fri,
pres de røde Druer.“

uh — hvor De havde godt af en saadan Kanetur i klingrende Frost, der bed i Næsen, eller i Snefog, der piskede Dem ind i Ansigtet, mens Sneknolde røg Dem om Ørerne, og saa hjem igjen og tage ordentlig fat, saa

Sveden kunde sprække ud af alle Lemmer paa Dem . . .«

»Men Povlsen,« sagde Cecilie og brast ud i Latter, »jeg har aldrig hørt saa mange Ord af Deres Mund i al den Tid jeg har kjendt Dem.«

»Nej jeg præker kun, naar jeg er rigtig gal i Hovedet, saa maa det have Luft. Nu er jeg færdig, og nu gaar jeg. Men det siger jeg Dem, om nogen Tid, naar jeg har sundet mig, saa kommer jeg med min Kane, og Fanden skal tage mig, om De ikke skal ud at kjøre, om jeg saa skal bære Dem ud i Kanen. Farvel.«

Og i en Fart var han ude af Døren. Cecilie blev staaende, først maalløs af Forbavselse, derpaa lo hun igjen, nynnede, medens hun tændte Lys, og sagde halv højt:

»Ja en Kanetur kunde forresten være yndig.«

Den næste Morgen var hun derimod meget misfornøjet med sig selv. Hun havde tænkt sig som Sejrherre i en Samtale med Povlsen, i hvilken hun burde have ladet sin Trossikkerheds og Dannelses Batterier spille af al Kraft, og nu . . .? De Rørelser i Stemning og Fantasi, hvorpaa hun havde villet kjende Gjenfødelsesprocessen i sig, vare standsede. Hun gav sig til at blade i de opbyggelige Bøger og Traktater, der ophobede sig paa hendes Bord; siden Pastor Alstrups Ankomst til S., gjorde Byens Boghandler i den Art Literatur. Men hendes Tanker glede ud fra Ordene, hun læste; det gamle Sværmeri for at kjøre i Kane

drillede hende som en Nisse; hun saa Kaneheste med Svejf og Fjerbusk paa Hovedet og hørte Klokkerne klinge hver Gang, hun forsøgte paa at læse en Side ned. Hun kom til det Resultat, at det maatte være en af de Anfægtelser, som hun havde læst om, der af og til plagede de Troende. Opad Formiddagen tog hun sit Tøj paa, og uden i Forvejen at have taget nogen som helst Beslutning rettede hun sin Gang mod Præstegaarden. Hun gik ind i Porten, hvori Indgangsdøren til Beboelseslejligheden var; der blev hun staaende, ængstelig og uvis. Flere Gange greb og slap hun Klokkestrængen, trak hver Gang en lille Kjende stærkere end før, og da hun efter flere Forsøg hørte Klokken give Lyd, isnede det helt igjennem hende. Da en Pige lukkede op, hørte hun i Entréen Latter og højrøstet Tale lyde ud fra Dagligstuen, hvor Pigen paa hendes Spørgsmaal, om Præsten var hjemme, viste hende ind.

Omtrent en halv Snes unge Damer sad i Kreds om Bordet og drak Chokolade. Pastor Alstrup gik op og ned ad Gulvet i en vatteret og stukken Silkemorgenfrakke med et oprømt Ansigt. Ved Fru Staals Indtrædelse studsede han en Smule, men sagde strax let og muntert:

»Velkommen, lille Frue. Hvad siger De om mig gamle Enkemand, omgiven af al den straalende Ungdom:

Welch reicher Himmel; Stern bei Stern;
Wer kennet ihre Namen?“

Og derpaa fulgte en Præsentation; Fru Staal kjendte paa Navnene flere Embedsmænds, Apothekerens og de mest velhavende Kjøbmænds Døtre.

»Ja vi fornøjer os lidt i den glade Juletid,« vedblev Præsten. »Jeg har begyndt at læse lidt med disse unge Damer. Vi vente Biskoppen paa Visitats her til Sommer, og det er mit Ønske, at de Unge, der ere konfirmerede i de sidste fire Aar, skulle møde i Kirken til Katekisation for at aflægge Vidnesbyrd om deres kristelige Oplysning. Vi begyndte lidt før Jul, vi have lige haft en Time, og nu holde vi en lille Hvile. De véd, man maa ikke bære Julen ud af Huset.«

»Gud jeg er allerede saa rædsom angst, naar jeg tænker paa den Dag med Biskoppen,« sagde en kjøn lille Brunette, Toldforvalterens Datter, og rystede Lokkehovedet, saa Krøllerne slog hende om Tindingerne.

»Det er der ingen Grund til, lille Camilla,« svarede Præsten, og klappede hende faderlig paa Kinden, »De gaar jo godt frem i Kundskab om de Ting, som høre til Guds Rige.«

Hun saa op paa ham med et rørt, taknemmeligt Blik.

»Den Kundskab savnede vi Alle, før De kom, Hr. Pastor,« sagde en Anden, »tidligere har jeg ikke havt Begreb om alt det Høje og Dybe, som De kan give En Sands for.« Denne Dame gav Undervisning i Byens fornemme Pigeinstitut.

»Endnu ere I kun i Templets Forgaard, Børn,« sagde Præsten, og gav denne Dame et Strøg hen over

Haaret, »og til det Allerhelligste kan jeg kun løfte en Flig af Forhænget for Eder, men jeg haaber, at I ville kunne fange en Straale af den rene Flamme, al Lysets Kilde, som brænder der inde. — Naa,« og her kom en pludselig Overgang i Stemmen hen imod det Lette, »var De fornøjet med Ballet hos Dem i Forgaars Aftes, lille Charlotte?«

»Ja det maa Pastoren virkelig spørge de Andre om«, svarede Apothekerens Datter, sødt bebrejdende.

»Vi morede os mageløst Allesammen,« lød det i Kor.

»Og Baldronningen var —?« spurgte Præsten.

Svaret var en almindelig Fnisen og et enstemmigt »Aa—h«.

»Vil man se, hvor de Smaapiger er jaloux paa hverandre. Det er af lutter Skinsyge, I ikke tør sige Noget.«

»Jo det var Camilla Lund,« sagde Apothekerens Datter, »Kammerjunker Ravensfeld fra Taastrupgaard inklinerede for hende hele Aftenen.«

»Se se — Hofjægermester Ravensfelds Søn? Er det en interessant ung Herre?« spurgte Præsten.

»Jo, det er han rigtignok,« svarede en af Damerne.

»Naa, er han interessant?« tog den unge Lærerinde til Orde,« jeg synes, at han er rædsom overfladisk.«

»Hvor kan Du sige det?« — »Jo det kan jeg sige« — »Jo jeg holder med Thora« etc. etc. lød det nu fra de forskjellige Munde paa en Gang. Præsten

lo og klappede dem vexelvis paa Skuldre, Kind, Hage og Haar.

Endelig opløste Selskabet sig. Fru Cecilie, der hele Tiden havde hørt paa denne Konversation med nogen Forbavselse, vilde ogsaa bryde op, men Præsten gjorde Tegn til hende, at hun skulde blive. Da de unge Damer under Latter og højrøstet Tale i Gangen havde fjernet sig, mødtes Cecilies og Præstens Blikke. Han smilte og sagde:

»Har De ikke læst, kjære Frue, at man skal være Alt for Alle? Man skal kunne spøge barnlig med de Unge, ellers skræmmer man dem bort fra Livets Alvor og Dybder.«

Fru Cecilies Ansigt opklaredes ved denne Fortolkning. Hun betragtede nu Præsten med en beundrende Mine.

»Ja — og Julen er jo Børnenes Fest,« sagde Præsten. »Naa, De har noget Alvorligt paa Hjerte, kan jeg se, lille Frue.«

»Hr. Pastor — ja — men Deres Tid . . .«

»Tilhører min Menighed . . . Men vi er udsatte for Forstyrrelser her. Turde jeg bede Fruen?« og han aabnede Døren til sit Studereværelse.

Det var møbleret med en Art Luxus. En svær broderet Portière hang for Døren til Dagligstuen — det var en Gave fra taknemmelige Konfirmandinder. Sofaen var fuld af pragtfulde Puder, paa en af dem saa man Efterligning i kulørt Broderi af Rafaels Engle i Forgrunden af den sixtinske Madonna. Paa en for-

gyldt Konsol, der forestillede Kapitælet af en midt paa Skaftet afbrudt dorisk Søjle, og som var anbragt over Skrivebordet, stod en stor Statuette i Terrakotta efter Thorvaldsens Kristus, der ligesom bredte Armene ud over Præsten, naar han sad i Granskning over sine Prædikener. Væggene vare fulde af rafaelske og murilloske Madonnaer i Kobberstik, over Sofaen hang et meget stort Stik af Correggios Madonna di San Sebastiano — den forunderlige Helgen med de prægtige Lemmer, der bæve i Smerte — eller erotisk Henrykkelse — og hos hvem det Hellige og Profane flyder sammen i en mystisk Enhed. Under dette Billede hang samme Malers Magdalena i Farvetryk. Ved Siden af denne Sirlighed gik dog en genial Uorden; paa Skrivebordet laa et Kaos af Papirer og Piecer, og rundt om paa Stolene opslagne Bøger og udfoldede Aviser.

»Man savner en Hustrus ordnende Haand,« sagde Pastor Alstrup, trak paa Skuldrene og gjorde en Lænestol ryddelig for Fruen. Hans Ansigt blev alvorligt-opmærksomt, han kneb Øjenlaagene lidt sammen og rettede et spørgende Blik paa Cecilie.

Skjælvende, med nedslagne Øjne, men med en fortvivlet Hurtighed som en Skolepige, der fremsiger sin Lektie til Examen, fortalte hun Præsten sin Historie, sine lønlige Henrykkelser og ekstatiske Tilstande, og om hvor forlegen hun var med Hensyn til den Mand, der havde vist hende mange Tjenester paa en saa uegennyttig Maade, men som ved sit hedenske Væsen allige-

vel var hende til Forargelse. De enkelte mest betegnende Træk i deres Samliv tav hun dog om.

Præstens hvide Tænder tittede frem bag hans svulmende, kirsebærrøde Læber.

»Elsker De ham?« spurgte han med inkvisitorisk Betoning.

»Nej, nej,« svarede Cecilie ivrig.

»Saa indlad Dem ikke paa Samtaler med ham om religiøse Gebeter; og bliver han paatrængende, saa — De véd, hvad der staar skrevet: Hvis dit højre Øje forarger dig osv. —«

»Men han talte om, at jeg maatte gjøre en stor Opofrelse, en Kjærlighedsgjerning, hvis han skulde have Agtelse for min Tro. Er der dog ikke Noget deri, Hr. Pastor?«

»Hm! den gamle Historie, som de Alle raabe paa. Vent, til Deres Tro uimodstaaelig driver Dem til en saadan Gjerning, thi er den ikke Troens naturnødvendige Frugt, er den kun Tant.«

»Saadan staar der ogsaa i alle de gudelige Bøger, som jeg har læst. Men han (hun undgik at nævne Povlsen ved Navn) sagde, at jo mere en saadan Gjerning kostede mig Overvindelse, jo fjernere den laa for min Natur, desto mere var den værd.«

Det Søren Kierkegaardske Paradox forfladiget i den populære Hverdagsopfattelse,« sagde Præsten fornemt henkastende og trak paa Skuldrene. »Det er Alt, hvad den store Kirkestormer har udrettet, at forsyne det aandelige Proletariat med enkelte Stikord og af-

stumpede Tankebrokker, som det i barnagtig Kaadhed slynger mod Kirkedøren, men de give hverken Klang eller gjøre Skade, de falde matte og sprængte ned som tørre Jordklumper.«

»Der er Poesi og Billedrigdom i Alt, hvad den Mand siger,« sagde Cecilie ved sig selv; Præsten læste i hendes beundrende Blik, i hvad Retning hendes Tanke gik, og klappede begge hendes Kinder med sine varme, buttede Hænder. Under en Pavse, der opstod, saa han et Øjeblik hen for sig, som han vilde fange Noget, han havde glemt, alt medens hans Hænder vedbleve at bestryge Cecilias Ansigt. Endelig sagde han: »Hvad De før fortalte mig, kjære Frue, om Deres ensomme Timers Henrykkelser, interesserede mig i høj Grad. Ja visselig er det Tegn paa, at De er berørt af Naaden, at De med Magt drives til at leve med hine hellige Skikkelser. Den Mand« — og her pegede han paa Correggios Sebastians Madonna — »der har malet dette Billede, maa ogsaa paa inderlig Maade have levet sammen med de Væsener, han har fremstillet med sin Pensel; ja han maa have havt en aandig glødende Elskov til den Kvindeskikelse, han har fremstillet i Forklarelsens Himmellys; han maa mystisk have hvilet ved hendes Hjerte og være bleven gjennemsitret af Salighedens Skjælven, ligesom Sebastian, der staar bundet til Træet, det vil sige fængslet i Endeligheden med Legemet, medens Sjælen favner Guddomsskikkelsen hisset oppe. Det har været de udvalgte Aanders: kristelige Digteres og Kunstneres Velsignelse, i Ord, Former og

Farver at have kunnet fremstille deres lønlige Henrykkelser og derved befri sig for deres altbetagende Magt. De Mennesker, der have den indre Kunstnernatur, uden at eje Udtryksmidlerne, staa Fare for, at den mystiske indre Billedverden bliver stærkere, end deres Væsen kan bære det, thi Legemet kan, trods Sjælens Higen opad, jo ikke komme bort fra Jorden, før Døden bryder Baandet mellem dem, og Sjælen faar Vinger til at flyve op mod sit Hjem, Lysets Sfære, hvorefter den saa inderlig længes i sin Udlændigheds Stand. Men den Følelse i vort Bryst, den stærkeste Trang i Livet og Betingelsen for dets Vedvaren fra Slægt til Slægt, Kjærligheden, den ejer ethvert Menneske Muligheden til. En hedensk Vismand, en af dem, som var opfyldt af det spredte Gudsord, der ogsaa virkede paa den forkristelige Tids store Aander, har skildret Elskoven som Barn af den himmelske Idéfylde og den jordiske Trang. Kjærligheden er paa én Gang vort evige og vort jordiske Væsens højeste Udtryk. Elskoven bliver — og det ikke mindst hos en troende Kvinde — Baandet mellem Himlen og Jorden; i den nyder hun den højeste jordiske Salighed, Pantet paa den himmelske. Lær at elske, og det vil De lære, det kjender jeg Dem nok til at kunne forudsige, saa vil Deres Henrykkelser faa Stof at mætte sig med; De vil leve i Himlen og dog paa Jorden.«

Fru Cecilie anstrængte sig for at forstaa Dommens Præmisser; det susede og summede i hendes Hoved

Tankerne svømmede om i en tæt, berusende Dunst, der lagde sig tungt paa hendes Aandedræt.

»Ja det anstrænger Dem,« sagde Præsten og klappede hende paany; »vi fortsætte en anden Gang; jeg besøger Dem snart.«

Da Præsten havde fulgt hende ud og atter skulde til at passere Dagligstuen, stod Fru Krause i et af dens Vinduer og saa ud efter den bortgaaende unge Frue. Hun vendte sig om og betragtede Præsten med et saa skarpt, spottende Blik, at han som stukken af en Knappenaal foer i Vejret.

»Aa lad mig være fri for de Øjne, der som Slangebraadde vil dræbe min Begejstring, min Trosvarme, min . . . Det er afskyeligt, det er oprørende!«

Fru Krause smilede og trak paa Skuldrene, idet hun fortsatte Præstens begyndte Frase:

»Og som fremfor Alt generer min kjære Fætter i hans saliggjørende Selvtillid, som gjør ham saa stor i hans egne og saa mange skjønne Kvinders Øjne.

»Vil Du bestandig vedblive at hade mig, Augusta?« sagde Præsten nu i en bebrejdende Tone.

»Hade Dig? — aa nej! Jo længere jeg kjender Dig, jo mindre ansvarlig tror jeg Du er.«

»At Du ikke kan glemme vore Børnestreger!«

»Aa ja. Du har lettere ved at glemme end jeg; det er Din store Fordel i Livet. Lad mig hjælpe paa Din Hukommelse; jeg har nu tiet i en hel Del Aar, og før vi skilles, skal Du høre Sandheden, som Du har en stor Gave til at smutte fra. Kan Du for Exempel

huske den smukke unge Student, der i Ferien besøgte sin Onkel paa Gaarden ved Helsingør? Han strømmede over af Poesi i bunden og ubunden Stil, i Tale og paa Papiret, og alt det væltede han ud over sin nittenaarige Kusine i Sommeraftenerne med Maaneskin paa Sundet, Nattergalesang fra Skovkrattet, Kaprifoliumsduft fra Haven osv. osv. Aa Gud! husker Du, da Hr. Studenten i salig Rus sank til Kusine Augustas Bryst med Citatet: »Jeg har min Helga! Hører det I Sale!« Nu forekommer det mig saa uhyre latterligt! Samme unge Hr. Alstrup sank jo helt daanende hen, og Pigebarnet maatte snakke for ham som for et sygt Barn eller et kjælent Fruentimmer.«

»Børnestreger, Børnestreger!« raabte Præsten igjen og stampede i Gulvet.

»Naa ja. Men denne Slags Streger har vedkommende Herre nu drevet i nogle og tyve Aar og bestandig fundet Kvinder, der vilde lege Munken gaar i Enge med ham. Den lille Frue, der gik herfra, er nok den nyeste Legekammerat. Ulykken er, at nogle tage Legen for Alvor, det gjorde uheldigvis Kusinen; at det var dumt, kan Du have Ret i. Det kjælne Drengebarn blev jo imidlertid Kandidat og gjorde et Besøg hos en anden Onkel paa Fyen. Forandring fryder: der var nu en blond, lille fin Kusine; den forrige var høj og brunet. Den lille Blonde havde en Arv i Vente . . .«

»Augusta! jeg fordrer, at min afdøde Hustru skal omtales med Pietet.«

»Stakkels Barn! Hun fik den poetiske Theolog,

som hun beundrede, af hvis rige Aand hun vilde suge Næring, men han maatte sprede sig, han maatte gjøre Erobringer. Du taler om Pietet! Har Du nogensinde skaanet den lille Stakkel for Dine forfængelige Fordringer, for Synet af Dit Kurmageri? Hensmægtede hun ikke, indelukket i sit Hjem, sygelig og sørgmodig, mens Du solede Dig i Dine Triumfer som Taler og som — hahaha.«

»Jeg fordrer Agtelse for min Gjerning, der er viet til det Helligste. Du lyver, hvis Du kalder mig en Vantro og en Hykler.«

»Det gjør jeg ikke heller, for det er Du ikke. Du tror paa Din Maade, men det er ogsaa en af Dine Evner, at Du kan tro paa Alt, der kan yde Dig Stof til at glimre. Du bliver rørt over Din egen Betagethed af det, Du giver Dig af med, saa Du bilder Dig ind, at Du omfatter det alvorligt. Der er ingen fast Bund noget Sted i Dig; Alt er gyngende, bævende, sprudlende eller spruttende. Det beruste mig i sin Tid. Men da Du bedrog mig, da kom det Haarde, Onde eller Stærke, jeg véd ikke hvad, op i mig. Jeg vilde spille op imod Dig. Derfor giftede jeg mig med en Mand, som Alle antog for hovedrig, jeg vilde have et glimrende Hus, der skulde bugne af Malerier og Kunstsager og være fuldt af aandfulde Gjæster. Aa, kan Du huske, da Du første Gang besøgte mig i mit Hjem? Jeg saa, hvor Du indvendig anstillede Sammenligning mellem min første Sal i Bredgade og den tarvelige Landsbypræstegaard fra Dit første Kald. Naa —

Alt styrtede sammen; jeg klager ikke over, at det gik, som det gik, det var min fortjente Straf.«

Og da jeg tilbød Dig at anse mit Hus som Dit Hjem?«

»Tog jeg derimod. Du var mig ikke farlig mere, for jeg kjendte Dig, og jeg følte — jeg véd ikke hvorfor — at det kunde være en Slags Bod, fordi jeg havde kastet mig hen til en Mand, jeg ikke elskede, og til et løgnagtigt Liv, naar jeg plejede Din syge Kone. Hvad hun betroede mig, da hun havde fattet det Venskab til mig, som gjorde Dig jaloux, det tier jeg med — ikke for at skaane Dig, men af virkelig Pietet for hendes Minde. Da hun døde, bad Du mig bønligt om at blive; Du saa godt, at jeg kunde styre Dit Hus med en vis Smag, som Du satte Pris paa. Jeg besluttede at blive; jeg kunde da holde den Eneste, mit Hjerte endnu hang ved, min Søn, paa Herlufsholm. Jeg vil ikke blive her længere, nu da han har faaet Regensen. Jeg troede, at jeg kunde le ad Din Berømmelse og Dine Forelskelser, men jeg har ærgret mig over dem, følt mere og mere Modbydelighed ved at se Dig drive dette Spil. Jeg rejser, saa snart Du kan faa truffet et andet Arrangement.«

Præsten havde gaaet op og ned i Stuen i heftig Sindsbevægelse. Da Fru Krause tav, slog han ud med Armen og vilde tage Ordet; men Læberne bevægede sig, uden at nogen Lyd kom frem; han var mørkerød i Ansigtet. Da foer han med Haanden over Panden og sank om i Sofaen. Fru Krause saa paa ham, trak

stærkt i Klokkestrengen og sagde kort og rolig til den indtrædende Pige: »Hent strax Doktoren, Præsten er bleven daarlig.«

Da Lægen kom, var Alt forbi. »Pastoren er for blodrig«, sagde han til Fru Krause, »han maa tage sig mere Motion. Det Hele er en Bagatel, en ubetydelig Kongestion. Konstitutionen ellers normal som faa.«

Kort efter sad Pastor Alstrup i Lænestolen i sit Studereværelse. Han var hensunken i Tanker. Med Et udbrød han:

»Hun lyver. Jeg er en oprigtig, en enfoldig troende Mand. Jeg hviler i det ene Fornødne, min Grundstemning er hin sagte lokkende Evighedslængsel, som bæver i Psalmistens vidunderlige Rhythmer:

Her vil ties, her vil bies,
her vil bies mit svage Sind.“

Og med dæmpet Stemme fremsagde han det hele skjønne mystiske Digt; efterhaanden fyldtes hans Øjne med Taarer, og da han var færdig, indtog han en Stilling med bøjet Hoved og foldede Hænder som en Bedende. Han rejste sig derpaa tilfreds med sig selv, han syntes, at han havde undersøgt sit Indre, og at Alt der saa saa harmonisk, saa kjærlighedsfuldt ud. Hans Kusine, tænkte han, var et koldt og klogt Fruentimmer, som Skandalen med hendes Mand havde gjort bitter, og den Slags Mennesker gjøre altid poetiske Naturer som hans Uret.

Ogsaa Fru Staal havde været helt optaget, medens hun vandrede hjem, og én Tanke dukkede bestandig frygtsomt Hovedet op af det Kaos, der strømmede gjennem hendes Hoved: at Præstens Tale maaske var Forberedelsen til en Kjærlighedserklæring til hende; men naar Spørgsmaalet, om hun elskede Pastor Alsrup, tvang sig en Smule frem, slog hun med Haanden for at jage det tilbage i den Uklarhed, hvorfra det havde løftet sig ud. Denne Kvinde havde en forunderlig Frygt for selv at klare sig noget; skulde hun tage en Beslutning, maatte en Anden komme til, tvinge hende og tage hende med en Trumf.

Da hun kom hjem, var hun i Forlegenhed med sig selv; hun mærkede godt, at hvis hun tog en Bog for at læse i den, vilde hun falde i Staver med den i Haanden. Hun var træt af sig selv og følte Trang til at befri sig for sig selv. Da faldt hendes Øjne paa Klaveret. Det var længe siden, hun havde rørt det. Hun vilde tage et svært Stykke, som hun næsten havde glemt, og tvinge sig til at arbejde det igjennem. Men efter et Kvarters Forløb var Taalmodigheden bristet; hidsig slog hun til Nodeheftet, saa det fløj henad Gulvet. Da hørte hun en underlig Lyd inde fra Sovekamret; det var, som En gik op og ned ad Gulvet og nynnede: Vi—vi—vi, og paa samme Tid lod en svag Klynken sig høre. Jo mere hun lyttede, desto mere blev hun overbevist om, at det, hun hørte, var virkeligt og ikke en Indbildning. Hun rev rask Sovekammer-

døren op og blev staaende paa Tærskelen, maalløs af Forbavselse.

Ane gik op og ned ad Gulvet med et lille Barn paa sine Arme, som hun »vissede« for, ved hvilken Lejlighed hun tog de Par Toner, som hun ejede, i Beslag. Hun kastede et flygtigt Blik paa sin forstenede Frue og sagde i sin sædvanlige lidenskabsløse og tvære Tone:

»Der ligger et Brev om det inde paa Skrivebordet.«

»Hvad — hvilket — hvis er det Barn?«

»Det véd jeg itte ikke.

»Hvordan er det kommet? Hvem er kommen med det?«

»Det maa der vel staa noget Læsning om i Brevet.«

I en Hast var Fruen atter inde i Dagligstuen — jo, der laa ganske rigtig et Brev. Med febrilsk Ivrighed rev hun Konvoluten itu og læste:

»S. T. Enkefru Staal!

Deres Fromhed vil upaatvivlelig finde Tilfredsstillelse i at sørge for medfølgende Barn. Faderen er en Slubbert, der er rømt af Landet før Barnets Fødsel. Dets Moder, en fattig Tjenestepige, er afgaaet ved Døden, og hendes Moder, som er en lige saa fattig Husmandskone, har nu havt det et halvt Aar, men under den daarlige Pleje, det har faaet i det usle Hjem, er det blevet sygt, og Lægen siger, at det vil dø, hvis

det ikke faar det bedre, og det vilde det ikke faa, dersom det blev sat paa Sognet, hvorfor jeg ikke har villet undlade at oversende Dem det, lige saa meget for Deres egen som for Barnets Skyld, eftersom De kan have godt af nogen Beskjæftigelse, især af en saadan, der har at bestille med Opofrelse og andre kristelige Dyder. Jeg tegner mig med særdeles Agtelse

G. Povlsen.

P. S. Barnet er døbt og hedder Johanne Jørgensen.«

»Det er uforskammet, det er frækt. Uden videre at sende mig dette Barn paa Halsen blot for at gjøre Nar ad mig;« — og Fru Staal brast i høj Graad og talte samtidig højt med sig selv — »og hvad vil Folk sige? De vil sige, at Barnet er — ja de vil sige det Værste, de kan finde paa. Præsten sagde, at naar en Kjærlighedsgjerning ikke var udsprungen af Troen, havde den ingen Værdi, og min Tro har aldrig følt Trang til at tage mig af det Barn. Ane! Ane! kom herind!«

Ane viste sig, bestandig »vissende«, paa Dørtærskelen.

»Saa ti dog stille med den væmmelige Sang, Ane! Bring det Barn bort! jeg vil ikke have Noget med det at skaffe.«

»Ja hvor skal jeg gjøre af det?« spurgte Ane.

»Hvem har været her med det?«

»Det var en Bondekone, der kom med det, mens Fruen var borte. Hun havde ogsaa Brevet med.«

»Hvem var den Kone? hvorfra var hun? hvor opholder hun sig her i Byen?«

»Det véd jeg ingen Redelighed paa.«

»Men hvorfor spurgte Du ikke?«

»Konen sagde, at Fruen vidste Besked.«

»Nej jeg véd ingen Besked og vil ingen Besked vide. Jeg vil af med den ækle Unge.«

Nu blev Ane vred. »Er det en Maner for Fruen, som er godt lært, og som sla'er sig paa Rel'ionen, at sige saadan, over det at det er et Bondebarn? Kan det gjøre for det, det lille Skidt? Se hvor det mimrer med Munden, det vil have Mad. Vi kommer da til at give det en Taar sød Mælk. Er Fruen bange for, hvad Folk vil sige, saa kan Barnet blive i mit Kammer, for jeg er lige glad, om ogsaa nogle Skarnsmennesker siger, at det er mit Barn; jeg skal nok klare for mig. Aa den stakkels Orm — vi — vi — vi — ja sove, sove lille Gissenasse — hvad? Se hvor det er udslaget i Ansigtet!«

»Ja det er jo hæsligt; og det Barn skal vi have her i Huset. Saadan som det ser ud!«

»Derfor skulde det netop have det lidt godt med Føde og Varme. Ja Fruen kan s'gu ikke være bekjendt Andet; De kan spørge Hans Peter. Hvis Fruen jager det sølle Kræ væk, saa gaar jeg til Majdag, og saa gaar Hans Peter med; for vi er kjede af at gaa og glo paa hverandre og falde over hverandres Ben, for her er jo aldrig det bitterste at bestille, og Morskab bliver her heller ingen af før Markedsdag. Vi har aldrig faaet saa meget som en Æbleskive i hele Højtiden, ja ikke saa meget som en Stump Grisesylte er

der blevet lavet. Og det skal kaldes Kristendom, saadant noget Knovseri. Dersom den gamle Skovrider kunde se det, vilde han vende sig i sin Grav; det var en Mand, det var en Fornøjelse at tjene; det var et af de bedste Madsteder paa Egnen. — Saa — vi — vi — vi — skrig ikke Du lille Spurveunge — saa — vi — vi — Naa saa de vil jage Dig ud, hvad? Mo'eren er sagtens kommen skidt afsted, og de har nok kaldet hende en skarns Tøs, men der, hvor hun nu er, er hun lige saa god som alle de fine Damer; hun vilde kanske ikke mens hun levede, have smidt et fremmed Barn ud paa Gaden, hvis de var kommen med det til det Hul, hun boede i.«

Fru Cecilie blev helt overvældet af Anes Veltalenhed; hun havde neppe hørt hende sige halv saa mange Ord i al den Tid, hvori hun havde kjendt hende; ja, skjøndt hun ikke vilde være ved det, var der Noget, der slog hende i den tvære Bondepiges Tale. Hun nærmede sig Barnet, betragtede dets af Kirtelsyge vansirede lille Ansigt; det saa uendelig hjælpeløst og ynkeligt ud, mens det strakte de smaa Arme ud i Luften som for ganske i Almindelighed at bede om Hjælp hos Alverden.

»Ane kan lave en Seng til det; det maa jo blive her, til — til vi kan faa det anbragt,« sagde Fruen sagtmodig. »Men Ane maa ikke mere bruge saadan en Mund.«

Det lod Ane sig ikke sige to Gange; hun skyndte sig ud med Barnet og sørgede for det i alle Maader

med en Iver og Ihærdighed, som var det hendes eget. Fruen satte sig hen og grundede over Situationen. Paa den ene Side følte hun sig vel bestandig opirret ved det, som hun forudsatte var et kritisk Drilleri fra Povlsens Side; men paa den anden Side kom der Noget op i hende, der modsagde den Logik, at man havde Lov til at lade være at gjøre noget Godt, indtil Troen drev En dertil. I hvert Tilfælde maatte hun tale med Pastor Alstrup om det, og uden at hun tilstod det for sig selv, glædede hun sig til, at denne særegne Situation ydede hende Anledning til en ny Sammenkomst med ham.

Som hun sad, blev hun nysgjerrig efter at vide, hvorledes det gik Barnet, og gik ud til Ane. Denne havde faaet en lille Seng stillet ind i sit Kammer, og nu laa Barnet der og sov. Nu da det var vasket og hæget og havde det halve Ansigt skjult af Hovedpuden, saa man ikke synderlig til Kirtelsygens Udslæt; Kammerets Stilhed, det dæmrende Vintereftermiddags Lys lagde sig ligesom kvægende og dølgende om det lille skrøbelige Væsen, der havde paa sit Ansigt et Udtryk af den rørende Tryghed, som gjør sovende Børn saa smukke. Fru Staal bøjede sig ned over Sengen, hun hørte Barnets sagte, hurtige Aandedræt, strøg en Lok af dets tynde, silkeagtige Haar fra dets Pande og tænkte paa alle de Sorger og Taarer, al den Nød og Elendighed, der paa alle Sider havde omgivet det stakkels lille Liv, der svagt pulserede i dette Barnelegeme. Hun havde jo tidt som ung Pige i sin

Faders Have taget en omfalden, skrøbelig Blomsterplante op, bundet den fast og glædet sig, naar hun siden saa den komme til Kræfter og langsomt gjenvinde sin Livskraft. Laa ikke denne halvvisne Spire til et Menneskeliv hende langt nærmere end et Planteliv? Der var dog maaske Noget i, hvad Povlsen havde talt om Kjærlighedsgjerninger og Opofrelse, og det kunde maaske være den rigtigste Maade at besvare hans nærgaaende Adfærd imod hende, at vise, at hun turde paatage sig denne Gjerning og udføre den godt.

Hun lod strax Hans Peter gaa efter Lægen, hvem hun fortalte, at hun, efter Aftale med sine Bekjendte paa Landet, foreløbig vilde tage sig af Barnet. Hans Forskrifter bleve nøjagtig fulgte med Badning og anden Pleje, og et Par Dage efter viste Ane sig paa Gaden, kjørende den Lille i en Barnevogn.

Denne Begivenhed, Barnets Optagelse i Fru Staals Hus, blev nogen Tid Samtalestof i Byen. Den Frygt, Fruen havde berørt i sin første Hidsighed, viste sig at være ugrundet, thi i Kjøbstæderne og Omegn ligger Enhvers Liv saa aabent for Alles Øjne, at en Skandale ikke kunde være bleven skjult saa længe, hvis der havde været en saadan. Men der var jo nok dem, der fandt Fru Staals Handling exalteret; Postmesteren, afskediget Lieutenant og Kammerjunker, sagde i et Selskab: »Den unge Frue bliver mig vel religiøs; jeg holder nu paa Moderation i Alt,« og dernæst pustede han efter Sædvane sine Kinder ud og blæste en Luftstrøm ud gjennem sin vældige blonde Knebelsbart, saa

den struttede ud til alle Sider. Det var den Maade, hvorpaa han satte Punktum, naar han talte; naar han skrev, gik Alting i Et uden Skilletegn. Frøken Sperling maatte naturligvis snarest mulig se Barnet; en Dag kom hun stormende og endte sin Talestrøm paa følgende Maade:

»Det kan blive et charmant Barn, naar det kommer sig. Det er sødt af Dem Frue, saadan som De har baaret Dem ad; havde jeg Raad til det, vilde jeg ogsaa tage saadant et petite créature til mig; det er virkelig nok saa morsomt som en lille Terrier. Kun —« og her lagde hun Hovedet næsten ned paa den ene Skulder »— kun — ja De synes maaske, at jeg er — hehe..«

»Sig kun, hvad De mener,« sagde Cecilie lidt spændt. Frøken Sperling saa sig flere Gange spejdende omkring i Stuen, som for at forsikkre sig om, at ingen Sjæl kunde høre hende, hvorpaa hun hviskede i Øret paa Fruen:

»Ich möchte nur, das dieses Kind ein eheliches Kind wäre.«

Hvorpaa hun kyssede Fruen og røg ud af Døren.

Som man kunde vente, søgte Fru Staal snart Præsten for at høre hans Mening. Han tog Sagen meget flot og muntert.

»Ih se den Forvalter, der vil tage sig af den lille Frues »Indøvelse i Kristendom.« Han maa have forslugt sig paa Søren Kierkegaard. Der er forøvrigt noget Determineret i hans Maade at handle paa, skjønt den er noget nærgaaende og ugenert. Jeg kan se

paa Dem, at De vil spørge mig, hvad De skal gjøre. Simpelthen give Barnet under Deres Læges Behandling, og naar det er kommet sig, og De ikke føler Kald til at være Plejemoder, sende den ærede Herre det tilbage med Anmodning om at anbringe det hos en flink Bondekone, og da De jo nok har Raad dertil, tilbyde at betale dets Kost og Pleje.« Pludselig forandrede det ligegyldige Tonefald sig til et kjærtegnende, idet han sagde: »Det kjære, kjære Barn med den ømme og fine Samvittighed! Saasnart vi faar Nytaar overstaaet, og jeg faar lidt Tid, kommer jeg ned til Dem, at vi kan tale om . . . (og her blev Stemmen dybere og værdigere) — om de Ting, der høre til Guds Rige.«

Efter sit sidste Besøg hos Fru Staal var Povlsen kommen hjem i en saare blandet Stemning. Det var blevet ham aldeles klart, at han elskede Cecilie, og denne Vished æggede hans naturlige Energi til Kamp for hendes Besiddelse. Han var vant til at tro paa sin Villie, men paa den anden Side følte han godt, at den her fik et nyt og usædvanligt Gebet at prøve sine Kræfter paa. Endvidere indsaa han, at Cecilie var paa Veje til at blive forelsket i Pastor Alstrup, samt at de to mødtes paa Omraader, som han følte sig fremmed i, hvor hans Tanke var uvant til at bevæge sig, og hvor Ordet absolut maatte glippe. »At man

ogsaa er saadan et uvidende Bæst, der hverken kan snakke op om Literatur eller Kunst!« udbrød han, medens han sad i sit Ungkarlsværelse og sendte vældige Pibeskyer ud i Rummet. »Hm! og dog er jeg vis paa, at jeg forstaaer hende bedre end den svampede Herre med den aaleglatte Tunge, der kan more hendes Lediggang med sine højtravende Historier. Hun skulde bare tage fat, saa det knagede i hendes stærke Arme, og øve sine Muskler, saa kunde det blive et prægtigt Fruentimmer. Hvor kunde hun le og være munter i gamle Dage, hvor tog hun mig med Storm paa de Rideture! Var man et Fæ den Gang, da . . . .? Naa, det er da bedre at være et Fæ end en Slubbert.«

I disse Betragtninger blev han afbrudt ved en Banken paa Døren. En Tjener i Livrée kom ind og bad Forvalteren komme op til Baronen.

Denne sad i sit Værelse i den store med forgyldt Læder betrukne Lænestol à la Kristian IV. Han havde et meget bekymret Udseende og kløede sig bag Øret. Povlsen vidste af Erfaring, at det ikke havde stort at betyde. Baronens Liv gled hen i en beskjæftiget Lediggang, men var alligevel ordnet saa regelmæssig som et Uhrværk. Fra 9—11 præcis læste han sine Aviser, fra 11—1 passiarede han med Gods- og Avlsforvalteren, fra 1—2 spiste han Frokost, ventede paa Visiter fra 2—4, og selv naar der ingen kom, sad han opstillet i sin Salon og fyldte Tiden med at gabe den ene Gang højere end den anden og bestandig ledsagende sine Gab med højere og ynkeligere Sukke, fra

4—5 gjorde han Toilette, spiste til Middag fra 5—7, drak Kaffe og røg Cigar fra 7—8, spillede Billard fra 8—10, drak The fra 10—11 og gik derpaa i Seng. Indtraf der saa den ubetydeligste Begivenhed uden for den daglige Orden, som en Arbejdshests Død, en Karls Sygdom, et Middagsselskabs Aflysning paa Grund af Baronessens Svaghed, ansaa han sig for den mest plagede Mand paa Jorden, som alle onde Magter vare satte ud paa at chikanere. Forresten var han Skikkeligheden og Velvillien selv, naar man ydede ham en vis ydre Honnør, og han havde saare ondt ved at sige Nej, naar Nogen bad ham om Noget. Paa den anden Side tog han heller aldrig Initiativet til at give Noget; det fik han fra Baronessen og Godsforvalteren.

»Det er pidskende galt, det er rent bandsat, Povlsen, jeg er det ulykkeligste Menneske, der kan gaa paa Jorden! Hvad Fanden skal jeg gjøre, Povlsen?«

Povlsen fremsagde ganske tørt den Formel, han altid brugte ved Baronens hyppige Fortvivlelser:

»Er der tilstødt Baronen noget Ubehageligt?«

Baronen svarede ikke, men rejste sig, gik op og ned ad Gulvet, kløede sig atter bag Øret, spyttede i de i alle fire Hjørner anbragte Spyttebakker og gav sig til at spadsere, medens han tyggede sin Cigarstump flad. Povlsen blev staaende ganske stille med den mest ligegyldige Mine af Verden. Pludselig standsede Baronen foran ham, plantede ham sine udvæltende graa Øjne i Ansigtet og sagde med et dybt Suk:

»Forpagter Graa paa Krængstrup vil fratræde

sin Forpagtning. Kan De sige, hvad vi skal gjøre ved det?«

»Det bliver jo hans Sag at skaffe en solid Mand i sit Sted.«

»Ja det er godt nok, min Fa'er, men hvor faar han den Mand? Nu var jeg i alle Maader saa glad over ham, og saa skal man have nye Folk her paa Egnen! Aa jeg kan blive rasende, naar jeg tænker paa det.«

»Der behøver jo ikke just at komme en Mand uden for Egnen.«

»Hvad? hvad siger De, Menneske? Hvem i al Verden?«

»Jeg vilde grumme gjerne overtage den Forpagtning, Hr. Baron.«

»De — De? ja, men hvor faar jeg saa en Avlsforvalter fra? Saa bliver det Sidste værre end det Første. Nej dette Liv er ikke til at holde ud. Jeg vil ikke se nye Mennesker omkring mig, jeg kan ikke arbejde med nye Mennesker.«

»Men jeg afløste dog min Formand i sin Tid. Forvalteren paa Krængstrup vilde grumme gjerne have min Plads, og ham kjender Baronen jo.«

»Ja det er nu meget godt, Povlsen, men hvor skal de saa faa en Forvalter ovre paa Krængstrup.«

»Man kan jo tage Underforvalteren, der er meget flink.«

»Underforvalteren — hm, ja — ja. Men hvor

Fanden kan De overtage den Forpagtning? Der skal ikke faa Penge til.«

»Baronen har flere Gange lovet at hjælpe mig med et Laan, naar en Forpagtning tilbød sig.«

»Ja, men nu har jeg ikke en Skilling; jeg kan ingen Penge skaffe Dem; Fanden skal tage mig, om jeg ejer 100 Daler i Huset.«

»Godsforvalteren har nok nogle flere i Kassen.«

»Er De vis paa det, Povlsen?«

»Aldeles vis, Hr. Baron.«

»Naa saa faa Godsforvalteren til at ordne Tingene, Povlsen; jeg har, Gud hjælpe mig, ikke Tid, Povlsen. Jeg er ikke Menneske for at faa Fritid til det Allermindste. Ja saa Farvel, saa skaffer De og Godsforvalteren mig det Hele i Orden. Tænk Dem: nu har Kammerjunker Pleskow ventet mig i al den Tid oppe ved Billardet. Nu maa jeg rende op ad Trapperne med Tungen ud af Halsen, jeg, som ikke kan taale at skynde mig.«

»Nu faar man Andet at tænke paa end fange Griller og slikke Maaneskin,« sagde Povlsen ved sig selv, da han gik over Borggaarden. Han tog saa skrapt fat paa Tingene, at paa tre Dage var Alt i Orden; han overtog Krængstrup strax, fik Pengene hos Godsforvalteren, fik Dokumenterne opsatte og alle Aftaler gjorte.

Han havde lige faaet sit Tøj flyttet og sat sin Efterfølger ind i Forretningerne, taget Afsked med Folkene paa Skovbygaard og satte sig nu til Hest for

at tage Ophold paa Krængstrup, hvor dog den forrige Forpagter med Familie skulde have Bolig til Foraaret. Han befandt sig i den oprømte Stemning, som virksomme Mennesker komme i, naar de have arbejdet ihærdigt og naaet et Maal. »Nu skal hun blive min, om jeg saa skal bortføre hende,« sagde han, rejste sig i Stigbøjlerne, bøjede sig for over og satte i Galop over den haardfrosne Sne.

Omtrent paa Halvvejen mellem Skovbygaard og Krængstrup laa der et lille Hus ved et Led, et af de ynkelige gamle Bønderhuse med Vægge klinede af Ler og Vidier, Taget bugtet ud og ind, lave, i sin Tid rødmalede Vinduer med smaa bitte, blyindfattede Ruder. Om Sommeren skjulte en vild Rosenbusk, der var bunden op til Væggen, venlig den usle Boligs Armod, som Vinteren nu ubarmhjertig havde blottet. Leddet var lukket, og det saa ikke ud til, at Nogen vilde til at komme ud og aabne det. Povlsen holdt stille, ventede en Stund, blev derpaa utaalmodig og svippede paa Vinduet med sin Ridepidsk. En gammel kroget og forslidt Bondekone, hvis Hænder lignede Gulerødder, der lige ere trukne op af Jorden, viste sig endelig i i den af to Lemme bestaaende Dør.

»Aa jeg hørte ingen Ting, Hr. Forvalter, jeg stod og ragede med Tøsen. Ja det er haardt, naar man sidder i et jordløst Hus, at faa saadant Noget at passe.«

»Hvad for Noget?« spurgte Povlsen. Da han

saa paa Konen, opdagede han, at hun græd, saa Taarerne sivede ned gjennem hver Rynke paa Kinderne.

»Aa det er Kirstens Tøs, jeg mener; min Datters, hende, der kom galt afsted ovre til Deres med den svenske Rad, ham, Malersvenden, der rømmede af Landet, lige før Ulykken skulde til at ske. Ja, at der ogsaa kan være saadanne Skarnsmennesker til!«

Nu erindrede Povlsen den stakkels Piges Historie — en gammel Historie, der dog altid bliver ny paa Landet. Han var selv glad og fornøjet, fuld af Tillid og Haab; her fik han paa én Gang i en modtagelig Stemning et Billede af Livets bitre, kummerlige Nød holdt lige hen for sig.

Han nikkede med et forstaaende Blik til Konen og blev holdende, medens hun snakkede.

»Ja Kirsten maatte jo til det, da hun havde gjort Barsel, ja det ved Gud hun maatte; og det var vel bedst for hende saadan; men se, Barnet vilde Vorherre jo ikke tage, skjønt det er et usselt lille Skidt, som ikke vil trives. Doktoren siger, at det skal have Luft, men det kan da aldrig være rigtigt at lukke Kulde ind midt om Vinteren, og de Smule Vinduer der har jo i mange Aar været spigrede til med Søm for at holde Kulden ude, ja Gu' har de saa. Saa siger han, det skal have god Le emaade. Ja vi kan jo ikke skaffe det anden Levemaade end den, Manden og jeg vi faar, det kan vi s'gu da ikke. Forvalteren skulde bare se, hele Ansigtet sidder i ét blodigt Kjød paa det. Ja

det er haardt for fattige Folk« . . og nu fulgtes Ordstrømmen af en tilsvarende Strøm af Suk og Hulken.

Da fik Povlsen pludselig den Idé, som vi saa, at han udførte. At faa Husmandskonens Tilladelse til at tage sig af Barnet var saare let; Dagen efter skulde han til Kjøbstaden og have Penge i Sparekassen, Konen og Barnet fulgte med; ved et Bud fra Gjæstgivergaarden til Hans Peter fik han denne i Tale og Alt bragt i Stand, medens Fru Staal var ude.

Povlsen havde handlet ud af et rigtigt Instinkt med Hensyn til Forstaaelsen af Fru Cecilie. Denne Ubeskjæftigethed, der havde karakteriseret hele hendes Tilværelse, denne Mangel paa ethvert Centrum i hendes ydre eller indre Liv, hendes indolente kjælne Natur, hendes Hang til at leve i Fantasterier, Alt det, der gjorde hende hjemløs i Virkeligheden, fik snart en Modvægt, da hun fik fat paa en Gjerning, som hendes Hjerte kom med i. Plejen af det lille syge Barn optog hende snart i høj Grad; der var ikke mere Tale om at lægge det i Anes Kammer, det var hos Fruen baade Nat og Dag. Hun pyntede det, hun legede med det, hun havde lange Konversationer med Lægen om dets Sundhedstilstand, og et Stykke ind i den næste Maaned var den Lille allerede i kjendelig Trivsel. Havde nu Nogen talt til hende om at sende Barnet bort, naar det blev bedre, havde Fru Cecilie været den Første til at protestere. Kun af og til kom der

en Art Samvittighedsnag op i hende. Hun syntes, at Naaden ikke mere hvilede over hende i saa rigeligt Maal som før, hun havde aldrig de tidligere indre Aabenbaringer, og gudelig Læsning blev der ikke Tid til. Kirken besøgte hun som før hver Søndag, nød Pastor Alstrups beaandede Veltalenhed med samme Glæde, men stundom havde hun en Følelse af, at noget Fremmed var kommet mellem dem; hun forundredes over, at han ikke havde aflagt hende det Besøg, han havde lovet, og dog var hun ikke hyggelig tilmode ved Tanken om en mulig tête à tête med ham.

Pastor Alstrup var en Mand, der aldrig lagde Planer. Han gik, som hans Instinkter drev ham, hvad enten disse gik i Retning af aandelig Produktion eller førte ham mod et endeligt ydre Maal. Vilde Nogen have sagt ham, at han dog egenlig var jaloux paa det Barn, som Fru Cecilie havde taget i Huset, og at han syntes, at der gik Noget fra ham, saa havde han med den største Haan afvist en saadan Tanke; han vilde have forsikret sig selv og Andre, at han ingen Planer havde med Hensyn til denne Dame. Det havde han heller ikke, men det gik ham med hende som med saa mange smukke Kvinder, han var kommen i Forbindelse med; han berusede sig i en almindelig erotisk- romantisk- religiøs Atmosfære; der var en indbyrdes Affinitet mellem ham og alle Kvinder, som uklart idealistisk Sværmeri og ubevidst, bunden Sandselighed bragte i mer eller mindre hallucinerede Tilstande. Bevidst var han hverken Hykler eller Forfører, og hans

æsthetisk- begejstrede Liv i sin Gjerning opfattede han for ramme Alvor som positiv Religiøsitet.

Uldent og blødt, tæt og stille faldt Sneen en Eftermiddag i Begyndelsen af Februar Maaned; endnu stred det nedfaldende Tusmørke med den stille Frostdags blege Rødgule. Fru Cecilie sad i sin Stue, hvor det solide Knudebrænde, hun fik fra Herregaarden, buldrede og stundom knaldede i Kakkelovnen. Hun havde lige bragt den lille Johanne til Ro; hun havde ved at klæde hende af glædet sig over, at det sygelige Barns hidtil saa magre og kantede Lemmer begyndte at antage rundere og blødere Former. Den Sang, hvormed hun uden at tænke paa, hvad det var for en, havde sunget Barnet i Søvn med, surrede hende om Øret, hun søgte at orientere sig: det var »Auf Flügeln des Gesanges.« Nu nynnede hun den højt, medens hun drømmende stirrede ud i det hvide Vejr. Hun sang den sidste Strofe:

Dort wollen wir niedersinken
Unter dem Palmenbaum,
Und Liebe und Ruhe trinken
Und träumen seligen Traum.

og medens hun lænede sig tilbage i Stolen og lukkede Øjnene, piblede Taarerne frem mellem Øjenlaagene. »Hvad græder jeg for?« sagde hun til sig selv, og dunkle Minder fra hendes Pigetid, da hun ogsaa havde grædt, naar denne dragende Længsel havde klinget hende imøde i Romantikens Toner, kom frem for hende. »Jeg maa læse en gudelig Bog,« tænkte hun; »mon

den gamle Verdslighed igjen skulde faa Magt med mig?« Hun fik fat i en Prædikensamling, men det var nu blevet saa mørkt, at hun maatte have Lys for at kunne læse; paa den anden Side syntes hun ikke, at hun havde Lyst til at se Lys. Medens hun saaledes stod raadvild, bankede det paa Døren.

»God Aften, kjære Frue,« lød Pastor Alstrups Røst.

»Nu skal jeg tænde Lys«, sagde Cecilie stammende og rev en Svovlstik af. Præsten slukkede den i en Hast, lo lidt og sagde:

»Aa nej. Her er saa yndigt i Deres Stue i denne ubestemte Dæmring.«

Han var ved denne Bevægelse kommen hende ganske nær; hans blanke, brune Øjne funklede hende imøde med en underlig metalagtig Glands; hun blev staaende som fasttryllet til Pletten. Præsten greb hendes Haand; hun isnede fra Top til Taa, da hun hørte hans Stemme lyde lige ind i hendes Øre.

»Timen er kommen,« sagde han med en myndig Venlighed, der efterhaanden gik over til Lidenskabens Hurtighed, »da jeg bør tale ud for Dem. De længes og higer, som Menigheden efter sin Brudgom, efter det store mystiske Favntag, der fører Jeget gjennem Ubevidsthedens Død til Opstandelse i Salighed. De længes efter at hvile ved Guds Hjerte, efter at svælge i guddommelig Nydelse. Men forinden maa De lære at elske, elske med Kvindehjertets fulde Hengivelse; kun gjennem den jordiske Elskov gaar Vejen til den himmelske, i Mands og Kvindes Elskov ligger Poesiens

Anticipation af det salige Liv. Tror De ikke, at jeg har mærket, at Deres Hjerte drages mod mit? Som det Helliges Organ har min Røst trængt til Deres Hjerte; De fandt, at jeg var i Stand til at give Deres dybe, dunkle Sjælerørelser Livets Flugt og Klarhed; De trænger til en Aand, der kan forme Deres indre Fylde, jeg trænger til at sænke mig i en Sjæls bølgende, stigende og synkende Følelsesliv, i »das ewig Weibliche.«

Havde Præsten talt for direkte? Forstod Cecilie nu først den Tankegang, som hun havde hørt ham gjentage flere Gange? Vist er det, at hun følte Noget oprøre sig i det Inderste; dette underlige Sammenvæv af det, der havde været hende helligst, og noget rent Profant, gik pludselig op for hende. Han havde tvunget hende tættere ind til sig; fra hans Kind følte hun en brændende Varme straale over paa hendes egen; hans Øje formelig gnistrede i Mørket; hun gjorde Modstand og trak sig tilbage; hun følte en kold Klamhed bedække hendes Hud.

Der var dødstille i Stuen. Hun hørte kun sit eget angstfulde Hjerteslag, Penduluhrets Dikken og Præstens feberagtig hurtige Aandedræt. Hun var som paa Pinebænken.

En spinkel Klingren lød pludselig ude fra, og saa med Et et Knald som et Pistolskud. Præsten slap hende, hun løb hen mod Døren, som i en Hast blev reven op, og Lys fra Entreen belyste en høj, pelsindhyllet Skikkelse paa Tærskelen.

»Povlsen,« raabte Cecilie, »kastede sig til hans

Bryst og klamrede sig til ham. »Hjælp mig, som i gamle Dage!«

Han kastede et hurtigt Blik omkring sig. Præsten hilste og gik forbi ham i Døren.

»Jeg vil bort med Dem,« hviskede hun.

»Ja paa en lang Kanetur,« sagde han smilende; »det har jeg jo lovet Dem.« Han tilføjede: »Og imorgen henter jeg den lille Johanne.«

Pilsnart gik det ud af Byen. Lydløst foer det lette Kjøretøj hen over den bløde Sne, der tættere og tættere dryssede ned fra oven. Stadig gik det fremad som i en endeløs Ørken, som Taagebilleder glede Træer, enkelte Huse, Forhøjninger som Gjærder og Bakker forbi. Hun sad med Hovedet lænet op til ham, og i Stilheden lød kun Klokkerne, Snefnoggenes dæmpede Fald paa deres Tøj og Kanens Forlæder, samt hendes Stemme, der hviskende og hurtig talte til ham. Han nikkede alvorlig og mildt, alt som hun fortalte.

De kjørte og kjørte; under sin Fortælling havde Cecilie ikke mærket, at Sneskyerne havde spredt sig og givet Plads for en diset, men forholdsvis stærkt lysende Maane. En pludselig rutschende Fart ned ad vakte hende.

»Er Du bange, Cecilie?« spurgte Povlsen.

»Hos Dig? nej!« svarede hun.

»Saa kjøre vi over Søen.«

Den store hvide Flade laa for dem. Paa den Bred, de vare kjørte ned ad, lyste Krattets med Frostsne overtrukne Grene i Maanelyset i fin blaalig Reflex

som mat Sølv. Farten over den jævne Is gik glat som en Sejlads i stille Vand, Klokkernes Klang gav et dirrende Ekko; med Mellemrum lød Hundegjøen med skarp Klarhed fra de fjernest liggende Bredder. Efterhaanden blev Himlen helt skyfri, paa dens matblaa Grund flammede Stjernerne rødligt; langs den knitrende Sne blinkede lyse Prikker, Vinternattens Sankt-Hansorme.

Povlsen lod Kanen holde stille midt paa Søen. Han viklede Tømmen om den ene Arm og slog den anden om Livet paa Cecilie, der i det sidste Kvarter stille havde stirret hen for sig.

»Er det en kjøn Kanetur? Du har jo altid holdt saa meget af at kjøre i Kane,« sagde han.

Cecilies Øjne straalede ham sjæleglade imøde.

»Saadan en Tur er nu min Kirkegang,« sagde han sagtere, — »eller er det kanske ikke saadant Noget som dette,« (han pegede med Pidsken rundt omkring) som de kalder for Poesi, Lyrik og saadant Noget?«

Cecilie nikkede og klappede hans lodne Handske. Nu klang et vældigt Knald hen over Søen; Kanen rutschede afsted under Hestens prustende Aandedræt.

Kun et kort Stykke fra Søens modstaaende Bred blinkede de mange Lys fra en stor Gaard. Kanen svingede ind i en høj Poppelallé, to vældige Hunde, hvis lyse Skind i Maanelyset gav dem en fjern Lighed med Isbjørne, og som stode bundne paa hver Side af Indkjørselen mellem to lange Staldbygninger, hilsede de Ankommende med sonor Gjøen og Krumspring.

Kanen holdt stille foran Hovedbygningens Stentrappe. Døren aabnedes, og i den store Entré med Lampen i Loftet modtoges de Rejsende af det trivelige og aldrende Ægtepar, Graa.

»Fru Graa huser Dig til Foraaret,« sagde Povlsen, »og naar min Formand flytter, saa . . .«

»Holder De Bryllup,« sagde Fru Graa og kyssede Cecilie.

Det lille Hus i G var ryddet; to Flyttevogne holdt i Gaarden; den første Vogn var fuldt pakket. Hans Peter hvilede lidt og slog Sveden af Panden med Bagen af Haanden. Han gik ud i Forstuen til Ane, der havde travlt med at pakke ind.

»Jo nu flytter vi igjen,« sagde han.

»Det er godt det Samme. Nu kommer Fruen sig, naar hun faar Noget at røre sig til. Der er et farlig stort Mejeri paa Krængstrup.«

»Ja, hun har jo Ungdommen og Kræfterne. Hør Du, Ane, den ny Forpagter paa Krængstrup har lovet mig et Hus.«

»Det er godt for Dig,« sagde Ane.

»Mon jeg saa dog ikke kommer til at forandre mig?«

»Det kan nok hænd's.«

»Ja — se jeg har jo havt Tanker til Jordemoderen i Skovby. Hun er jo Enke og har en Profession. Det linder altid lidt for Manden.«

»Hun er saa arrig som Ædder og Forgift.«

»Ja det siger s'gu hendes eget Søskendebarn, den hjulbenede Smed. Men kanske Du vilde, Ane?«

»Ja, nu har vi jo gaaet og gloet paa hinanden i nogle Aar, saa der kan jo være nogen Rimelighed i de Dele.«

»Du har jo en hel Kiste hjemmegjort Tøj og Penge i Sparekassen?«

»Ja vel. Og der er vel Jord til Huset.«

»Ja vel.«

»Ja saa kan vi jo det. Løft saa den Kommode op paa Vognen. Hvad staar Du og gaber paa mig for? Det er jo ingen Nytte til.«

To Matadorer.

Før 185 . . skulde man have havt Vankelighed ved at paavise selv det fjerneste Spor af Indflydelse fra Udlandet i den ganske lille Kjøbstad Sp . . . Man holdt »den vestsjællandske Avis«, hvis udenlandske Artikler altid begyndte med Spanien, og naar Læseren havde forvisset sig om, at det virkelig forholdt sig saa i det Numer, han nys havde modtaget, sprang han rolig Udlandet over. Men i bemeldte Aar traf Kulturstrømningens Bølgeslag fra et af Evropas Hovedlande paa sin Fart den gode sjællandske Kjøbstad, og det var Prokurator Raags Skyld, thi han var Angloman. Han kunde rigtinok ikke føre en sammenhængende Tale paa Engelsk, hans Kundskab indskrænkede sig til Gloser og Fraser, samt til Navnene paa de store Lordslægter som Clarendon, Somerset, Shrewsbury (det sidste Navn var han især stolt af at kunne udtale med stærk Snurren paa r'et). Dette Sværmeri for det engelske Væsen havde sin Grund i, at Prokuratorens Kone var født Englænderinde; hun havde været Bonne paa en Herregaard, hvor Prokuratoren var Fuldmægtig paa Godskontoret; onde Tunger vilde vide, at der havde bestaaet et intimere Forhold mellem hende og Kammerherren; vist er det, at hun uventet blev gift med den

allerede aldrende Godsforvalterfuldmægtig, der pludselig blev en velstaaende Mand, og idet han benyttede sig af sin for mange Aar siden med Karakteren: »Ej ubekvem« absolverede dansk-juridisk Examen, nedsatte han sig som Underretsprokurator i Sp... Det var mere for at være Noget, end fordi han gav sig synderlig af med at føre Sager eller besørge andre juridiske Forretninger; hans egentlige Fag var at give en aldrende Dandy, en Gentleman af ægte Snit. Sit tidligere med ærbar Beskedenhed tæt klippede, helt omløbende Skjæg havde han ladet rage af under Hagen og voxe ud i to fra Underkjæben nedhængende Kvaster for saaledes at frembringe ægte »*whiskers*«, men ulykkeligvis havde Prokuratorens Bakkenbarter ingen ret Frodighed; der var bare Pletter i dem, og den røde, noprede Hud stak af ved Siden af de tynde, hvide Skjæghaar, saa hans Ansigt mindede En om en ufuldstændig skoldet Gris. Han gik i graa Gamacher med Elfenbensknapper, langskjødet graa Frakke, den højpuldede sorte Hat sat til Vejrs i Panden og dybt ned i Nakken; han søgte efter bedste Evne at efterligne sin Kones Akcent, kaldte sig Rough i Stedet for Raag og havde gjerne skrevet sig saaledes, hvis det paa nogen Maade havde kunnet gaa an. Ja, han gik endnu videre: han holdt to smukke Hunde, en Hønsehund og en langhaaret, to Blodsheste til Kjørebrug og en til Ridning, men han byttede og schakrede altid med dem og vilde gjerne gjælde for en særdeles fin Hestekjender. Det var et stolt Syn at se Prokurator Raag paa Byens Hestemarkeder, med sine

blanke vixede Ridestøvler med Sporer, sin korte, jockeyagtige Frakke med tilhørende Fløjels Kaskjet, udvikle sine hippologiske Kundskaber for Byens hesteholdende Folk, idet han ledsagede sin Udvikling med pegende Gestus med sin tynde Ridepisk hen mod de Heste, der vare Gjenstand for Diskussionen. Uagtet Alt dette var Prokurator Raag ikke optaget i Byens Honoratiores Selskab; Embedsmændenes Fruer saa skjævt til hans Kone, der drillede dem ved et flot Toilette, hvilket, efter deres Mening, ikke passede for En, der havde været i en tjenende Stilling, og hvis Rygte var tvivlsomt. Forøvrig havde Bagtalelsen ikke den mindste Krog at hænge sin Hat paa, hvad Fru Raags Opførsel som gift Kone angik. Fremdeles ærgrede Fruerne sig over hendes lille Dreng, der paa skotsk Vis gik med bare Lægge og i stærkt farvede tærnede Klæder; »det var Skaberi,« sagde de. De hilste Fru Raag, naar de mødte hende paa Spadseregangene, med en indigneret Sænken af Mundvigerne og saa foragtelig paa de to smaa Terrihunde, der altid ledsagede hende. Derimod udøvede Prokuratoren en betydelig Indflydelse paa en Kreds af yngre Mennesker: Fuldmægtigerne paa Byfoged-, Post- og Toldkontoret, et Par finere Handelskommis'er, et Par unge Kjøbmænd, der alle efter Evne lagde sig efter engelsk Façon paa Bakkenbarterne og Halstørklæderne. De brugte med Forkjærlighed Ord som *fair play*, *comfortable*, *high life*, *bound by honour* o. desl., men med en uklar Forestilling om deres Betydning. De lyttede til Prokuratorens Ytringer i Klubben,

naar han ved en halv Flaske Double Brown Stout eller Pale Ale med langsom og monoton guttural Udtale gav en Skildring af Livet i England, som han notabene aldrig havde set. Alligevel vidste han, hvad en ægte engelsk Gentleman vilde have gjort og sagt i enhver Situation i Livet. Prokuratoren havde formaaet Gjæstgiveren, Klubbens Vært, til at føre bemeldte Drikkevarer, til Misfornøjelse for det konservative Parti, i Spidsen for hvilket Brændevinsbrænder Mikkelsen stod, samt til at servere den engelske Beefsteak i Stedet for den før brugelige hakkede Oxekarbonade; Mikkelsen erklærede, at det var det værste Svineri, han kjendte, at spise raat Kjød, i hvilken Anskuelse han sekunderedes af Klokker og Kordegn Nærum, der endog erklærede det for stridende mod den hellige Skrift; og hvad Drikkevarerne angaar, paastod Mikkelsen med Slag i Bordet at den ene Slags smagte som Tjære, den anden som dovent Hverdagsøl, han vilde »Fanden sla' sig« ikke skjænke saadan noget Kram ud for den værste »Bundefredrik« i sin Skjænkestue. Prokurator Raag besvarede Hentydninger i denne Retning, naar de gjordes i hans Nærværelse, ved at puste en Cigarsky ud af sine til en Tryne fremskudte Læber, medens han lod sin Haand lege med sine Uhrsigneter. Samme ophøjede angelsaxiske Flegma viste han lige over for den gamle, lidt fugtige Læge Lange, der, naar han sad med sit fedtede Smil og nippede til en Kognak og en Bajer i Gjæstestuen, næsten altid henvendte det Spørgsmaal til Raag: »Hør, Prokurator! Hedder Homér Hummer paa

Engelsk?« Prokuratoren havde nemlig en Gang som Auktionarius ved en Auktion over en afdød Præst opraabt »Hummers« (ɔ: Homérs) Værker til stor Morskab for Byfogden, de to Læger og Kateketen, Repræsentanterne for den klassiske Dannelse i Byen. Prokuratoren løftede Øjenbrynene og sagde med Gravitet »Nej«; og hver Gang den Scene forefaldt, lo Doktoren, saa hans Mave hoppede ved det; men de andre Gjæster af Prokuratorens Stab havde ingen Interesse for slige lingvistiske Spørgsmaal og hørte videre paa hans Forelæsninger over hans Heste og deres forskjellige Egenskaber, sammenlignede med andre Blodsheste, som han havde kjendt i sin Tid. De yngre af hans Venner skiftedes til om Søndagen at kjøre med ham i hans elegante, lette Kjøretøj med et højt Forsæde, hvorfra Prokuratoren, som en anden Automedon, udfoldede sin Virtuositet i at holde Tøjlerne paa den mest gentlemanlike Maade, hilsende nedladende med Pidsken endog paa betitlede Embedsmænd, der maatte traske tilfods forbi ham paa Gaden, men disse brummede ogsaa gjerne med kvalt Indignation: »Den gamle Laps.«

Byens anden Storborger var Ole Klausen. Han ejede et nyt opført Dampbrænderi og Ølbryggeri tæt uden for Byen, havde megen Jord og drev Stude- og Hestehandel. Hans hippologiske Kundskaber gik der stort Ry af; selv talte han dog saare lidet derom, men handlede desmere i Ordets dobbelte Betydning. Ham var Prokurator Raag bange for, og han talte yderst spagfærdig om Heste i hans Nærværelse og nøjedes

med at udvikle sine Anskuelser om Partiernes Stilling i »Parlamentet, som vi kalder det her, men som forresten hedder *the parliament*,« hvorpaa Klausen svaredé med et høflig forundret »Saa?« som om det var første Gang, han hørte det. Klausen var en saare stilfærdig Mand; han udtrykte sig med Langsomhed og i vel overvejede Udtryk; Tonen i hans Stemme var blid og beskeden, men alligevel befandt man sig ikke hyggelig i hans Nærværelse. Hans Bedrifter paa Hestehandelens Omraade fortaltes der sære Historier om; han havde Forbindelser med det højeste Aristokrati, ja kom stundom til Middagsselskab hos en hesteelskende Lehnsgreve i Omegnen, en Ære, som Ole Klausen slet ikke gjorde sig til af; thi da en Gang i Klubben en ældre af Byens notable Borgere i et af Kognakstoddy fremkaldt Anfald af Dristighed sagde til Klausen: »Hør, er det sandt, at Grev *— en Gang om Aaret giver Dig fri Middagsmad?« svarede denne i sin douce Tone: »Herre Gud, man kan da ikke forlange, at han skal føde mig mere end én Gang om Aaret, naar jeg har Lov til at malke ham hele Aaret rundt,« en Ytring, som Ole Klausen neppe vilde have ladet falde, hvis han ikke havde havt en halv Flaske Portvin under Vesten; den løb Byen rundt og gav tredie Lærer ved Borgerskolen, en Ultrademokrat, den Idé, at kalde Grev *— for Ole Klausens Malkeko, hvilket Øgenavn han længe gik under i Byen, og som optoges endog af Amtsforvalteren, der var yderlig misfornøjet over, at

han aldrig blev indbudt til Grev *—s Dinerer, skjøndt han havde Titel af Kammerjunker.

Ole Klausen kom to Gange om Ugen i Klubben, naar Aftenerne begyndte at blive lange. Han drak aldrig Toddy eller Punsch, men gjerne hvid Portvin eller Rhinskvin. Han var snarere under end over Middelhøjde, af mager og knokkelstærk Bygning; han saa melankolsk og rolig ud; han havde kort afklippet, tæt brunt Haar; hans Ansigt karakteriseredes især ved et meget stærkt udviklet Kjæveparti, og naar han en sjælden Gang lo, viste han et vældigt Tandapparat som et Rovdyrs. Han var klædt med fordringsløs Sirlighed og kunde se ret elegant ud, naar man ikke fik Øje paa hans røde, knoklede Hænder, med Haarbuske paa Fingerleddene og brede, udhvælvede Negle. Han saa sjælden nogen af Byens Folk i sit Hus, som mest besøgtes af tyske Forpagtere fra Omegnens Herregaarde; disse holdt nemlig af at spille høj L'hombre og at ende Aftenen med en lille Bassette, hvilket Spil Klausen, til stor Forargelse for enkelte strænge Moralister, ogsaa havde faaet indført i Klubben. Naar han sad ved Bassettebordet, smilte han bestandig, hvorved hans glubske Tænder halvt blottedes, og dette Smil forsvandt aldrig selv naar Lykken gik ham meget imod, og han tabte et Par Hundrede Daler; men for det meste var han heldig. Han gik for at være en stræng Mand i sit Hus, undtagen mod de unge og kjønne Tjenestepiger, som altid fandtes der, og om hans Bedrifter à la Don Juan hviskedes der tidt i Krogene. I de sidste

Aar havde han forøvrig været svagelig, og skjønt han kun var lidt over 40 Aar, begyndte han at blive en Del graahaaret; men selv naar han følte sig syg, lod han sig i sin lukkede Vogn kjøre op i Klubben paa de til Hasardspil bestemte Aftener. At Byfogden ikke lagde nogen Hindring i Vejen for denne Ole Klausens Yndlingsfornøjelse, vilde man forklare deraf, at da hans sædvanlige Pengeforlegenhed en Gang havde taget saa ængstelige Dimensioner, at den kunde føre til en Skandale for Byens første Embedsmand, havde Ole Klausen forstrakt ham med ikke ubetydelige Subsidier, men rigtignok til Renter, der betydelig overskred de den Gang lovmæssige fire Procent.

Det er blevet sagt, at Prokurator Raag ikke var rigtig i sit Es, naar Ole Klausen var nærværende. Naar denne betragtede ham med sine graa alvorlige Øjne, og en lille let Trækning med Underlæben bevægede hans rolige Ansigt, havde Prokuratoren en Følelse af, at han gjorde Nar ad ham, uagtet Klausen altid tiltalte ham med udsøgt Høflighed. Ved Hestemarkederne havde han desuden ærgret ham ved at byde ham over gjennem en underordnet Pranger, og han havde senere set den Hest, hvortil han havde været Lysthavende, blandt Ole Klausens, naar dennes »Berider« var ude at røre dem. Endelig var han jaloux paa Klausens fornemme Forbindelser og paa hans Magt i Klubben; han havde en Gang som klog General villet alliere sig med ham og havde indbudt ham til et Middagsselskab, men Klausen havde høflig undskyldt

sig med sit svage Helbred, hvilket dog ikke havde hindret ham i samme Aften at spille Bassette og drikke Rhinskvin hele Natten i Klubben, ja endog til Afsked anvende nogle og tyve Daler af sin anselige Gevinst til at give Frokost med Champagne, inden man skiltes ad Klokken fem om Morgenen; og en Indbydelse til Tak for sin Artighed havde Prokuratoren forgjæves ventet paa.

En Søndag Formiddag sad Ole Klausen, en tydsk Forpagter og en Kjøbmand, af hvem Forpagteren havde kjøbt et Parti Korn, i Klubben. Medens de vare i Færd med den tredie Flaske Portvin, faldt Kjøbmanden paa at rose sin ny Hest. Han paastod, at der var »Blod« i den. Ole Klausen smilede skeptisk.

»Ja, da har s'gu Prokurator Raag sagt det,« sagde Kjøbmanden.

Klausen lo højt op. Kjøbmanden blev stødt, da Forpagteren stemmede i med, og var ved at fare op, da Klausen, med en uendelig Blidhed i Stemmen, sagde, idet han kjærtegnende klappede hans Haand:

»Kjære Ven, jeg skal snyde Prokurator Raag med Heste lige saa let, som jeg drikker dette Glas Portvin.«

»Det vil jeg se, før jeg tror det,« sagde Kjøbmanden.

»Vi kan jo vædde om det i al Uskyldighed, saadan et Par Hundrede Daler eller Sligt.«

»Lad gaa,« sagde Kjøbmanden.

Forpagteren »slog af«, som det hedder i det tekniske Sprog, og kort efter skiltes man ad.

Nogle Dage efter mødte Ole Klausen Prokurator Raag paa Gaden. Den Sidste var til Hest. Klausen styrede lige imod ham, og, som tvungen af en overlegen Magt, holdt Prokuratoren sin Hest an. Klausen klappede Hestens Hals og sagde venlig:

»Det er en rar Hest.«

»Ægte Race, ikke sandt?« sagde Prokuratoren, men med et uvist spørgende Blik.

»Jo, ganske vist,« sagde Klausen. »Men«, blev han ved, »den er jo ikke saa ganske ung.«

»Ne—j«, sagde Prokuratoren langsomt,« det forstaar sig.«

»De har jo altid gode Heste,« sagde Klausen,« og har naturligvis ikke Brug for flere; man skal ikke byde Bagerbørn Hvedebrød.«

»Hæ,« sagde Prokuratoren, »nej, jeg har jo rigtignok ikke Brug for flere.«

»Nej, det sagde jeg ogsaa til Grev *— forleden Dag. Jeg skal nemlig sige Dem, jeg vilde have ham til at kjøbe en dejlig rød Fuldblods, som jeg har, men han havde lige kjøbt en til Ridehest. Det syntes jeg ikke rigtig om, da han jo altid plejer at handle med mig, saa sagde jeg: Det er rigtig kjedeligt, for, sandt at sige, jeg havde skam aldrig kjøbt den Røde, dersom jeg ikke havde vidst, at Greven nylig havde solgt en Ridehest. Aa, hvad Klausen, sagde han, der er jo Prokurator Raag, det er en Mand, der nok véd, hvad saa-

dan en Hest har at betyde, han kjøber den nok. Jeg svarede, at Prokuratoren havde sine egne Kilder og desuden var forsynet. — Naa, om Forladelse — jeg opholder Dem. Egentlig vilde jeg slet ikke have talt til Dem om Heste, men blot bede Dem tage til Takke med en tarvelig Frokost imorgen hos mig. Jeg har længe villet se Dem, men jeg har været ilde tilpas i lang Tid. Der kommer kun Forpagter C— fra —dal og Kjøbmand P— saadan et lille Ungkarlegilde. Farvel, kjære Prokurator, saa kommer De — ikke sandt?«

»Tusind Tak,« sagde Prokuratoren, lod sin Hest gjøre en Kapriol og foer i kort Galop ned ad Gaden. Han var inderlig vel tilfreds; en Alliance med Ole Klausen vilde give ham Relief, de to i Forening maatte kunne beherske hele Byen, og — Rivalen var kommen til ham!

Klokken ti næste Morgen stod et splendid Frokostbord dækket i Ole Klausens Havestue. Der saas ingen af Husets Damer, der altid vare proskriberede, naar man rigtig skulde more sig i det Hus. Den nævnte tyske Forpagter og Kjøbmanden vare tilstede. Prokuratoren følte en hemmelig Stolthed over den Opmærksomhed, som Værten viste ham; thi efter at en rigelig Portion Østers var fortæret, opvartedes der med ristet Skinke, blodrød Beefsteak, og af Drikkevarer udskjænkedes der Double Brown Stout, Portvin og Sherry; men efter at der var taget af Bordet, spurgte Værten

Prokuratoren, om han ikke paa engelk Vis ønskede en Flaske Bordeaux.

»*Claret* — *Yes*,« sagde Prokuratoren, tog sig om Bakkenbarterne og skyllede et stort Glas Châteauvin i sig. Talen drejede sig mest om Heste, og med stor Andagt lyttede Værten til Prokuratorens Udgydelser, som det ved Drikkebordet erhvervede Mod bragte til at strømme; han havde ganske opgivet sin diplomatiske Tilbageholdenhed lige over for Klausen. Med Veltalenhed skildrede han England som det første Land i Verden; han priste dets Forfatning, dets Væddeløb, dets Ost og dets Øl; men her tog han sig ikke i Agt for at saare den tydske Forpagters Nationalstolthed, navnlig med Hensyn til det sidste Punkt.

»Nej, veet De, Hr. Prokurator, hvat Bier betriffer, so kan vi hos os i Mecklenburg vise Dem sodan Bier, at Champagne er Spülvand, naar man dermet det El ferligner,« og da Prokuratoren priste den engelske Renlighed og i Forbigaaende bemærkede, at han tog sig et koldt Bad hver Morgen, sagde Forpagteren:

»Ja wohl, men hvat siger De, min gote Prokurator, om Renlichheten hos os i Mecklenburg? De ser nu der en Spiegel met vergolden Rahme, men den er gansk af Fluer beschmutzt. Wenn De i Mecklenburg triffer en eneste Flue, der gjør so, so ter De spytte mig hier . . .« og Forpagteren pegede paa sin sveddryppende Tyrepande.

Disputen var ved at blive hidsig, da Klausen, ved

at træde Forpagteren paa Foden, mindede ham om, at de havde vigtigere Sager for end at disputere.

Det var tidligt paa Foraaret og kjønt Solskinsvejr. Værten foreslog sine Gjæster, at de efter Frokosten skulde røre sig lidt.

»Vi kan jo muligvis se lidt paa mine Heste,« sagde han i en henkastende Tone.

»Fortræffelig, *very well*,« sagde Prokuratoren, »det kalder jeg en Gentleman, den Mr. Klausen, først saadan en *luncheon* og saa smukke Heste oven paa; *splendid*!«

Man gik gjennem Haven ned til en lille Ridebane bag ved Ole Klausens rummelige Hestestald. Han lod en Karl trække den ene Hest ud efter den anden og løbe rundt paa Banen med dem; Prokuratoren saa til med en alvorlig Kjendermine, snart bukkende sig for over, snart læggende Kroppen tilbage, alt efter Hestens forskjellige Stillinger. En halv Snes Heste vare vel gjennemgaaede paa den Maade, da spurgte Prokuratoren:

»Men hvor er den Røde, som De vilde have, at Grev *— skulde kjøbe?«

»Aa — det er sandt,« sagde Klausen — »den har vi jo ikke set. Ja, det er, som sagt, en Hest for Dem. — — Halløj, Du der, Kristen! Hvor er den ny Røde?«

»Berideren er ude at røre den,« svarede Karlen.

»Saa! — det var da ogsaa Satans — om Forladelse, at jeg bander! — det var jo netop den, som

Prokuratoren saa gjerne skulde se; det er min Stolthed, jeg har aldrig havt en Hest med saa fint Bentøj.«

Ved disse Ord trak Forpagterens brede Mund sig op til et Smil bag hans vældige Knebelsbarts røde Gardiner; Kjøbmanden saa spændt paa ham og Klausen.

»Naa, saa gaar vi ind igjen og drikker et Glas,« sagde den Sidste, »saa kan Du melde os, Kristen, naar den Røde kommer tilbage.«

Nu begyndte man paa Champagnen inde i Havestuen; Prokuratoren holdt den ene *speech* efter den anden, hvori han begejstret priste sin Vært, og tømte Løftets Bæger paa snart at ville invitere de her tilstedeværende Gentlemen til en *dinner*, der skulde være *arranged* paa sin Engelsk. Midt i denne Veltalenheds Strøm meldte Karlen, at nu holdt Berideren med den Røde paa Ridebanen. Man stormede der ud: det var et stolt Syn! Berideren red omkring med det dejlige, slanke Dyr i strygende Karrière; det var efter Prokuratorens, rigtignok nu noget omtaagede Skjøn, en Ridehest af første Rang. Jo mere han saa paa den, desto mere fik han Lyst til den.

»Den skulde De købe, Hr. Prokurator,« sagde Forpagteren.

»Aa, den Mand har selv Heste,« svarede Klausen ligegyldig, »han har saadan sine egne Kilder.«

»Det er forøvrig en excellent Hest,« sagde Prokuratoren, »hvad koster den?«

»Aa,« svarede Klausen, »det er en temmelig dyr

Hest; og i Grunden bryder jeg mig ikke om at sælge den.«

»Ja, min gode Hr. Klausen,« mælede Forpagteren »aber en Handelsmand er doch immer en Handelsmand, och det var doch Dereses Mening at sælge den til den Grefe.«

»Hm — ja én Gang skal jeg jo af med den — det forstaaer sig,« sagde Klausen langtrukkent — — »men den bliver dyr.«

»Skulde vi ikke kunne blive enige?« spurgte Prokuratoren.

»Ja, hvad mener De om 400 Daler.«

»*Impossible*!« sagde Prokuratoren med et Suk.

»Ja, ja — ja, ja, saa snakker vi ikke mere om det. — Saa kan De sætte Hesten ind, Petersen.«

»Ja, min gote Klausen,« tog Forpagteren til Orde, »De er sch'gu ochso for tyr; wenn den Prokurator 350 gaf, so var det würklich en got Pris.«

Kjøbmanden stod som naglet til Pletten; Hjertet og Aarerne i hans Tindinger slog Reveille.

»Vi kunde kanske bytte? De kan jo tage min brunblissede,« sagde Prokuratoren, »saa vil jeg give Dem 100 i Bytte.«

Nu fulgte en vidtløftig Forhandling med forskjellige Episoder, under hvilken de to Parter snart syntes at nærme sig til, snart at fjerne sig fra Maalet; Forpagteren agerede Mellemmand; det ene Øjeblik tog han Prokuratoren til Side, spadserede med ham Arm i Arm op og ned ad Ridebanen under en af ivrige Gestus

ledsaget Samtale; næste Øjeblik havde han fat i Ole Klausen, med hvem han dog kun vexlede nogle faa Ord, mere for et Syns Skyld, saa samlede han begge Parterne og søgte at mægle dem imellem. Under disse Forhandlinger bevarede Ole Klausen en urokkelig Ro og Ligegyldighed for, om han fik Hesten solgt eller ikke. Endelig slog han til, da Prokuratoren bød ham 150 Rigsdaler i Bytte.

»I Eftermiddag trækker min Karl den Røde op til Dem og henter Deres Brunblissede,« sagde han; og nu gik Selskabet ind og drak Lidkjøb, men Kjøbmanden saa ud, som han havde spist Faarekyllinger til Frokost, og ikke solid Kjødmad. Den sidste Champagnesalve tog Magten fra Prokuratoren; midt i en ny *speech* til Ære for den ædle Hesteavls Fremme blev Stemmen borte, og han gled sagtelig ned under Bordet. Forpagteren svedte, saa det, bogstavelig talt, dryppede ned ad ham, men paa Ole Klausen var der ikke det Ringeste at mærke. Da Prokuratoren faldt, sagde han rolig og blidt:

»Nu blev den Mand i enhver Henseende besørget; det er ellers Synd for hans Rygte i Byen, at han er bleven saa beskjænket. Det gjør mig ogsaa ondt for Dem, kjære P—« — her henvendte han sig til den alvorlige Kjøbmand, »men jeg sagde Dem jo i Forvejen, hvorledes det vilde gaa. Generer en øjeblikkelig Afgjørelse Dem, er jeg tilfreds med en lille Vexel.«

»Tusind Tak, det vilde være mig særdeles bekvemt,« stammede Kjøbmanden.

»Saa er det vel bedst at lade spænde for Wienervognen og kjøre vor Ven hjem,« sagde Ole Klausen. Man søgte at faa Prokuratoren paa Benene, men forgjæves. Hans imponerende Halstørklæde havde rent tabt sine brusende Former, hans før hen over Tindingerne strøgne Haar faldt nu i Tjavser ned i Panden; selv hans Whiskers hang med Næbbet. Man bar ham ind i den lukkede Vogn og kjørte til hans Bopæl, men nogle Forbigaaende havde set, i hvad Tilstand, han blev bragt ind og ud af Vognen; en af dem løb strax ned i Klubben og fortalte det.

Hvorledes Fru Raag blev stemt, da hun saa sin ellers ædruelige og værdige Mand saa overkjørt, kan en lidt erfaren Ægtemand (vi ere jo alle Mennesker!) let forstaa. Imidlertid er der den gode Ting ved en Rus, at den gaar over, naar man har sovet, og saaledes gik det ogsaa med Prokuratorens. Frokosten havde varet fra 10 til 4, og Prokuratoren sov i ét Træk til næste Morgen Kl. 7. Han havde, strax da han vaagnede, en dunkel Følelse af, at han havde Noget at ærgre sig over og Noget at glæde sig til. Efter en kort Orientering af hans Tanker blev det ham klart, at det Første var hans Fuldskab, og det Andet hans ny røde Hest. Hans Kone saa fornærmet ud, men hun sagde ikke et Ord; Prokuratoren fandt, at det var det bedste Parti at lade som Ingenting; han gik op og ned i Stuen, fløjtende: »God save the king.« Snart lød der Hestetrampen i Gaarden; det var Ole Klausens Berider med den røde Hest, der var ganske

svedt. Han fik den Brunblissede med sig, og Prokuratoren betalte ham de 150 Rdl. paa hvilke han havde medbragt en Kvittering, som han afgav til Prokuratoren. Denne havde nu glemt sin Rus, ja endog sine Tømmermænd, og tilbragte en Times Tid i Stalden med at beskue den pragtfulde Røde. Efter at have spist Frokost lod han den sadle; han vilde ride sit Triumfridt gjennem Byens Gader. Men neppe var han kommen op og Dyret havde sat sig i Gang, før han opdagede, at han blev kastet baade op og ned og fra den ene Side til den anden; — et Par lange Læredrenge, der stod og gabede uden for hans Port, slog en Skoggerlatter op — Hesten havde Hanetrit. Det var derfor, at Ole Klausen havde sørget for, at han fik den at se i ophedet Tilstand, thi Sygdommen kan hæves for nogle Øjeblikke, naar Hesten kommer ret i Sved.

At beskrive vor fine Hestekjenders Raseri er umuligt. »*Pascal*!« udbrød han, steg strax ned af Hesten, gik ind paa sit Kontor og skrev en voldsom Epistel til sin Bedrager. — Nogle Dage gik — men han fik intet Svar. Efter tre til fire ubesvarede Breve begav han sig til Ole Klausens Hus, men det hed sig, at denne var meget syg og laa til Sengs. Skjønt Prokuratoren ikke var nogen fin Jurist, indsaa han snart, at Rettens Vej vilde være saare usikker i dette Tilfælde. Han skrev endnu et Brev roligere og fuldt af moralske Betragtninger. Denne Gang fik han følgende lakoniske Svar:

»Kjære Prokurator! Jeg er meget syg og taaler ingen Ærgrelse. Gjør mig den Tjeneste ikke at tale mere til mig om den ubehagelige Sag.

Deres stedse hengivne

O. Klausen.«

Denne Uforskammethed gjorde den stakkels Prokurator rent konfus; hans godmodige, flegmatiske Temperament blev bragt rent ud af sine Fuger. Han havde hidtil faaet Lov til i Fred at dyrke sin lille Forfængelighed; Fordringen paa at gjælde for Hestekjender var bleven Centrum i hans indholdsløse, for alle Interesser blottede Liv. Han var falden i Kløerne paa en haard, ondskabsfuld Natur, der havde vidst at indgyde Frygt ved sin Færdighed i at finde sine Omgivelsers saarlige Sted og ubarmhjertigt at pirre ved de ømme Nerver. Hvor latterligt det end lyder, det var den første inderlige, dybe Hjertesorg i denne ubetydelige Mands Liv. »Kleine Leute haben kleine Sachen,« smaa Sorger blive store for Naturer, der kun ere modtagelige for det Smaa. Byen var aldeles opfyldt af Prokuratorens uheldige Hestehandel. Han fik en Fornemmelse deraf, naar han paa Gaden mødte to Mennesker sammen. Han saa, hvor de stak Hovederne sammen og hviskede. Den almindelige paa Landet herskende Betragtning, at man har Lov til at snyde i Hestehandel, gjorde sig ogsaa gjældende ved denne Lejlighed; den stakkels Prokurator blev udlet og hudflettet paa alle mulige Maader, medens Ole Klausen,

efter en pligtskyldig, flygtig Dadel, fik samme Art Sympathi, som Slyngelen i de gamle Komedier.

Der er Dele af vort Legeme og Evner i vor Sjæl, hvis Tilværelse vi først mærke, naar de komme til at lide. Prokurator Raag havde aldrig mærket til, at han havde Fantasi; nu blev denne hans Pine. Han kunde hverken blive fri, vaagen eller sovende, for Billeder af en Mængde Heste, der alle havde Hanetrit, der løftede Bagbenene paa en latterlig Maade og svajede krampagtigt med Bagkroppen, for Ansigter, der fremstillede Ole Klausens og den tydske Forpagters Træk mangfoldiggjorte i Tusindvis, der haanlo imod ham. Han blev syg, kom sig igjen, men var nu sløv og idiotisk. Han var bleven helt hvidhaaret, og den tidligere trivelige og fedladne Mand var bleven en indskrumpen Olding. Hans Hustru, der aldrig havde næret andet end kjølige Følelser imod ham, plejede ham pligtskyldigst, men uden Varme.

Ikkun Prokuratorens lille Dreng, der nu var en elleve Aar gammel, klyngede sig inderlig til den hjælpeløse idiotiske Fader. Der udviklede sig et underligt Forhold mellem Barnet og Oldingen; idet hint agerede en Slags Mentor for denne, talte fornuftigt til ham og formanede ham, naar han fik stædige Indfald som ikke at ville staa op af Sengen, spise eller gaa den daglige Spadseretur, som Lægen bestemt havde forordnet ham. Og Prokuratoren betragtede den Lille som sin Beskytter; naar han gik, støttede han sig paa hans

Skulder, han forhørte sig hos ham om, hvad de skulde have til Middag o. s. v. Naar han blev overfalden af sine Hallucinationer, gik Drengen ind paa hans Fantasier, tog sin Pidsk og sagde: »Nu skal jeg jage de tossede Heste væk,« eller svang sin lille Staalsabel, idet han raabte: »Nu slaar jeg Ole Klausen og den tydske Forpagter ihjel. Ser Du, Faer? De er der jo ikke mere. Er de vel?« Saa lo Prokuratoren fjollet og sagde: »Nej, nu er de der ikke mere.« Hvad Ole Klausen egentlig havde gjort Faderen, var ikke Drengen klart, men han havde fattet en Rædsel for denne Mand, saa han ikke turde gaa forbi hans Hus.

Det var en Formiddag i Slutningen af Maj, med stærkt blændende Solskin. Støttet paa sin Søns Skulder var Prokuratoren gaaet sin sædvanlige Tur ud af sin Havelaage bag om Byen, hvorpaa de sloge ind paa en smal Markvej. Paa et Sted, hvor denne pludselig drejede til højre, var der lavet en lille Høj, hvorpaa der stod en Bænk under en gammel Tjørn. Dette Sted plejede at være Maalet for de Tvendes Vandring; Prokuratoren satte sig da paa Bænken, faldt sammen i en halv Slummer, medens Barnet legede. Den Dag havde Drengen en forgyldt Papirshjelm, et dito Brystkyrads og sin lille Staalsabel med. Iført disse Prydelser løb han rundt og mejede Hovederne af Vejbred, Nelder og Skarntyder paa Grøftekanten. Da han saa, at Faderen var døset ind, kom han saa dybt ind i sin Leg, at han ikke hørte eller saa, hvad der gik for

sig omkring ham. Pludselig hører han Faderens Stemme ængstelig og klynkende:

»James, James — der kommer han.«

»Hvem Fader?«

»Ole Klausen.«

Virkelig nærmede en Rytter sig i nogen Frastand. Prokuratoren havde rejst sig fra Bænken og holdt sig ved Tjørnestammen, hele hans Legeme sitrede, den kolde Sved stod ham paa Panden. Drengen var fortvivlet; han saa virkelig Rytteren, han kunde ikke som ellers snakke for Faderen og var lige saa bange som han. Rytteren kom nærmere og nærmere; det var Ole Klausen paa den brunblissede Hest, der havde tilhørt Prokuratoren. I Forfjamskethed, Fortvivlelse, drevet af det Don Quixoteagtige Mod, som besjæler Børn ved saadanne Lejligheder, sprang han i sit løjerlige forlorne Krigerkostume op paa den Bunke store, utilhugne Sten, som laa ved Grøftekanten, og svingede Sabelen mod Rytteren, der lige skulde bøje om Hjørnet.

Hesten blev sky for den stærke Reflex fra alt det Glimmer, der skar den i Øjnene, den røg til Siden, og Rytteren blev kastet ned med Hovedet mod Stenbunken; Hesten løb hen over Marken i vild Karrière. Manden rørte sig ikke, fra hans Hoved rislede en Blodstrøm ud i den sandige Vejs dybe Hjulspor.

Prokuratoren var besvimet og laa paa Højen; den lille Dreng græd og jamrede; han turde hverken blive eller vende hjem. Langt om længe kom en

Arbejdsmand forbi, han gik hen til den blødende Mand, der laa paa Vejen; han rørte sig ikke mere.

Saasnart Prokuratoren var kommen til sig selv, smilede han til Drengen og hviskede: »Slog Du ikke Ole Klausen ihjel.« Drengen kunde ikke svare, men trak Faderen bag om ned ad Højen og gik hjem ad, medens Arbejdsmanden syslede med den Faldne og skaffede Hjælp for at faa ham bragt hjem. Ole Klausen var død; en Hjernerystelse havde dræbt ham.

Da Sagens Sammenhæng blev ret bekjendt, kan det nok være, at den gode By fik travlt. Navnlig Damerne udviklede en Produktion af højt flyvende og dybt gaaende Betragtninger, som kunde have fyldt Folianter. Man stredes, om det var Prokuratorens forrige Hest, som Klausen havde snydt ham fra, eller Drengen, der havde været Hævnens sande Redskab. Stemningen slog aldeles om; thi i den Henseende lignede de gode Kjøbstadsfolks Livsbetragtning den moderne Politiks, at den i høj Grad respekterede et fait accompli. Den stakkels affældige Prokurator blev nu Gjenstand for deltagende Omtale; hans Kone og Barn inviteredes til notable Familier; det gik op for Folk, at Raag i sine Velmagtsdage dog i Grunden havde været en skikkelig Mand, der ikke gjorde nogen Moders Sjæl Fortræd med sine Naragtigheder, medens Ole Klausen havde været en Spillefugl og et i alle Maader umoralsk Menneske, hvad Kjøbmand P—, der maatte betale sin Vexel for Væddemaalet til Boet, var allerivrigst i at paastaa.

Da Prokuratoren døde efter et Aarstids Forløb, og der i hans Testament fandtes et Legat til Hjælp til Opførelse af et nyt Raadhus i Sp—, priste Præsten i Ligtalen hans Borgersind, og Borgervæbningens Musikkorps blæste en Koral over hans Grav.